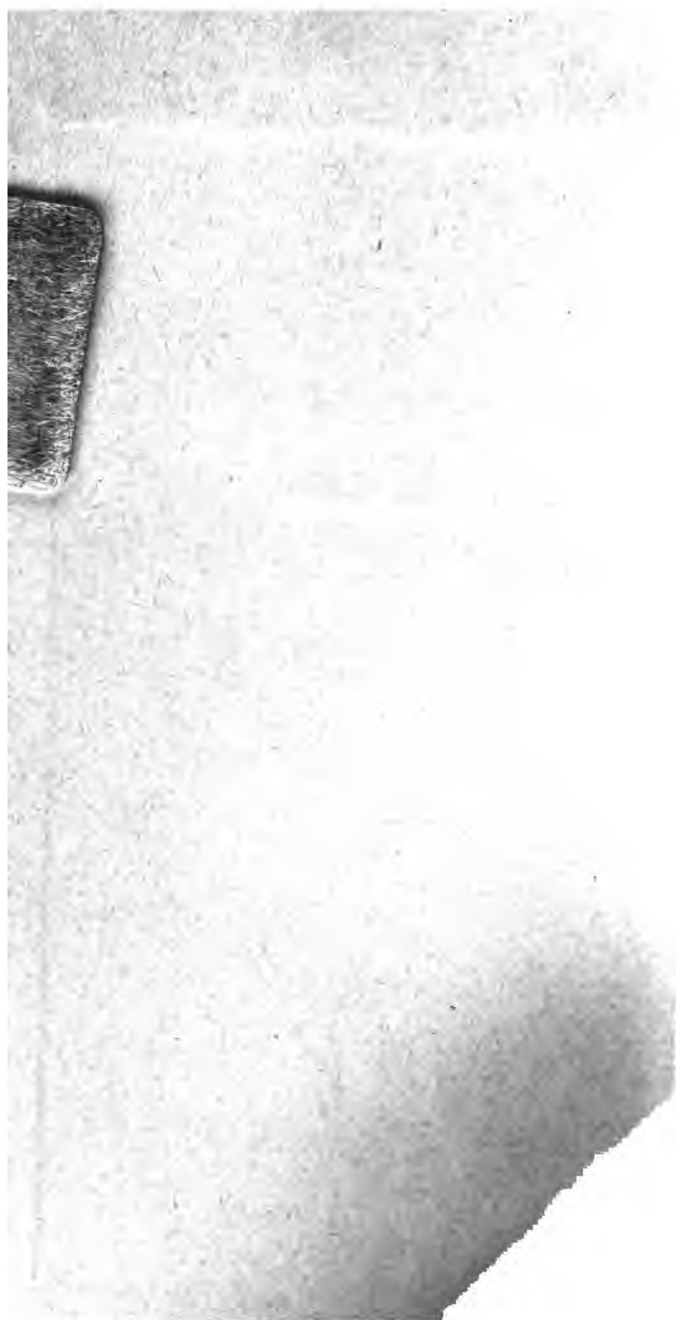

AFFINITAS LINGVAE HVNGARICAE

CVM

LINGVIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICE DEMONSTRATA.

NEC NON

VOCABVLARIA

DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM

CVM HVNGARICA

COMPARATA.

AVCTORE

SAMVELE GYARMATHI

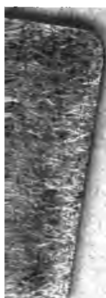
MEDICINAE DOCTORE

ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE

NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.

GOTTINGAE

TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH. 1799.

AFFINITAS LINGVAE HVNGARICAE

CVM

LINGVIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICE DEMONSTRATA.

NEC NON

VOCABVLARIA

DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM

CVM HVNGARICA

COMPARATA.

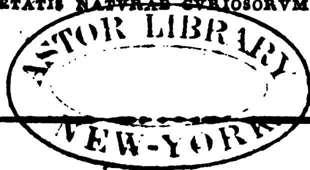
AVCTORE

SAMVELE GYARMATHI

MEDICINAE DOCTORE

ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE

NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.

GOTTINGAE

TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH. 1799.

AFFINITAS LINGVAE HVNGARICAE

CVM

LINGVIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICE DEMONSTRATA.

NEC NON

VOCABVLARIA

DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM

CVM HVNGARICA

COMPARATA.

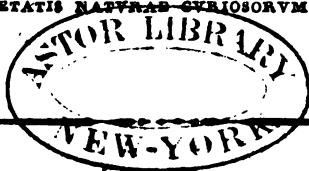
AVCTORE

SAMVELE GYARMATHI

MEDICINAE DOCTORE

ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE

NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.

GOTTINGAE

TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH. 1799.

AFFINITAS LINGVAE HVNGARICAE

CVM

LINGVIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICE DEMONSTRATA.

NEC NON

VOCABVLARIA

DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM

CVM HVNGARICA

COMPARATA.

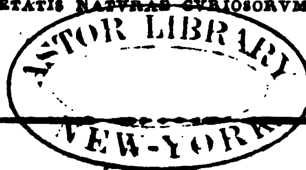
AVCTORE

SAMVELE GYARMATHI

MEDICINAE DOCTORE

ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE

NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.

GOTTINGAE

TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH. 1799.

AVGVSTISSIMO AC POTENTISSIMO

TOTIVS ROSSIAE

AVTOCRATORI

PAVLO PRIMO.

POTENTISSIME CAESAR
DOMINE
LONGE INDVLGENTISSIME.

Non nisi sapientiae et gratiosissimae liberalitati debetur, qua Potentissimi Imperii Rossici Principes virorum doctorum studia haud dedignati sunt prosequi, quod plures recentiorum populorum linguae nobis innotuerint, quorum antea ne nomina quidem fando accepta fuerunt. Pertinent huc linguae Votjakorum, Tscheremissorum, Tschuvaschorum, Permiorum, Vogulorum, Sirjenorum, Morduinorum, Esthonum, Finnorum et Lapponum, quos populos fere omnes divina providentia Rossiae sceptro subjecit.

Spero itaque Caesar longe indulgentissime, Te audaciam, qua huic libro meo ab immortali Nomine Tuo splendorem et gratiam conciliare studui, non solum benigno animo mihi condonaturum, sed operam quoque meam in linguis populorum Tuae dominationi subjectorum diligentius perscrutandis adhuc collocatam, et in posterum, supremum numen et Tua Majestas si adnuerit, collocandam, favore Tuo amplexurum esse.

Cum primum Grammaticas trium linguarum primo loco memoratarum, quae Petropoli 1775 prodierunt, perlegerem, certissimaque in illis linguae meae patriae Hungaricae animadvertere viderer vestigia, percussus sum intimo devotissimae gratitudinis sensu erga

Principem, tot Novis ſcientiae humanae ambitum ditantem, quae hucusque eruditos homines fugerant. Magis vero commotus ſum lecta exhortatione, In praefatione ad opus inſcriptum: *Vocabularia totius orbis comparativa Auguſtiſſimae cura collecta*, et Petropoli 1786. 1789. edita, qua exteri viri docti ad opus omni laude ſuperius continuandum et perficiendum humaniſſime excitantur. Implevit me ſtatim ſummus ardor, in via tam egregie coepta et munita ulterius progrediendi, et in linguas ſupra dictas altius inquirendi. Verum quamvis hujusmodi diſquiſitionum inſtituendarum deſiderium ſit mihi quaſi innatum, ſemper tamen opportunitas defuit mihi, praeſertim quod tales diſquiſitiones

in terris imperii Tui, Potentiſſime Princeps, longe a mea patria, et hinc, ubi jam dego, diſſitis, ſint faciendae, nec niſi Te tutelari Genio feliciter poſſint peragi. Quodſi autem Tua Majeſtas labori meo faverit, forſitan ſub auſpiciis Tuis latius evagari mihi licebit, id quod ipſe in ardentiſſimis votis habeo. Ceterum precor Deum optimum maximum, ut Te, domumque Tuam et regnum Tuum omni felicitate beet, et cumulet.

Tuae ſacro ſanctae Majeſtati

devotiſſimus
SAMVEL GYARMATHI.
Tranſilvanus. Med. Doctor.

PRAEFATIO.

Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria. Disquirere utrum lingua hungarica affine aliquid cum linguis *Fennicae* originis habeat, laborem exigit arduum, et difficilem; quaenam autem hinc redundatura sit utilitas, non sine ratione quaeri potest. Antequam igitur opus aggrediamur, ne muscas captare, et laterem lavare videamur; sana perpendere suadet ratio, utrum operae pretium sit tanto nos subjicere labori?

Perspicacissimi historiarum scrutatores, pervestigata obscura illa veteris aevi epocha, in qua magna gentium migratio varias, easque subitas produxit mutationes, in eo tandem inter se consentire videntur, quod tam natio *Hungarica*, quam illae omnes, quas hodie historici nationes *Fennicae* originis nominant, ex eadem origine satae, et auctae, ex oriente aut septentrione (sub judice lis est) avita sua sede emigrantes, per varios casus, perque multa rerum discrimina, in has, quas hodie incolunt terras, delatae, mansionem demum certam, et fixum stabilierunt domicilium.

Argumenta pensitare, quibus doctissimi viri hocce suffulciunt assertum, mei instituti non est, sed ea tantum expendere, quae quaestioni huic: *Utrum linguae dictarum gentium simile quid inter se habeant?*

beant?

habeant? multis dubiis ſubjectae, et ab eruditis exagitatae, lucem aliquam affundere poſſunt.

Olaum Rudbeckium, et poſt hunc Sajnovitſium, ſimilitudinem hanc ſubolfeciſſe quamplurimis notum eſt. Sajnovits eam in Demonſtratione ſua*) Havnienſium eruditae ſocietati dedicata adſtruere conabatur. Proxime autem eam, eruditus vir I. Hager**) majore multo eruditionis apparatu in Diſſertatione ſua corroboravit. Quid autem ego praeſtare potuerim, ſequentibus docebitur.

Inſtituta linguae meae patriae per aliquot annos diſquiſitione curatiori, et acquiſita quarundam aliarum linguarum cognitione, obſervare coepi, linguam hungaricam non tantum ex linguis orientalium, Perſarum, Hebraeorum et Turcarum, ſed etiam ex quibusdam Europae linguis haud parvam mutuaſſe vocum copiam. Primo loco memoro Slavos, quorum linguae, teſte doctiſſimo *Szekeres* Presbytero, et cenſore quondam librorum Viennae, linguarum ſlavicae, hungaricae, latinae, germanicae, et graecae callentiſſimo, voces hungarica lingua debuit multas, jam per ſecula civitate donatas. Multas ex lingua valachica quoque adoptavit, quae tamen ipſa etiam ex ſlavica et latina conflata eſt. Praeterea ex lingua germanica, italica, gallica, et anglica aliquas acquiſivit.

Ex

*) Sajnovits. *Demonſtratio Idioma Hung. et Lappon. idem eſſe.* Havniae. 1770.

**) *Neue Beweiſe der Verwandſchaft der Hungarn mit den Lapländern.* Wien. 1793.

Ex omnibus his, inquam, linguis nostra hunarica magno satis vocabulorum numero aucta est, nimvero non possem harum ideo similitudinem sserere, cum similitudo ex vocabulorum similitudine nagis, quam aliis proprietatibus sumta mihi semer visa sit minima.

In publicum edidit *P. Beregszászi* Professor collegii ref. in *Sárospatak*, vir literaturae orientalis eritissimus, mihique amicissimus, opus *) magno ruditionis apparatu elaboratum, ex quo lector cognoscere poterit, in quibus lingua hungarica cum *orientalibus* convenit. Magna assiduitate scrutatus st vir diligentissimus linguas orientales sequentes: Hebraicam, Chaldaicam, Syriacam, Aethiopicam, Arabicam, Persicam, Turcicam, Curdicam, Zenlicam (Zend Avesta), Pehlvicam v. Samskritamicam, Kalmuckicam, Zingaricam, Hindostanicam, Indicam, Manschuricam, Tataricam, Sinensem, Armenicam, Grusinicam, Georgianam, praeterea inguas occidentales: Valachicam, Bohemicam, Germanicam, Latinam, Italicam, Gallicam, Albanicam, Romanicam, Romano-Valachicam, et quidquid in his labore diuturno detegere potuit, vocabula vndique plurima notando, et Syntaxin earum linguarum subtiliter rimando, consequenter illa, quae hungarico aliquid affine habebant sollicite congerendo; in unum corpus regedit, atque ita literaturae hungaricae amatoribus thesaurum maxime aestima-

*) *Ueber die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen. nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bisher unbekannten Eigenschaften derselben, von P. Beregszászi.* Leipz. 1796. 4. p. 214.

aestimabilem contexuit, qui ex eo multa admodum adhuc incognita, in linguae patriae naturam investigandam pertinentia, et nexum ejus cum omnibus his linguis demonstrantia maxima cum voluptate haurire possunt, quo omnes boni patriae cives, tam hodierni, quam posteri, magna huic viro de republica literaria optime merito, gratitudine devincti sunt, eruntque.

In hoc ergo opere inveniet lector sciendi cupidus plurima, quae lingua nostra ex *Oriente* acquisivit. Quid autem *Septentrio* hanc ad rem illustrandam obtulerit, illud euolvere jam mei erit instituti.

Similitudinem, quam ego statuere allaboro, sequentia constituunt momenta.

Primo. Terminationes Nominum Substantivorum et Adjectivorum, quae vocibus certum aliquem characterem imprimunt, ope cujus significatio earum illico detegi potest.

Secundo. Similitudo modi declinandi et comparandi.

Tertio. Varia Pronominum significatio, et formatio, praecipue Pronominum Possessivorum coalescentia cum Nominibus et Praepositionibus possessivis.

Quarto. Suffixa et Possessiva, quae concursu Suffixorum, cum vocibus oriri solent.

Quinto. Conjugatio, et Significatio Verborum multifaria, quae in lingua Lapponum et Finnorum tam varia est, ut hungaricam superare videatur.

Sexto. Natura Adverbiorum, inprimis autem Praepositionum, quae rectius Postpositiones dici merentur,

rentur, et quae per Numeros et Perfonas, tamquam reliqua Poffeffiva flexibilia inflectuntur.

Septimo. Syntaxis vocum.

Octavo. Similitudo vocabulorum multorum, quod quidem momentum mihi femper ultimum in iftiusmodi difquifitionibus effe folet.

Nono. Collatio locorum biblicorum ope cujus multo facilius et clarius plurimarum vocum fimilitudo offendi poterat, quam auxilio lexicorum, aut grammatices.

Auxilia quibus ufus fui funt fequentia.

Quoad linguam lapponicam adhibui: *Lexicon Lapponicum* cum interpretatione vocabulorum fveco-latina, et Indice fvecano-lapponico, in ufum tam illorum, quibus cura ecclefiarum in Lapponia committenda, aut iam commiffa eft; quam aliorum curioforum, et linguarum ftudioforum, indigenarum, et exterorum, illuftratum praefatione latino-fuecana, generofiff. dom. equ. aurat. de ftella polari, Regis, Regnique Cancell. Confil. et Profeff. Upfal. *Johannis Ihre.* Nec non auctum, grammatica lapponica a dom. *Erico Lindahl* Praepof. et paft. eccl. Lyckfelenfis, et *Johanne Oehrling*, paft. ecclefiae Jockmockenfis confecta. In lucem editum cura, et impenfis illuftriff. regiae in ecclefias lapponicas directionis. Anno MDCCLXXX. Holmiae. Typis Joh. Georg Lange. Opus certe eft fui generis unicum, ufitatiffimas omnes linguae lapponicae voces a viris eruditis linguaeque peritis, partim in Lapponia natis, ibique educatis, collectas continens, nam *Joh. Oehrling* in Lapponia natus anno 1718 in

in Gymnasio Hernoesandensi educatus, in Academia Upsaliensi eruditus, ad suosque redux, rectoris et pastoris munere per triginta sex annos functus, anno 1779 diem obiit supremum. Continet hoc lexicon paginas 716 in 4. Usus sum praeterea *Grammatica Lapponica Henrici Ganander Aboensis*. Holmiae 1753. *Grammatica Fennica Bartholdi Vhael*. Aboe 1733. *Poesi Fennica*, quae in forma dissertationum praeside celeberrimo Prof. *Henrico Porthan* prodiit, ab anno 1766 usque 1778. Usus sum tandem, *Tentamine Lexici Fennici Danielis Jüslenii*, Stockholmii edito, anno 1745. quod complectitur paginas 567 in 4.

Ut autem lectores mei justam linguae lapponicae et finnicae notionem acquirere possint, necessarium duxi illa huc transferre, quae in grammatica dicta doctorum virorum, *Lindahl et Oehrling* eleganter scripta sunt, atque lexico lapponico praemissa leguntur. Quo rarius enim lexicon hocce in manibus eruditorum meae patriae versatur, eo gratius meis lectoribus futurum spero, rem ad institutum meum maxime pertinentem hic adnotasse.

„Illum certe hujus nostrae lucubrationis usum futurum speramus (ait vir eruditus) illumque in finem hoc editur opus, ut linguarum studiosis aditus sit ad linguam etiam lapponicam penitius cognoscendam, tantopere a reliquis europaeis diversam et differentem."

„Hi linguarum cultores mirabuntur linguam hujus gentis, quae studia literarum non colit, cujusque simplicitas vitae haud multarum scientiarum et

artium

um adminiculo opus habet, tamen multis abun-
e elegantiis, vocibusque, quibus quae dicenda
t nervose satis exprimi possunt."

„Hae voces phrasesque saepe tales sunt, et
n singularis energiae, ut in aliud idioma aegre
nsferri possint, atque si versiones ex una in alte-
n linguam merito censentur requirere eruditio-
m solidam, ingeniumque acutum, multo adhuc
ficilius erit negotium, ex lingua lapponica in aliam
amvis quidquam transferre, propter idiotismos,
jus linguae, indolemque singularem."

„Quod in lingua lapponica termini technici
entiarum artiumque illarum, quas gens ignorat,
iderentur, nemini mirum videri potest. Omni-
s aliis gentibus id ipsum commune est, quae cum
mum scientias et artes amplexae sunt, terminos
hnicos artiumque nomina aut simul mutuatae sunt,
t nova effingere necessum habuere. Ex hac ipsa
ısa lingua lapponica aevo recentiori multis, im-
mis vocibus theologicis aucta est, quarum tanta
ɔorat penuria, quanta excellit copia vocum, qui-
s quae in vita communi occurrunt exprimuntur*).
„Voces

*) Exempli gratia: Nix vento cumulata et compacta, appellatur: *Filpatak*. Nix frigore tantummodo indurata, sed non conglaciata: *Tele*. Nix crusta tenui glaciali obducta: *Skawe*. Crusta nivis crassior, et altius congelata: *Tjarw*. Pars ima nivis, sive quae humo proxima est, quando conglaciatur: *Skiltje* et *Tjuoke*. Nix admodum alta: *Wuor*.

Haec pauca hic de voce *Nix* et *Glacies* notasse sufficiat, habent autem Lappones praeter has, voces plurimas adhuc, quibus varias nivis ideas, ejusque vicinas modificationes exprimunt, quas hic omnes notare
nolui,

„Voces itaque theologicae maxima ex parte recentiores ſunt, aut tales antiquae, quae praeter ſignificationem vulgarem ſimul ſpeciatim exprimunt illas res et functiones, quae ad cultum divinum et religionem pertinent. Huic uſui nonnullae harum jam unice inſerviunt, e. gr. *Kaſtatet* fere ſemper eſt baptizare: *Scallo*, ſemper et unice ſacram coenam, *Scallotet* ſacram coenam diſtribuere ſignificant, reliqua ut omittamus."

„Praeter hanc vocum theologicarum penuriam etiam nonnullae aliae deſiderantur, et illae quidem tales, quibus nulla carere poſſe lingua videtur. Ita e. gr. quia virtus, et bene moratus nullo idoneo, et proprio nomine gaudent, per circumlocutionem auctores illam appellaverunt *Tjabbes tape*, ſive honeſtam rationem vivendi, hunc *Tjabbes tapek*, ſive talem, qui ita vivit." Conſcientiae etiam nomen in lingua lapponica recentioris eſt aevi, quod varie expreſſere auctores.

„Voluptate et luxu ut fere caret gens lapponica, ita et nomen ignotum, reliqua ut heic praetereamus. Id notatu dignum eſt, nomen *ata* et verbum *atet* communis eſſe ſignificationis *) quibus omne id exprimitur, cujus nomen genuinum aut ignoratur, aut ex memoria excidit, ſenſus autem e contextu eliciendus eſt."

Ut

nolui, ne lectores taedioſa talium vocum enumeratione fatigarem. Sed quis hoc mirari poterit, qui ingentem nivis copiam, qua lappones per potiorem anni partem teguntur, et cum qua per totam vitam luctantur perpendit?

*) Vide p. 33. vocem *Ata*, *Atet*, quod Hungarorum *Izé*, *Izélni*, reſpondet.

„Ut ſupra diximus, lexicon hoc illorum imprimis inſervit uſui, quibus cognitio linguarum arridet. Illarum quidem gentium linguas, quibuſcum nobis eſt commercium aliquod, omnium primum addiſcere neceſſum habemus, qui ut obtineatur finis, lexica raro deſunt, aliaque adminicula: at cum his nequeat circumſcribi limitibus deſiderium linguarum curioſorum, nonniſi plurium et fere omnium linguarum cognitione explebile, locus nobis eſt ſperandi, illis certe gratum hoc futurum opus *). His linguarum cultoribus eo minus poeniteat porrigere opem, quod, ſe cum in hoc muſarum genere oble-ſtant, id ſimul utilitatis exinde redundet, ut, collatis ſecum invicem linguis, illarumque aut convenientia aut diſcrepantia detecta aliqua cum probabilitate ortum gentium illarum, quibus vernaculae ſunt, nos edocere valeant.

„Cognitio itaque linguarum gentium ortum et proſapiam docet, indicatque, ut et ſolum et genus vitae mutaverint monſtrat; quae quidem hiſtoria aeque et jucunda, et utilis forte eſt eritque ſemper atque illa, quae crudelia et exitioſa bella nobis enarrat.

„In lucem adhuc non ſatis eſt prolatum, unde originem lappones ducant, neque illud ipſi a majoribus acceptum relationibus quidem, ne dicam hiſtoria, in hoc tempus reſervatum habent. Et quia mores vitaeque conditio, illam ſine dubio quam voluit quod inhabitant ſolum, induerunt ſpeciem, nihil niſi lingua reſtat, ex qua penitius examinata, et cum aliis collata hoc erit eruendum. At

*) Mihi certe fuit maxime gratum, quod idem meis popularibus contingere non ſine cauſa ſpero.

„At cum his quaestionibus id tantum quod verisimile est, raro certa ratio rerum obtineatur, mirum non est, de ortu lapponum varias, et diversas fuisse opiniones. Itaque eruditi plures lappones esse Israelitas contenderunt, et in ostendenda convenientia linguae cum Ebraea desudaverunt, et quidem non absque omni specie veri, nisi nulli non similis evadat lingua Ebraea, nullo habito respectu vocalium, mutatisque praeterea pro lubitu literis unius ejusdemque organi. In illis qui huic rei explicandae operam dedere, clarus est Olaus Rudbeckius junior, Professor quondam Upsaliensis, nec non Magister Johannes Thelin, pastor antehac et praepos. Umensium, quorum adhuc eruditae observationes manuscriptae exstant. Linguam lapponicam cum hungarica in multis convenire ut jam dudum observatum est, ita illud deinceps Dom. Sajnovits natione Hungarus, Norvegiam cum ante aliquot annos peragraret expertus est, id quod ulterius expositum est, et demonstratum dissertatione academica, quae Upsaliae sub Praesidio Generosiss. Dni. Equitis regii, regnique Cancell. Consil. Joh. Ihre anno 1772 prodiit: *De convenientia linguae lapponicae cum hungarica.* Fennicam quoque linguam cum hungarica aliquatenus congruere scriptoribus non ignotum, et quidem aequo ac lapponica jure, propter illam, quae inter has ambas est similitudo, quod pace dixerim illorum, qui has et nationes et linguas plane diversas esse contendunt, qua de re in actis literariis Upsaliensibus prolixa est disputatio.

„Nihilominus vix negari potest, has linguas in multis concordare, quod et hoc lexicon ostendit, idque

idque collatis utriusque linguae grammaticis ulterius elucet. Quod vero Lappones a vicinis Svecis et Norvagis plura mutuati sint vocabula, istud mirum non est. De cetero unum alterumve in polonica, anglicana et quoque gallica lingua exstat vocabulum cum lapponica congruum. An in russica quaedam sint, certo dicere non possumus. Hactenus viri eruditi Lindahl et Oehrling.

Pauca haec, quae primo tentaminis loco in publicum dare potui faventibus oro lectores oculis excipere, meque potius auxilio beneuolo animare, quam mordaci subjicere criticae dignentur, amicam quamvis correctionem gratissimo semper animo excepturum. Eo enim plura de die in diem a me exspectare hujus generis specimina possunt, quo faventiores lectores meos, mihique suppetias ferre paratos reperiam.

Linguae lapponicae gnari mihi condonare dignentur, quod orthographia auctorum veteri et nova, in meis exemplis lapponicis et fennicis mixtim usus fuerim, exercitatio etenim requiritur maxima, ad uniformitatem semel adoptatae novae orthographiae in toto opere curiose observandam. At mihi, qui omni vivo destitutus magistro nonnisi venerandos consulere potui mortuos, pronum erat varios committere errores. Neque lexicon omnes continebat voces, quas ex variis grammaticis depromsi.

Ingrati hominis nomine dignus evaderem, nisi publice confiterer, me quam plurima, quae in hoc opere reperiuntur, Celeberrimo Professori, et Magnae Britanniae Regis Aulae Consiliario, *A. L. Schlözer*, et magnae Bibliothecae Georgiae Augu-

 stae

ſtae in acceptis referre debere. Hic enim Vir eruditus plurimos mihi libros, pagina 125 grato animo enumerandos, propria ex bibliotheca evolvendos obtulit, meque in iis, quae ad inveſtigandas octo nationum fennicarum linguas neceſſaria erant, humaniſſime inviare dignatus eſt.

In Bibliotheca autem memorata lexica omnia, quorum copia haec magna gaudet, aliaque ſcripta in rem meam pertinentia quaerenti ſemper parata offerebantur, haec enim eſt fons ille inexhauſtus, theſaurusque ditiſſimus, ex quo omnigenae eruditionis cultores ſitim ſuam reſtinguere poſſunt. Extra hanc dubito, an alibi terrarum aeque multifaria, ordine aeque bono digeſta, et omnium deſiderio ſatisfaciens reperiatur librorum ſupellex. Hujus ergo cuſtodibus vigilantiſſimis publica referenda eſt gratia, qui promptiſſime ſemper, atque alacri animo petentibus theſaurum ex vaſto hoc penu depromere, atque nova novaque auxilia inveſtiganti amiciſſime offerre conſveverunt.

Inſigne tandem additamentum ex *Vocabulario Manuſcripto* 33 gentium Sibiricarum Celeb. Prof. *Fiſcher;* quod pagina 219 fuſe deſcriptum eſt, obtinui, quod M. S. ſui generis unicum Cl. Prof. et Mag. Brit. Reg. Aulae Conſ. J. C. *Gatterer*, humaniſſime mihi concredere dignatus eſt.

Magno praeterea mihi adjumento in variis linguae ſlavicae dialectis ſcrutandis erat D. Theologiae Candidatus *Stojkovits* ex comitatu Hungariae Syrmienſi oriundus, linguarum ſlavicarum peritiſſimus, qui in via hac mihi primum tentata facem amiciſſime praebere ſemper paratiſſimus erat.

CON-

CONSPECTVS OPERIS.

Fasciculus primus.

:as linguae Lapponum et Finnorum. Terminones Nomin. Substantiv. Adjectivorum et Diminutivorum. — — P. 1
atio. — — — 7
ratio. — — — 13
alia. — — — 14
nina. — — 17
va et Suffixa. — — — 20
— — — 22
Substant. *Sum.* — — 35
ia. — — 40
sitiones. — — 41
is. — — — 44
udo vocum hung. cum lapponicis et finnicis. 53
laria lapponico - finnico - latino - hungarica comiva alphabetice digesta. — 61
hungarice sonantes, sed aliter significantes. 92
o locorum biblicorum finnicor. et hungaricor. 94
sio. — — 119

Fasciculus secundus.

Affinitas linguae Esthonum. Occasio ad hunc secundum fasciculum elaborandum nacta. — 125
Diminutiva. — — — 126
Declinatio. — — 127
Comparatio. — — — 129
Numeralia. — — 130
Pronomina. — — — 130
Verba. — — — 131
Verbum Substantiv. *Sum.* — — 138
Suffixa. — — — 139
Adverbia. — — — 141
Syntaxis. — — — 143
Proverbia et Aenigmata esthonica. — 147
Collatio locorum biblicorum esthonicorum et hungaricorum. — — — 150
Oratio Dominica esthonica cum hungarica comparata. 154
Vocabularia esthonico-hungarico-latina comparativa. 155
Paradigma Declinationis esthonicae, in vocibus 17, quae hungaricis valde similes sunt. 172

Fasciculus tertius.

Aliae septem linguae, fennicae originis: Vogulica, Votjakica, Tschuvaschica, Tscheremissica, Permica, Sirjenica et Morduinica cum Hungarica comparatae. 175
Fontes, ex quibus hae linguae investigari potuerunt. 177
Numeralia. — — 179

Posses-

ſiva. — — — P. 180
. — — — 182
ı Subſtantiva. — — 184
oſitiones. — — 187
ɔularia harum 7 linguarum cum hungarica com-
ıta. — — — 189
ɔularia Samojedarum et Oſtjakorum cum hungar.
nparata. — — 214
ıralia Oſtjakorum. — — 217
ıeratio populorum fennicorum ſecundum Clariſſ.
tterer. — — 217

Appendix prima.

bularia Tatarorum et Hungarorum comparativa. 221
m continuatio eſt in fine operis, vocabularium
icet Turcarum et Hungarorum comparativum.
:ctarium vocabularii tatarici. — 231
ıgatio turcica. — — 233
ficationes, ſeu Formae Verborum 28 turcicorum,
hungaricorum. — — 240

Appendix ſecunda.

bula ex Vocabulariis comparativis Petropoli. juſſu
ıp. Catharinae II. editis excerpta. - - 242
rtatio M. Belii de variis Slavorum populis et Dia-
ctis. — — — 293
bularia linguarum ſlavicae originis comparativa.
bularium ruſſico-hungaricum. 306
b. ſlaviano-ſerbico-hungaricum. — 334
ıb. bohemico-hungaricum. — — 346

Vocab.

Vocab. polonico-hungaricum. — — P. 356
Denominationes quorundam pagorum, oppidorum fluviorum et urbium Hungariae et Transilvaniae ex slavica lingua sumtae. — — 363
Supplementa vocabulariorum lapponicorum, finnicorum et esthonicorum quae sub decursu operis congesta sunt. — — — 366
Supplementum finnicum, ad pag. 61 sq. — 376
Supplementum esthonicum, ad pag. 155 sq. — 377
Vocabul. turcico hungaricum. Est hoc continuatio, seu supplementum vocabular. tatarici, pag. 221-231. praemissi. — — 377

Ortho-

Ortographia hungarica cum ruſſica comparata.

	A'z.	a.	
	Buki.	b.	
	Vjedi.	v.	
	Glagol.	g. h.	
	Bobro.	d.	
	Jeſzt.	je. e,	
	'Sivjete.	's. ds.	'Sertva. Dſertva. *Ut in gall.* Jour.
	Zemlja.	z.	Zemlja. *Ut in latinorum:* Zona. *Germ.:* Seele. Sorge.
	I'ſe.	i,	
	Káko.	k.	
	Ljudi.	l.	
	Miſzlote.	m.	
	Nás.	n.	
	On.	o.	
	Pokoi.	p.	
	Rtži.	r.	
	Szlóvo.	ſz.	Puſztinja. *Ut in lat.* Cuſtos. Salus.
П	Tvérdo.	t.	
	U.	u.	
	Fert.	f.	
	Kher.	kh. ch.	Blokhi. *Ut in lat.* *Achivus.*
	Tzi.	tz.	Tzárſztvo. *Ut in lat.* Caeſar, *et german.* Zentner.
	Tſerv.	ts.	Tſerv. *Ut in ital.* Cielo. Cervello.
ш	Sa.	s.	Viſnja. *Ut in german.* Scheere. *Abwiſchen.*
ъ	Jerr.		
ы	Jeri		
ь	Jer.		
ѣ	Jaty.	je.	Szjemja. *Ut in latin.* Jecur.
ю	Ju.	ju.	

Я	Ja.	ja.	Knjaginja. *Ut in germ.* Ja. Jahr.
Ї	I.	i.	
Щ	Stſa.	ſtſa.	Stſaſztie. *Ut in hungar.* Reſtſég.
Э	e.	e. ö.	
Ю	Jo.	jo.	
ю́	ü.	ü.	
Нь.		ny.	Kameny. *Ut in gallorum:* Alemagne. Regne.
Ль		ly.	Voply. *Ut in gallorum:* Merveille. Feuille.
Ть		ty.	Blagodáty. *Ut in germanorum:* Welche. Solche. Mägdchen.
Ћ		gy.	*Ut in italorum:* Gente. Giro. *et latinorum:* Genus. Germania.

Orthographiam hanc hungaricam cum ruſſica comparare, ſub initio ſtatim neceſſarium duxi. Ideo primum, quod per totum opus orthographia hac uſus ſum, in deſcribendis vocabulis lapponicis, finnicis, eſthonicis, votjakicis, tſohuvaſchicis, tſcheremiſſicis, permicis, ſirjenicis, morduinicis et tataricis. Secundo, quia in appendice operis ſecunda, ubi ex Vocabulariis 200 linguarum comparativis Petropoli editis vocabula nationum plurimarum legibiliter deſcribere nitor, non alia mihi hunc in finem commodior viſa fuit orthographia, quam hungarica, utpote quae poſt ruſſicam, omnibus fere Europae linguis praeferenda videtur, quoad orthographiae ſuae facilitatem, quod aequus lector primo ſtatim intuitu facile dijudicare poterit.

De

De Terminationibus.

litudinem linguarum, hungaricae, lapponicae, et
;ae demonſtraturo ſub initium ſtatim prolixa
um Terminationum ſeſe offert ſeries. Hanc
ninationum ſimilitudinem magnum ad rem meam
re momentum, ex eo evidenter patet, quod
non caſu quo, aut forte fortuna, mixtim quaſi,
omnes orationis partes diſſeminata eſt, ſed cer-
quendam, et oculis criticis primo ſtatim intuitu
nem produnt ordinem, video enim Subſtantiva
antivis, Adjectiva Adjectivis, Diminutiva Di-
tivis, Privativa Privativis, Adverbia Adverbiis
ſimilia.

Terminationes Subſtantivorum et Adjectivorum
ſequentes: as, es, is, os, adt, *vel*, at, ot, dag,
dag, tag, i, k, em, allem.

pponicæ.	*Latine.*	*Similes hungaricae Terminationes, partim ſignificatione quoque convenientes.*
i.	Fortis.	Izmos.
s.	Glacie obductus.	Jeges.
as.	Pice abundans.	Szurkas.
;as.	Extenſus.	Tágas.
.	Malus.	Potrohas. Obeſus.
elwas.	Morbus.	Nyelves. Loquax.
	Verſus meridiem.	Varjas, Cornicibus abundans.
dakes.	Obliviosus.	Felejdékes.
takes.	Moroſus.	Reſzketeges. Tremulus.
takes.	Placabilis.	Fergeteges. Procelloſus.
kes.	Ingratus.	Tökös. Hernioſus.
akes.	Jucundus.	Avatagos. Vetuſtus.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Palkotakes.	Deflectens.	Menedékes. Inclinatu
Tuddetakes.	Contentus.	Tudákos. Sciolus.
Sawotakes.	Optabilis.	Kivánatos.
Pilkes.	Jocosus.	Lelkes. Animatus.
Pielies.	Auritus.	Files. Füles.
Metkes.	Tardus.	Etkes. Vorax.
Pejes.	Albus.	Fejes. Capitatus.
Telpes.	Jocosus.	Tréfás.
Edeles.	Inopinatus.	Fedeles. Operculatus.
Weiteles.	Licentiosus.	Ejteles. Octalis.
Oljajes.	Oleosus.	Olajos.
Famokes.	Robustus,	Homokos. Sabulosus.
Muiteles.	Memoria dignus.	Emliteles. Hiteles. C dibilis.
Kenes.	Ignavus.	Kényes.
Kewoles.	Timidus.	Kevélyes. Superbiens.
Nialkes.	Lubricus.	Nyalkás. Delicatulus.
Perjes.	Velamentum camini.	Perjés. Graminosus.
Seipetes.	Non caudatus.	Sejpes. Blaesus.
Sujeles.	Flexibilis.	Ájulós. Deliquium ani pati solitus.
Taikes.	Mollis.	Telkes. Curia praedit
Tjäiwajes.	Ventrosus.	Gojvás. Strumosus.
Sarwes.	Cornutus.	Szarvas.
Tuolwajes.	Sordidus.	Tolvajos. Latronibı abundans.
Qmakes.	Subnubilus.	Homokos. Sabulosus.
Anekes.	Brevis.	Énekes. Cantor.
Armokes.	Clemens.	Kegyelmes.
Laikes.	Piger.	Pajkos. Petulans.
Navajes.	Villosus.	Nyavajás. Valetudinari
Pasteles.	Acutus.	Éles.
Skanjes.	Resonans.	Hangos.
Suokes.	Spissus.	Szökés. Fuscescens.
Teiwes.	Res.	Tetwes. Pediculosus.
Teutetes.	Explementum.	Tettetés. Simulatio.
Tsefkes.	Acutus.	Hegyes.
Walljes.	Copiosus.	Bövséges.
Wastes.	Deformis.	Restes. Piger.
Wekkes.	Multus.	Fékes. Capistratus.
Welkes.	Albus.	Lelkes. Animatus.

Lappon

[L]apponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
es.	Amplus.	Széles.
njes.	Tardus.	Reftes.
res.	Novus.	Ujjas. Ujjontas.
ajes.	Pertinax. Capi-tofus.	Fejes.
s.	Celebris.	Hires. Neves.
s.	Matutinus.	Idős. Vetuftus.
dedis.	Vefpertinus.	Kisdedes. Parvulis pueris praeditus.
ros.	Villofus.	Orvos. Medicus.
s.	Famulus	Bojtos. Filamentofus.
os.	Nebulofus.	Murkos. Dauco praeditus.
os.	Fragilis.	Mutskos. Sordidus.
los.	Pituitofus.	Nyálos.
s.	Haebes.	Nyeles. Manubriatus.
s.	Pronus.	Pajkos. Petulans.
s.	Manifeftus.	Talkos. Striatus.
os.	Laudabilis.	Monyos. Ovatus.
s.	Glaber.	Suljos. Ponderofus.
s.	Notus.	Pókos. Protuberans.
os.	Rigidus.	Vafkos.
kos.	Facile ad haere-fcens.	Ragadós.
s.	Nive opertus.	Havas.
os.	Tempeftas mi-tior.	Varatfos. Exulceratus.
cos.	Notus.	Fiókos. Ciftulis praeditus.
nos.	Morbo vexatus.	Hasznos. Vtilis.
os.	Occultus.	Árnyékos. Opacus. *Titkos.*
nos.	Notus. Cognitus.	Tudos. Doctus.
nos.	Rugofus.	Kormos. Fuliginofus.
ikos.	Cognitus.	Tfokos. Ofculabundus.
s.	Aeftuofus.	Suljos. Ponderofus.
los.	Jucundus.	Gyámolos. Adminiculofus.
s.	Claudus.	Sántás. Sánta.
	Fodina.	Falat. Offa. Bolus.
gadwuådt.	Virilitas.	Haladat. Occaf. Praeteritio.
wuådt.	Altitudo.	Foganat. Conceptio. Effe-ctus.
galwuådt.	Profunditas.	Tfinálat. Structura.
tt. / kott	Inclinatus.	Hajlott.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Tjuolot.	Obliquus.	Horgadott.
Puodſot.	Nudus.	Koppasztott.
Puorradag.	Bonitas.	
Pahuodag.	Malitia.	Balgatag.
Zjappuodag.	Nigredo.	
Muåttadagc.	Dum diutius ningit.	Fergedag. *Fergeteg. Fi vatag. Rengeteg.* Silu horrida, immenſa.
Laſkadagc.	Imber.	Fergeteg. Zápor.
Pievedagc.	Splendor ſolis.	
Kåâſadagc.	Tempeſtas calida.	
Puorradagc.	Tempeſtas bona.	
Taalvadagc.	Tempeſtas perfrigida.	Sivadag. *Sivatag*-idö.
Kolckadagc.	Sudum.	
Pieggadagc.	Ventoſa tempeſtas.	Fergeteg.
Palvadagc.	Coelum nubiloſum.	Felhödeg, *Felhös-idö.*
Viertuodagc.	Tempeſtas incommoda.	
Våâttadagc.	Tempeſtas humida.	
Jagcniadagc. Råvadagc.	Tempeſtas torrida.	Rekkendég. Rekkenſég. *Rekkenöſég.*
Arvadagc.	Pluvia diuturnior.	Áradag, Áradék. *Arada* Exundatio.
Zjazjadagc.	Pluvia.	
Mierckadagc.	Nebuloſa tempeſtas.	
Aladagc. Tavadagc.	Aquilo. Boreas.	Fuvatag.
Luladagc.	Auſter, vel Nothus.	
Nuårttadagc.	Eurus, v. Subſolanus.	
Orjadagc.	Zephyrus, v. Favonius.	
Miédadagc.	Ventus ſecundus.	

Note

Notet velim hic, Lector perſpicax, ideas has, quibus Lappones varias tempeſtatis modificationes, et mutationes exprimunt, omnes terminari in: *dage*, idem faciunt Hungari in vocibus ſuis, hic adnotatis, aeque varias ideas tempeſtatum exprimentibus.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Årjeli.	Meridianus.	Déli.
Årjeli piägg.	Ventus meridionalis.	Déli ſzél.
Årjeli-Hene.		
Årjelisne.	Foemina auſtral.	Déliné. Déli aſzſzony.
Jabmaldak.	Animi deliquium	Szarándok. Eremita.
Njiraldak.	Oſtium cataractae.	Vakondok. Talpa.
Potaltak.	Adventus.	Potolék. Supplementum.
Tajok.	Stultus.	Kotſok. Ardeae ſpecies.
Tarbek.	Opus.	Szérdék, Rejectaneum. Inquinamentum.
Teblak.	Maculoſus.	Ablak. Feneſtra.
Tjildok.	Pretioſus.	Hulladék. Reiectaneum.
Tſitſok.	Paſſer.	Titok. Arcanum.
Tobdok.	Notus.	Undok. Foedus-di.
Tåjatak.	Fractura.	Töredék. Stramentum.
Wainok.	Cupidus.	Bajnok. Pugil.
Waldok.	Caelebs.	Tajdok. Otsmany. Defoedatus.
Windek.	Feneſtra.	Szelindek. Canis. Laniorum.
Wankek.	Aeger.	Terjék. Theriaka.
Tjadatok.	Diarrhaea.	Foſadék.
Nakkelem.	Impulſus.	Félelem. Metus.
Pårrelem.	Conſumtio.	Sérelem. Laeſio.
Tajetem.	Intellectus.	Kérelem. Petitio.
Kåſelem.	Implicatio.	Kéſedelem. Mora.
Wanatem.	Extenſio.	Védelem. Defenſio.
Walom.	Ejulatus.	Fajdalom. Dolor.
Kåttjelem.	Tentatio. Periculum.	Veszedelem.
Merostallem.	Conjectura.	*Méredelem.* Méregetés. Dimenſio.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Muitelem.	Reminiſcentia.	*Emlitelem.* Emlités. Emlékezet.
Sebraſtallem.	Conſortium.	Segedelem. Auxilium.
Laidetallem.	Corruptio.	Sérelem. Laeſio.
Keſatallem.	Vectura.	Kéſedelem. Mora.
Ajatallem.	Meditatio.	*Akadalom.* Akadék. Impedimentum.

Diminutiua, quae invenire potui ſunt ſequentia:

Ajekats.	Fonticulus.	Kats. Manus paruula.
Pardnats.	Puerulus.	Kovats. Silex paruula.
Swikkats.	Anfractulus viarum.	Dugats. Obturamentum.
Aiwatz.	Capitulum.	Kulats. Lagenula.
Aackatz.	Uxorcula.	Forgats. Fruſtulum.
Kirjatz.	Libellus.	Követs. Lapillus.
Padnagatz.	Canicula.	Kutyátska.
Kabmagatz.	Calceolus.	Tſizmatska.
Puorrebuotz.	Meliuſculus.	Jobbatska.
Stuorrabuotz.	Majuſculus.	Nagyobbatska.
Neitakuts.	Infantulus.	Gyermeketske.
Pardnekuts.	Puerulus.	Fiutska.
Akkakuts.	Vetula.	Kofátska.

Huc pertinent voculae illae, quibus Lappones multifariam exprimere ſolent ideas has: *Parvum*, *Parvulum*, *Paucum*, *Paulum*, *Paululum*, *Pauxillum*. ex. gr. Utzje. Utzjanatz. Unna. Unnatz. Un-unnatz. Unna-waanatz. Unnadzjam-maannadzjam. Pitta. Pinnatz. Pinpinnatz. Quibus totidem reſpondent in lingua hungarica, voculae diminutivae, ut: Kis, Kitſiny. Kitſinke. Szikra. Szikránnyi. Morſa. Morſánnyi. Morſátska. Kevés. Paránnyi.

Nomina Privativa Lapponum habent quoque aliquam ſimilitudinem, licet non tam evidentem, uti hactenus enumerata.

Lapponice.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
edatembe.	Manu carens.	Kezetlen.
elitebmes.	Surdus.	Filetlen.
rradketta.	Jejunus.	Etlen.
bmeletta.	Deo carens.	Istentelen.
lesapta.	Profanus.	Szentelen.
dnikapta.	Pecunia carens.	Pénzetlen.
olketeme.	Pedibus carens.	Lábatlan.

Uti in terminationibus Lapponum, ita in lit-
:is initialibus eorum certam observo similitudinem.
ıemadmodum enim Hungari, ita et Lappones ab-
ırrent duplicem in initio vocum consonantem, et
quas, tam in hac quam in illa lingua animadver-
nus voces duplici consona incipientes credo illas
ıximam partem non ab atavis suis sed a vicinis
ecis, et Germanis mutuasse, ut: *Slaktet.* Mactare
'ins. Princeps. *Pålster.* Emplastrum. H. Flastrom.
ade. Folium. Ex simili fonte hauserunt Hun-
:i: *Strof.* Schraube. *Spékelni.* Mit Speck zuberei-
ı. *Plajbåtz.* Bleyweiss. *Pléh* Blech, et alia his
ıilia.

De Declinatione.

Paradigma declinationis hungaricae, lapponicae
finnicae Lectoribus meis propositurus, quatuor
eram exempla. Primum erit: *Kabmak.* Calceus,
opponam hungaricum *Makk.* Glans. Secundum
t: *Addamos.* Datum. Hung. Adomás, vel Ado-
ny. Tertium erit: *Cala.* Piscis. H. Hal. Quar-
n erit: *Kesi.* Manus. H. Kéz. Exempla haec per
Casus inflectam; uti: per Nominatiuum, Geniti-

 vum,

vum, Dativum, Accusativum, Vocativum, Ablativum, Locativum, Mediativum, Negativum, Factivum, seu Mutativum, Nuncupativum, Penetrativum, Descriptivum, seu Instructivum. Constructionem horum casuum Paradigmati subjicienda demonstrabunt exempla. Cel. *Ganander*, Grammaticus, 13 Casus, at Doctissimus *Ihre* non nisi 10 numerat.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Lapponice.*	*Hungarice.*
N. Kabmak.	Makk.	Addamos.	Ádomás.
G. Kabmaken.	Makké.	Addamosen.	Addomásé.
D. Kabmaki.	Maknak.	Addamosi.	Adomásnak.
A. Kabmakeb.	Makkot.	Addamoseb.	Adomást.
V. Kabmak.	Makk.	Addamos.	Adomás.
A. Kabmakest.	Makkostol.	Addamosest.	Adomásostol.
L. Kabmaken.	Makkonn.	Addamosen.	Adomásonn.
M. Kabmakin.	Makkal.	Addamosin.	Adomással.
N. Kabmakatta.	Makkatlan.	Addamosatta.	Adomásatlan.
F. Kabmaken.	Makká.	Addamosen.	Adomássá.
N. Kabmakan.	Makkul.	Addamosán.	Adomásul.
P. Kabmaki.	Makknak. ba.	Addamosi.	Adomásnak. bá.
D. Kabmaklai.	Makként.	Addamoslai.	Adomásként.
	Makkal.		

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Finnice.*	*Hungarice.*
Cala.	Hal.	Kefi.	Kéz.
Calan.	Halé.	Keden.	Kézé.
Calalle.	Halnak.	Kefille.	Kéznek.
Calaa.	Halat.	Kefei.	Kezet.
Cala.	Hal.	Kefi.	Kéz.
Calafta.	Halaftol.	Kefift.	Kezeftöl.
Calafa.	Halann.	Kefifan.	Kezenn.
Calalla.	Hallal.	Kefilla.	Kézzel.
Calalta.	Halatlan.	Kefilta.	Kezetlen.
Calaxi.	Hallá.	Kefixi.	Kézzé.
Calana.	Halul.	Kefina.	Kézül.
Calahan.	Halnak. ba.	Kefie.	Kéznek. be.
Caloin.	Halként.	Kefien.	Kézként.

Exempla conſtructionem caſuum demonſtrantia ſunt ſequentia.

Nominativus. L. Attje påta. H. Atya jö. Pater venit.

Genitivus. Attjen pardne. H. Atya fia. Atyájé à fia. Atyának fia. Patris filius.

Dativus. Attjai leb waddad. H. Atyának adtam. Patri dedi.

Accuſativus. Attjeb wuoidnib. H. Atyát láték. Patrem videbam.

Vocativus. Attje påte! H. Atyá jövel. Veni Pater!

Ablativus. Atjeſt Kullib. H. Atyától hallám. Ex patre audiebam. H. Atyáſtol együtt hallám. Simul cum patre audiebam.

Locativus. Attjesne wuoidnab. H. Atyánn látom. Per patrem, vel in patre video.

Mediativus. Attjin tjuowob. H. Atyával követem. Atyaſtol együtt követem. Simul cum patre ſequor. Seu: In ſocietate patris ſequor.

Negativus. Attjetaka leb. H. Atyátlan vagyok (leſzek). Sine patre ſum. Seu: *Inpatris ſum.*

Factivus, ſeu *Mutativus.* Attjen kalkab tunji orrot. H. Atyául fogok neked lenni. Ero tibi patris loco.

Nuncupativus. H. Atyához, Atyáig, Atyára mégyek. Ad patrem, usque ad patrem, ſuper patrem eo.

Penetrativus. Kåret warai. H. A' hegynek menni. In montem aſcendere. H. A falunak menni. Verſus pagum ire. H. Tüznek víznek neki menni. In aquam ignemque irruere. H. Jánosnak kereſztelték. Baptiſatus eſt ad nomen Johannis. *Er iſt Hans getauft worden.*

Deſcriptivus, ſeu *Inſtructivus.* H. Az Apoſtolként mondhatom. Dicere poſſum, ſecundum Apoſtolum. H. Véggel áll fel'em a' puſkád. Scolpetum tuum recta verſus me directum eſt. Verſus me collineat. H. Melegenn itta az herbatejet. Theam bibit calide, vel calidam.

Varias has vocum terminationes, antiquiores Grammatici Hungari, uti Molnár, pro veris Caſuum Terminationibus accepere, et more Lapponum, Finnorum-

orumque plurimos Casus statuere; at moderni Grammatici terminationes illas, partim adverbiales, partim praepositionales, partim nominales, negativas, et transmutativas nuncupavere. Casus vero proprie dictos nonnisi quatuor, Nom. Genit. Dat. et Acc. statuere.

Numerus Pluralis apud Lappones terminatur in h ut: Attje. Attjeh. *Pater. Patres.* Puorak. Puorakeh. *Bonus. Boni.* Stuores. Stuoraseh. *Magnus. Magni.* Nuor. Nuoreh. Nuorah. *Juvenilis. Juveniles.* Kabmak. Kabmakeh. *Calceus. Calcei.* Akka. Akkah. *Uxor. Uxores.* Usto. Ustoh. *Cupiditas. Cupiditates.* Allmats. Almatjeh. *Homo. Homines.* Hungarorum vero Pluralis in k desinit, ut: *Atya. Atyák Jo. Jók. Nagy. Nagyok. Ifju. Ifjak. Tsizma. Tsizmak. Feleség. Feleségek. Kivánság. Kivánságok. Ember. Emberek.*

Habent autem tam Hungari quam Lappones praeter Pluralem hunc alium adhuc Numerum Pluralem, qui non in omnibus observatur vocibus, sed tantum in Nominibus Cognationis. Significat vero is, non Personae pluralitatem, sed consortium, aut sodalitium cum illa Persona junctum. Exemplo res clarius patebit. Si quis dixerit *Lapponice:* Wåljah etsa mo. *Hung.* Bátyáim szeretnek engem. Fratres amant me; tunc vox *Wåljah: Bátyáim*, revera multos *Fratres* significat. Sed si quis dixerit: *Lap.* Wåljatjeh etsa mo. *Hung.* vero: *Bátyámék* Szeretnek engem; tunc vox *Wåljatjeh*, *Bátyámék*, non multos *Fratres*, sed unum *Fratrem* significat, cum quo, eo temporis momento, quo hic sermo fit, plures alii homines in consortio sunt, consequenter, hac voce non solum fratrem meum, sed reliquos etiam in ejus consortio actu existentes homines me amare assero. Tales sunt omnes hi Plurales: L. Ednitjeh. Ednits. H. Anyamék. *Matres mei.* L. Pardnitjeh.

Pardnits.

Pardnits. H. Fiamék. *Filii mei.* L. Abbetjeh. H. Nénémék. *Sorores meae.* L. Neititjeh. H. Léánymék. *Filiae meae.* L. Kradnatjeh. H. Tarſamék. *Socii.* Verum hoc ſerio notet velim Lector duplicem hunc Pluralem, Hungaros poſſeſſivis tantum nominibus tribuere, Lappones vero nominibus cognationis ſimplicibus. Conſequenter, voces allatae ſignificant apud Hungaros: *Matres meae. Filii mei. Sorores meae. Filiae meae. Socii mei.* Praeterea, Lappones Numerum etiam Dualem habent, non tantum in Nominibus, Pronominibusque; ſed in Verbis etiam, quo tamen Hungari carent.

In utraque lingua declinantur etiam Nomina compoſita cum conjunctione Enclytica: *ai*, et cum Adverbiis Interrogandi Lapponicis *pe, be, bai.* Hung. *é, is;* vt: *Nom.* Stalpinai. H. Farkaſis. *Lupusque.* *Gen.* Stalpig. H. Farkaſéis. *Lupique.* *Dat.* Stalpinai. H. Farkasnakis. *Lupoque.* *Acc.* Stalpig. H. Farkaſt is. *Lupumque.* *Voc.* Stalpinai. H. Farkas is. *Lupeque.* *Abl.* Stalpiſtannai. H. Farkaſtolis. *A lupoque.* *Loc.* Stalpiſtaga. H. Farkaſonnis. *Per lupumque.* *Med.* Stalpinaga. H. Farkaſſalis. *Cum lupoque.* *Neg.* Stalpitagat. H. Farkaſtalanis. *Sine lupoque.* *Fact.* Stalpinag. H. Farkaſsáis. *Loco lupique.* *Pen.* Stalpajaga. H. Farkasbais. *In lupumque.* *Deſcr.* Stalpalagainai. H. Farkasként is. *Secundum lupumque.*

Huc pertinent:

L. Jubmelbe.	H. Iſten é?	*Deus ne?*
L. Jubmelampe?	H. Iſtenem é?	*Deus meus ne?*
L. Jubmelaſampe?	H. Iſtenemnek é?	*Deo meo ne?*
L. Jubmelaſammai.	H. Iſtenemnek is.	*Deo meo etiam.*
L. Kirkoſtkobai?	H. Templomba é?	*In templumne?*
L. Adnamgos?	H. Anyámé é?	*Matris meae ne?*
L. Peiweges.	H. Napis.	*Dies quoque.*
L. Callogis.	H. Kut is.	*Fons etiam.*

Lappo-

Lappones amant voces duplicare more Hunga-
um, ut: L. Pekkeſt pekkai. H. Diribrol darabra.
fruſto in fruſtum. L. Japeſt japai. H. Eſzendő-
eſztendöre. *De anno in annum.* L. Kåteſt kåtei.
Kézröl kézre. *De manu in manum.* L. Orron
roje. H. Örökkön örökké. *In aeternum.* L. Kitto
to. H. Egyſzer is måsſzoris. *Continue.* L. Akta
bba. *item.* Juobba kåbba. H. *Egy is máſis.* Alteru-
. L. Lakkas laka. H. Idébb idébb. *Non procul.*
Pako lako. H. Pelda beſzéd. *Adagium.* L. Tab-
n ja tobben. H. Imitt is amott is. *Hic et illic.*
Tuoles tales! H. Hibli hubli! *Oh miſerum!*

Nec in lapponica, nec in hungarica lingua
um *Generis* veſtigium reperire potui, ſed Adjectiva
miſcue omnibus ſubſtantivis invariata Termina-
ne praeponuntur, ut: L. Mo teudo. Mo akka.
Én férjem. Én feleſégem. *Meus vir, Mea uxor.*
Sarwes wuokſa. Sarwes koſa. H. Szarvas bika.
arvas tehén. *Cornutus taurus. Cornuta vacca.*

De Comparativis.

In formando Comparativo haud ſecus evidens
ſervatur ſimilitudo. Quemadmodum enim Hun-
ri in Comparativo pro litterá finali ſemper b ha-
re ſolent, hoc idem faciunt Lappones, vti exempla
bjecta teſtantur.

Gracilis

	Gracilis	Gracilior	Gracillimus.
L.	Kedze.	Kedzeb.	Kedzemus.
H.	*Keskeny.*	*Keskenyebb.*	*Leg keskenyebb.*
	Pulcher.	Pulchrior.	Pulcherrimus.
L.	Zjabbes.	Zjabbeſeb.	Zjabbeſemus.
L.	Zjabbe.	Zjabbeb.	Zjabbemos.
H.	*Szép.*	*Szebb.*	*Leg ſzebb.*
	Rotundus.	Rotundior.	Rotundiſſimus.
L.	Jorbaſatz.	Jorbaſatzab.	Jorbaſatzamus.
H.	*Kerek.*	*Kerekebb.*	*Leg kerekebb.*
	Humidus.	Humidior.	Humidiſſimus.
L.	Nioska.	Nioskab.	Nioskamus.
H.	*Nedveske.*	*Nedveſkébb.*	*Leg nedveskébb.*
	Felix.	Felicior.	Feliciſſimus.
L.	Lickogas.	Lickogaſab.	Lickuogaſamus.
H.	*Boldog.*	*Boldogabb.*	*Leg boldogabb.*
	Humidus.	Humidiör.	Humidiſſimus.
L.	Luſskos.	Luſskoſab.	Luſskoſamus.
H.	*Lutskos.*	*Lutskoſabb.*	*Leg lutskoſabb.*
	Dives.	Ditior.	Ditiſſimus.
L.	Bånda.	Båndab.	Båndaimus.
H.	*Gazdag.*	*Gazdagabb.*	*Leg gazdagabb.*
	Longus.	Longior.	Longiſſimus.
L.	Kukke.	Kukkeb.	Kukkemus.
H.	*Kurta.*	*Kurtább.*	*Leg kurtább.*

De Numeralibus.

Numeralia Lapponum maximum inter reliqua ad rem meam adferunt momentum, in his enim tanta per omnes Numeralium ſpecies regnat ſimilitudo, quantam in nulla alia Grammatices parte obſervare potui. Videamus exempla.

Cardinalia, ad Quaeſtionem: *Kalli?* Hány? Quot?

Lapponice.			*Hungarice.*	*Latine.*
Akht.	Agd.	1	Egy. Egj. Edgy.	Unus.
Kuåhte.	Kuekta. Qwekta.	2	Kettö. *Két. Ketteje.*	Duo.
Kolma.	Holma. Horma..	3	Három. *Hárma.*	Tres.

Lapponice.

Lapponice.		*Hungarice.*	*Latine.*
:. Nelje.	4	Négy. *Négye.*	Quatuor.
:a. Wita. Wit.	5	öt. *öte. öttel.*	Quinque.
ta. Kota. Kot.	6	Hat. *Hata.*	Sex.
ja. Kietja. zja. Tjetja. tja. Kautzje.	7	Hét. *Hete.*	Septem.
chtzję. Kaktſe. Åutzje. Åkhtzje.	8	*Nyótz, Nyótza.* Nyóltz.	Octo.
	9	Kilentz. *Kilentze.*	Novem.
:.	10	*Elég. Elegevan.* Tiz.	Decem.
loge nal.	11	*Egy elég-nél. Egy tiz-nél.* Tizen-egy.	Undecim.
te loge nal.	12	*Kettö elég-nél. Kettö tiz-nél.* Tizen-kettö.	Duodecim.
:e loge.	20	*Kettö, Elég. Két elég. Kettöleg. Két-tiz.* Huſz.	Viginti.
e loge ja akht.	21	*Két elég és egy. Két tiz és egy.* Huszonegy.	Viginti unum.
aloge.	30	*Három elég. Harmaſlag.* Harmintz.	Triginta.
logie. Nelje-lokke.	40	Negyven. *Negyedleg.*	Quadraginta.
oge.	50	*ötödleg. ötödik elég. ötven.*	Quinquaginta.
witalogkai.	51	*Egy-ötöd-leg.* ötven egy.	Quinquaginta unum.
e huhdadlog-kai.	62	*Ketto hatod-lag.* Hatvankettö.	Sexaginta duo.
ielogie.	80	*Nyoltzadlag.* Nyoltzvan.	Octoginta.
:. Zjuårte.	100	*Száz.*	Centum.
, Tuſan.	1000	Ezer.	Mille.

Ordi-

Ordinalia, ad Quaestionem: Kallad? *Hányad? Hányadik?* Quotus?

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Vuåstad.	*Egygyed. Egygyedik.* Elsö.	Primus.
Nubbad.	Másod. Második.	Secundus.
Kolmad. Holmad.	Harmad. Harmadik.	Tertius.
Nieljad. Neljad.	Negyed. - ik.	Quartus.
Witad. Widad.	ötöd. - ik.	Quintus.
Kotad. Kudad.	Hatod. - ik.	Sextus.
Hetjad.	Heted. - ik.	Septimus.
Kaktſad.	Nyoltzad. - ik.	Octavus.
Autzjad.	Kilentzed. - ik.	Nonus.
Logad.	Tized. - ik.	Decimus.
Kuektalogad.	Huszad. - ik.	Viceſimus.
Tjuotad.	Század. - ik.	Centeſimus.
Tuhád.	Ezered. - ik.	Milleſimus.

Diſtributiva, ad Quaeſtionem: Kallaſi? *Hányas? Mennyis? Mennyinn?* Quoteni?

Kuekti.	Ketten.	Bini.
Holmai.	Hárman.	Terni.
Holmas.	Hármas.	Ternarius.
Neljas.	Négyes.	Quaternarius.
Witas.	ötös.	Quinarius.
Kotas.	Hatos.	Senarius.
Kietjes.	Hetes.	Septenarius.
Holmades.	Harmados.	Qui trientem obtinet.
Neljades.	Negyedes.	Qui quadrantem obtinet.
Witades.	ötödös.	Qui quincuncem obtinet.
Kotades.	Hatodos.	Qui ſextantem obtinet.
Logades.	Tizedes.	Decurio.
Tjuotades.	Zázados.	Centurio.
Holmad åſzie.	Harmad része.	Tertia pars.
Vitad åszie.	ötöd resze.	Quinta pars.
Holmalaka.	Hármaſlag.	Trifariam.

De

De Pronominibus.

Pronomina debita attentione considerata dignam dem materiem subministrant.

Verum equidem est, quod Pronomina persona- i Lapponum *Mon*, *Todn*, *Sodn* à Svecorum *Min*, *in*, *Sin*, descendisse videntur, sed reliqua quae in quentibus notabuntur sunt Lapponicae originis.

i? Kii? *H.* *Ki?* Quis?
Mi? H. *Mi?* Quid? Quale?
Mijas? H. *Mijen?* Qualis.

Muo. Mun. H. *Enyim.* Meus. Tuo. Tun. H. *ild.* Tuus. Suo, Sun, H. *Övé.* Suus.

Mijen H. *Mijénk.* Noster. Tijen. H. *Tijétek.* ester. Sijen. H. *Övék.* Eorum.

Jobba cobba. H. *Egyis másis.* Alteruter. Haec x cum hungarica, non tam sono, quam rythmo nvenire videtur; Hungari etenim tales voces rythicas plurimas habent. *Dib dáb, Aga-boga, Dir dur, irib darab, Giz gaz, Hejje hujja. Entsem bentsem* &c.

In constructione cum substantivis eum sequunt ordinem, quem Hungari, ut: *Mijen attje.* H. Mi yánk. *Tijen attje.* H. Ti atyátok. *Sijen attje.* H. attjok.

Finni, Pronomina sua personalia Ego, Tu, Ille, m tribus his particulis: *nisi*, *non*, *ne*, compendiose mbinant, quod ipsum apud Hungaros in communi rmone quotidie observamus.

F. Ellen.	*Nisi ego.*	H. Ha én nem.
Elles, *vel* Ellet.	*Nisi tu.*	Ha te nem.
Ellei.	*Nisi ille.*	Ha ö nem.
Ellemme.	*Nisi nos.*	Ha mi nem.
Ellette.	*Nisi vos.*	Ha ti nem.
Ellei.	*Nisi illi.*	Ha ök nem.
En.	*Non ego.*	Én sem. (Neque ego.)
Es, *vel* Et.	*Non tu.*	Te sem.
Ei.	*Non ille.*	ö sem.
Emme.	*Non nos.*	Mi sem.
Ette.	*Non vos.*	Ti sem.
Ei.	*Non illi.*	ök sem.

Dum aliquid prohibere volunt, tunc Imperativo Pronomen personale Particulâ prohibendi auctum adjungunt.

F. Åle, *vel* Ålvos.	*Ne tu.*	H. Te se.
Ålcon.	*Ne ille.*	ö se.
Ålkåmme.	*Ne nos.*	Mi se.
Ålkåt.	*Ne vos.*	Ti se.
Ålkån.	*Ne illi.*	ök se.

Exemplo sit: F. Ålå syô. *Ne tu ede* H. Tese egyél. Én sem iszom, tese igyál. *Ego non bibo, nec tu bibe.* Haec, et similia ea celeritate pronunciant Hungari, quod Particulae negativae, et prohibitivae: *sem*, *se*, cum Pronomine personali in unam coalescunt vocem, eo prorsus modo uti in Pronominibus Finnorum observavimus.

Pronomina coalescunt cum Infinitivis Verborum etiam, ad modum Suffixorum, quae Nominibus, aliisque orationis partibus jungi solent, ut: L. Mannadimam, Mannadinad, Mannadines. H. *Mennem, Menned. Mennie kell.* Mihi ire. Tibi ire. Illi ire oportet. His in exemplis videmus in lapponico suffixum *nam, nad, nes*, et in hungarico suffixum *em, ed, ie*, verbo adjuncta esse, quae efficiunt, vt hi Infinitivi per Numeros et Personas flexibiles evadant. De his suo loco in capite (De verbis, eorumque Infinitivis), uberius

uberius tractabitur; hic pauca haec meminiſſe neceſſe erat.

Pronominibus *Kå* et *Mi* interdum Emphaſeos cauſa in fine additur *tas*, hoc modo: *Kåtas? Mitas?* Prorſus ſimile quid contingit cum iisdem Pronominibus Hungarorum *Ki* et *Mi*, his enim Emphaſeos cauſa ſaepiſſime addunt terminationem *tſoda*, hoc modo: *Kitſoda? Mitſoda?* Quis? Quid?

Praeterea additur ſaepe tribus his Pronominibus interrogativis *Kå? Kutte? Mi?* Quis? Quid? terminatio, aut potius Adjectio ſyllabica *Ke*, quae eorum ſignificationem mutat, fiunt enim Perſonalia, aut, ſi vis; Diſtributiva, ut: *Kåke, Kutteke, Mike.* ex. gr. *Kåke påta.* Vnusquisque veniet, quod Hungari eodem prorſus modo exprimunt, addita Adjectione ſyllabica: *Kiki eljö. Kiki leül, és eſzik.* Unusquisque ſedet et comedit. At Hungari praeter Adjectionem hanc ſyllabicam praefigunt his Pronominibus aliam quoque: *Vala-*, quae itidem pulchre convenit cum lapponico *Ke.* Ex. gr.

L. Kutte	etſa	mo?	
H. Ki	ſzeret	engem?	
Quis	*amat*	*me?*	
L. Jus Kutte*ke*	etſa	mo.	
H. Ha *vala*ki	ſzeret	engem."	
Si aliquis	*amat*	*me.*	
L. Mi	tunji	manni?	
H. Mit	tettek	(tſinaltak)	néked?
Quid factum eſt tibi?			
L. Jus	mi*ke*	sjadda.	
H. Ha	*vala*mi	történnék.	
Si	*quidquam*	*evenerit.*	

De Possessivis et Suffixis.

Possessiva soleo nominare, omnia Nomina substantiva et Adjectiva, Pronomina, Verba, Participia, Adverbia et Praepositiones, quae ideam aliquam possessionis involvunt. Character vocum talium possessivatum est suffixum pronominale adhaerens. Ex. gr. *Ház* Domus *Ház-am*, Domus mea. Syllaba finalis *am*, est suffixum pronominale sumtum ex Pronomine possessivo enyim, *meus*. Talia possessiva sunt sequentia: Nomen Adj. poss. *A'java*. Optima pars alicujus rei. Pronomen poss. *Enyim*, *tiéd*, *övé*. Meus, tuus, suus. Verbum poss. *Ijedtembe* szinte meg holtam. In *meo metuisse* (*metu*) fere exanimatus sum. Participium poss. Nints neki ahoz semmi *szollója*. Non habet ille hac in re *loquentem suum* (*ad loquendum*) Adverbium possess. *Hamarjába*. Cito. Praepositio poss. *Töllem*, *Rollad*, *Hozzája*. A me. De te. Ad illum.

Eodem prorsus modo formant Lappones et Finni sua possessiva, uti exempla sequentia docent.

Digitus meus.	*Digitus tuus.*	*Digitus suus.*
L. Suarbmam.	Suarbmad.	Suarbmas.
H. Barmam.	Barmad.	Barma.
H. Ujjam.	Ujjad.	Ujja.
Digiti mei.	*Digiti tui.*	*Digiti sui.*
L. Suarbmaidam.	Suarbmaidad.	Suarbmaides.
H Barmaim.	Barmaid.	Barmai.
H. Ujjaim.	Ujjaid.	Ujjai.
Digitus noster.	*Digitus vester.*	*Digitus illorum.*
L. Suarbmame.	Suarbmade.	Suarbmasa.
H. Barmunk.	Barmatok.	Barmok.
H. Ujjunk.	Ujjatok.	Ujjok.
Digiti nostri.	*Digiti vestri.*	*Digiti illorum.*
L. Suarbmamech.	Suarbmadech.	Suarbmasach.
H. Barmaink.	Barmaitok.	Barmaik.
H. Ujjaink.	Ujjaitok.	Ujjaik.

Pater

ter meus.	*Pater tuus.*	*Pater suus.*
zjam.	Atzjad.	Atzjas.
yám.	Artvád.	Attva.
ulus meus.	*Oculus tuus.*	*Oculus suus.*
mâm.	Silmåd.	Silmås.
emem.	Szemed.	Szeme.
us meus.	*Deus tuus.*	*Deus suus.*
melam.	Jubmelad.	Jubmeles.
enem.	Iſtened.	Iſtene.
ulum meum.	*Corculum tuum.*	*Corculum suum.*
nmozjam.	Vammozjad.	Vammozjes.
vetském.	Szivetskéd.	Szivetskéje.
ius meus.	*Filius tuus.*	*Filius suus.*
'dnam.	Pardnad.	Pardnas.
m.	Fiad.	Fia.

Qui exempla adlata oculis perluſtrat, momento insignem in Poſſeſſivorum formatione ſimilitu-
ı. In primo exemplo: *Suarbmam* Digitus meus,
n, adjeci aliam quoque vocem hungaricam,
am, (Brutum meum) eo quod haec vox maio-
ıabens cum voce *Suarbmam* ſimilitudinem, fa-
multo lector formationis Poſſeſſivi ſimilitudi-
obſervare poterit.

Obſervabit quivis characteres Perſonarum, pri-
ėt ſecundae, eosdem prorſus eſſe qui ſunt in
a hungarica, character primae Perſonae eſt
ı *m*, ſecundae autem *d*, et quidem tam in ſin-
i quam in plurali Numero. Character autem
e, ſecundae et tertiae Perſonae in Numero
li duplicato: *Digiti noſtri*, ſuarbmamech, *Digiti*
ſuarbmadech, (in quibus nempe tam poſſeſſor,
res poſſeſſa in Plurali Numero eſt) eſt littera
am. Hungari per *k* exprimunt. Ergo hic aeque
a eſt convenientia.

Lappones blande et honorifice aliquem compel-
, ut plurimum Diminutivo-poſſeſſivis utuntur,
'uåraadzam! Mi bone! Mi chare! Mea Ani-
Pardnatſam! Mi filiole! Hoc idem faciunt

B 3 Hun-

Hungari conſtanter et frequentiſſime, ut: Ked-veſetském! Fiatskám! Galambotskám! Édeském! Aſzſzonykám! Uratskám! Léánykám! Szépetském! Lelketském! Szivetském! Roſátskám! Violátskám! Mea puella! Meum corculum! &c.

Pronomina poſſeſſiva non ſunt, niſi genitivi Pronominum perſonalium, ex. gr. *Mon*. Ego, Plur. Nominativo: *Mije*. Nos. Genitivo: *Mijen*. Noſtri. *Mijen manah* Liberi noſtri H. *Mi gyermekink*, vel: *A gyermekek mijénk*. Hungari eodem modo faciunt ſuum Pronomen poſſeſſivum. Ego. *Én*. Nos. *Mi*. Noſtri *Mijénk*, et hac voce utuntur ſemper loco poſſeſſivi: *Mijénk à nyereſſég*. Lucrum eſt noſtrum.

De Verbis.

Significatio Verborum apud Hungaros varia et multiplex eſt, dantur enim Verba Activa: *Fog*. Capit. Paſſiva: *Fogódik*, Capitur. Determinata: *Fogom*. Capio certum aliquod individuum. Indeterminata: *Fogok*. Capio incertum aliquid. Immanentia, ſeu Neutra: *Gazdagulok*. Diteſco. Tranſitiva: *Gazdagitom* Dito. Potentialia: *Foghatom*. Capere poſſum. Deſiderativa: *Ehetném*. Eſurio. Frequentativa: *Fogdoſom*. Capto. Inchoativa: *Sárgulok*. Im-palleſco. Diminutiva: *Legyintem*. Leniter percutio. Verba ſecundae Perſonae; id eſt: talia, quibus illos tantum alloquimur, qui familiariter compellandi, aut nullo honore digni ſunt, uti, amici, vel ſervi, ut *Szeretlek téged*, *titeket*. Amo te, *vel* vos.

Varias has verborum ſignificationes in lingua lapponica locum habere veroſimile eſt. At cum mihi non viva voce, ſed auxilio Lexicorum et Grammatices hanc linguam ſcrutandi occaſio data eſt, hinc exempla non alia, niſi quae in his libris reperi, adferre

adferre possum. Quas ergo enumeratarum significationum invenire adhucdum non potui, illas lapsu temporis auxilio Correspondentium meorum linguae Lapponicae gnarorum, ex Suecia, obtinere spero. En illas quae inueniri poterant.

Activum. L. Tiedam. H. Tudom. *Scio.* L. Etsab. H. Szeretek. *Amo.*

Passivum. L. Etsetowab, *vel* Etsetuab. H. Szerettetem. *Amor.*

Determinatum. Non reperi.

Indeterminatum. Non reperi.

Immanens, seu *Neutrum.* L. Ponduo. H. Gazdagulok. *Ditesco.*

Transitivum. L. Ponduobdam. H. Gazdagitom. *Dito.*

Potentiale. L. Painetattet. H. Festödhetni. *Posse colorari.*

Desiderativum. L. Puorastam. H. Ehetném. *Esurio.*

Frequentativum. L. Etsatzjam, *vel* Åhtzjatzjam. H. Szeretdegelem. *Frequenter amo.* L. Ajatellagåtam. H. Fontolgatom. *Identidem meditor.*

Inchoativum. L. Wielgkuodam. H. Fejéredem. *Albesco.*

Diminutivum. L. Etseleſtam, *vel* Åhtzjeleſtam. H. Szeretintem. *Parumper amo.* L. Reiwetaſtet. H. Verintem. *Aliquantulum verbero.*

Verbum secundae Personae. Non reperi.

Quoad Verbum Passivum notari meretur, quod tam apud Lappones, quam apud Hungaros illud multo elegantius per tertiam Pluralem Praesentis Indicativi exprimi potest, et solet, secundum vulgi consuetudinem; quam per Transitiva, aut sic dicta Mandativa: *veretem, veretel, veretik*, secundum litteratorum ineptam usurpationem, hoc enim dubiae significationis Verbum est, primo enim significat: *Veretik.* Verberatur. Secundo: *Illi curant illum verberare.* ex. gr. *Jánost á birák veretik.* Johannem judices verberare curant. Videamus plura exempla, in utraque lingua.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Zjelckich.	Mondják.	Dicitur.
Zjuoignoich.	Beszéllik.	Fertur.
Puorruo.	Esznek.	Editur.
Juckuo.	Isznak.	Bibitur.
Zjuodzjojufwuo.	Állanak.	Statur.
Mannuo.	Mennek.	Itur.
Tagku.	Tselekesznek.	Agitur.
Logku.	Olvasnak.	Legitur.

Videamus iam tabellam, quae fignificationes Verborum linguae lapponicae et finnicae in Lexicis et Grammaticis repertorum, ordine captui accomodato oculis fiftit.

Lapponice.		*Latina.*	*Hungarice.*
Etfab.		Amo.	Szeretek.
Etfam, *vel*	Åhtzjam.	Amavi.	Szerettem.
Etfehtattam.	Åhtzjehtattam.	Amor.	Szeretődöm.
Etfahttalam.	Åhtzahttalam.		Szerettetem. magamat.
Etfehtam.	Åhtzjehtam.	Curo ut amet.	Szerettetem.
Etfatzjam.	Åhtzjatzjam.	Frequenter amo.	
Etfeelam.	Åhtzieelam.	Frequenter quidem fed minus amo.	Szeretdegelem.
Etfeftam.	Åhtzjeftam.	Amo aliquantulum.	Szeretgetem.
Etfeleftam.	Åhtzjeleftam.	Omnium minime amo.	Szeretintem.
Etfehtattalam.	Åhtzjehtattalam.	Facio ut alterum faepe et diu amet.	Szerettetgetem. Szeretgettetem.

Finnice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Teen.	Facio. ago. Laboro.	Teszem.
Tehdän.	Efficior. Agor.	Tevődöm.
Teetän.	Sino facere.	Tétetem. - ed. - ti.
Teetetän.	Curor fieri.	Tétetem. - el. - tik.
Teeskelen. —	Factito.	Teddegelem.
	Simulo.	Tettetem.
Teeskellän.	Factitor.	Teddegeltetem. - el. - ik.
	Simulor.	Tettettetem. - el. - ik.
Tettelen.	Saepe facio fieri.	Tétetgetem.
		Tétetdegelem.
		Teddegeltetem.
	Simulo.	Tettetem.
Tehwyn. —	Fio.	Tehetö leszek.
	Sum factu facilis.	Tehetöeülök.

Hic videt Lector duplici modo scribi Verbum *Etsam*, *Ahtzjam*. Prior est novissima Eruditi Viri Ihre Orthographia, posterior autem antiquior, Ganandri et aliorum.

Huc pertinent praeter haec, nonnulla Verba Finnorum, significatione etiam cum hungaricis valde convenientia. Uti et eorum Substantiva et Adjectiva derivata.

Finnice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Cuolen.	Morior.	Halok.
Cuoletan.	Occido.	Halatom. i. e. *ölöm.*
Cuoletetan.	Occidor.	Halattatom. i. e. öllettetem. - tel. - tik.
Cnolema.	Mors.	Halomány.
Cuolewainen.	Mortalis.	Halovány. Halando.
Cuolewaisus.	Mortalitas.	Halovány ság Halandoság.
Puorranam.	Convalesco.	Gyogyulok. - - *Lapponice.*
Puorrehdam.	Sanor.	Gyogyitodom. *Ich werde geheilt.*
Puorrahdalam.	Pedetentim convalesco.	Gyogyuldogalok.
Puorgogâtam.	Convalescere incipio.	Gyogyulni kezdek. Gyogyulgatok.

Quanta in multifaria hac verborum linguae hungaricae, lapponicae et finnicae significatione lateat energia, nemo, nisi linguae hungaricae apprime gnarus dijudicare poterit, item is, qui lapponicam et finnicam ex asse callet. Sola enim haec, eaque manca tabella, tam varias, unius Verbi modificatione expressas offert ideas, quarum significationem, linguae europeae non aliter, nisi per prolixas Periphrases reddere queunt. Hic est inexhaustus ille fons, ex quo maxima concinnitas et praecisio (si ita loqui liceat) linguae hungaricae emanat, copia enim verborum, omnium significationum in his linguis, fidem superans animaduertitur.

Singu-

Singulari digna sunt attentione, numerosa Finnorum verba in *m* terminata, quòd Hungaris familiarissimum est. Ex plurimis nonnulla hic adferre sufficiat.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Viegam.	Futom.	Curro.
Ådnaham.	Sokallom.	Multum mihi videtur.
Stuorraham.	Nagyollom.	Magnum mihi videtur.
Utzaham.	Kitsinlem.	Parvum mihi videtur.
Stuorrastalam.	Magasztalom.	Elatius me gero, Superbio.
Vuoinaham.	Megvetem.	Contemno.
Vuordtam.	Vártam. *Praet.* Várom.	Expecto.
Pådam. Manam.	Menem. Menek.	Venio.
Poram.	Eszem.	Edo.
Poradam.	*Eszekedem.* Evődöm. Vendégeskedem.	Comessor.
Zjeuzjadam.	Rugdosodom.	Calcitro.
Manadam.	Menődöm.	Eo.
Mårahdam.	*Haragudom.* Haragszom.	Irascor.
Jugam.	Iszam. Iszom.	Bibo.
Jugiestam.	Iddogalom.	Bibso. Pitisso.
Hamsuom.	Harapom. Hapsolom. Hamsolom. Ham! ham! ham! *puerorum.*	Mordeo.
Åidnam.	ójnam magamat. Isten óhatja tölle. óvást tselekedte.	Video.
Vuåszham.	Forralam. Főzöm.	Coquo.
Paldtam.	Illantam. Ijesztem.	Terreo.
Almuåhtam.	Kiterjesztem.	Patefacio.
	Álmodtam.	Somniavi.
Zjegam.	Dugam. Dugom.	Abdo.
Coaldam.	Herélem.	Castro.
	Áldam. Áldom.	Benedico.
Jaegadam. Jågadam.	Engedem.	Obedio. Parco.
	Tagadam. Tagadom.	Nego.
Logam.	Olvasam. -som.	Lego.
Tiedam.	Tudám. Tudom.	Scio.
Viesadalam.	Dudoldogalam.	Cantito.

In ipſa Paradigmatum formatione eſt quoque aliqua ſimilitudo, uti haec duo exempla lapponica monſtrant. At mox inferius, in Paradigmate Verbi Subſtantivi Lapponum multo evidentiorem notabimus ſimilitudinem.

H u n g a r i c e.

	Praet. Perf. Ind.	*Ind. Praes.*	*Ind. Praet. Perf.*	
S.	Jaackim.	Dörgetem.	Turgetim.	*Pulſo.*
	Jaackic.	Dörgeted.	Turgetic.	
	Jaacki.	Dörgeti.	Turgeti.	
Pl.	Jaackime.	Dörgetiink.	Turgetime.	
	Jaackidte.	Dörgetitek. *Dörgettek.*	Turgetidte.	
	Jaackin.	Dörgetnek.	Turgetin.	
	Optat. Imperf.	*Ind. Praet. Perf.*		
S.	Jaackažjem.	Dörgettem.		
	Jaackazjec.	Dörgetted.		
	Jaackazje.	Dörgette.		
Pl.	Jaackazjme.	Dörgettiink.		
	Jaackazjte.	Dörgettetek.		
	Jaackazjn.	Dörgettenek.		

Video quoad Infinitivos verborum lapponicorum peculiarem illam proprietatem, quam ſoli linguae hungaricae propriam eſſe novi, Hungari enim Infinitivos ſuos ſuffixo pronominali finaliter augent, et per numeros Perſonasque inflectunt, ut ſequentia docent.

	Lapponice.	*Hungarice.*		*Latine.*		*Hungarice.*	
S.	Pårradinam.	Ennem	kell.	Comedere mihi	oportet.	Fáradnum	kell.
	Pårradinad.	Enned		Comedere tibi		Fáradnad	
	Pårradines.	Ennie		Comedere ſibi?		Fáradnia	
	Jaackedinam.	Hinnem	kell.	Credere mihi	oportet.		
S.	Jaackedinad.	Hinned		Credere tibi			
	Jaackedines.	Hinnie		Credere ſibi			
Pl.	Jaackedinieme.	Hinnünk		Credere nobis			
	Jaackediniede.	Hinnetek		Credere vobis			
	Jaackedinaſa.	Hinniek		Credere ſibi			
S.	Mannadinam.	Mennem	kell.	Ire mihi	oportet.		
	Mannadinad.	Menned		Ire tibi			
	Mannadines.	Mennie		Ire ſibi			

Cha-

Character hic inter reliquos aptissimus est ad
nilitudinem harum linguarum stabiliendam. Omnes
enim linguas Europae in eo convenire credo, quod
rum Infinitivi simplices et inflexibiles sint, Hun-
rorum vero Verba Determinata Infinitivos per
ımeros Personasque flexibiles habent, uti et Lap-
num.

Aliud observatu dignum est in connubio Ad-
rbii Interrogantis *ne?* cum verbis. En exempla:

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
apamgos?	Megyek-é?	Eo-ne?
anagkos?	Mégy-é?	Is-ne?
annagost?	Megyen-é?	It-ne?
annapkos?	Megyiink-é?	Imus-ne?
annabettidkos?	Mentek-é?	Itis-ne?
annichkost?	Mennek-é?	Eunt-ne?
ackamgos?	Hidjem-é?	Credam-ne?
kus?	Vané?	Est-ne?
kus attjätt heimen?	Vané apád ithon?	Estne pater tuus domi?

Hic observare Lector facile poterit, Adverbia
iterrogandi in utraque lingua, cum verbis in unam
ealescere vocem.

Plurimum ad rem meam confert, quaedam Verba
nmanentia, seu Neutra, Transitiva, Potentialia, In-
choativa et Diminutiva enumerare. Nominatim
ero indigitare, quam consueto Hungaris modo for-
mentur Transitiva ex Neutris, seu Immanentibus.
apponica rotundis, hungarica cursivis impressa sunt
tteris:

Imma-

Immanentia.	*Transitiva.*
Tjalmeltuvam.	Tjalmehtuttam.
Szemtelenülök.	*Szemtelenitem.*
Concus fio.	Occaeco.
Wiegam.	Wiegahtam.
Futom.	*Futtatom.* Kergetem.
Fugio.	Sector fugientem.
Ponduom.	Ponduohdam.
Gazdagulok.	*Gazdagitom.*
Ditesco.	Dito.
Jauckam.	Jauckahdam.
Veszek.	*Vesztem.*
Pereo.	Perdo.
Tagam.	Tagahtam.
Dógozom.	*Dógoztatom.*
Laboro.	Laborare facio.
Logam.	Logatam.
Olvasom.	*Olvastatom.*
Lego.	Legere facio.
Wuozam.	Wuozohtam.
Tsepegek.	*Tsepegetem.*
Huzom.	*Huzotom. Huzatom.*
Stillo.	Stillare facio.
Traho.	Trahere facio.
Padnetusvam.	Padnetuhttam.
Fogatlanulok.	*Fogatlanitom.*
Dentibus privor.	Edento.
Wuorrastuvam.	Wuorrastuhttam.
Nyomorgok.	*Nyomoritom.*
Periculo premor.	Periculo aliquem objicio.
Tartun.	Tartutetan.
Tartom.	*Tartatom.*
Apprehendo.	Apprehendere facio.
Palet.	Paletet.
Kapálni.	*Kapáltatni.*
Fodere.	Effodiendum curare.
Tapatan.	Tapatetan.
Tapotom.	*Tapottatom.*
Trituro.	Triturari facio.
Tåyten.	Tåytetån.
Töltöm.	*Töttetem.*
Impleo.	Impleor.
Painet.	Painetet.
Festeni.	*Festetni.*
Imbuere, Tingere.	Tingendum curare.

Passiva

Paſſivâ proprie dicta rarius reperiuntur, et illa
ım Paſſivis Hungarorum veris, et non factitiis,
uorum terminatio eſt *odom, edem, ödöm*) accurate
ınveniunt, ut: Soradam *Kavarodam. Keveredem.*
ıtricor. Puorrehdam, *Gyogyitodom, Gyogyulok.*
eſtauror. Convaleſco.

Inchoativa etiam nonnulla hanc nacta ſunt ter-
inationem: ut Wielgkuodam *Fejéredem.* Albeſco.
jappuodam. *Barnodom.* Fuſceſco. Nigreſco. Arckuo-
ım. *Bátorkodom.* Audeo. Warckuodam. *Vinhedem.*
ıneſco.

Deſiderativa ſunt: Poraſtuwam. *Ehetném.* Eſu-
o. Jugaſtuvam. *Ihatnám.* Sitio. Spiddeſtuvam. *Ver-
tném. Verekedhetném.* Verberare cupio (quaſi Ver-
ıraturio). Waldeſtuwam. *Házaſulhatnám.* Uxora-
rio. Adeſtuvam. *Adhatnám.* Daturio.

Potentialia ſunt: Painetattet. *Feſtethetni.* Poſſe
lorari.

Diminutiva ſunt: Reiwetaſtet. *Verinteni.* Ali-
ıantulum verberare. Etſeleſtam. *Szeretintem.* Parum-
ır amo.

Hungari ex omnibus Subſtantivis et Adjectivis
cere poſſunt Verba. Hoc obſervo apud Finnos
ıoque:

Kaunis. *Szép.* Pulcher. Kauniſtan. *Szépitem.* Pulchrum reddo.

Coipi. *Láb.* Pes. Coipelen. *Lábalok. Gyaloglok.* Pedibus utor citatim.

Coira. *Kutya.* Canis. Coirlfteleu. *Kutyálkodom.* Nequiter ago. Canis morem ſequor.

Coria. *Ekes.* Elegans. Corrittelen. *Ekeſitem.* Orno.

Cova. *Kémeny.* Durus. Cowenen. *Keménnyülök.* Induresco.

Hapain. *Savanyu.* Acidus. Happanen. *Savanyodom.* Aceſco.

Hâpi. *Szégyen.* Pudor. Hâpiân. *Szégyenlem.* Erubeſco.

Heicko. *Gyenge.* Debilis. Heickenen. *Gyengülök.* Infirmor.

F. Herra.

F. Herra. *Ur.* Dominus. Herrailen. *Uralkodom.* Dominor.
F. Jauho. *Liszt.* Farina. Jauhan. *Lisztelek.* Molo. *Lisztet malom.* Mola.
F. Jää. *Jég.* Glacies. Jäädin. *Jegesedem.* Glaciem contraho.
F. Nimi. *Név.* Nomen. Nimitän. *Nevezem.* Nomino.
F. Noki. *Korom.* Fuligo. Noen. *Kormozom.* Fuligine inquino.
F. Ongi. *Horog.* Hamus. Ongin. *Horgászok.* Hamo piscor.
F. Paha. *Rosz.* Malus. Pahennan. *Roszszitom.* *Rontom.* Deterius facio.
F. Pohja. *Fenék.* Fundus. Pohjaan. *Feneketek.* Fundum vasi impono.
F. Poica. *Fiu.* Pullus. Pojin. *Fiadzom.* Pullum pario.
F. Pyhä. *Szent.* Sanctus. Pyhitän. *Szentelem.* Sanctifico.
F. Ratzu. *Lo.* Equus. Ratzastan. *Lovaglok.* Equito.
F. Röyckiä. *Kevély.* Superbus. Röyckäilen. *Kevélykedem.* Superbio.
F. Rouho. *Fü.* Herba. Rouhoitan. *Füvelem.* *Füvezem.* Herbis orno.
Rouheitetan. *Füvesedem.* H. ornor.
Rouhoitun. Rohdun. *Füvesülök.* *Füvezödöm.* *Füvellem.* Herbasco.
F. Sana. *Szo* Vox: *Ven 'Sana.* Vetula vociferans, continuis jurgiis molestans. Sanon. *Szollok.* Dico. Loquor.
Sanaton. *Szoltatok.* Dicor.
Sanoilen. *Szollaskozom.* *'Sanolok.* Altercor. Jurgor.
F. Sawi. Argilla *Agyag.* Sawean. Argilla lino. *Agyagozom.*
F. Sia. *Helly*-Locus. Sioitan. *Hellyheztetem.* Loco.
F. Suitzl. *Zabola.* Frenum. Suistan. *Zaboldzom.* Freno.
F. Tali. *Fagyu.* Sebum. Talitzen. *Fagyazom.* Sebo lino.
F. Tina. *On.* Stannum. Tinan. *Onazom.* Stanno obduco.
F. Walda. *Hatalom.* Potentia. Wallitzen. *Hatalmaskodom.* Dominor.
F. Waras. *Tolvaj.* Fur. Warastan. *Tolvajkodam.* Latrocinor.
F. Witza. *Vesszö.* Virga. Witzan. *Vesszözöm.* Virgis caedo.
F. Wohla. *Bárány.* Agnus. Wohlin. *Báranyzom.* Agnum pario.
F. Woi. *Vaj.* Butyrum. Woitelen. *Vajazom.* *Kenem.* Ungo.
F. Wyö. *öv.* Cingulum. Wyötän. *övedzem.* Cingo.
F. Callis. *Drága.* Pretiosus. Callistan. *Drágitom.* Pretium augeo.

Quae

Quae ſequuntur, Lapponica ſunt:

Vielak. *Fejér*. Albus. Wielaknom. *Fejérülök*. Albeſco.

Tjalme. *Szem*. Oculus. Tjalmehtuvàm *Szemetlenülök*. Caecus fio.
Tjalmehtuttam. *Szemetlenitem*. Occaeco.
Tjalmaihofwam. *Szemesülök*. Oculatior fio.
Szemesedem.

Nielja. *Négy*. Quatuor. Nieljadaſtam. *Négyelem*. In 4 partes ſeco.

Logie. *Tiz*. Decem. Logadaſtam. *Tizedelem*. In 10 partes ſeco.

Manged. *Késö*. Serus. Mangedan. Manganet. *Késni*. *Késedelmezni*. Sero venire. Sero peragere rem aliquam.

Idied. *Reggel*. Mane. Idiedaſtam. *Reggelezek*. Mane proficiſcor, aut aliud aliquid facio.

Akie. *Eſtve*. Veſper. Akiehdaſtam. *Eſtvézek*. *Ejtſzakázok*. Veſperi, aut noctu aliquid facio.

Paras. *Avas*. *Vén*. Vetus. Parasmattam. *Avitom*. *Vénitem*. Veteraſcere facio.

Nuora. *Ifju*. Juvenis. Nuorasmahttam. *Iffitom*. Juniorem facio.

Same. *Lappon nyelv*. Lingua lapponica. Item: Same Kiäl. Suomi Kieli. *Finniai nyelv*. Finnica lingua (NB. *Finnice*). Samaſtet. *Lapponozni*. *Lapponoſulni*. *Lapponul beſzélni*. Linguâ lapponicâ loqui.

Idem faciunt Hungari cum ſuo: *Magyar*. Hungarus. *Magyarofitni*. *Magyarázni*. *Magyarozni*.

Hungarizare. In linguam hungaricam transferre. Vel ſimpliciter: Interpraetari. Hungaricos mores alicui familiares reddere.

Ata. At. *Izé*.

Atet. *Izélni*. Vox haec Singulari attentione digna, nullius fixae ſignificationis, ſed cuius ſignificatio ex contextu tantum elici poteſt, in Lexico Lapponico occurrens, mihi non parvam adtulit voluptatem. Huic enim ſimilem nulla lingua europaea habet. Quod Germani cum ſuo: *Das Ding*. exprimere ſtudent, id huic aliquantulum accedere videtur. At Lapponum *Ata*, et Hungarorum *Izé*; fungitur munere Nominis Adj. Subſt. Verbi, Partic. et Aduerbii. Videamus exempla. *Hallod é Izé! gyere bé*. Audi *Izé* ingredere. Hic, loquens vult nominare; *Petrum Johannem* &c. ſed nomen illi

 non

non fuccurrit. Adjectiv. *Izé bort ivutt Péter, és megrészegedett.* *Izé* vinum bibit Petrus, atque inebriatus est. i. e. *Generosum* vinum. Subst. *Izétöl részegédet meg Péter.* Per *Izé* inebriatus est Petrus. i. e. *Per vinum.* Verbum. *Bort izélt Péter, és megrészegedett.* Vinum *izévit* Petrus, ex quo inebriatus est. i. e. Vinum *bibit.* Participium. *Bort izélvén Péter megrészegedett.* Vinum *izéns.* i. e. *bibens.* Adverb. *Izéül bánt vélem Péter.* Izéiter mecum egit Petrus. i. e. *Inhumaniter.*

Apud Lappones nonnisi Nominis Verbi et Adverbii munere fungitur; vt: L. Tat at. H. *Ez az Izé.* Haec res. L. At ålma le fodn. H. *Izé ember amaz.* Bonus vir est iste. L. Jubmel atei Adameb ulkos paradisest. Deus Adamum ex Paradiso ejecit. H. *Az Isten ki izélte Adámot a' Paradiſtombol.* L. Ate tåmpeb ſtallen ſiſa. H. *Izéld bé a' lovat az istállóba,* Intromitte equum in stabulum. L. *Atei* udnats ijan? Quando mortuus est? Hungrus Adverb. Interrogandi ex suo *Izé* facere non potest. At potest facere Adv. Temporis. *Izékor.* Tunc.

Hic memoranda sunt etiam quaedam Impersonalia, quae omnia superius prolata, de multifaria verborum significatione, ulterius confirmant.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Atza.	Árad.	Aqua exundat.
Råådeda.	Hajnallik. Pitymallik.	Aurora videtur.
Avvieda.	Szivarog.	Transmittit liquorem.
Zjucknuoda.	Világosodik.	Lucescit.
Etcuoda.	Estveledik.	Vesperascit.
Wieckuoda.	Szürkül.	Crepusculum instat.
Zjerguo.	Zörög. Dörög.	Tonat.
Zjåsosta.	Hidegedik.	Aer frigescit.
Jelecasta.	Tisztul.	Serenat.
Muåtta.	Havaz.	Ningit.
Arwa.	Esik.	Pluit.
Zuormasta.	Jégesik.	Grandinat.

Para-

Paradigma Verbi Subſtantivi Lapponum.

L. Le. H. Leſzſz. *Lat.* Eſt.

Ind. Praeſ. I.

S. Leb.	*ſive.* Mon leb.	H. Leſzek.	*Lat.* Sum.
Leh.	Todn leh.	Léſzſz.	Es.
Le.	Sodn le.	Leſzſz.	Eſt.
Pl. Lepe.	Mije lepe.	Leſzünk.	Sumus.
Lepet.	Tije lepet.	Leſztek.	Eſtis.
Låh.	Sije låh.	Leſznek.	Sunt.

Praeſens II.

Mon-leb orromen. H. Leſzek örökült. Lat. In eo ſum, vt ſim.

Imperf. I.

S. Lijeb.		
Lijih.		
Lei.		
Pl. Leime.	H. Lejünk.	Legyünk.
Leite.	Lejitek.	Legyetek.
Lejen.	Lejenek.	Legyenek.

Imperf. II.

S. Lijeb.	Lih.	Li.	Orromen.
Pl. Lime.	Lite.	Lijen.	Orromen.

Perfectum.

Mon leb orrom. H. Lettem. örökültem. Fui.

Plusq. Perf.

S. Mon lijeb, Todn lih. Sodn li Orrom.
Pl. Mije leime. Tije leite. Sije lejen Orrom.

Futurum.

Mon kalkab orrot. H. En leſzek örökös. *Suecice.* Jag ſkal wara. *Ich werde ſeyn.*

Imperativus.

S. Orrom. Orro. Orros lekes. H. örökös legyek, légy, legyen. L. Sim. Sis. Sit. Eſto tu, Eſto ille.

Pl. Orrob. Orrote. Orroſe lekuſka. H. örököſök, legyünk, legyetek, legyenek.

Optativi Praesens I.

S. Mon litjab. *Hung.* Letjek, ledjek. Legyek.
Todn litjah. Letj. ledj. Légy.
Sodn litja. Letjen. ledjen. Legyen.
Pl. Mije litjebe.
Tije. litjabet.
Sije litjeh.

Optativus Praesens II.

Mon litjab orromen.

Imperf. I.

S. Mon lulib. T. lulih. S. luli. H. Lennék. Lennél. Lenne. *Lat.* Essem. Esses. Esset.
Pl. Mije luluime. T. luluite. S. lulun. H. Lennénk. Lennétek. Lennének.

Imperf. II.

Mon lulib orrot.

Perfectum.

Mon litjab orrom. L. Fuerim.

Plusquamperfectum.

Mon lulib orrom. *Lat.* Fuissem.

Futurum.

Mon kalkatjab orrot. *Lat.* Fuero.

Alterum Futurum.

Mon kalkib orrot.

Infinitivus.

Orrot. *Lat.* Esse.
Orrot kalket. Futurum esse. — — Futurum.
Orron. Orroten. *Germ.* Indem man ist. *Lat.* In existendo. H. Léteközben. Létiben. Voltában. — Gerundium.
Orrotjet. Orroman. *Germ.* Zum da seyn. Ad. existendum. H. Lételre. — — — Supinum.

Participium.

Praes. Orroje. H. örökös. A' ki volt, lett, és öröklült. *Lat.* Ens, qui est, vel manet.
Praet. Orrom. H. Volt. *Lat.* Qui fuit.
Fut. Orrojassa. H. öröküsülendö. Lejendö. *Lat.* Futurus qui erit.

Caetera,

Caetera, quae ad rem meam nihil conferre videbantur, in hoc Paradigmate notare breuitati studens, superuacaneum duxi.

Hic videt lector vocem *Kalkab*, et vocem *orromen*, *orrom*: partem constituere hujus Paradigmatis. Unde hae voces? Quoad vocem *Kalkab* notet velim Lector, eam originem traxisse ex Svecico: *Skal*, uti Futurum demonstrat, quod Auctor Svecus per Phrasin *Jag skal wara*, exprimit. Haec vox *Skal*, oritur quidem ex Germanico *Ich soll*, verum tamen hodie significat *Ich werde*, consequenter, *Mon kalkab orrot*, significat: *Ich werde seyn*.

Vt autem originem vocis *Orrom*, *Orromen* debita attentione scrutari, et intelligere possimus, omnes Phrases, quas haec vox cum suis derivativis ingreditur, sollicite notavi, ex *Lexico Lapponico Ihre*. Si ergo varias harum vocum significationes lector attente contemplabitur; videbit eas, tam apud Hungaros, quam apud Lappones hodiedum adhuc in maximo usu esse, consequenter, voces *Orromen*, *Orrom*, *Orrot*, *Orro*, *Orros*, *Orrob*, *Orrote*, *Orrose*, *Orron*, *Orroten*, &c. jure meritoque in Paradigmate verbi substantivi *Le* adhibitas esse. Sed per sequentia res adhuc clarius elucescet.

L. Orrob. H. örökülök. örököſülök. L. Maneo.
L. Tanne mon orrob. L. Heic permaneo.
H. Itt én megörököſülök.
L. Sodn le orrom puorak âlme. Probus ille fuit vir.
H. ö volt örökké jo ember.
L. Orron orroje. Perennis.
H. örökkön örökké. In secula seculorum. Semper.
L. Orroje. Ens. Qui est, vel manet.
H. örökös. Haeres. Aeternus. Sempiternus. Perennis.
L. Ikkat orroje. Perpetuus. Perennis.
L. Ikkat. Perpetuo. In sempiternum.
H. Mindég. Perpetuo.
L. Ikkat ârroje Jubmel.

 H. Min-

H. Mindég ŏrök Iſten. Deus qui manet in aeternum.
L. Orrom Orro. Manſio. Habitatio.
H. örök. örökſég.
H. öreg. Senex. A ki eleitölfogva az örökſégbe lakott.
H. Meg örökült, meg öregült. Qui ſemper in haereditate ſua habitauit: perennis, inveteratus, ſenex factus eſt.
L. Orrob takkai taſa. Manere coepit hic.
H. örökülni kezdett itt.
L. Orro podda. Manſionis tempus.
H. örököſülés ideje. Lakás ideje.
L. I Orrob takka hälemeſt. Quam maxime eſt garrulus.
H. örökké fog tſevegni.
L. Orrom. Eſſentia.
H örök. örököſſég. örök valoſág.
L. Orrotakes. Eſſentialis.
H. örökített. örökös.Változhatatlan. Állando.
L. Orromes kauto. Reſpectu eſſentiae ſuae.
H. örökſégere nézve.
L. Orrom nuope. Levamen. Laxamentum.
H öröm napja. Gaudii dies.
L. Orrojem. Ceſſatio.
L. Orrot. Orroret. Manere Habitare.
H. örökülni. örököſülni. örökitni. örököſitni. örököſödni. örököſſé lenni. örökké egy hellyt mulatni.
L Orroteje. Commorans. *Participium.*
H. örököſülö. örököſödö.

Experiamur, utrum originem quatuor horum verborum, (quibus partim Hungari, partim Lappones, in exſtruendo aedificio Paradigmatis Verbi ſubſtantivi uſi ſunt;) ex antiquitate quaſi eruere, et modernis oculis viſibiliter ſiſtere poſſumus. Ponamus omnes has voces quae hoc Paradigma ingrediuntur, olim ſeorſim totidem verba regulariter conjugata fuiſſe, adeoque exſtitiſſe quatuor verba regularia: *Vagyok, Valok, Leſzek, Örökülök,* quod ſanae rationi valde conſentaneum eſt. Regularis horum Verborum Conjugatio neceſſario ea debuit fieri; quam tabella ſequens exhibet. At lapſu temporis, magna pars horum Paradigmatum exolevit, et quidem nominanter ea, quae curſivis litteris impreſſa eſt. Reliquae

e autem partes, tanquam rudera nostrae linguae maticalia ad hunc usque diem adservatae sunt, uibus tandem demum Paradigma nostri Verbi liaris, *Vagyon*, *Van* consutum, consarcinatum Hoc idem fecerunt Graeci, Latini, et aliae nes, homines etenim, voces, tanquam signa eptuum arbitraria, de seculo, in seculum, uti menta, mutare, et recentiora veteribus adaptare ıeverunt. Hoc clarissime videtur in Paradigmate i substantivi Latinorum, quod ex sex, aut septem sis verbis conflatum est: *Sum*, *Esse*, *Fui*, *Ero*, o, *Forem*, *Futurus*. Nemo ergo contemplatiohas grammaticales, meras chimaeras et somnia beckisantia nominare juste poterit. En tabellam ıor verborum antiquorum.

radigma antiquum.				Paradigma hodiernum.	
			Indicativus.		
k.	*Valok.*	Leszek.	örökülök.	Vagyok.	Sum.
.	*Valsz.*	Lészsz.	örökülsz.	Vagy.	Es.
Vagy-Van.	*Val.*	Leszsz.	örökül.	Vagyon.	Est.
.	Valék.	Levék.	örökülék.	Valék.	Eram.
m.	Voltam.	Lettem.	örököltem.	Voltam.	Fui.
.	*Valok.*	Leszek.	örökülök.	Leszek örökiilt.	Ero. Fio.
			Optativus.		
k.	*Valjak.*	Legyek.	örököljek.	Legyek.	Sim.
k.	Volnék.	Lennék.	örökülnék.	Volnék.	Essem.
dek.	*Valándok.*	Lejéndek.	örökülendek.	Lejéndek.	Fuero.
			Infinitivus.		
.	*Valni.*	Lenni.	örökülni.	Lenni.	Esse.
.	Valo. Part. Praes.	Levö.	örökülö.	Valo.	Ens.
t.	Volt. Part. Praet.	Lett.	örökült.	Volt.	Qui fuit.

Notatu digna est inflexio negativa verbi substivi *Est*, quae apud Hungaros aeque locum habet.

S. Ib le.	Hung.	Nem vagyok.	Non ſum.
Ih le.		Nem vagy.	Non es.
I le.		Nints.	Non eſt.
Pl. Epe le.		Nem vagyunk.	Non ſumus.
Epet le.		Nem vagytok.	Non eſtis.
Åh le.		Nintſenek.	Non ſunt.

Adverbium negativum Hungarorum, in tertia ſingulari et plurali, cum verbo ſubſtantivo in unam coaleſcit vocem.

De Adverbiis.

Dantur nonnulla Adverbia lapponica, quae hungaricis idem ſignificantibus ſimilia ſunt, aut ſaltem Terminationes ſimiles habent, ut: L. Hijt. *Hic.* H Itt. Itten. Ide. L O wai, Wajpie. *Oh utinam.* H ó vajha. L. Jabmemlaacka. *Moriendo.* H. Haldoklólag.

Comparantur Adverbia Lapponum, ſicuti apud Hungaros.

L. Hwuållen,	hwuålleb,	hwuållemudz.
H. Alá,	alább,	leg alább.
Infra.	*inferius.*	*infime.*
L. Siſte.	ſiſkeb.	ſiſkemus.
H. Benn,	bèllyebb.	leg bellyebb.
Intus,	*interius.*	*intime.*
L. Mangield,	mangieb.	mangiemudz.
H. Hátul,	hátrább.	leg hátrább.
Poſtice,	*poſterius.*	*poſtreme.*
L. Lacka,	lagab.	lamudz. *vel* lakkabut.
H. Közel,	Közelebb.	lèg közelebb.
Prope,	*propius.*	*proxime.*
L. Caſka,	caſkab.	caſkamus.
H. Bé.	bellvèbb.	leg bellyebb.
Intra.	*interius.*	*intime.*

Inter-

Interrogatio, et refponfio adverbialis Hungarorum apud Lappones evidenter obferuatur, ex. gr. H. Hányaslag? Hármaslag. *Lap.* Kallelaka? Holmalaka, *Quotuplici modo? Trifariam.* L. Jukkemlaka. H. Ivólag. Lat. *Modo ad bibendum idoneo.* L. Jerbmelaka. H. Okoskodólag, Okofon. Lat. *Prudenter* L. Wuoigenenlaka H. Lelkileg. *Spiritualiter.* Lap. Argeslaka. H Félöleg. Lat. *Timide.* Lap. Puoraklaka. H. Jobbatskálag, Jobbatskán. Lat. *Aliquatenus bene.*

Adverbium kukken. *Longe* varias motus de loco, vel ad locum modificationes admittit attentione dignas, vt: L. Kukken. H. Mefzfze. Lat. *Longe.* L. Kukket. H. Mefzfziinnen, Mefzfziil, Mefzfziröl. Lat. *Ex longinquo.* L. Kukkas. H. Mefzfzire. Lat. *In longum, ad locum remotum.*

De Praepofitionibus.

Praepofitiones Grammaticorum, Hungari, Lappones et Finni, jure Poftpofitiones nominare poffunt, illae enim vocibus ferme omnes poftponuntur. Sunt autem hae Poftpofitiones duplicis generis; folitariae, et fociae. Solitarias nomino illas; quae extra conjunctionem cum vocibus, folitarie adhiberi, et intelligi poffunt. Socias autem illas, quae cum vocibus conjunctim occurrunt.

Postpositiones Solitariae.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Ednam *lusa.*	Anyám*hoz.*	Ad matrem meam
Jubmelen *wuost.*	Isten*hez.*	Erga Deum.
Aita *wuâstai.*	A'templom *ellenibe.*	Adversus templum.
Attjes *ludne.*	Az atyá*nál.*	Apud patrem.
Kàlkats *paaldo.*	A'viz *mellet.*	Juxta fluvium.
Sokottjomen *tsagge.*	Parantsolatja *szerint.*	Juxta praeceptum eius.
Kedken *tsagge.*	A' kö *mellet.*	Juxta lapidem.
Kåte *pirra.*	A' ház *körül.*	Circa domum.
Lake *naute.*	Szokás*ban.*	In moribus.
Wuome *kaski.*	Erdö*közt.*	Inter silvam.
Laipe *kum.*	Kenyér*rel.*	Cum pane.
Alme *pakto.*	Eg*enn.*	Per coelum.
Jakkon *pakto.*	Hit *által.*	Mediante fide.
Jubmel *diet.*	Isten*ért.*	Propter Deum.
Aita *maugelt.*	Templom *megett.*	Pone templum.
Aita *cuoluo.*	Templom *felé.*	Versus templum.
Suolo *tuokai.*	Sziget *mellet.*	Pone insulam.
Ajek *wuolde.*	Forrás *mellet.*	Penes fontem.
Mo *melte.*	Én *mellettem.*	Penes me.
Almen *wuolai.*	Ég *alatt.*	Sub coelo.
Jabmeki *lute.*	Halál*bol.*	A mortuis.
Wuome *sisa.*	Erdö*ben.*	In silva.
Aita *âudi.*	Templom *elött.*	Ante templum.
Mana *âudi.*	Menj *el.*	Abi.
Ednam *nala.* To *nala.*	Anyám *nal.* Te *nállad.*	Apud matrem. Apud te.
Jubmelen *nala.*	Isten*nél.*	Apud Deum.
Ware *kuoren.*	Hegy *körül.*	Circa montem.
Turwe *paijel.*	Pásinton *fejül.*	Super cespitem.
Attjes *luthe.*	Atya *elött.*	Coram patre.

Nonnullae praeponuntur vocibus.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Solied ednam.	Anyám hire *nélkül.*	Clam matre mea.
Wadni attjem.	Atyámon *kivül.*	Praeter patrem meum.
Nauta laipen.	Kenyér *nélkül.*	Sine pane.
Tjada Windekeb.	Ablak*onn.*	Per fenestram.
Pignos alme.	Az ég*enn által.*	Trans coelum.
Kitto aitan.	Templom*ig.*	Usque templum.

E1

Ex Poſtpoſitione *paijel*, formant Lappones aliam: *…ijeleſt* Lat *Super*. Hung. *Fejül*, ita ex *Palda* …mant: Paaldaſt. *Juxta* Hung. *Oldalaſt*. Haec …o notanda ſunt, quod in Adverbiis Hungarorum …ec Terminatio *áſt*, *eſt*, ſaepe occurrit, ut: *Futváſt* …rrenter, v. currendo. *Ováſt*. Caventer, v. cavendo. *…anyáſt*, hanyatláſt, hanyatt. Supine. *Örömeſt*. …ibenter.

Poſtpoſitionibus Sociis Pronomina perſonalia ad …odum Suffixorum finaliter adjunguntur, atque ideo …ſſeſſivae evadunt, ut:

Paldesnam.	Paldesnat.	Paldesnas.
Mellettem.	Melletted.	Mellette.
Penes me.	*Penes te.*	*Penes ſe.*
Paldesmanne.	Paldesnatte.	Paldesneſe.
Mellettünk.	Mellettetek.	Mellettek.
Penes nos.	*Penos vos.*	*Penes ſe.*
Piram.	Pirat.	Piras.
Körüllem.	Körülled.	Körülle.
Circum me.	*Circum te.*	*Circum ſe.*
Kaſkame.	Kaſkanette.	Kaſkebſa.
Közöttünk.	Közöttetek.	Közöttök.
Inter nos.	*Inter vos.*	*Inter ſe.*
Luſam.	Luſad.	Luſas.
Hozzám.	Hozzád.	Hozzaja.
Ad me.	*Ad te.*	*Ad ſe.*
Luſame.	Luſate.	Luſaſas.
Hozzánk.	Hozzátok.	Hozzájok.
Ad nos.	*Ad vos.*	*Ad ſe.*
Paijelam.	Paijelad.	Paijelaſas.
Fejüllem.	Fejülled.	Fejülle.
Super me.	*Super te.*	*Super ſe.*
Mangieſtam.	Mangieſtad.	Mangieſtas.
Megettem.	Megetted.	Megette.
Pone me.	*Pone te.*	*Pone ſe.*
Naldan.	Naldat.	Nalaſat.
Töllem.	Tölled.	Benned.
A me.	*A te.*	*In te.*

Sunt

Sunt autem nonnullae Poſtpoſitiones, q
Pronomina perſonalia praeponuntur, quapropte
poſſeſſivae evadunt, ut:

L. Mijen kaſkan.	Tijen kaſkan.	Sijen kaſkan.
H. Magunk közt.	Magatok közt.	Magok közt.
L. *Inter nos.*	*Inter vos.*	*Inter ſe.*
L. Mo diet.	To diet.	So diet.
H. Magamért.	Magadért.	Magáért.
L. *Propter me.*	*Propter te.*	*Propter ſe.*
L. Mo-kum.	To-kum.	So-kum.
H. Magammal.	Magaddal.	Magával.
L. *Mecum.*	*Tecum.*	*Secum.*

Dantur Terminationes quaedam, quae N
nibus adjectae, apud Lappones et Hungaros c
varios formant, apud Latinos autem nonniſi
Praepoſitionibus reddi poſſunt, ut: Attje-ſt. H
Atyá*bol*. *Ex patre.* Attjes-*ne*. H. Atyá*ban*. In p
Attj-*in*. H. Atyá*val*. Cum patre. Attje-*tak*. H. At
lan. Sine patre. Sed omnium frequentiſſime occ
terminatio, *n*, quae Hungaris etiam valde famili
eſt, ut: Sijtha-n.' H. *A Major-on*. Per vill
Caſk-an. H. *A' Közep-in*. Per medium. Nip
H. *Kéſi-n*. Per cultrum. Almatj-en. H. *Ember*
Emberé. Per hominem, Hominis.

Syntaxis.

Linguam Hungarorum, Lapponum et Finnor
quoad Nominum Terminationes, Declinationem, C
parationem, Pronomina, Suffixa, Verba, et Prae
ſitiones, plurimum interſe convenire vidimus.
pereſt inveſtigatio ſimilitudinis modi conſtruei
quam ſi ſtabilire potero; argumentum inter reli
aſſerti mei fulcimina obtinebo palmarium.

Non eſt mihi propoſitum, ſingulas hic repet
Syntaxeos Regulas, et obvia quaevis in medi

ferre constructionum exempla. Constat enim dari
[ ]ulas quasdam syntaxeos universales, in quibus
[ ]rimae nationes inter se conveniunt, uti sunt:
[ ]nvenientia Relativi cum praecedente substantivo,
[ ]Interrogativi cum suo Redditivo: Praecedentia
[ ]ominativi, in societate Verbi personalis, et Ad-
[ ]rbii; Regimen Verbi Activi, cum Accusativo juncti,
[ ]im Infinitivi, cum casu proprii sui verbi &c.

Convenientissimum ergo ad rem meam judico,
[ ]la adferre exempla, quae linguae hungaricae, lap-
[ ]nicae et finnicae ita sint propria; ut illa in lingua
[ ]tina, germanica, aliisque europeis vix exprimi,
[ ]l saltem non sine Periphrasi reddi possint. Princi-
[ ]m inter talia exempla locum obtinebit, Propositio
[ ]gica sine copula: *Homo est mortalis.* H. *Az Ember-*
[ ]ando, item. Terminatio Adjectivorum, et Nume-
[ ]lium, cum substantivis constructorum, invariata,
[ ]ervavi. etenim Adjectiva, et Numeralia Lapponum,
[ ]Finnorum Substantivis juncta, per omnes Casus
[ ]Numeros invariata manere, quod Latinis, Ger-
[ ]anis, Italis, Gallisque esset impossibile, vt: H. Jo
[ ]ber. *Bonus homo.* G. Jo emberé. *Bonus hominis.*
[ ] Jo embernek. *Bonus homini.* Plurali: Jo emberek.
[ ]nus homines. H. Száz aranyot adott. *Centum au-*
[ ]m dedit &c. Sed de his, et similibus suo loco plura.

Observatio 1.

Adjectivum et Pronomen Possessivum praeponi-
[ ]r Substantivo ut apud Hungaros. Hic de conve-
[ ]ntia Adjectivi cum Substantivo, (vt apud Latinos,
[ ]osque,) Genere, Numero et Casu, ne vestigium
[ ]idem est, imo huic contrarium docebit Observa-
[ ]o 3. L. Walagas caaba. H. Katonás aszszony.
[ ]rilis animae faemina. L. Wackie palwieleje. H.
[ ] szolga. *Fidelis servus.* L. Jerbmaladz pardne.
H.

H. Okos fia. *Intelligens filius.* L. Ttjalmetes H. Szemetlen ember. *Coecus homo* L. I peiwe. H. Ködös nap. *Dies nebulosus.* L. pappa. H. Tudós pap. *Doctus pastor.* M almats! H. Szegény ember! Szegény feje! *M dus homo!* L. Ijedtzam pardnai. H. Magam g kemnek. *Proprio meo puero.* L. Ijedtzam n H. Magam szájamban. *In proprium meum c* Mijen attje. H Miatyánk. *Noster pater.* L. Attje mijen. H Atyánk mi. *Pater noster.* L. Muo acka. H. Én feleségem. *Mea uxor.* L. Acka muo. H. Feleségem én. *Uxor mea.* L. Muo pádnagam. H. En kutyám. *Meus canis.* L. Pádnagam muo. H. Kutyám én. *Canis meus.*

Observatio 2.

Si vero Pronomen separatum, aut suffixu Nomen Prosseffivum intercesserit; tunc Nomer stantivum Adjectivo praeponitur, ut: L. Pard zjuorpe. H. A. Fiad-bolond. *Filius tuus est* L. Pádzupm lä luobdag. H. A' Szarvasom- *Cervus meus* est *cespitator.*

Observatio 3.

Adjectiva, et Numeralia Substantivis junct omnes Casus, et Numeros invariata manent L. Denkewes almats. H. Kövér ember. *Obesus* Genitivo: L. Denkewes almatsa. H Kövér en *Obesus hominis*, non: *Obesi hominis* Dativo: L. kewes almatsi. H. Köver embernek. Acc. L. kewes almatsa. H. Köver embert. *Obesus h Obesus hominem. Obesus homines. Obesus hominibı* L. Wit laipe. H. Öt kenyér. *Quinque panis, panes* L. Kaktse japit wiesoi. H. Nyoltz eszt élt. *Octo annum vixit,* non: *annos.* L. Åktse p H. Kilentz nap. *Novem dies. Neun Tag,* non:

Obſervatio 4.

Appoſitio fit more peculiari Hungarorum; dum uno vel plura Subſtantiva in Nominativo ita ſibi invicem junguntur; quod prius ſemper Regens ſubſtantivum, ſecundum vero Rectum dici poſſit, ut: L. Njuktja tålke. H. Hattyu toll. *Cygnus pluma*, quaſi diceres: *Cygni pluma*. L. Biållo njuoktem. H. Harang ütö. *Campana piſtillum*, quaſi: *Campanae piſtillum*. L. Pana kritjem. H. Fogfajás. *Dens dolor*, quaſi: *Dentis dolor*. L. Silba ſuårmas. H. Ezüſt gyürü. *Argentum annulus*, quaſi: *Argenti annulus*.

Obſervatio 5.

Valde obvia eſt repetitio ejusdem ſubſtantivi, ut adjectivi, Emphaſeos cauſa, praecipue in exclamationibus, ut: L. Jubmieladzam Jubmieladzam taga mu puoriſt mu cuodo! H. Iſtenem Iſtenem, tégy illyan jol velem! *Deus mi Deus mi facias tam bene erga me!* L. Caaba caaba catti ijetzädt! H. Menyetske menyetske vigyázz magadra! *Mulier mulier cave tibi.* L. Kieura kieura almats. H. Erös erös ember. *Fortis fortis homo.* L. Jageſt jagkai. H. Eſztendöröl eſztendöre. *De anno in annum.* L. Peiweſt peiwai. H. *Naprol napra.* De die in diem. L. Pahadt pahabbuo. H. Roſznál roſzſzabb. *Malo pejor.* L. Qwektaſa qwektaſa, kolmaſa kolmaſa mannin. H. Ketten ketten, Hármann harmann mentek. *Duo duo, tres tres iverunt.* L. Neljaſa neljaſa ſaddi. H. Négyet négyet küldött. *Quatuor quatuor miſit.*

Obſervatio 6.

Pronomina demonſtrativa Subſtantivis juncta, aeque invariata manent, uti Adjectiva, in Obſ. 3. ſi autem ſine Subſtantivo occurrunt, tunc declinantur, ut:

L. Adte

L. Adte tuåm ålmai. *Da illi homini.* Bene.
H. Add amaz embernek.
L. Adte tuåfa ålmai: *Da illi homini.* Male.
H. Add amannak embernek.
L. Adte tuåfa. *Da illi.* Bene.
H. Add amannak.

Obfervatio 7.

Non fubftantiva, folum fed Numeralia etiam evadunt Poffeffiva, quae tunc fignificationem aliis linguis vix exprimendam acquirunt, ut:

L. Monnu cuohtas pådta, vel.
L. Mijaft qwektes pådta, vel.
L. Qwektes mijaft (pådta).
H. Kettönk el jött.
Noftri δυας venit. Unfer zwey find angekommen.
L. Mijn witas manai.
H. ötünk elment.
Noftri πεντας ivit. Unfer fünf find weggegangen.

Obfervatio 8.

Subftantivum cum fubftantivo conftructum in Dativo Cafu ponitur ad exprimendam poffeffionem, ut: L. Padnagi padnag. H. Kutyának kutyája. *Canis cahis, Dem Hunde Hund*, non: *Des Hundes, Hund.* L. Welkes repenakh låch koddum. H. A' fejére a' rokáknak megöletett. *Albae vulpium funt occifae* i.e illa pars vulpium, quae alba erat. L. Jabalaid ålmuch lâch jabmam. H. A' gazdága az embereknek meg holt. *Divites hominum funt mortui.*

Obfervatio 9.

Latinorum *habeo*, et Germanorum *Ich habe* Hungarus nunquam aliter nifi per voces duas: *Eft mihi, Es ift mir*, exprimere folet, hoc idem facere video Lappones, ut: L. Muuft lå rudta. H. Nekem van pénzem. *Mihi eft pecunia.* L. Attjeft lå fkautzja. H. Atyának van bajufzja. *Patri eft myftax*, v. *barba.*

L. Le

L. Le musne Kirje. H. Van nekem könyvem. *Est mihi liber.* L. Lå tusne tawereh. H. Vagynak eked Kintſeid. *Sunt tibi opes.* L. Zjuorpe pardne i tuuſt. H. Bolond fiad van neked Stolidus filius ſt tibi. L. I le mune pednik. *Non eſt mihi pecu-ia.* H. Nints nekem pénzem.

Obſervatio 10.

Verbum Subſtantivum Lapponum *le*, *eſt*, Verbo ubſtantivo Hungarorum *van*, contrariam videtur ha-ere Conſtructionem, illud enim in Propoſitione ogica vices ſubit Copulae, uti Verba Subſtantiva inguarum europearum, ex gr. L. Pardnad *le* zjuorpe. *Filius tuus eſt ſtolidus.* Hoc vero apud Hungaros er Ellipſin quaſi omittitur, ut H. A'te fiad-bolond. *Tuus filius-ſtolidus.*

Huc pertinent exempla ſequentia:

L. Jubmel le puorak. *Deus eſt bonus.*
I. Az Iſten — jo.
L. Manna le niorach. *Infans eſt debilis.*
I. A Gyermek — nyomorék.
L. Ki le mo owånek? *Quis eſt meus inimicus?*
L. Ki — azén ellenſégem?
L. Mo widno le tatt. *Meum officium eſt hoc.*
I. Azén kötelesſégem — az.
L. Muo tatt le padnag.
I. Enyim az a' — Kutya. *Meus iſte eſt canis.*
L. Mi le Jubmel? *Quid eſt Deus?*
I. Mi — az Iſten?
L. Puorak le tatt. *Bonum eſt illud.*
I. Jo — az.

Suſpicio hic juſta mihi ſuboriri videtur, Aucto-res Suecos per analogiam tantum linguae ſuae, et omnium fere europearum, Verbum Subſtantivum *eſt* e in omni Propoſitione Logica Copulae loco inter-ponere. At ſi forte linguam Lapponum penitius

 ſcrutarii

ſcrutari inciperent, et uſum Verbi Subſtantivi *le* in rudi Lapponum Confabulatione peculiari attentione obſervarent; tunc forte demum Ellipſin ejus in plurimis Phraſibus animadverterent, non ſecus ac nos illam in lingua noſtra hungarica animadvertimus. Expertus loquor, et juſta de cauſa mihi nata eſt ſuſpicio. Etenim Hungari linguam Valachorum mixtim in Tranſilvania degentium ita hungarizaverunt, ut hodiae numeroſae Conſtructiones juxta Syntaxin hungaricam, et directe contra genium linguae valachicae formari conſueverint. Nominatim autem haec ipſa conſtructio contrariam paſſa eſt metamorphoſin, In Tranſilvania dicunt: V. *Domnu noſtrunj bogat.* Dominus noſter *eſt* dives. V. *Proſtu nuj bogat.* Ruſticus non *eſt* dives. Hanc ellipſin evidenter committere ſolent ad normam Hungarorum, nam Valachi, in Moldavia, et Valachia Tranſalpina degentes: *Domnu noſtru* jeſte *bogat. Proſtu nu* jeſte *bogat* dicere ſolent, adeoque gentilitium ſuum Verbum Subſtantivum *jeſte* conſtanter adhibent, eo quod in his regionibus nullum cum Hungaris commercium habeant.

Interea ſerio notet velim Lector Suecus; Hungaros non in omni prorſus conſtructione abjicere Verbum Subſtantivum: *eſt*, *van*, ſed praecipue in conſortio Participiorum et Adverbiorum illud adhibere, vt L. Tabben le attjam. H. Itt van atyám. *Hic eſt pater meus.* L. Tabrekesne le. H. Felſzegezve van. *Affixum eſt.* quaſi: *Affigendo eſt.* L. Taſſine leb mon. H. Itt vagyok én. *Hic ſum ego.*

Ex magna hac Ellipſeos Verbi Subſtantivi frequentia ſequitur, notatu digna illa Linguae hungaricae proprietas, quod Hungarus totam orationem ſcribere, et longum ſermonem ſerere ſine ullo adhibito *Verbo* poſſit. Exempli gratia ſit brevis hicce ſermo.

A

A Svekusok, Németek, 's más éuropai nemzetek elött, egyáltaljában nem-kis tsuda a' mi idöszó nelkül valo beszéllésünk, és irásunk, kiknek nyelvek e' részben hajthatatlan. De valamelly idegen nemzetbeli tudosok a' mi nyelvünknek jártas és nyomos esmeröi, azok elött nem mese annak ezen jeles tulajdonsága; hanem inkább igen nevezetes egy dísze, ékessége, fontossága, és rövidsége. Mi is e' nélkül a' magyar beszéd, és irás? Hanem tsak valami déák, német, frantzia foltokbol öszve toldozott foldozott rongy, mellynek olvasása egy ma feltámodando Zrinyi Miklos, vagy Gyöngyösi elött nevettséges, értése lehetetlen, és követése tsömör.

Nesztek hát a' kults Kedves Magyar Ifjaim nyelvünk ékességeinek leg titkosabb kamarájára, melly nyitva mindnyájatoknak, mihelyt a' leg régibb Magyar irok fontos velössége a' ti mindennapi mulatságos olvasástoknak tárgya. Nem álom ez, 's nem puszta képzelödés, amaz orra fintsolgato tudákos Korpádiként; hanem nyelvünk igaz ösi szép tulajdonságainak 'szemes visgálásán épült tapasztalás, melly minden elött; valaki egyszer nem izevesztett, nem déák, német, tot korts; á leg elsö tekintetre is nagyon szembe tünö remek szépség.

Observatio 11.

Infinitivi construuntur cum Verbis, et cum Casibus suorum Verborum, ut: L. Mannam jugkat. *Eo bibere*, v. *bibitum*. H. Megyek inni. L. Mudhuo mannama. *Tempus ire*, v. *eundi*. H. Ideje menni.

Hic reflectendum est ad ea, quae in capite Verborum de Infinitivis dicta erant.

 Infini-

Sunt multae voces in his tribus linguis, quae interſe tantopere conveniunt, ut iisdem characteribus deſcriptae, eandem quoque habeant ſignificationem. Has ergo vel pueri, easdem eſſe cum vocibus hungaricis, facile dijudicabunt. At multo plures reperi tales, quae quidem non eandem directe ideam ſed illi maxime vicinam exprimunt, quas proinde ex eadem radice natas eſſe nemo inficias ibit. Conſtat enim inter eos, qui variarum linguarum cognitionem ſibi acquiſiverunt, nullam fere vocem in duabus diverſis linguis reperiri, quae in utrisque, aequalem haberet ſignificationis ſuae extenſionem, ſed eandem, in hac lingua ad dextram, in illâ vero, ad ſiniſtram quaſi deflectere, et nouam ſibi acquirere ſignificationem. Exemplo nobis eſſe poteſt vox *manus*, quae primo intuitu fixam ſatis habere videtur ſignificationem; at penitius ſcrutanti tales in diverſis linguis occurrunt phraſes, in quibus vocis hujus ſignificatio, a ſua prima et phyſica mirum quantum deflectit ſignificatione. Latinus dicit: *Manus militum.* Italus dicit: *Metter mano.* Calumniari. *Giuoco di mano.* Fraus. *Far man laſſa.* Nemini veniam (pardon) dare. Gallus: *Un main de Papier.* Chartae ſcapus. *Donner la main a un cheval.* Habenas equo remittere. Germanus: *Vor der Hand. Nach der Hand.* Primo. tandem. *Vorhand im Spiele oder ſonſt haben.* Primatum in luſu aut alio negotio habere. Anglus phraſi: *Cool hand* varias exerit notiones quas Latini per voces: *indifferens, frigidus, alios deſpectui, contemptui habens*, reddere ſolent. Hungarus autem per vocem, *Kezes* manu praeditus *obſidem* exprimit; *Kezet adni.* Manum dare. Promittere, per phraſin autem *Négy kéz láb mászni: Quatuor manibus, pedibusque repere;* idem, quod Germanus per Verbum *Kriechen*, notare ſolet. Quis non videt, has ſex nationes, valde obviam hanc vocem

manus

ıtıs ſex diverſis adhibere ſenſibus, et quidem in-
e valde differentibus? Has idearum una eadem-
voce expreſſarum magnas diverſitates, a prima
juventute notaveram. Igitur opere pretium
i quasdam hic adferre voces lapponicas, et fin-
s, quae etſi cum hungaricis non eandem, ſed vici-
ı certe notent ideam, ex eodem prorſus fonte pro-
ıaſſe clare videri poſſunt.

. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
iam.	Vociferor.	
	Os meum.	*Szájam.*
	Vociferor.	*Szájaſkodom.*
ilos.	Limoſus.	
	Salivoſus, Lippus.	*Nyálas.* Tſipás.
ılga.	Rectus.	
	Protenſus. Tenax. Mucoſus.	*Nyúlós.*
e.	Stupidus.	
	Turpis. Foedus.	*Tſuf.*
a.	Nebula.	
	Deformis.	*Rusnya.*
kes.	Agilis. Celer. Velox.	
	Robuſtus. Athleticus.	*Vaſkos.*
. Sálka.	Tigillum.	
	Feſtuca. Pertica.	Szál. Szálfa. Rúd. *Szálka.*
	Nix compacta.	
	Hyems.	Tél. *Tele.* Poſſeſſive.
k.	Stabilis. Firmus.	
	Res. Serium. Opus.	*Dolog.*
o.	Fatuus.	
	Fragilis. Friabilis.	*Torka.*
	Organum muſicum.	
	Tuſſis.	Hurut.
	Vir.	
	Animus. Ingenium.	*Elme.*
	Ingenioſus.	Elmés.
em.	Fiducia. Conſcientia.	
	Conjuro. Fidem deponere cogo.	*Eſketem.*
et.	Perſuadendo inducere.	

Lapp. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Alme.	Coelum.	
	Pomum.	*Alma.*
Aratafit.	Colligere reliquias.	
	Meſſis.	*Arátas.*
Auke.	Utilitas.	
	Ratio.	Ok. *Oka.* Poſſ.
Cova.	Durus.	
	Silex.	*Kova.*
Zijcko.	Canis foemina.	
	Hinnulus. Pullus equinus.	*Cſikó.*
Negga. - -	Avarus.	
	Superbus. — — —	*Negédes.*
Ådtjot. - -	Accipere.	
	Dare. — — — —	*Adni.* Adjad. *Imperi*
Idied.	Mane.	
	Tempus.	*Idő.*
	Tempeſtive. Matutine.	*Idején.* Jokor. Joregg
Idedis.	Matutinus.	
	Tempore longo praeditus. Aetate gravis.	*Idős.*
Ajek.	Fons.	
	Labium.	*Ajak.*
Ajekats.	Fonticulus.	
	Labiolum. *Diminutiv.*	*Ajakatska.*
Hardo.	Humerus.	
	Portator. Dolium.	*Hordo. Hordozo.*
Hitet.	Negare.	
	Perſuadet.	*Hitet.*
	Fidem; in Accuſativo.	*Hitet.*
Jaggar.	Aridus.	
	Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	*Agár.*
Kadva.	Membrum genitale muliebre. Uterus.	
	Laetitia. Exultatio.	*Kedv.* Kedve. Poſſ.
Kaupok.	Urbs.	
	Porta. Portae. *Plur.*	Kapu. *Kapuk.*
Keiwes.	Levis.	
	Paucum. Parum.	*Kevés.*
Laptet.	Elevare.	
Laptjet.	Evolare.	
	Pila.	*Lapta.*

Lapp. Finn.	Latine.	Hungarice.
Ind.	Artificium.	
	Ordo. Systema.	Rend. Rendtartás.
Iuza.	Terra.	
	Campus.	Mező.

Dantur porro, voces plurimae, quas quidem Lappones et Finni orthographia valde differenti scribunt, etenim Grammatici certant, et adhuc sub judice lis est, attamen ego similitudinem, licet interdum longe petitam, in his etiam subolfacio. Quod autem voces has hungaricis vocibus approximare, et per quosdam quasi gradus assimilare valeam, quo ita Lectoribus similitudinem in his obviam intuendam sistam; in earum modificatione, et fabricatione consonantes eo usui accomodatas substituo, et vocales pro lubitu permuto, hoc enim linguae hungaricae proprium est, vocales saepe permutare, ut ex quibusdam vocibus clare patet: *Gyértya.* Candela, a variis dicitur: *Gyartya. Gyirtya. Gyortya. Gyurtya. Veres.* Ruber. *Vörös. Ember.* Homo. *Embör Koporso.* Sepulchrum. *Kaparso. Pénz. Pinz. Házat. Házot. Üveg. Éveg. Iveg. Kolts. Kults. Taplo. Toplo.* His similia plurima reperiuntur in lingua hungarica.

Haec, et similia, quae sequens tabella ob oculos ponet, mihi absurda, et imaginaria esse prorsus non videntur, licet obiter intuenti, et in Etymologiis eruendis inexercitato, ita appareant; certum enim est, vocabula per Seculorum decursum valde immutari, abbreviari, vel prolongari, quod Latinae litteraturae, imprimis vero Diplomatices Studiosis, notissimum est. Lectorum igitur aequo judicio committam, in condendis his originationibus, meam amplecti aut propriam fovere sententiam.

Lapp. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Hasittaja.	Incitator.	Huſzitoja. Uſzitoja. *Uſzito.*
Palva.	Nubes.	Falva. Falve. Felvö. *Felhö.*
Telpe.	Jocus.	Telfe. Terfe. Tréfe. *Tréfa.* *Tréfa*
Tima.	Anno praeterito.	Timaj. Tamaj. *Tavaj.*
Tuowle.	Fomes.	Tovlo. Tavlo. *Taplo.*
Kiäl.	Vox lingua.	Ijel. Jel. Nyel. *Nyelv.*
Cuulen.	Audio.	Chulen. Chulom. Hulom. *Hallom*
Kullett.	Andire.	Chullett. *Hallott.* Praet.
Wárjo.	Umbra.	Varjék. Arjék. *Arnyék.*
Pallem.	Metus.	Fallem. Fellem. *Félem.* *Félelem.*
Hauckaja.	Latrator.	Ukkaja. Ukkato. *Ugato.*
Elomies.	Meſſor.	Elömies. *élömives.* Arato. *Életmives.*
	Murarius.	*Kömives.* *Mies.* *Mives.* Operarius.

In his et ſimilibus caſibus, ſerio notet velim lector, Germanos et Nationes his vicinas (uti et Suecica, cuius Orthographiâ totum Lexicon Lapponicum *Ihre* ſcriptum eſt) frequentiſſime ſolere litteras ſequentes ſecum invicem permutare.

p	ſcribunt loco	b vel f
t		d
d		t
g		k
f		z
c		ch vel h.
w		h
k qu.		g
c		k

Nonnullae harum vocum incremento initiali addito, illico originem hungaricam produnt; ut, F. Åjeldekes. *Obliviosus.* H. Elejdékes. Felejdékes. *Felejdékeny.* L. Aſtos. *Tardus.* H. Eſtes. *Reſtes.* L. Pelge. *Pollex.* H. Hüpelge. *Hüvelke.* L. Kådot. *Retardari.* H. *Akadott.* L. Luwas. L. *Humidus.* H. Oluvas *Olvadós.*

Aliae contra reſecta una alteraque littera initiali, hungarice ſignificant, ut: Waras. *Fur* Voroz. *Oroz.*

z. Or. Orgazda. Ulkon. *Foris.* Kün. Ulkolen.
ra. Külön. Juoſkos. *Rigidus.* Uoſkos. Voſkos.
'kos. Kerſi. *Fuſus.* Erſi. Orſi. *Orſo.* Kullet. *Au-*
. Khullet. Hullet. *Hallot.* Praet.

Animadverti praeterea quasdam voces ad Hiſto-
n Naturalem pertinentes, alias quidem ſignifica-
ies ſed aeque ex Hiſtoria Naturali ſumtas adſum-
, ut: *Roka.* Lapponibus: Caſtoreum, Hungaris:
lpes. *Waſki.* Finnis: Cuprum, H. Ferrum. *Ketke.*
Hyaena, H. Capra. *Zijcko.* L. Canis foemina.
Cſiko. Pullus equinus.

Tam varia, et vaga eſt Scriptorum Lapponico-
ı Orthographia, ut de ea certi aliquid ſtatuere
poſſibile ſit, tentamina etenim eorum ſunt ad-
nova; quae de anno in annum nova correctione
igent. Cum hi Scriptores maximam partem na-
ıe Sueci fuerint, quivis videt Orthographiâ eos
canâ uti debuiſſe. At hac in parte etiam interſe
:ime differunt, quod ex ſequenti tabella clare
:t, quam Henricus Ganander in Grammatica ſua
ponica Lectoribus proponit, in qua quinque me-
:at Scriptores, diverſa Orthographiâ uſos.

ornaeus.	*Grau.*	*Auctoranonymus.*	*Lund.*	*Fielſtröm.*	
ſtes.	Wueſtes.	Wuoſts.	Wuoſtes.	Hweltes.	*Primus.*
'e.	Puere Puore.	Buere.	Puorre.	Buǥre.	*Bonus.*
gnia.	Wueingen.	Wueingen.	Wuoinga.	Hweigenes.	*Spiritus.*
ita.	Wueſt.	Wueſt.	Wuoſtai.	Hwueſt.	*Contra.*
. Adtze.	Aggie Ackie. Agge.	Achie Adze.	Atze. Azze.	Attje.	*Pater.*
	Jeg. Jeges.	Jegie.	Jedz.	Etz. Egje.	*Ipſe.*
od.	Aggud.	Aggiod.	Oitzot.	Adtiot.	*Accipere.*
je.	Kiatzje.	Giatze.	Zjatze.	Tjatz.	*Aqua.*
ot.	Kuggud.	Gåckiot.	Kotzot.	Kottiot.	*Vocare.*
ne. Zialme.	Gialme.	Gialmie.	Zjalme.	Tjalme. Tzialme.	*Oculus.*
atz.	Almaz.	Almag.	Almagie.	Almats.	*Homo.*

Simile aliquid obſervo apud Hungaros in voce *Unus,*
: enim diverſi auctores diuerſis modis ſcripſerunt:

Edgy.	Edj.	Egj.	Eddj.	*Unus.*

Non

Non ergo mirabitur Lector me Hungarum, O
thographiâ meae Nationi receptâ scribentem, t
diverso ab his Auctoribus scribendi modo in br
hoc Syllabo Lapponico-Finnico-Latino-Hungar
usum. Secus etenim me nunquam mei Provinci
intellexissent. Multo felicior tamen in omnibus h
fuissem, si mihi viua ex voce, haec adnotata voc
bula Lapponica et Finnica audire, et describere l
cuisset, tunc enim certi aliquid figere potuissem.
nunc, dum alieno, ut ajunt, ore edere cogor; no
omnia, ea qua vellem adcuratione exprimere vale
Spero tamen me ab Orthographiae modernae hun-
garicae gnaris, facile intellectum iri, quibus ex se-
quenti parallela relationem, quae est inter pronun-
ciationem hungaricam, et lapponicam, atque fin-
cam, pervidere, et intelligere facile erit.

Orthogr. L. F.	*Hung.*
Zja.	tya.
Zje.	tye.
Zjo.	tyo
zju.	tyu.
thja.	tya.
tj. gi. ge. gy.	gy.
ttj.	gygy.
tza.	tza.
gie.	gye.
gia.	'sa gya.
ky.	kü.
kie.	tye.
s.	z. sz.
sj hj.	s.
nj.	ny.
å.	o.
ȧ.	é.
ô.	ö.
v b.	v f.

Qua

Quam necessaria esset adcurata vocum, per am et stabilitam Orthographiam scriptio, et di-ictio, exempla sequentia monstrant. Cotzam. *Vi-o.* Codzam. *Mingo.* Cadzam. *Sorbeo.* Catzam. *La-r.* Cazjaam. *Interrogo.*

Aliquas voces hungaricas in Statu Suffixo, seu *ossessivo* notare necessum judicavi, cum illae hoc odo similitudinem cum lapponicis vel finnicis, evi-ntius ob oculos ponant.

Vocabula in primâ Columnâ cursivis litteris ipressa sunt finnica, reliqua autem lapponica.

Quae inter vocabula hungarica, in tertiâ co-mnâ cursivis literis impressa sunt, ea proprie signi-ationem vocabulorum lapponicorum, et finnico-im exprimunt; at reliqua quae rotundis literis int impressa, vel ad approximationem vocum hun-tricarum ad lapponicas et finnicas pertinent, adeo-ie ficta sunt, vel vero aliquem Casum, Numerum, 'empus, Personam, vel Statum Suffixum (Possessi-um) vocabuli istius constituunt, in quibus nimi-im similitudo vocum primae columnae evidentius nimadverti potest. Nonnulla horum sunt etiam ynonyma alia demum ideam aliquam vicinam signi-antia.

appon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
dnam rudta.	Habeo pecuniam.	
dtam mådtai.	Do gregi avium.	*Adom mádarseregnek.*
dde stalpai.	Da lupo.	*Add farkasnak.*
ggam.	Animus meus infestus est.	*Aggodom.*
ido.	Via, qua Lappones cum suis Rangiferis commigrant.	
	Janua.	*Ajto.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Ajetakes.	Quodcum impedimento peragi potest.	*Akadékos.*
Ajatallem.	Impedimentum.	*Akadalom. Akadék.*
Ajek.	Fons.	
	Labium.	*Ajak.*
Ajekats (Fonticulus).	Labiolum.	*Ajakatska.*
Aju.	Cerebrum.	Agyu. Nagy-agyu. *Agy.*
Ajutoin.	Cerebri expers.	*Agyatlan.*
Aita.	Templum.	
	Templum frequentans.	
	Religiosus.	*Aitatos.* Ahitatos.
Aita.	Sepes.	*Aitó* Kerités. őrizet.
Aitaan.	Sepio.	*Aitózom.* Békeritem.
Aidatoin.	Sepis expers.	*Aitótlan.*
Akt.	Unus.	Ekt. Egd. Edg. *Edgy. Egy.*
Akten mannet.	Una proficisci.	Ekten menni. Egden menni. Egyen menni. *Együtt menni.*
Aktetem.	Conjunctio.	
	Conjungo.	*Iktatom.* Bé-iktatom. Egybe szerkeztetem.
Ake. Ikâ.	Aetas.	Ikö. Igö. *Idö.*
All inusitatum, inde derivantur 28 sequentes voces.		*Al.* Al-ház. Al-föld. Al-fele. Al-tiszt.
Alle.	Sub *ad locum.*	*Alá.*
Alla.	Sub *in loco.*	*Alatt.*
Alda.	Sub *de loco.*	*Alól.* Alóllam.-lad.-la.
Alas. / *Ales.* / *Alaspään.* / *Alaskäsin.* / *Alakalle.* / *Alkalle.*	Deorsum.	*Aláféle.*
Alahalla.	Infra.	*Alolfélöl.*
Alahalda.	Ex inferiore loco.	*Alolról.*

n. et Finn.	Latine.	Hungarice.
llaus.	In suo loco manendo quiete.	*Alolla.* Alatta.
ns.	Subtus.	*Alatt. Alol.* Alatson. *Adjectiv.*
t.	Fio inferior, desido.	*Alatsonulok.* Alájutok.
ns.	Submitto, humilio.	*Alázom.*
	Humilior, dejicior.	*Aláztatom.* Alázodom.
	Sopio. Insoporo.	Alatom.
n.	Fundamentum pono.	*állatom.* Állitom. Állapitom. Allkotom. Alkuszom.
uminen.	Humiliatio.	*Alázás.* Alázmány.
umatoin.	Non demissus.	*Alázatlan.* Alázhatatlan.
	Substratum. Subjectum.	Alos. *Also.* Állat. Állatás. Alku. Alkalom. *Alamuszta.*
wi.	Lapis fundamentalis.	Állás kövi. Alsokövi. Alkot-kövi. Fundamentom köve. *Szegeletkö.*
en.	Demissus.	*Alázatos.*
	Dormiturio.	Alhatnám.
Alimainen.	Infimus.	Alatson. Alázott. *Legalso.*
inen.	Subditus.	Alávalo. Alámvalo. *Jobbágy.*
isus.	Subjectio.	Alázat. Alázas. *Alázatosság.*
isesti.	Subjectissime.	*Alázatoson.* Alázva.
	Zephyrus.	Élet. *Lehellet.*
	Versus occidentem ire.	*Este* felé menni. Nap le-*este* felé menni.
	Occidens sol. Vespera.	Estve.
	Vilis.	
t.	Irridere. Blasphemare.	*Elvetett.* Megvetett. *Megtsufolt.* Alávetett.
Alda.	Grates. Gratiae.	*Aldás.* Áldja. Isten.
	Incipere.	

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Algeſtet.	Inceptare. *Diminutiv.*	Elgeſztet. *Elkezdet.*
Algeje. Algeteje.	Qui quidquam inchoat,	Eleje. *Elkezdöje.*
Alke.	Facile.	Elke. Elge. Elege. *Elég.*
	Satis.	Elég.
Alku.	Principium. Origo.	*Alku.* Alkotás. Alkotmány.
All. Allok.	Altus.	
	Erectus. Stans. Exaltatus.	*Allo.*
	Sto.	*Allok.*
Állates.	Quod rei alicui ſupponuntur, ut altius adtollatur.	Állás.
	Suppoſitio. Poſitio.	*Allatás.*
	Aſſertum. Demonſtratio. Subſtantia. Eſſentia. Res creata, animal.	Állat.
Alletet *infinit.*		
Alletem.	Altiorem facio.	*Allatom.* Felállitom.
Alm.	Verus, non fictus.	
	Fictum. Somnium.	*Alom.*
Alme.	Coelum.	
	Pomum.	Alma.
	Mens.	Elme.
Almats. Alma.	Homo.	
	Rationabilis. Ingenioſus.	Elmés.
Almes.	Dulcis.	
	Somnolentus. Dulci ſomno ſopitus.	*Almos.* Édes *álom.*
Annan.	Do.	*Annál* egy Kitſit, Iſtók! *pro:* adnál egy kitſit.
Andelen.	Saepe do.	*Addogalok.*
Andaja.	Dator.	Adója. *Poſſ. Adó.*
Andamus.	Datio.	Adomás *Adomány.*
Andaminen.		
Andamatoin.	Qui non dat.	*Adatlan.*
Andias.	Beneficius.	Adó. Adakozo. Adogato.

…s. *et Finn.*	*Latine.*	*Hungarice.*
	Debitor.	*Adós.*
	Socer.	Apa. *Após. Io. Ipa.*
…pi. *Noppi.*	Socrus.	Annapa. Anapa. *Napa.*
	Aegre. Vix.	
	Libenter.	*örömest.*
	Miserabilis.	
	Laetus. Gaudens.	*örömes.*
	Commiseratio.	
	Gaudium.	*öröm.* öröme. *Poss.*
	Maturus.	Ere. Erö. *Ért. Megért.*
	Reliquiae Cibi, vel prandii.	
t tjägget.	Reliquias colligere.	
	Messis.	Aratás.
	Lapidum congeries.	
	Fossa. Fovea.	*árok.*
	Pretium.	*áru.* Árra. Ára. *Poss.*
	Merces.	Áru.
	Tardus.	Estes. *Restes.*
	Pater.	*Atya.*
	Pater ejus. *Poss.*	Attja Attya.
…atjám.	Paterculus meus.	*Atyátskám. Dimin.*
…ku.	Cucumis.	*Ugorka.*
	Utilitas. Usus.	
	Ratio. Causa.	Ok. *Oka. Poss.*
	Cingulum.	öv. *öve. Poss.*
De his vide in capite de verbis …sitivis.		Izé. Izélni.
… *Arbeje.*	Vidua.	*Arva.* özvegy.
…s.	Frequens.	*Gyakor.*

B.

	Cortex, imprimis betulae. Gemmae jam prorumpentes Salicis.	*Barka.* Fűzbarka.
	Promeritus. Qui meruit.	*Béres.*
	Taberna.	*Bót.*

C.

Lappon. et Finn.	Latine.	Hungarice.
Caaputetan.	Rador.	*Koptattatom.*
Caappan.	Manu rapio.	*Kapom.*
Caappet.	Quae abrafa funt.	*Kopott.*
Cacka.	Stercus hermannum.	*Kaka.*
Caima.	Cognominis. Qui eft ejusdem nominis.	*Koma.* (Gevatte
Calmar. Calmaria.	Urbs Sveciae mercaturâ celebris.	*Kalmár.* (Merca
Cafzara.	Falx.	Kafzor. *Katzor.*
Cafzi.	Reticulum.	*Kas.* Hálo mod fontkas.
Cafa.	Acervus.	Cáfal. *Kazal.*
Catzon.	Video. Afpicio.	
Catzotan.	Videor.	*Katfongatom.*
Chala. Kal.	Pifcis.	*Hal.*
Cohco.	Tufsis.	Köhgö. Köhögö; *högés.*
Coputan.	Pulfo. Ferio.	*Koppantom.*
Coputetan.	Pulfor. Ferior.	*Koppantatom.*
Coputus.	Pulfatio.	*Koppantás.*
Copiftelen.	Pulfito.	*Kopogtatgatom.*
Cova.	Durus.	
	Silex.	*Kova.*
Covat.	Lapides quibus Cerevifia coquitur.	Kovats.
Cuckoi.	Gallus.	*Kokas.*
Cuolen. *)	Morior.	Cholem. Holem. I lom. *Halok.*
Cuoletan.	Neco.	Halatom. Halni h fzeritem. *ölöm.*
Cuoletetan.	Necor.	Halattatom. ölet tem. *ölödöm.*
Cuolema.	Mors.	Halomány. *Haldl*
Cuolewainen.	Mortalis.	*Halovány Halan*
Cuolewaifus.	Mortalitas.	Haloványfag. *Halo dofág.*

Lapp

*) Litteram C, proculdubio pronuntiant Finni, ut *Ch.* Hung autem C abjiciunt et h retinent.

on. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
u.	Guttur.	Torku Nagy torku. *Torok.*
mlucku.	Larynx.	Torkomluka .Torkomlika. *Gége.*
s.	Audio.	Chulen. Chulom. Hulom. *Hallom.*
tan.	Audiri facio.	*Hallatom.*
ia.	Auditor.	*Hallo.*
an.	Caftigo.	Kuritom. *Huritom.*
us.	Caftigatio.	*Huritás.*
toja.	Caftigator.	*Hurito.*Huritoja.*Poff.*
	D.	
etet. Dinget.	Facere ut tundatur.	*Döngettet.*
ewes almats.	Obefus homo.	Degett ember. Dagadt ember.
	E.	
	Mater.	*Anya.*
n.	Mater mea.	*Anyám.*
i.	Momentum.	Egy Kits. *Egy kis* idö.
	Momento. Parumper.	*Egy Kifség.*
	Nox.	ej. ejtfzaka.
	Errare. Delinquere.	
tet.	Incipere delinquere.	Ejt. Ejti. Efik. Megefik. Vétkezik.
	Frequentativum.	*Ejtegetett.*
Ekkam.	Patruus major natu.	
	Frater minor natu.	*Ecfém.*
ies.	Vefpertinus.	
	Hucusque.	*Ekkedig.* Eddig.
e.	Aeternus.	örökke. *örekké* valo.
eked. Et. Ete.	Aliquando vefperi.	*Kéjö eftve.*
o.	Vefper.	*Efte.*, *Eftve.*
	Vividus.	*élö.* Eleven.
Eleme.	Vita.	*élelem. élet.*
s.	Vitalis.	*élelmes.*
	Vita. Victus. Seges. Meffis.	
s. s. }	Victus.	*élelem.*
aeinen.	Vivide.	*Elevenenn.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Elando.	Vivendi modus.	Élendö. *élés.*
Elåmå.	Vita.	Élelem. *élet.*
Elån.	Vivo.	Élem. *élek.*
Elåtåm.	Suſtento. Alo.	Életem. *éltetem.*
Elåtetån.	Suſtentor. Alor.	Éltettetem. el-ik.
Eleskelen.	Victito.	Élesgetek. *élegetek. éldegelek.*
Elettåjå.	Altor.	Éltetö.
Elein.	Animal.	Élö. *élöállat.* Élemény.
Elocas.	Colonus.	Élökés. Élödi. *Lakos.*
Elomies.	Meſſor.	Élömies. Élömives. Élelem mives. *Aráto.*

Aſtia.	Dolium.	Hordo.	Vox compoſita ad analogiam prioris.
Aſtiamies.	Doliarius faber.	Hordomives.	

H.

Haaxi.	Navi.	Hacho. Hakjo. *Hajó.*
Hallok.	Inclinatus. Nutans.	Hajlok. *Hajló.*
Halal. Kalol.	Mors.	*Halál.*
Hampet.	*Latrare.*	*Ham! ham! ham!* Onomatop.
Harret.	Fremere. Canum more.	*Herregni.*
Hårſytån.	Irrito.	*Herregetem.*
Haſitan.	Canem incito.	*Uszitom.*
Haſittaja.	Incitator.	Uſzittoja. *Poſſ. Uſzitto.*
Haſzutan.	Loquor confuſe.	*Hazuttam.* Mentior in *Perf.*
Haſzutus.	Loquela inordinata. Mendax.	*Hazuttos.* Hazuttold
Haſzuttaja.	Qui confuſe loquitur. Mendacem arguens.	*Hazuttolo.*
Hauckaja.	Latrator.	Ukkato. *Ugato.*
Hauckun.	Latro.	*Ugatok.*
Haucottelen.	Oſcitor.	*Aſitozom.*
Haucotus.	Oſcitatio.	Áſitás.
Hardo.	Humerus. Portator. Dolium.	*Hordo.* Hordozo.
Halem.	Loquela.	

Lappon.

...n. et Finn.	Latine.	Hungarice.
	Audio loquelam.	*Hallom.*
...ka.	Pica.	*Szarka.*
...a.	Mordax dictum.	
	Picus. Avis mordax, et loquax.	*Harkáj.*
Kold.	Luna.	*Hold.*
...en.	Amplexor.	*ölelem.*
...eminen.	Amplexus.	*ölelmény.* ölelés.
...va.	Albicans.	*Halovány.*
	Nuptiae.	*Hejje-hujja.*
...tán.	Sedo.	Hejhetem. *Hejheztetem.*
...tetán.	Sedor.	Hejhettetem. *Hejheztettetem.*
...tys.	Sedatio.	Hejhetés. *Hejheztetés.*
	Foenum.	Héna. *Széna.*
...	Jacio.	*Haitom.*
...m.	Jacior.	*Haitatom.* - ol. - ik.
...n.	Cacchinno.	*Hakotálok.* Hahotán katzagok.
	Formula jurandi.	
	Juramentum.	Hit.
	Negare.	
	Persuadere.	Hitetni.
...	Moveor huc illucque.	*Hullok.* *Optat.* Hulljon.
...an.	Quasso.	Hullatom. *Rázom.*
...etan.	Quatior.	*Hullattatom.* -ol.-ik.
...s.	Stolidus. Hebes.	*Tompa.*
	Domus.	Hon. *Honja.* Hon vané apád? *Estne tuus pater domi?* It hon. *Domi est.*
...in.	Domo carens.	Honatlan. *Honnyatlan.*
...e.	Triplex.	*Hármas.*

I.

	Mane.	
	Tempus.	*Idő.* Idód. *Poss.*
	Matutinus.	

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Tempore longo praeditus.	
	Senex.	*Idős.*
Ihra.	Adeps.	*Ir. 'Sir.*
Ihraan.	Ungo.	*Irazom.*
Ikaenae.	Omnino.	*Igen.*
Ikae.	Tempus.	Idö.
Ija 'Yö.	Nox.	*Ej.*
Yiko.	Noctû.	Ejkor. *Ejfélkor.*
Ikke.	Quicunque.	Akki. A'ki. *Kik Akarki.*
Illotem.	Noxa. Injuria.	•
	Injurio *afficio.*	Boſzſzuſággal. *Il tem.*
	Tactus, irritatio.	*Illetés.*
Ilo.	Gaudium. Laetitia.	
	Decorum.	*Illö.*
Ilapiltjo.	Nequam.	
	Homo Nauci.	Átvo*pityo.*
Ilpis.	Pravus. Deterioris indolis.	*Leptſes.*
Ima.	Utique.	*Imé.* Ám. Ugy. Ugyan. Igen.
Inta.	Semper.	*Untalan.* Mindunt lan.
Iſâ.	Pater.	*Öſe.* Ös. A mi *Iſemukat*, öſ ket.
Itze.	Ipſe.	*Izé.*

J.

Jaggár.	Aridus.	
	Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	*Agár.*
Jaa. Jeg. Jegna. Jää.	Glacies.	*Jég.*
Jågnas.	Glacie obductus.	*Jéges.*
Jelet.	Vivere.	
	Vita.	*élet.*
Jelegåtet.	Incipere vivum fieri.	*élegetett* Praet.
Jelaſket.	Revivifcere facere. Refocillare.	Éleſzſet. *éleßtget. Id. Praeſ.*

Lapp

…et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Fluvius,	
	Oppidi nomen in *Hung.*	Jenö: Boros *Jenö.*
:em,	Interrogo.	*Efketem.*
	Rurfus. Iterum.	*Es.* Esmét. Ismét.
	Cingulum.	*öve.* Poff. *öv.*
.	Jonas.	
	Johannes.	Janko.
:.	Refcifcere.	*Tudni.*
n.	Cognitio.	Tudjam. Tudom. *Tudomány.*
s.	Rigidus.	Uoskos. Vofkos. *Vaskos.*
et.	Magno contendere labore.	*Igyekezett.* Praet. *Küfzködött.*
	Iterfacere.	
	Pervenit.	El-*jutott.*
l.	Deus.	*Iften.* Jo. *Bonus.*
lattet.	Facere ut quis revertatur.	*Járkáltattat. Nyargaltat.*
as.	Converfio.	
	Currendo. Curfim.	*Nyargalváft.*
	Veftigium.	*Jel.*
	Locus coeli non nubilus inter nubes.	Egi *jel.* Jelenfég.

K.

s.	Lafcivus.	
	Charus.	*Kedves.*
.	Membrum genitale muliebre. Uterus. Clitoris.	
	Laetitia. Exultatio.	Kedv.
	Vociferari.	*Kaját.* Kajábál. Kiát. Kiált. Kiábál. *Indic. Praef.*
et.	Sonum edere.	*Kijátgatott.* Praet.
s.]	Mentis impos.	*Kaján* ember. Gonofz ember.
	Catulus. Puerulus.	*Köjök.* Gyermek efzü.
	Incurvatus. Flexus.	*Kajáts.*
	Pileus.	*Kalap.* Kolop.

 Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Kakkas.	Balbus.	
	Gallus gallinaceus.	*Kakas.*
Kaka.	Placenta.	
	Stercus humanum in formam placentae extenſum.	*Kaka.*
Kålkos almats.	Tardus homo.	*Halkas* ember. A[illegible] halkal megyen.
Kalet.	Vadum penetrare.	*Gázolni.*
Kalletet.	Inviſendo amicos, et vicinos, ſe oblectare.	*Kelletett.* Kelletni[illegible] gát.
Kannam.	Animula chara!	Szivem! Kintſem. G[illegible] lambom! Kedv[illegible] ſem. Allocutio[illegible] allectantes, H[illegible] garis valde uſit[illegible]
Katket.	Colligare.	Kôröget. *Köt.*
Kava.	Flexura. Curvamen.	Káva.
Kaudnes.	Utilis. Aptus.	
	Charus.	Kedves.
Kaſzara.	Falx.	Kaſzor. Katzor.
Kaupok.	Urbs.	
	Porta.	Kapu. Plur. *Kapuk.*
Kåuko.	Uncus.	*Kanko.* Horog.
Kausjo.	Canis foemina.	*Kutya.* Nöſténnye.
Kåſi. Keſi. Kez.	Manus.	Kezi. Keze. *Kéz.*
Kaſv.	Imago.	*Kép.*
Kåſketån.	Jubeo invitor.	Kéſztetem. *Kiſztetem.*
Kats. Biren-Kats.	Urſi unguis.	
	Manus parvula puerorum.	*Katſó.*
Keb?	Quis?	Ki? *Kibe* bizol? Cu[illegible] te confidis?
Kedke.	Lapis.	Kövedke. Követske. *Diminutiv. Kö.*
Kedkajes.	Lapidoſus.	Köjes. *Köves.*
Kedta låâbpuo.	Palmus.	Keed lapja. *Tenyer.*
Kedſes.	Tenuis.	*Keſkeny.*
Kedſetet.	Adtenuare.	*Keſkenyitett.* Praet.
Keiwes.	Levis.	
	Paucum. Parum.	*Kevés.*
Kenes.	Ignavus. Leptus.	

Lappon.

…n. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Delicatulus. Effaeminatus.	*Kényes.*
	Charus.	*Kedves.*
	Mendico.	Kérek. Kéregetek.
	Hyaena.	*Kérjen.* Opt.
	Capra.	*Ketske.*
	Circulo cingi.	
	Circulus.	*Kerület.*
t.	Vociferari.	*Kiáltott.* Praet.
	Clamare.	*Kiált.* Ind. Praes.
	Circumire.	*Keritett.* Praet.
	Chirotheca.	Kestü. *Kesztyü.*
	Vox. Lingua.	Jjel. Jel. Nyel. *Nyelv.*
	Guttur.	Nyelö. *Nyeldeklö.*
	Livor.	*Kék.*
	Lividus.	*Kékes.*
	Lapis.	Köwi. Lapideus. *Kö.*
?	Quomodo? Ubi?	*Hogy?*
	Sex.	*Hat.*
	Sextus.	*Hatod.*
s.	Sextans.	*Hatodos.*
	Seni.	Hatos. *Haton.*
:.	Avis aquatilis.	*Kótsok.*
attet.	Querimoniam mereri.	*Követtetett.* Praet.
es.	Querulus.	Követeles. *Követelödzö.*
:.	Longus.	
	Multum.	*Sok.*
:.	Longe. Diu.	Sokká. *Soká* nem láttam. *Diu non vidi.*
:.	Audire.	Khullet. Hullet. *Hallott.* Praet.
et.	Audire facere.	*Hallatott.* Praet.
e.	Audiens.	Hallója. *Poss. Hallo.*
n.	Fama. Auditus.	Hallom. A' sok *hallom.* A sok *eszem iszom.*
nas.	Quod est audiendum.	*Hallomás.*
	Famosus.	Hallós.
ldak.	Contractio in plicas.	Kuporodok. *Kutzorodok. - dom.*
n.	Penes. Prope.	Körül.
tan.	Evacuo.	*Ki-üresitem.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Attjes kuoren.	Penes patrem.	Apám. *Körül.*
Kyne.	Lacrimae.	*Könyü. Könyv.*
Kurgetet.	Effluere.	
	Perſequi.	*Kergetett.* Praet.
Kutte?	Quis?	*Kit?* Accus. Ki.
Kôyſi.	Funis.	Kötes. Kötö. *Kötél.*
Kôytân.	Ligo.	*Kötöm.*
Kôytatân.	Ligor.	*Köttetem.*
Kådhet.	Texere.	
	Ligare.	Köthet. *Kötni.*
Kådot.	In motu retardari.	Akadott. *Akadni.*
Kådwe.	Curvus.	Gedve. Gerdve. Gördve. *Görbe.*
Kåradak.	Acclivitas.	*Meredek.*
Kårsk.	Curioſus.	
	Mercator.	*Kereskedö.*
Kåtelats.	Domeſticus.	
	Obligatus.	*Köteles.*
Kå?	Quis?	*Ki?*
Kåke.	Aliquis.	*Kike.*
Kaeleſtelen.	Moras traho.	
	Mora.	Kéſedelem.
Kåpa.	Acus retibus conficiendis inſerviens.	
	Ligo. Raſtrum.	Kapa.
Kaerki.	Picus.	Harkáj.
Kårſi.	Fuſus.	Erſi. Orſi. *Orſa.*
Kehô. Kôhe.	Tuſſis.	*Köhe.* Köhögés.
Kehiſen. Kôhiſen.	Tuſſito.	Keheſen. Adverb. *Köhögök.*
Kåt. Kez. Kezi.	Manus.	*Kéz. Keze.* Poſſ.
Kåteſt. Kåti.	De manu in manum.	Kézröl Kézre.
Kåte låpo.	Vola.	*Keze lapja.* Tenyér. Marok.
Kôôpeli. Kyôpeli.	Spectrum.	
	Imago.	*Kép.*
Kåte.	Tugurium. Domus.	Kotetz. Kotyetz. Pajta. ol. Iſtallo.
Köwe.	Pauper.	
	Paucum.	*Kevés.*
Kü. Ku.	Lapis.	*Kö. Kü.*

L.

on. et Finn.	Latine.	Hungarice.
	Foramen.	*Lük. Lik.*
:.	Vituperator. Obtrectator.	*Lator.*
ıla. Lucku.	Sera. Clavis.	*Lakat.*
	Planta pedis. Pes.	Ta-lapa. *Talp.*
.	Scapula.	*Lapát.* Val-lapotzka.
ı *lapa.*	Remi palmula.	Evező *lapát.*
t.	Perdi.	
	Furatus eſt.	*Lopott.*
et.	Elevare.	
iet.	Evolare.	
	Pila. Quae alte evolat.	Lapta.
a.	Benignitas.	
.etakes.	Benignus. Lentus. Tardus. Placabilis.	*Laſſutska.* Tſendes.
).	Fruſtum.	Lomp. Lomb. Lompos. *Lombos.* Hiſpidus. Hirſutus.
:os.	Fluidus.	*Lutskos.*
vte.	Splodere.	Lövette. Praet. *Lövi.*
:.	Ferio. Verbero.	*Lövöm.*
t.	Obſcoena loqui.	*Lotſogni.*
:tak.	Rami pini.	
	Folia arborum.	*Levél.*
ı.	Jus.	Leve. *Lév.*
:.	Nimis fero.	*Eſte.* Eſtve.
nak.	Vitrum.	*Ivegnek.* In Dativo Singulari.

M.

ım.	Eo.	Menem. Menek. *Menyek.*
en.	Eo. Vado.	*Menyek.*
eten.	Mitto.	Menetem. Menni inditom. *Küldöm.*
:nam.	Itio.	Menemény. *Menés.*
nak.	Qui iter non fecit.	*Menetlen.*
neje.	Iter faciens.	Menöje. *Ménökéje érkezett.* Ituriens.
nem.	Iter.	Mennem kell. Eundum eſt mihi.
net.	Ire.	*Menni.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Nieika mannet.	Irruere in aliquem.	*Neki menni.*
Mannetet.	Facere ut aliquis eat.	*Menettettni,*
Manje. *Minia.*	Nurus.	Menye. *Poss.* Meny. Menyetske.
Manien?	Quomodo.	Minöen? Minö- dra? *Minému?* Mijen?
Maret.	Fremere.	*Mart.* Praet. *Marni.* Marokodni. Mo- rogni.
Margetet.	Cum fragore proruere.	*Morgatni.* Dörgetni Dörög morog.
Melde.	Penes.	*Mellé.*
Melte.	Juxta.	*Mellette.*
Mere.	Limes.	Mérö. *Mérés.* Ha- tárzás.
Meretet.	Determinare.	*Mérni.* Méretni. Mé- retett. *Praet.*
Meretem.	Determinatio.	Méremény. Méret- mény. *Mérés.*
Meteli.	Tumultus feditio.	
	Peftis. Phtyfis pul- monalis.	Métely.
Mi? Min? Mites?	Quis?	*Mi?* Ki.
Mitå?	Quid?	*Mit?*
Mike.	Aliqui.	Kik. *Mik.*
Mije.	Nos.	*Mijénk.* Mink. Mi.
Mefi.	Mel.	*Méz.*
Mieli.	Mens. Animus. Vo- luntas.	*Mely. Sziv.* Pectus. Cor.
Miålga.	Pectus.	*Mely.*
Millinen?	Qualis?	*Millyen?* Minö? Mi- némü?
Monne. *Muna.*	Ovum.	*Mony.* Tyukmony. *Monya.*
Moni.	Multus.	*Mennyi?* Minö?
Morrem.	Murmurare.	*Morogni.*
Muenje.	Coelum.	Menj. *Menny.* Men- nyei.
Muin.	Meum.	*Miénk.*
Muitem.	Recordatio.	
	Recordor. Comme- moro.	Emuitem. *Emlitem.*

Lappon.

...n. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
s. les.	Memoria dignus.	Emliteles. *Emlitésre mélto.*
o.	Stercus.	*Mutſok.* Motſok.
e.	Multus. Plures.	Mend. *Mind.*
	Noſter.	*Mejénk.* Mijénk.
tet.	Loqui. Fari.	*Emlegetett.* Praet.
et.	Opi, levamini eſſe.	*Mentett.* Praet.
	Ira.	
	Mordens.	Maró.
.	Iracundus.	*Marokodo.*
.	Friabilis.	Morja. Moronyu. *Poronyu.* Mor'ſálo.
n.	Stuprare.	
	Sterilis foemina.	Meddö.
g.	Nix.	
.	Acervus. Nivis.	Fuatag. *Fuvatag.*
.	Terra.	*Föld.*
	Campus.	*Mezö.*
t.	Motitare.	*Mozgatni.*
.	Pulvis.	*Pojva.* Palea.
tet.	Loqui. Fari.	*Emlegetett.*
.	Iracundus.	
	Mordeo. Mordax.	*Marok.* Marokodo.
	Homo tardus.	*Puha.* Mollis.
	N.	
s.	Madidus.	*Nedves.*
	Clavus.	
	Manubrium.	Nyele. Poſſ. *Nyel.*
	Martes.	*Neſt.*
	Video.	*Nézem.*
ân.	Oſtendor.	*Nézetem.* - tel. - tik.
.	Avarus.	
	Superbus. Contemptor ſuperciliosus.	*Negédes.*
	Eſuriens.	Nyaloka.
	Ligurio.	*Nyálank.*
	Delicatulus. Superbus.	Nyalka.
.	Abradere.	*Nyeſegetni.*
. Nialem.	Lingua.	*Nyelv.*
n.		
	Devoro.	*Nyelem.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Niellaen.	Voror.	*Nyelettetem.* - el. - ik.
Nieletaen.	Devorare facio.	*Nyeletem.* - ed. - ti.
Nieliae.	Vorax.	*Nyelö.*
Niaijes.	Hillaris.	*Nyájas.*
Nialgelet.	Deglutire.	*Nyeleget.* Ind. Praes.
Nialgetet.	Grato sapore esse.	*Nyalogat.* Ind. Praes.
Nialme.	Os.	
	Saliva.	*Nyál.*
Niammet. Nyalnod.	Sugere.	*Nyalni.*
Nianle.	Limus.	*Nyál.*
Niaulos. Nelos.	Limosus.	*Nyálos.*
Njikot.	Stridere.	*Nyikogni.* Nyikorogni.
Niorga.	Scapula.	
	Ephipium.	Nverge. Poss. *Nyerg.*
Niorach.	Debilis.	*Nyomorék.*
Nior. Ner. Nir.	Nasus.	*Or.*
Nisu.	Uxor. Foemina.	
Nittem. Nitto. Nittotem.	Minae. Comminatio. Admoneo.	Intem. Intetem.
Njuktja.	Olor.	Hattju. *Hattyu.*
Njuol. Niel. *Nuoli.* Nel. Njuola.	Sagitta.	*Nyil.* *Nyila.* Poss.
Njuolga.	Rectus.	
	Tenax.	Nyulós.
Njuonot.	Sagire.	Gyonat. *Gyontat.*
Njuoska.	Crudus.	Nyoska. Nyeska. Nyes. *Nyers.*
Njuowet.	Mactare.	*Nyivadt.* Nyivasztott. Praet.
Njutet.	Tundere.	*ütött.* Praet.
Njutetet.	Tundendum, curare.	*üttetett.* Praet.
Njutem.	Tusio. Comminutio.	*ütemény.* ütés.
Njålot. *Nuolen.*	Lingere. Lingo.	*Nyalt* Praet.
Njåloje.	Lingens.	Nyaloja. Poss. *Nyalo.*
Njåloltak.	Res ad lingendum data.	Nyalodék. *Nyalni való.*
Njålom.	Linctus.	*Nyalomány.*
Njåmot.	Sequi. Sectari.	*Nyomozni.*
Njåko.	Somnium.	Nyuko. Nyugvo. Quiescens.
Njålet.	Deglutire.	*Nyelni.*

Lappon.

on. et Finn.	Latine.	Hungarice.
tak. *Njaelo.*	Fauces. Gula.	Nyeltek. *Nyeldek-lö.*
nja.	Vorax.	*Nyalánk.*
tallet.	Devorari.	*Nyelettetett.* Indicat. Praeſ.
tet.	Deglutiendum praebere facere ut deglutiat.	*Nyelettet.* Praeſ. Ind.
:ahet.	Acquieſcere.	Nyughat. *Nyugodni.*
m.	Mi-nepos.	Unapám. *Unokám.*
	O.	
a.	Orphanus.	*árva.*
ges.	Non planus. Iniquus.	Egyelges. *Egyvelges.*
es.	Oleoſus.	*Olajos.*
n orroje.	Perpetuus, perennis. In ſecula ſeculorum.	*örökön örökké.*
na.	Pomum.	*Oma. Alma.*
	Somnus.	*álom.*
	P.	
Po. Pu. Puu.	Lignum.	*Fa.*
m.	Metus.	Fallem. Féllem. *Félelem.*
s.	Timendus.	Pélös. *Félös.*
a. *Pilvi.*	Nubes.	Falva. Félve. Felvö. *Felhö.*
as.	Nubilus.	*Felhös.*
ne.	Filius.	Fiu.
natjam.	Filiolus.	Fiats*kám.*
jes.	Latus. Amplus.	*Partos.* Széles.
e.	Anguſtus.	*Keſkeny.*
na.	Faſciculus filiorum.	*Páſzma.*
Pe. Paeae.	Caput.	*Feje.* Fö.
	Dimidius.	*Fele.*
pele.	Vitricus.	Attya fele. Fél atya. Halber Vater. *Moſtoha. Atya.*
pele.	Noverca.	Annya fele. Halbe Mutter. *Moſtoha anya.*
ne pele.	Alter oculus.	Szeme fele. Halbes Aug. *Fél ſzeme.*
ke pele.	Alter pes.	*Fél lába.* Halber Fuſz.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Kata pele.	Altera manus.	*Fél keze.* Halbe Ha[nd]
Välja pele.	Frater uterinus.	*Fél bátya.* Halb Bruder.
Pel neljad.	3½.	*Félnegyed.* Halb vi[er]
Pek. Penk. Pink. Ponk.	Dens.	Fog.
Pelge. *Pelgie.*	Pollex.	Hü-pelge. *Hüvelk.* Poll'
Pelje. *Pielje.* Pil. Pel. Pil.	Auris.	Felje. Fülje. *Fül.* *File.*
Peldó.	Ager.	*Föld.* Szántoföld. E[x] germanico : *Fel[d]*
Peratet.	Pruina operiri.	
	Aduftus.	*Piritott.*
Peude.	Menfa.	
	Scamnum.	Pad.
Piejet.	Ponere.	Hejhetni.
Piäggos.	Ventofus.	*Fingos* Szeles.
Potko.	Actio calcitrandi.	
	Solea calceorum, et equorum.	*Patko.*
Puofkuom.	Crepitum ventris edo.	*Pofzogom.*
Puottet.	Aequare. Suplere.	*Potolni.*
Puottosnak.	Suplementum.	Potolnak. Potolnék. *Potolék.*
Pää.	Caput.	*Feje. Poff.*
Pättanet.	Intumefcere.	
Pättanem.	Tumor.	*Pattanás.*
Paeskinen.	Hyrundo.	*Fetske. Dativ.* Fetskének.

Q.

Qwekta. Kuekta.	Duo.	*Kettő.*
Qwektetet.	In duas partes dividere.	*Kettőztetett.* Praet.
Qwektaftallem.	Dubitatio.	*Kételkedés.*

R.

Ruis.	Secale.	Ro's.
Raggoftallem.	Superbia.	
	Effero. Tollo. Exalto. Laudo.	Magofztalom. *Magafztalom.*
Rakennan.	Struo.	*Rakom.*
Raketan.	Struor.	*Rakatom.* ol. -ik.

Lappon.

…. et Finn.	Latine.	Hungarice.
…et.	Segregandum curare.	*Rekeſztetett.* Praet.
…i.	Veſtis pellicea.	Rukha. *Ruha.*
…et.	Tonare. Fragorem edere.	*Reſzketett.* Praet. Megrendült.
	Campanam pulſare. Cunas infantum agitare, ſicuti campanae oſcillant.	*Ringetni.* Rengetni.
…l.	Claudus.	*'Sámba.* 'Sámbà lába.
	Caſtoreum.	
	Vulpes.	*Roka.*
…l.	Moroſus.	
	Nebula.	
	Turpis. Opacus. Squallidus.	*Rusnya.*
	Artificium.	
	Ordo. Syſtema.	*Rend.* Rendtartás.
	Expergefacere.	
	Quaſſare. Concutere.	*Rázott.* Praet.
	Pratum.	*Rét.*
	Effrenus.	
	Pagi nomen in Tranſilvania.	*Rétſe.*
	Anas.	*Rétze.*
	Reticulatum opus.	*Retze.*
	Grunnio.	*Röhögök.*
…ys.	Grunnitus.	*Röhögés.*
…l.	Sonus aſthmaticus.	*Hörrögés.* Herregés. Hirpítélés.
…ja. Rågkânj.	Harpago. Inſtrumentum quo quisquam arripitur, vel extrahitur.	*Rokontza. Rakontza.*
Åno råwe.	Ripa amnis exuſta.	*Réve. Rev.*

S.

…Saigaſtallet.	Parcus. Tenax. Parcum eſſe.	Sainálni. Sainalgatni.
	Valde.	*Sok.*
	Mori.	
	Naſci.	*Szülletett.* Praet.
	Fiſſio.	*Szelem.* Ind. Praeſ.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Salet.	Findere.	
	Fiſſio.	*Szelet.*
Sarvi. Zjuorve. Tjerwe.	Cornu.	*Szarva.* Poſſ. [illegible] Szaru.
Sarves.	Cornutus. (Cervus.	*Szarvas.*)
Sarjes.	Vulneratus.	
	Herba ſecunda, poſt fœniſecium prodiens.	Sarjas. *Sarju.*
	Vulnus in pedibus boum.	Sarju ki [illegible] az ökör lába.
Saſka.	Saltus, qui ambobus pedibus ſimul fit.	
	Locuſta, quae hoc modo ſaltat.	*Sáska.*
Saja.	Situla.	*Sajtár.*
Sajo.	Semen.	
	Nomen fluvii, in Tranſilvania.	*Sajo.*
Scaiaam.	Vociferor.	
	Os meum.	*Szájam.*
Sappe.	Fel.	*Epe.*
Ségges.	Gracilis.	
	Clunes largas, carnoſas habens.	*Segges.*
Seima. Seime.	Seta equina.	
	Sericum.	Sejme. Poſſ. [illegible]
Sais.	Locus paludoſus.	
	Carex in locis paludoſis creſcens.	*Sás.*
Sarwi.	Cornu.	*Szaru.* Szarva. [illegible]
Saari.	Tibia.	*Szár.*
Sica.	Sus.	*Szuka* diſzno. In Silvaniâ.
Silmâ. Tjalme. Zjalme.	Oculus.	Szeme. Poſſ. [illegible]
Silmitöin.	Oculis carens. Orbus.	*Szemetlen.*
Sil.	Ventus.	*Szél.*
Silda.	Pons.	Hilda. *Hid.*
Sijtan.	Concipio. Gigno.	Születem. [illegible] (Naſcor).
Sijli.	Filtrum. Colum.	*Szürö.*

n. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
ɔ.	Animus. Studium.	
	Cor.	*Sziv.* Igyekezet.
	Trochus.	*Tſiga.*
	Stupidus.	
	Turpis.	*Cſuf.*
	Forfex.	
	Falx meſſoria.	*Sarlo. Sarju* vágo.
	Verrere.	*Sepret. Mandativum.* Praeſ. Ind.
dar.	Nugator.	*Cſapodár.*
e.	Foeuum.	Szuójne. Szóne. *Széna.*
ɘſk.	Herboſus.	*Szénás.*
Sjålbes.	Blaeſus.	*Sejp'. Sejpes.*
's.	Libens.	*Szüves.* Szives. Sziveſen.
es.	Agilis. Celer. Velox. Robuſtus. Athleticus.	*Vaſkos.*
	Saccus.	*'Sák.*
Sålka.	Tigillum.	
	Pertica. Feſtuca.	*Szálka. Szál.* Szalfa. Rud.
	Curvamen. Nomen Fluvii in Tranſilvania.	*Sajo.* Hic ob curvaturas hoc nomen accepiſſe potuit.
uu.	Os.	Száj.
'ot.	Exareſcere.	Sorvadt. (Aridus.)
:.	Pinus arida.	Sorvadt fenyö.

T.

m. Tagazjam.	Facio.	Tógom. Dògom. Dolgom. *Dolgozom.*
t.	Scire.	*Tudott.*
k.	Inſcius.	*Tudatlan.*
m.	Cognitio.	Tudom. *Tudomány.*
	Ob nimium *ſcire* vel *neſcire* delirat.	A *tudom*, és a' *nemtudom* háborgatja.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Taides.	Species.]	*Tudós.*
Taidos.	Notus.]	
Taita.	Forte.	*Tám. Talám.*
Taiwas.	Fulcrum.	Támafz.
Taiw.	Locus.	Tai. *Táj.*
	Quo loco habitat?	Melly tájon lakik
Taiwai.	Saepe.	
	Anno elapfo.	Tavaj.
Tallek.	Patella.	*Tál.* Tálak. *Pl.*
Talwe. Talwi.	Hyems.	Télwe. *Télbe.*
		Hyeme. *Tél.*
	Hibernus.	Téli.
Takketakes.	Factu poffibilis.	
	Perfectus.	Tökélletes.
Tapak.	Uliginofus.	
	Amnis. Fluentum Rivulus.	Patak.
Tappa.	Quo quid obturatur.	
	Obturamentum parietum.	Tapafz. *Mörtel aus Leim.*
	Argilla qua parietes aedificorum ligneorum obducuntur.	
Tappas.	Claufus. Occlufus.	*Tapaſztott.*
Tapet.	Claudere. Limo fubmergi.	*Tapaſztani.*
		Tapadni. Beletapadni. Elfüjedni.
Tappetattet.	Poffe occludi.	*Tapaſztatkatot.* Praet.
Taputus.	Palpus. Palpatio.	*Tapotás. Tapogatás.*
Taputtaja.	Palpator.	*Tapotó.* Tapotója. *Poſſ.*
Tapatan.]	Triturari facio.	Tapotom. *Tapottatom.*
Tapatetan.]		
Tartun.	Aprehendo.	*Tartom.*
Tartutetan.	Aprehendor.	*Tartatom.* ol. ik
Tartutus.	Operatio.	
	Aprehenfio. Manutentio. Intertentio.	*Tartás.*

n. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Pera.	*Táſka.*
aitt.	Statim.	*Tüſtént.*
enna.	Panicum.	*Tatárka.*
e.	Qui a littore *longe di-*	*Tova.*
n le.	Longe abeſt. ſtat.	*Tova van.*
	Makula.	Szeble. *Szeplö.*
	Facio. Ago. Laboro.	Tejen. Tegyen. *Teſzem.*
m.	Efficior. Agor.	*Tétetem.* el ik.
laen.	Factitor. Simulor.	*Teddegeltetem. Tettettetem.*
en.	Factito. Simulo.	*Teddegelem. Tettetem.*
t.	Sino facere.	*Tétetem.* - ted. - ti.
en.	Curor fieri.	*Tétettettetem.* -el. -ik.
m.	Saepe facie fieri.	*Tétetgetem. Teddegeltetem.*
	Simulo.	*Tettetem.*
n.	Fio. Sum factu facilis.	Tehevény. *Tétevény.* Tevény.
	Opus. Labor.	*Tétel. Tevés.*
jae.	Qui facit fieri.	*Tétetö.* Pallér.
	Qui opus urget.	*Tétettetö.*
einen.	Activus.	
	Laborioſus.	Tétevény. *Dolgozvány.* ad Normam: Fösvény. Jövevény.
etoein.	Ignavus.	
	Infectus.	*Tetemuta.*
ts.	Actio.	Tétemés. *Tétemény.*
emys.	Simulatio.	*Tettetéſe*, a' tevésnek.
	Nix compacta.	
	Hyems.	*Tél.* Jo *tele* van.
	Anguſtus.	
	Anguſtiae, faux.	*Torok.* Plur. *Torkok.*
es.	Iterum.	*és. Esmét. Ismét.*
	Scire.	*Tudott.* Praet.
	Notus.	*Tudtolos.* Tudtára van.
tet.	Cognitum habere.	*Tudoſitott.* Praet.

Lappon. et Fenn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Tetetet.	Notum facere.	*Tudtára tétetett.*
Tetos.	Notus.	Tudtós.
	Doctus.	*Tudos.*
Teutet.	Implere.	Töltött. *Töltött.* Praet.
Teuwes. Tâwes.	Plenus.	*Tejes.* Tellyes.
Tiedân.	Scio.	*Tudom.*
Tjalme.	Oculus.	Szalme. *Szeme.* Poss. Szem.
Muôrje tjalme.	Una bacca.	Egy *Szem* eper, málna, áfonnya.
Tieutet.	Implere.	Töltött. *Töltött.* Praet.
Tikke.	Pediculus.	Tetü.
Tilpe.	Jocus.	Tilfe. Tirfe. Trifa. *Tréfa.*
Tima.	Anno praeterito.	Timaj. *Tavaj.*
Tjokkoldet.	Titillare.	*Tsiklandot.* Praet.
Tjoppet.	Caedere. Scindere.	*Tsapott.* Praet.
Tjorpe.	Iners, qui artifex non est nec faber.	*Tsorba.*
Tjorpes.	Defectu laborans.	*Tsorbás.*
Tjude.	Hostis.	
	Miraculum. Terriculamentum.	*Tsuda.* Rémitö, Ijesztö.
Tjuk.	Pullus.	Tjuk. *Tyuk. Tik.*
Tjuodtjelem.	Resurectio.	Gyogyulmány.
	Convalesco. Resurgo.	*Gyogyulok.*
Tjuoggatak.	Punctum. Foramen.	Juggaték. *Juggatás. Juk.*
	Perforo.	*Juggatok. Jukasztok.*
Tjâiwe.	Stomachus.	Goiva. *Gojva.*
Tjâiwajes.	Ventrosus.	
	Strumosus.	*Gojvás.*
Tjâkketet.	Considere.	
	Nictitavit obdormiendo.	*Gyökkentett.*
Tjâkos.	Occultus.	*Titkos.*
Tjâlfe.	Inutilis. Depravatus.	*Tsalfa.*
Tjârmuk.	Vitulus rangiferus anniculus.	
	Hinnulus.	*Gyermek-lo.*

Lappon.

ion. & Finn.	Latine.	Hungarice.
	Puer.	Gyermek.
k.	Stabilis, firmus, qui non vacillat.	
	Res. Serium.	Dolog.
	Res ſtabilis.	Állando dolog.
ı. Tuol.	Calamus.	Toll. Tollu. Tolla.
o.	Fatuus.	
	Fragilis. Friabilis.	
	Inutilis.	Torha.
ɵt.	Sternutare.	Trüſsent. Ind. Praeſ. 3. Sing.
;as.	Extenſus.	Tágas.
;et.	Extendere.	Tágitni.
	Fulcire. Adjuvare.	Segitni.
;edne.	Obſtetrix.	Segéd. Segédné. Segitőné.
;e.	Fulcrum.	Segéd.
;et.	Erigere.	Segitni. Segit.
ot.	Digitis torquere.	Tſipni.
:eſet.	Pipare.	Tſivegni. Tſipegni. Tſevegni.
t.	Latrare.	Thihelni. Tſaholni. Tziholni.
nje piådnek.	Canis latrans.	Tſaholo Kutya.
;et.	Farcire. Ingerere.	
tſågget.	In aquam demergere.	Vizbe tſüggedni. — — ſüjedni. — — halni.
	Corruere. In deſperationem ferri.	El tſüggedni.
	Ventus.	Szél. Szellő.
:.	Rodere.	Tſipni, harapni. Tſipdesni. Tſipegetni. Tſippenteni.
	Qui rodit, Roſor.	Tſipenyő. Tſippentő. Tſipegető Tſippentjü.
ıje.	Mus.	Egér.
t.	Contentum eſſe.	
	Acquieſcere.	
	Scire.	Tudni. Tudott. Praet.
m.	Acquieſentia.	

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Quando quis contentus est.	
	Scientia.	Tudomány.
	Scio.	*Tudom.*
Tuddetakes.	Contentus.	
	Doctus. Sciolus.	*Tudákos.*
Tuhin.	More suum fodico.	*Turni.* Turok.
Tuhlet.	Dilapidare.	
Tuhlar.	Prodigus.	
	Fur.	*Talhár.* Valachice. *Tolvaj.* Hung.
Tulme.	Fimus.	
	Stramen.	Talma. *Szalma.*
Tulmes.	Stercoratus.	Szalmás.
Tunahem.	Submersio in aquam.	
	Dispareo.	*Tünöm.* Eltünöm.
Tulvet.	Exundare.	
	Liquefit. Dissolvitur.	*Olvad.*
Tuobbanet.	Illic.	*Tovább.* Továbbat. *Tova.*
Tuognet.	Resarcire. Obturare. Reficere quod hiatum accepit.	*Dugni.* Bédugni.
Tuoddet.	Addere. Augere.	*Tódni.*
Tuodde.	Additamentum.	*Tódás.*
Tuolpes.	Planus.	Talpas. Talapos. *Lapos.*
Tuolpetes.	Planities.	Lapát. Lapátos. *Lapaj.*
Tuowle. Tållåh. *Taula. Tuli.*	Fomes.	Tovlo. *Toplo. Tap*
Tuowlet.	Fomite urere.	
	Alere.	*Táplálni.*
Tuowlogåtet.	Pedetentim alere.	*Táplálgatott.* Prae
Turgetet.	Tonare.	Dörgetett. *Dörge*
Tut. Tül. Tola.	Ignis.	*Füz.*
Tåbbos. Tobbos.	Pulvinar.	
	Tympanotriba.	Dobos.
	Tympanum.	Dob.
Tåbdet.	Scire. Intelligere.	Tudott. *Tudni.*
Tåbdem.	Cognitio.	Tudom. *Tudomá*
Tåbdos.	Notus. Cognitus.	Tudott. *Tudós.*
Tåjet.	Frangere.	*Törött.* Törni.

Lapp

...n. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
:.	Actus frangendi.	Törem-ény. *Törés.*
et.	Laboriose frangere.	Törekedni.
		Tojoskodni.
		Tojolkodni.
		Tojakodni.
ik.	Fractura.	*Töredék.* Tojadék.
ttet.	Frangi posse.	*Törethetett.* Praet.
et.	Frangendum curare.	*Töretett.* Praet.
.	Frangi.	Töröd. *Törödik.*
:.	Pluma.	Tollka. *Tollatska.*
		Toll.
tet.	Gerere. Aggerere.	*Temetni.* Feltölteni.
		Temetett. Perf.
:.	Certe. Forsan.	*Tám.* Talám.
ɔk.	Crassus.	
	Truncus.	*Törsök.*
	Pediculus.	*Tetü.*
	Perticae, quibus Tentoria distendunt.	
	Pyramis lusoria.	Teke. *Germ.* Kögel.
taen.	Impleo.	Tötöm. *Töltöm.*
tetaen.	Impleor.	*Töttetem.*
toes.	Expletio. Complementum.	Tehetös. *Tehetösség.* Tötés.

U.

r.	Industria.	
	Prima aratura.	Ugar.
rtet.	Industria et labore acquirere.	*Ugarolni.*
	Parvus.	*Kitsin.*
nem.	Dimiminutio.	Kitsinem.
		Kitsinités.

Z.

ко.	Canis foemina.	
	Hinnulus.	Cziko. *Csiko.*

W.

ltam:	Do.	*Adtam.* Praet.
ldes.	Donum.	*Adás.*
gats.	Vallecula.	*Vögyetske.*
ge.	Vallis.	Vögge. *Vögy.*
wa. Waj. Wa-. Waje.	Labor. Aerumna.	*Baj.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Waj. Wuoj. Wuo-ja. *Woi. Woy.*	Butyrum.	*Vaj.*
Wajaldakes.	Obliviofus.	*Felejdékeny.*
Wajes.	Triftis. Moeftus.	*Bajos.* Bajofkodo.
Wajpe.	Utinam.	*Vajha.*
Wako.	Fiffura, feu apertura glaciei.	*Vék.*
Waldos.	Culpa. Caufa.	*Vád.*
	Culpofus.	*Vádos.* Vádolt.
Walkeus.	Mundus.	Világ.
Walgei.	Lnx.	*Villág.* Világoffág.
Walitzem.	Eligo.	*Válafztom.*
Walitan.	Eligor.	*Válafztatom.*
Walla.	Verum.	*Való. Valóság.*
Waljegâtet.	Eligere. *Inchoativ.*	*Válogatott.* Praet.
Waljem.	Electio.	*Válogatás.* Válafz-tás.
Waljet.	Eligere.	Vált. *Válafzt.* Inf. Praef.
Wanatet.	Extendere.	Vonatni. *Vonni.*
Wanatem.	Extenfio.	Vonás. *Vonatás.* Fe-fzités. Vonatom.
Wanka.	Senex. Vetus. Antiquus.	Vénhe. *Vén.* Vénhedett.
Wanhus.	Senectus.	Vénhes. Vénhefség. *Vénfég.* Venhedés.
Wanhenen.	Senefco.	*Vénülök.*
Wanhetan.	Senio oneror.	*Vénhedem.*
Waras.	Fur.	Voroz. *óroz. ór.* orozni. orgazda.
Wares. Wuorta.	Cornix.	*Varju.*
Warg. Vargás.	Lupus.	Fark. *Farkas.*
Warjo.	Umbra.	Varjék. Arjék. *Ár-nyék.*
Wafetet.	Facere ut praetereat. Manu ducere.	Vezetett. *Vezetni.*
Wafki.	Aes. Cuprum. Ferrum.	*Vas.*
Wafko.	Inftrumentum raforium. Culter baebes.	*Vafko.*
Watza.	Venter. Stomachus.	*Patzal.* Inteftina.
Wauhco.	Fatuus.	*Bahóka.*
Wauwa.	Infans. Pupus.	*Buba.*

s. et Finn.	Latine.	Hungarice.
tinen.	Paſser.	Veréb. *Verebem.* Cum Poſtpoſitione.
Vezi. Wiki.	Aqua.	*Viz.*
Wir.	Sanguis.	*Vér. Vir.*
aen.	Producor.	*Vitetem.* - el. - ik.
?.	Auferens.	*Vivö.* Vivöje. *Poſſ.*
.	Cauſa. Culpa.	Vitke. Vétke. *Vétek.*
u.	Alacer. Geſtiens.	*Virgontz.*
, Wiwwa. v. *Waewy.*	Gener.	*Vö.* Vevö. Vivö. Veje. *Poſſ.*
e. Wuowde.	Silva.	Vad. Vadſág. *Vad-erdö.*
wem.	Pica. Malacia. Avarus.	*Fösvény.*
?d. Wuowda.	Arbor cava.	Odv. Odu. Udu. *Odvas fa.*
Vye.	Cingulum. Balteus.	*öv.* övé. *Poſſ.*
ı.	Locus ubi tentoria ponunt Lappones.	Várka. *Váratska.*
Wåtka.	Scalprum. Celum.	Veſö. *Véſötske.*
ı.	Serenitas coeli.	Virado.

Å.

.	*Adv.*	Föképen.
	Caput. Dux.	*Fö. Feje.*
ålme.	Dux.	*Fö* ember.
wuole.	Pulvinar.	*Fö* ajja.
ſudde.	Sutura cranii, quae in infantibus adhuc eſt aperta.	Feje lágya.
	Ramus arboris.	*ág.*
s.	Ramulus.	*Ágatska.*
	Brachium. Humerus.	ölke. ölötske. *öl.*
es.	Lacertoſus.	*ölös.* Nagy ölökkelbiro, a' Ki nagy terheket ölibe vehet.
,	Vir.	
	Maxilla.	*áll.* Áll kaptza.
.	Vena.	*ér.* Ere.
	Maſculus.	Eres. *Erös.*
i.	Orbus.	Árvás. *árva.*
s mana.	Infans orbus.	Árva gyermek.

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Ärd.	Locus, ubi filva in alpibus incipit. Ora filveftris montium.	*Erdö.*
Åjenes.	Mora.	*djangás.* Szájong Kéfedelem.
Åilajet.	Revivifcere. Vita.	*élet.*
Yö.	Nox.	*éj.* Ey.

Voces Hungarice fonantes, fed aliter fignificantes.

Praeter jam memoratas, obfervavi voces nonnullas, quas primo intuitu hungaricas effe diceres, at adjecta earum fignificatio aliud docet. Potuit harum vocum fignificatio prorfus eadem olim fuiffe, quae hodie apud Hungaros obtinet, aut vice verfa, potuerunt Hungari eandem olim cum his vocibus combinaviffe ideam, quam hodie Lappones conjungunt, antequam ab iis feparati fuiffent, at ea hodiedum abolita eft. Huic fimilia in Lexicis omnium linguarum videmus, Voces enim de Seculo in Seculum mutare folent fignificationem, uti hoc vel ex Lexicis Latinis antiqui, medii et recentis aevi clariffime patet.

Significat	*Finnis, v. Lapponibus.*	*Hungaris.*
Adnom.	Attritus.	Mihi dare (oportet).
Aito.	Minae.	Janua.
Ådalmes.	Pullus.	Compotatio. *áldomás.*
Ånekes.	Brevis.	Cantor. *énekes.*
Buda.	Praeceptum.	Cloaca. Latrina.
Edes.	In anteriorem partem.	Dulcis.
Elme.	Regio. Terra.	Mens. Animus.
Efte.	Impedimentum.	Vefpera.
Habja.	Odor.	Spuma ejus. Spuma fua. *Poff.*
Hammas.	Dens.	Cineratus. Cinereus.
Hartfa.	Tignum.	Trutta (Pifcis).
Irke.	Procus.	Pullus gallinaceus. *Tfirk.*
Jo.	Jamdudum.	Bonus.

Significat

...ficat	*Finnis, v. Lapponibus.*	*Hungaris.*
:as.	Balbus.	Gallus gallinaceus.
ıs.	Vacuus.	Annoſus. Seniculus.
kes.	Vicinus.	Caprarum cuſtos.
:s.	Lenis. Mollis.	Linoſus. Lino gaudens.
ık.	Zelotypus.	Anima. *Lélek.*
.	Affinis.	Glans.
o.	Luna.	Terriculamentum puerorum. *Mamás. Mamu.*
ek.	Ardelio nequam.	Menſura.
:.	Vitulus rangiferus.	Fabula. Commentum. Aenigma.
,	Animus.	Ratio. Modus.
ıs.	Riſus.	Blattis, vel Tineis abundans.
kos.	Nebuloſus.	Dauco praeditus.
ık.	Tegumentum capitis pellicium.	Dies multi.
can.	Curſim.	Superbe. Petulce. *Adv.*
	Tintinabulum.	Naſus.
s.	Timendus.	Framea. Gladius carnificis.
s.	Riſus.	Inflatus. Tuberoſum genu equorum.
.	Pali ſupellectilium.	Exemplum. *Példa.*
).	Detritus.	Leniter dolens. *Sajog.* Ind. Praeſ.
	Tunica.	Calx. Calcaneum. *Sarka. Sarok.*
).	Optatum.	Serum lactis.
:.	Conſortium.	Ad vulnus.
es.	Gracilis.	Craſſus. Clunes largas carnoſas habens.
,	Reſtis.	Laevis. Politus.
	Sine eo.	Cornibus carens.
	Tunc.	Tu.
.	Huc.	Pyramis luſoria. *Kögel.*
:.	Corium. Lorum.	Planus. Planitie praeditus.
i.	Tibi.	Scire.
ai.	Tolutim.	Latro. Fur. Praedo.
.	Membrum genitale mulierum.	Lippitudo oculorum.
ıs.	Pannus levidenſis.	Feris beſtiis abundans.
ık.	Excretus.	Fateor.
s.	In procinctu.	Exulceratus.

Significat

Significat	*Finnis; v. Lapponibus.*	*Hungaris.*
Warrok.	Sanus.	Suo. Suere.
Warjo.	Arma.	Cornix. *Varju.*
Waj.	Adagium.	Butyrum. *Vaj.*
Weres.	Nullo sanguinis vinculo junctus.	Ruber.
Wejem.	Potestas.	Gener meus.
Wedder. Wädder.	Mugae.	Urna.
Wårretem.	Depravatio.	Verberor. *Veretem.*

Unum adhuc superest momentum, idque attentione singulari dignum. Scilicet collatio Bibliorum Finnicae et Hungaricae linguae. Plurima nova e fonte hoc, 'ad nostrum assertum roborandum accessisse argumenta, in sequentibus immediate docebimus.

Unusquisque videt, in Lexicis Vocabula ut plurimum in Themate solum inveniri, at textus Sacrarum Literarum ea in variis Casibus, Numeris, Modis, Temporibus, et Personis inflexa, et variis incrementis aucta ostendit, multifaria haec modificatio Vocabula finnica hungaricis multo evidentius approximare solet, eorumque similitudinem tam clare oculis sistit, ut ea vel primo intuenti in oculos cadere debeat. Adsunt praeterea in locis allatis, exempla constructionum bene multa, in quibus syntaxis solis Finnis et Hungaris usitata occurrit, (Hungarismus) quae in linguâ latinâ, aut germanicâ non nisi per prolixam Periphrasin reddi potest. Non parvâ mihi laboriosa haec locorum biblicorum collatio constitit diligentiâ, at si eam tam extraneis, quam Finnis et Hungaris aceptam fore comperero, amplum me retulisse praemium gratus profitebor.

Voces, quae in utraque linguâ similes esse reperi, literis cursivis impressae sunt, quoita lector illas sine ullo labore invenire et invicem conferre possit.

Finnica.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Vanha Testamentti.	Vénhedett Testamentom. O Testamentom.	Vetus Testamentum.
Genes. 27, 22.		
Ääni on Jacobin *ääni*. Mutta *Kaedet* owat Esaun *Kaedet*.	az *ének*. Jakobéneke. (Szava) de à *Kezek*.(vagynak)Esau*Kezek*.	Vox est Jacobi vox. Sed manus sunt Esaui.
Genes. 7, 22.		
Ja *caicki* jolla *elaewae* hengi *oli* eläwän maan. *paewillae*, ne coulit.	Es *Kiki* (minden a' minek *eleven* lelke *vala* Száraz földön *fejül*, az meghala.	Et omne, cui viva anima erat (quod respirabat) Super terrâ siccâ (continente) moriebatur.
Genes. 39, 12.		
Ja hän *tartui* hänen hamesensa.	És *ütarta* (megtartoztatá) ötet köntösénél fogva.	Et illa detinebat eum veste tenus.
Genes. 44, 25.		
Ja ostakat meille jotakin *elatusta*.	és vásároljatok nekünk egy Kevés *életett*. (elességet. eledelt).	Et comparate nobis paucum cibarium, alimentum.
Genes. 45, 3.		
Wieläkö minum Isäni *elae?*	Vallyon az én Atyám *élé?*	Utrum meus pater vivit ne?
Genes. 45, 23.		
Mutta Isällens läbetti hän *ewaestae* mat calle.	De Isaknak Küldött ö. *evèst*(eledelt) utra.	Sed Isaco misit ille alimentum ad iter.
4.		
Coska Herra *naeki* hänen *menewaen* catzowan.	Midön az Ur *nézé* ötet. *menvén* nézöül.	Cum dominus vidit eum euntem visum.
8.		
Ja olen astunut *alas* wapahtaman Egyptiläisten *Kaesistae*,	és vagyok Szálvaalá (alá szállottam)	Et descendi (*Und bin herabgestiegen*)

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	ſzabaditani Egyiptomiák *Kezéből*,	Liberatum eos ex manu Egyptiorum,
ja *wiemaen* heitä täldä maalda,	és *Vinni* őket ezen orſzágbol (vinnem)	et ductum (ducem eos ex hoc regno
hywaeaen ja lawiaan maahan.	*hiv* (jo) és tágas orſzágba.	in bonum et amplum regnum.
Exod. 4, 3.		
Ja hän Sanoi: *heitae* ſe maahan.	Es ö monda: *haitsd* azt a'földre,	Et ille dicebat, projice eum ad terram,
ja hän *heitti* ſen maahan.	*és* ö *haittá* azt a'földre.	et ille projiciebat, eum ad terram.

Evangelium Mathei.

Cap. I.

Auſi Teſtamenti.	Uj Teſtamentom.	Novum Teſtamentum
1.		
Jeſuxen Chriſtuxen ſyndimia *Kirja*,	Jeſus Criſtusnak ſzületéſe *Könyve* (irja)iroja. iraja.	Liber generationis Jeſu Chriſti,
Davidin *Pojan*, Abrahamin *Pojan*.	David *Fijának*, Abraham *fijának*.	filii David, filii Abraham.

Cap. II.

8.		
ja coſca te *löydette*,	és hati*lölitek*.(meglelitek.)	et ſi vos invenietis.
22.		
pelkaeis hän ſinne mennä.	*félegete* ö oda *menni*.	timuit illo ire.

Cap. III.

10.		
Sentähden jocainen *puu*.	mert aza' *fa*.	Omnis ergo arbor
joca ei *tee hiwe* hedelmätä,	a'melly nem teſzen *hiv* gyümöltyöket, terem.	non faciens fructum bonum.
hacataan pois, ja *tuleen heitetaen*.	Kivágatik, es *tüzre haitatik*.	exciditur et in ignem jacitur,

Cap.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
16. Coſca Jeſus *caſtettu oli*,	MikorJeſus *Kereſz-telttvala* (meg-kereſztelve vala.	Cum Jeſus baptizatus erat.

CAP. IV.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
1. Silloin *Wietin* Jeſus hengeldä corpeen, *Kiuſatta* Perkeldä.	Akor *vitetven* Jeſus lélektöl puſztába. *Kiſirtetni* ördögtöl.	Tunc Jeſus actus eſt in deſertum tentari a diabolo.
3. Sano, että nämät *Kiwet Lewixi* tulewat.	mondjad, hogy eme' *kövek levé-nek* (*legyenek*) kenyerek.	dic, ut lapides iſti fiant panes.
10. *Mene pois* Satan, ſillä *Kirjoitettu on*:	*menj el* Sátán, mi-vel *irattatva van*:	abi poſt me Satana; ſcriptum eſt enim.

CAP. V.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
14. *Te oletta* mailman *walkeus.*	*Ti valátok* világ-nak *világoſſága.*	Vos eſtis lux mundi.
16. että he *naekiſit* tei-dän *hywaet työnne.*	hogy ök nézzék a'ti *hiv tetteteket.* hogy láſſák a ti jotſelekedetei-teket.	ut videant veſtra pul-chra opera.
25. ja ſinä *heitetaen* tor-nijn.	és te *hajtatol* to-ronyba.	et in cuſtodiam con-jiciaris.
38. *Te cuulitta ſanotuxi:*	*Ti hallottàtok' Sa-nolni* (*mondani*)	Audiſtis quia pronun-ciatum eſt.
Sialma, *Sialmaſt.*	*Szemet Szemért.*	Oculum proculo (Hungarismus.)

Cap. VI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
3.		
Mutta, coſca ſinä almu *annat*,	De mikor te alamisnát *annal* (adnáladſz.	Te autem faciente eleëmoſynam,
nij älkön ſinun waſen *Kaetes tietkö*.	nemkell a'te bal *Kezednek tudni*,	neſciat ſiniſtra tua,
mitä oikia *Kätes teke*.	*mit* joob *Kezed te*ve. (tevék. *ték*.	quid faciat dextera tua.
8.		
mitae te tarwitzetta.	*mit ti* ſzükölködtök. (miben ſzükölködtök.	quo indigetis;
9.		
Näin teidän ſijs pitä rucoileman:	Azért tinéktek igy kell könyörögnödtök:	Sic ego adorate vos:
Iſä meidän joca *olet* taiwais.	Atya miénk, ki *volt*(vagy)egekbenn,	Pater noſter qui es in coelis,
Pyhitetty olcon ſinun *nimes*.	Szentelt legyen a'te *neved*.	Sanctificetur nomen tuum.
10.		
Lähiſtikön ſinun waldacundas,	Jöjjönel a'te orſzágod,	Adveniat regnum tuum.
Olkon ſinun tahtos,	Légyen meg a'te akaratod,	Fiat voluntas tua.
nijn *maſa*, cuin taiwaſa.	mint földönn, ugy égbenn (*mezö*).	Sicut in terrâ, ſic in coelo.
11.		
Anna meille *taenäpän*	*Annád* nekünk *e'naponn*(adnad. add.	De nobis hodie
meidän jocapäiwänen leipäm.	a' *mi* mindennapi kenyerünket.	noſtrum quotidianum panem.
12.		
Ja *anna* meille medän wel cam andexi,	E'*add* néklink a'mi vétkünk botſánatját.	Et dimitte nobis debita noſtra
nijcuin mekin andexi *annam*.	*miként miis* botſánatott *annánk* (adnáńk	Sicut et nos dimittimus
meiuän welwolliſtem.	a'mi vétöinkuek.	debitoribus noſtris.

Finnica

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
13.		
Ja älä johdata meitä Kiuſauxeen.	Es ne vigy minket kiſirtetbe.	Et ne nos inducas in tentationem,
Mutta pääſtä meitä pahaſta.	De ſzabadits minket gonoſztol, (puhától)	Sed libera nos a malo,
Sillä ſinum on Waldacunda,	Mert tied (van) az Orſzág,	Quoniam tuum (eſt) regnum, (Hungarismus).
ja woima, ja cunnia	és hatalom, és ditſöſég,	et potentia, et gloria,
ijancaickiſeſt, Amen.	örökké, Amen.	in Secula, Amen.
14.		
Sillä jos te andexi *annate.*	Mert miként ti botſánatott *annátok.*	Nam ſicut vos dimiſeritis,
22.		
Silmae on ruumin *Walkeus.*	*Szeme van* teſtnek *Világoſſága.*	Oculus et corporis lucerna,
23.		
Waan jos ſinum *Silmaes on paha.*	De ha a'te *Szemed van puha.*	Si autem oculus tuus malus fuerit,
25.		
	De ha a'te ſzemed gonoſz, elfajult, puha;	
Älkät murhe itteco teidän. hengenne tähden,	nem kell gondoſkodnotok, a'ti lelketekben,	ne anxiemini animae veſtrae,
mitae te ſyötiae, ja *mitae juotta.*	mit ti egyetek, es mit iuotta(ivott. ittatok, igyatok.)	quid manducetis, et quid bibatis.
34.		
huomeniſeſta. päiwäſtä.	*honápi* nap.	craſtinus dies.

Cap. VII.

12.		
Caicki ſijs *mitae te* tahdotta.	*Kiki* azért, a' *mit te* akartok (Minden)	Omnes igitur quod vultis
että ihmiſet pitä *teille tekemaen,*	hogy az emberek-	ut homines faciant vobis

Finnicè.	*Hungaricè.*	*Latinè.*
	nek kell *tivele-tek tenni*.	
nijn *te mijös* heillä *tehkaet*.	*ti is* azokhal *tegyé-tek*.	illud et vos facite illis.
8. nuoſe ja *Kaey*.	álj fel, és *Kelj*. járj kelj. járok kelek.)	Surge, et ambula.

Cap. X.

10. Sillä *työmies* on ruo-cans anſainut.	Mert a' *tevömives* (a munkas) mél-to eledelere.	Nam operarius dignus eſt mercede ſua.

Cap. XII.

40. Sillä *nijncuin* Jonas *oli* walaſcalan *watzas colme* päiwä	Mert *mikint* Jonás *vala* tzethalnak *patzaljában*, (bé-liben) *három* napot,	Sicut enim fuit Jo-nas in ceti ventre, tres dies
ja *colme yoetae*:	és *három éyt*. (há-rom éjjet napot et volt.	et tres noctes.
44. Ja cuin hän-*tule*.	És mikor ö *tére*, (viſzſza tére)	Et dum reverteretur, ecce invenit eum va-
nijn hän *loeytae* ſen tyhjäxi.	tehat ö *löjte* azt henyélve. (lölte,lelte)	cantem.

Cap. XIII.

13. ettei he *naehden naee*.	mert nem *néznek*, *nézve*.	nam videntes non vi-dent,
eikä *cuulen cuule*.	nem is *hallanak hallva*.	neque audientes au-diunt.

Finnicè.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
39.		
mutta *elomiehet* owat Engelit.	de az *élömivesek* voltak az Angyalok (*aratók.*)	at messores fuerunt Angeli.

Cap. XIV.

8.		
Anna minule täsa fatisa.	*annád* nekem ezen tál*ann*	Da mihi hic in disco
Johannes Castajan *pää*.	János Keresztelönek *fejét.*	Joannis Baptistae caput.

Cap. XV.

14.		
Jos *sokia sokiata talutta.*	ha *vakia vakiát téritti*, ha vak vakot vezeti,	Si caecus caecum ducat,
17.		
Ette *caicki mitae suuhun* sisälle *mene*,	mert *kihi* (minden) a' *'mi szájhon* beled *mene*,	nam omne ingrediens in os, in ventrem cedit.
Se *mene watzaan.*	az *mene patzalban.* (bélben).	
20.		
mutta pesemåttõmillä *kaesillae sioedae*, ei saastuta *ihm*istä.	de (ha) mosdatlan *Kézzel eszjöd*, (*eszöd. eszed.*) nem fertézteti *ehm*bert.	Verum illota manu manducans non inquinat hominem.

Cap. XX.

16.		
Sillä *monda owat* cutzutut,	Mert *minden* (sok) *van* hivatott,	Nam multi sunt vocati
mutta harwat *walitutt.*	de kevés *vállasztott.*	sed pauci electi.

Cap. XXI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
33.		
ja *rakensi tornin*,	és *raka tornyot*,	et aedificavit turris
ja pani sen wuorolle *peldomiehille.*	és teve ö a'bann *föidmiesekel.*	et locavit eam agricolis.
Peldomies.	*Földmives.*	

Cap. XXII.

10.		
Ja ne palveilat *menit ulos teille.*	És á szolgák *menének alá* uttzákra,	Et egressi servi in vias congregaverunt omnes quos invenerunt,
ja cocoisit *caicki cuin he loeysit*,	és bévivérek kitkit a'kit ök *lölének*,	
pahat, ja *hywaet*,	*puhát*, és *hiwet*. roszszat, és jot.	malos, et bonos.
21.		
Andacat Keisarille, cuin Keisarin *owat*,	*Adjátok* Tsászárnak, á mi Tsászárnak *valo*,	Reddite Caesari quae Caesari competunt,
ja Jumalalle, cuin Jumalan *owat*.	és Istennek, a mi Istennek *való*.	et Deo, quae Deo competunt.
32.		
Ei *ole* Jumala *cuolluitten* Jumala, mutta *elaewitten*.	Nem *vála* Isten, *halottaknak* Istene, hanem *elevitteknek*. elöitteknek. elevenittettek-nek.	Non est Deus mortuorum Deus. Sed viventium.

Cap. XXIII.

16.		
Woi tietae te sokiat taluttajat.	*Jaj tiétek ti vokiak térittöje!* Jaj tinéktek ti vak vezetök!	Ve vobis! o caecorum duces!
24.		
ja Camelin *nielette.*	és a' Tevét *nielitek.* (elnyelitek.	et camelum deglutitis.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
35.		
tä *teidaen paeaellan* pitä *tuleman* [c]*ki* wanhurſcas *weri.*	Hogy *ti fejülletek* kelljen *térni* *Kiki*, igaz *veri*-nek. Hogy rajtatok legyen minden igaznak vére. Hogy réatok átokul térjen.	Ut veniat ſuper vos Omnis juſtis ſanguis.
37.		
ncuin Cana coco *poicans*	*mikint* a' Tyuk-gyüjti *fiokáit*	quemadmodum gallina congregat pullos ſuos,
peins *ala.*	ſzárnyai *alá*,	Sub alas.

Cap. XXIV.

2.		
pidä täſä *jaetettaemaen kiwe kiwen paeaellae.*	nem marad itt *tétetve köve köven fejülle.*	non relinquetur hic lapis ſuper lapidem.
20.		
	Nem marad meg egy kö á maſikon	
[..]udais *talwella.*	történjék *télvell.* (telben. öſzſzel, tavaſzſzal)	contingat hyeme.
31.		
hän lähettä Engelins ſuurella ſunan *aeanellae.*	Es ö küldendi Angyalait harſogo Trombitával *énekellni.* (hangos trombita ſzoval).	Et ille legabit Angelos ſuos ſonante tubâ et voce.
38.		
[..]*it ja joit.*	*ött* és *ivott.* (Ettenek és ittanak)	comederunt et biberunt.

CAP. XXV.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
2. Mutta wijsi heistå *oli taitawata.*	De öte azoknak *vala tetemuta.* (bolond.	Verum quinque earum (ex iis) erant fatuae.)

CAP. XXVII.

51. Ja catzo, Templin esiwaate *repeis cahtia*, ylhåldå haman *alas*.	Es imé, a Templom kárpitja *repede kettê*, fejültöl fogva *alá*.	Et ecce interexpansum templi fissum est in duo a sursum usque deorsum.

Evangelium Marci.

CAP. I.

6. ja söi *metze* hunataja.	es evék *mézet* erdeit. (Erdei mézet).	et edebat mel silvestre.

CAP. III.

3. jolla cuiwettu *kaesi oli.*	Kinek megszáradott *kezi vola.* (vala.	cui arefacta manus erat. (Hungarismus; pro habebat.)
27. Ei *taida* kengån wåkewån *huonesen mennae.*	Nem *tud* senki az erösnek *honnyába menni.*	Nemo potest in domum fortis ingredi.

CAP. XIV.

14. Cusa on wierasten *huone?*	Hol van a' Wierth *honna?* (Gazda honnja. Vendégfogado).	Ubi est diversorum?

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
15. oſotta ſalin *raketun*, ja walmiſtetun.	mutat palotát (*rakottat*, és fel-kéſzitettet.	demonſtrabit caenaculum ſtratum, et paratum.

Cap. XVI.

18. Ja jos he jotakin *myrky juowat.*	És ha ö valami *mirkit juott* (*mérget ivott.*)	Et ſi mortiferum quid biberit.

Evangelium Lucae.

Cap. I.

3. että minä nijtä järeſtäns ſinulle *Kirjotaiſin*, *hywae* Theophile.	hogy én neked ſzorgalmatoſonn jorendel *irjak* *hiv* Théofilém. (Jo Théofilém.)	quod ego ſecundum ordinem tibi ſcribam optime Theophilé!
18. Sillä minä olen *wanha*.	mert én vagyok *vénhe*.	nam ego ſum ſenex.
29. ja ajatteli, *millinen* ſe termetys *oli?*	és elgondolá; *millen* aza' köſzöntés *vala?*	et ratiocinabatur; qualis eſſet ſalutatio illa.
53. Jſowat *taeytti* hän *hywejdellae*.	Az ehezöket *telitti* ö *hivedelemmel* tölti ö jokkal, joſzágokkal.	Eſurientes implevit bonis.

Cap. IV.

21. *taenaepänä on taemae kirjoitus taeytetty.*	*e'napon van eme' irjatás telittetett.* ma tellyeſedett be ez az irás.	hodie impleta eſt ſcriptura haec
cuin te nyt cuuletta.	mint *ti* azt *hallottátok.*	uti vos audiviſtis.

CAP. V.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
6. ja heidän werckons *repeisi.*	és az ö hálojok *repedeze.*	et eorum rete disrumpebatur.

CAP. VI.

38. *Andakat*, ja *teille annetan.*	*Adjatok*, és *tinéktek adatik.*	Date, et vobis dabitur.

CAP. VIII.

8. jolla on corwat *cuulla*, se *cuulcan.*	Kinek van füle *hallani*, az *halljon.*	Cui est auris ad audiendum, is audiat (qui habet aurim *Hungarismus*).
16. eli pane *poeydän ala.*	nemis *teszi pad alá.*	neque subtus lectum pouit.

CAP. X.

30. ixi *ihminen alas meni* Jerusalemist	egy *ember alá mene* Jerusalemböl	Homo quidam descendebat ab Hierusalem
Jerichoon, ja tuli ryömärriten *katsijn.*	Jérikoban, és esék gyilkosok *Kezében.*	in Jericho, et incidit in latronum manus.

CAP. XIV.

23. että minun *huoneni taeytetaisin.*	hogy az én *honnyom töltettessen.* hogy teljék meg a' házam.	ut impleatur domus mea.

CAP. XV.

11. yhdellä miehellä *oli caxi poicaa.*	egy embernek *vala két fia* (fiokája.	cuidam homini erant duo filii (quidam habebat duos filios *Hungarismus.*)

CAP.

Cap. XVI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
3.		
häpen minä *kerjaetae.*	ſzégyenlen én *ké-regetni.* (Kol-dulni)	crubeſco ego mendi-care.

Cap. XXIV.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
16.		
Mutta heidån *ſil-maenſae pidettin,*	De az ö *ſzemeik fedettek,* (meg-homájoſodtak.	At oculi illorum te-nebantur.
ettei he håndå *tun-denet.*	hogyötet ne *tudnák* esmernék.	ne illum agnoſcerent.
28.		
ja hån *teetteli* hånena	és ö *tetteté* nekik (elöttök)	et ipſe ſe finxit.
29.		
ole meidån canſzam-me,	maradj mi velünk,	mane nobiſcum,
ſillå *ehto joutu.*	mert *eſtve jut.* (kö-zelit. jö. közel-get).	quoniam veſpera ap-propinquat.
30.		
otti hån leiwån, kijtti, *murſi,*	vevé ö a'kenyeret, hálálkodék *mor-ſálá,*	accepit panem, be-nedixit, fregit, et dedit illis.
ja *andoi* heille.	és *ádá* nekiek.	
48.		
Mutta te *oletta* näi-den *todiſtajat.*	De ti *valátok* ez-eknek *tudoſito-ja.* (Bizonyſá-ga).	Sed vos eratis teſtes horum.

Evangelium Johannis.

Cap. I.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
1.		
Alkuſa oli Sana,	Eleinten *vala Sana.* (beſzéd, ſzo, ige, 'Sanolni, 'Sim-belni.).	In principio erat ver-bum,

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
ja se *Sana oli* Jumalan tykônå.	és a '*Sana vala* Istennél,	et verbum erat apud Deum,
ja Jumala *oli* se *Sana.*	és az Isten *vale* a' *Sana.*	et Deus erat verbum.
4.		
Hånes *oli Elaemae*, ja *Elaemae oli ihm*iften *Walkeus.*	Bene *vala élem* (Élelem. Élet) és az *élelem vala Emb*ereknek. *Vilag*oſſága.	In ipso erat vita et vita erat lux hominum.
6.		
Yxi *mies oli* låhetetty Jumalalda, jonga *nimi oli* Johannes.	Egy ferjfiu *vala* Küldettetve Istentöl, *Rinek neve vala* János.	Unus vix erat missus a Deo, cui nomen erat Joannes. (*Hungarismus*).
15.		
Johannes *todisti* hånestå.	János *tudosita* rolla. Tanubizonyságot teve.	Joannes testabatur de illo.
26.		
mina *kastan wedellä,*	én *keresztelek vizzel.*	ego baptizo aquâ.
52.		
ja Jumelan Engelit ylösastuwan ja *alas tulewan ihm*isen *Pojan paeaelle.*	és Istennek Anyalit fel menni es *ala szálván* (szállani' *ember fijára fejülle.* (*fejülröl*).	et Dei Angelos ascendere, et descendere supra filium hominis.
8.		
wiekaet edeskåywälle. Ja he *weit.*	*vigyétek* Násznagynak. Es ök *vivék.*	ferte architriclino. Et illi tulerunt.
12.		
Sijtte *meni* han *alas* Capernaumijn.	Azutàn *mene* ö *álá* Kapernáumba.	Post hoc descendit in Capharnaum.
20.		
tåtå Templi *on rakettu* cuusi wijdettåkymmendå ajastaica, ja sina *rakennat* sen *colmena* påiwånå.	ezen Templom *van rakattva* negyven hat esztendeig, es te *raknád* azt harom napokig.	hoc templum est aedificatum quadraginta sex annis, et tu aedificares illud tribus diebus.

CAP.

Cap. III.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
1.		
odemus *nimeldat.*	Nicodemus *nevü.*	Nicodemus nomine.
8.		
mli puhalda cusa hän tahto.	*Szellö füvallik* hova az akar.	Spiritus spirat ubi vult.
11.		
et te ota *waftan* meidän *todiftuftam.*	*és ti* nem *vefzitek* bé a'mi *tudofitáfunkat.* (tudofitám).	et vos non accipitis noftrum teftimonium.

Cap. IV.

25.		
nä *tiedän.*	*én tudom.*	ego fcio.
27.		
ihmettelit että hän *firä.*	és tfudálkozának hogy ö	et mirabantur quod ille
hutteli.	*puhatola* (tudakozodék).	loquebatur.
aes kifit?	*mit kereffz?* (kifztetfz?)	Quid quaeris?
32.		
i et *te tiedae.*	mellyet *ti* nem *tuatok.*	quem vos non nofcitis.
47.		
a *oli cuolemallans.*	mert *vola halomallo.* (haloványlo. haldoklo).	erat enim moribundus.
49.		
ra *tule alas* enen cuin.	Uram *jövel alá* minek elötte.	Domine defcende antequam
un *poican cuole.*	az én *fiukám hala.* (fiatskám meg halna. *pujkám. pujátskám*).	meus filiolus moreretur.
50.		
s *fanoi* hänelle: ene,	Jefus *'fanola* neki: *meni*, (*menj*)	Jefus dixit ei, vade,
n *poicas elae.*	a'te *fiukád éle.* (*él*).	tuus filius vivit.

Cap.

Cap. V.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
5. *kalwatuita.*	*kalovány.* halando. guttautött. eleſett tagu. *megſzáradott.* Szárazbetegſégbe ſinlödö.	Languens, (pallid moribundus).
10. *nyt on* Sabbathi.	*moſt von* ſzombat (*van* vagyon).	nunc eſt Sabathun
21. Sillä *nijnkuin Iſae* herättä ja wirwo*tta* *cuoleitta.*	Mert *mikint öſe* támaſztja, és eleven*iti* *huolattat* (*halottat*).	Nam, ſicut Pater ſu ſcitat et vivificat mortuos.
22. Sillä ei *Iſae tetaen* duomitze, waan *andoi caicken* duomion *Pojalle.*	Mert nem *öſe teſzen* itélletet hanem *ada kiki* itélletet *fijunak* (*minden*).	Nam pater non faci judicium (non judicat) ſed dedit omne ju dicium filio.
23. Että *caicki Poica* cunnioittaiſit.	Hogy *kiki fiokát* tiſztelje.	Ut quivis filium h norificet.
36. ne *tyoet* jotca mina *teen,* *todiſtawat* minuſta,	azon *tettek* mellyeket én *teſzek,* (tételek tétemények. *tudoſitnak* vollam.	ipſa opera, quae eg facio teſtantur de me,
39. *Tutkicat* Ramatuita.	*Tudakozzatok* az iráſokat.	Scrutamini ſcriptur
42. Mina *tunnen.*	Én *tadom* (tunnám. tudnám).	ego ſcio.
44. Cuinga te *taidatte* uſcoo?	Mikent *tudtok* hinni? *tudátok* *tudtatok*	quomodo poteſtis credere.

CAP. VI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
7.		
että *cukin heiftae wä-kaengin* fais.	hogy *kiki kevesset vehessen* abból.	ut unusquisque modicum accipiat ex eo.
8.		
Peterin *weli.*	Peternek *veli,* (veji *veje.* attyafia.	Petri frater.
9.		
jolla *on caxi cala*	kinet *van két hala.*	cui eft duo pifcis. (qui haber duos pifces *Hungarismus*).
12.		
cootkat *murut* cuin jäit.	fzedjétekfel a' *marat* (maradott) darabokat. (mor'fákat. mor'falékokat)	colligite fuper abundantia fragmenta.
13.		
murnilla.	*maradék.*	fragmentum, reliquiae.
16.		
Mutta cofca *ehto tuli,* *menit* hänen Opetuslapfens *alas* meren *tygoe.*	Mikor. pedig *eſte* eljöve, (*telék*) *menének* az ö Tanitványai *alá* a' tenger*ig.*	Ut autem vefpera ingruit, defcenderunt difcipuli eius ad mare *usque.*
19.		
ja he *peljaeftyit.*	es ők *félemlének.*	et illi timuerunt:
20.		
minä *olen,* älkat *peljaetkoe*	En *valék*; ne *féljetek.*	ego earum, ne timete.
21.		
Haaxi.	*Hajo.*	Navis.
33.		
Sillae fe Jumalan leipae *on* fe joca Taiwaft *tulealas,* ja *anda* mailmalla *elaemän.*	Mert az Iftennek kenyere (*van*). melly Menyből *fzálla alá.* és *ada* világnak *életmet* (életet).	Nam Dei panis eft ille qui coelo defcendit, et dedit mundo vitam.

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
38.		
Silla minae *tulin* Taiwaſt *alas.*	Mert én *ſzállottam* égből *alá.*	Quia ego deſcendi de coelo.
42.		
jonga *Iſaen* ja *Aeitin me tunneme.*	Kinek *őſit* es *Annyát mi tunnumk* (*tudnok.* esmernők.	Cujus partem et matrem nos novimus.
62.		
jos te *naette* ihmiſen *Pojan* ſinne *yloes. menewaen*, cuſa han ennen *oli?*	ha ti *néziteк* az ember *Fiját* oda fel, (elé) *menvén* (menni) hol ő előſzőr *volt;*	Si videritis filium hominis eo aſcendentem, ubi erat prius.
63.		
elaewaexi teke.	*elevenné teſzen.*	vivum facit vivificat.

Cap. VII.

34.		
Teidan pitae minua etzimen, ja ei *loeytämaen.*	Ti kereſtek engemagamat és nen *löjtekmeg* (leltek meg).	Vos quaeritis me et non invenietis.
35.		
kuhungaſta hån *menne?*	hova ő *menne?*	Quo iturus eſt?
53.		
Ja nijn *eukin meni* cotians.	Es akkor *kiki mene* haza. (*choza, chotia*).	Et tunc unusquisque perexit domum.

Cap. VIII.

5.		
Kiwillä.	*Kövezni.*	Lapidare.
7.		
ſe *heittäkän* enſin händä *kiwellä*	az *hajittſon* elſőbb rája *kövel.*	is primum lapide in illam jaciat.
23.		
te *oletta alhalda.* ja mina *olen ylhaldae.*	ti *valátok alolrol.* (ti vagytok é föld röl valók és én *valék fejülröl.*	Vos eratis (eſtis) deorſum, et ego eram (ſum) e ſurſum.

Finnice.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
8.		
taemae se ole, iistui, ja kerjais?	nem eme' vala é? kiülle, és kéregete? (kérje is).	nonne iste erat? qui sedebat, et mendicabat?
12.		
nina tiedae.	én nem tudom.	non ego scio.
13.		
he weit sen,	a'kor azok vezeték ötet,	tunc illi duxerunt eum.
20.		
tiedämme tämän uidän Pojaxen, tta hän sokiana ndynyt on.	mi tudjuk eme' mi Fijunkat, és hogy ö vakon született volt. (van).	nos scimus istum nostrum filium, et quod ille coecus natus est.
22.		
a sanoit hänen Vanhemmans, the pelköisit Juttaisia.	Igy 'sanolának az ö Vénhei (szülei) mivel ök félkettek (félegettek) sidoktol.	Sic dixerunt parentes eius quoniam illi timebant Judeos.

Cap X.

1.	A ki nem az ajton megyen bé az akolba;	Qui non per ostium intrat in ovile,
waras, ja ryväri.	az van oroz, gyilkos.	és ille est fur, et latro.
3.		
mbat cuulevat nen aenens.	és a'juhok halják az ö énekit. (szavat) (ének-szo).	et oves audiunt ejus vocem.
11.		
'olen se hywae imen.	én vagyok a' hiv pásztor.	Ego sum pastor fidus (bonus)
e paimen anda ngens lamman edest.	a' hiv pásztor adja maga juhaiért életét.	fidus pastor dat pro ovibus suis animam (vitam).

Finnice.	*Hungarice.*	*Latinè.*
14.		
Minå *olen* ſe *hywae paimen*,	En *vagyok* a' *hiv páſztor.*	Ego ſum paſtor f
joka *tunnen omani*	ki *tudom* á *maga-méit*	qui cognoſco me
ja minu *tutan* myős *omildani.*	és engem is *tud-nák* á *magaméi.*	et me quoque ſcunt meae.
16.		
Minulla *on* myős muitta lambaita	Nekem *vannak* más juhaim is,	Mihi ſunt (Ego l beo) aliae o quoque, (*Hun rismus*)
jotka ei *ole* tästå lammas *huonesta.*	kiknem *valók* ezen bárány *honnybol*, (*akolbol*),	quae non ſunt caulâ hac,
ja he ſaawat *cuulla* minun å*neni*:	és azok fogják *hal-lani* azén *éneke-met*,	et illae audient cem meam,
ja pitå *oleman* yxi lammas *huone*,	és kell *lenni* egy bárány *honny-nak*,	et oportet fieri u ovile, (op quod ſit)
ja yxi paimen.	és egy páſztornak.	et unum paſtor
22.		
Ja Jeruſalemis *olikir-komeſſu*,	Es Jeruſálembe *vala* Templom ſzentelö Innep,	Et Hieroſolymis Encaenia,
ja *talwi oli.*	és *tél vola.*	et hyems erat.
31.		
Nijn Judalaiſet poimit taas *kiwiä*	Akor a' ſidok ragadának megint *köuet*	Tunc Judaei ſu lerunt rurſus l dem,
håndå *kiwittaexens.*	ötet *kövezni*	eum lapidatum.
32.		
minå oſotin teiile *Jſeldaeni*	én mutattam nektek, *öſömnek*	ego oſtendi vo Patris mei
monda hywaetyoetae.	*minden hiv tetteit* ſok jo téteményeit	multa (omnia) opera.
41.		
Jà *monda tuli* hånen tygőns.	Es *minden tére* ö hozzája. és ſokan menének ö hozzája.	Et mùlti venerun eum.

C

Cap. XIII.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
3.		
ja oli Jumalan tygö menewae.	és lön vala Istenhez menővé. és Istenhez mene.	et factus erat ad Deum iens. (et ad Deum vadit).
9.		
ei ainoastans minun jalkojani pese, mutta myös kaedet ja paeae.	nem tsak az én lábaimat mosod, hanem még kezemet és fejemet is.	non solum meos pedes lavas, verum etiam manus meas, et caput meum.

Cap. XIV.

4.		
Ja cuhunga minä menen, te tiedaette.	És az hova én menek ti tudjátok.	Et quo ego vado. vos scitis.
18.		
En minä jätä teitae orwoixi:	Nem én hagylak titeket árvául.	Non ego relinquam vos orphanos.
19.		
ja ei mailma sillen minua naae, mutta te naettae minun: sillä minä elaen, ja te myös eläitte.	és nem néz a'világ többé engem, (lát de ti néztek engem, mert én élek és ti is éljétek (éltek).	et mundus jam me non videt amplius, verum vos videtis me, quia ego vivo, et vos vivetis.

Cap. XVI.

27.		
ja uscoitta minun Jumalasta laehtenen.	és hisztek engem Istenöl lettnek.	et creditis me a Deo factum (procedentem).

Cap. XVIII.

13.		
sillä hän oli Caiphan appi.	Mert ö vala Kàjafás apja (Ipja).	Nam ille erat Cajaphae Socer.

Cap.

Cap. XIX.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
19.		
Nijn Pilatus *kirjoitti* myös *päaellekirjoituxen.*	És Pilatus *irata* is *fejülleirast.*	Scripsit autem Pilatus et titulum,
ja pani *ristin paeälle,*	és tevé *keresztén fejülle.*	et posuit super crucem
ja *oli* näin *kirjoittettu.*	és *vala* igy *iratatva*	et erat hoc modo scriptum:
24.		
ja owat *heittaenet* és minun hamastani arpa. --	*hajittanak* az én ruhámra sorsot (*vetnek*)	et mittunt sortem super vestem meam.
31.		
että heidän *saeaeriluunsa* piti ricottaman.	hogy az ö *száraik* meg töretteſſenek.	ut frangantur eorum crura.
34.		
josta cohta wuoti *Weri* ja *Weisi.*	mindjárt foja ki *Vér*, és *Víz.*	et continuo exivit sanguis et aqua.

Cap. XXI.

3.		
Minä *menen calaan.*	én *menek halászni.*	ego vado piscatum.
5.		
ongo teillä *mitän* syötäwätä?	van nektek *mit* ennetek? -- valami ennetek?	est vobis quid ad comedendum (*Hungarismus*)? (habetis aliquid ad comedendum)?

Cap. I.

Apostolitten *Teot.*	Apostolok *Tette* (Tselekedete).	Acta Apostolorum.
18.		
on hän *keskeldae cahtia pakahtunut.*	ö *Középbe ketté pattant.*	ille medius crepuit.
19.		
Ja se oli *tiettaewae caickille,*	És ez vala *tuttával kiki* (kinekkinek)	Et notum factum est omnibus

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
...ais Jerusalemise asuwat,	*kik* Jérusálemben lakoznak,	qui Hierosolymis habitant,
...ttä se *peldo* heidän ...*kielellaensae*	hogy azon *föld* azö *nyelveken*	quod ille ager in eorum idiomate
...kuzutan, Akadelma,	neveztetett Akadalmá-nak	nominatus sit Akedalma
...se on, *weripeldo.*	az van (az az) *vérföldé*-nek,	hoc est: Ager sanguinis.
24.		
Sinä Herra, joca caickein sydämet *tiedaet,*	Urunk! ki kiki szivét *tudot,*	Domine noster! qui singulorum corda noscis,
...osotta cumman,	mutasd meg,	ostende
...nä näistä cahdesta	mellyik ezén kettöstöl *volt vállintott*	quisnam ex duobus fuerit electus?
...det *walinnut.*	mellyiket vállasztottad é kettö közzül.	
26.		
...ja hän *walittin.*	és ötet *vállaszták.*	et eum elegerunt.

Cap. II.

3.		
...ja heille *naeyt* wijleskellyt *kielet.*	És magokon *nézék* eloszlani *nielvet,* és láták hogy nyelvek oszolnakki ö réájok.	Et super sese viderunt disperti linguam (linguas).
...ijacuin *tulisét.*	*mikint tüzet.* (tüz formában)	tanquam ignem.

Cap. VII.

47.		
...utta Salomon *rakensi* hänelle *huoneen.*	De Salomon *raka* néki *honnyot.*	Salomon autem aedificavit ei domum.

CAP. IX.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
41.		
ja *andoi* hänen hell-lein *elaewaenae.*	*és adá* azt nekik *elevenen.*	et dedit eam il vivam (ftitit e vivam).

CAP. XVIII.

6.		
teidaen werennе ol-con *teidaen paeanne*	*a' ti véretek* legyen *ati fejeteken*	Sanguis vefter fit per) caput veftr
pääile.	*fejül.*	Superne.

CAP. XX.

20.		
ja *ollen* teille opet-*tanut.*	és — titeket *tanit*-ottalak *volna.* (*tanu, tanut, tanit. tanitas, tanulás, tanuſág, tanitvany*, teftis, teftem, docet, inftitutio, actus difcendi, doctrina difcipulus.	atque vos docuil
Opetuslapſet.	*Tanitvány.*	Difcipulus.
26.		
että minä *olen* wiatoin *caickein we-reſtä*	hogy én *vagyok* tifzta *kiki vére-ſtöl.* (vérétöl).	quod ego fum i dus ab omnium guine.

CAP. XXV.

22.		
huomena ſaat ſinä hänendä *cuulla.*	*hónap* fogod te ötet *hallani.*	cras audies eum.

CAP. XXVIII.

23.		
ja *opetti* heille, *huomeneſta ehtoſeen aſti.*	és *tanitá* öket *honaptol eſtvé-ig.* reggeltöl eftig.	et docebat illos a mane ad vefp

Fi

Finnice.	Hungarice.	Latine.
28.		
jn olcon se teille tiettäwä.	Azért légyen ez néki tuttává. Azért légyen ez néktek tudtotokra.	Notum ergo sit vobis.

Si omnia per decursum operis dicta, debita at-
ntione sub examen vocentur, sequens ex iis con-
quentia deduci posse, videtur.

Dari in Lingua finnica quadruplicis generis vo-
bula.

Primo talia, quibus Finni in antiquissimis ad-
c temporibus, dum in arcto cum Hungaris vive-
nt commercio, utebantur. Haec commode in tres
cies dividi possunt; *Prima* complectitur vocabula
, quae Finni et Hungari ad hodiernum usque
m intacta fere conservaverunt, uti: menen, me-
en, *it*, vér, sanguis, viz, *aqua*, köve, *lapis*, tél.
ms, waj, *butyrum* etc. plurima. *Secunda* exhibet
ia, quae immutata quidem sunt, et quasi trun-
a, vel aucta, at primo statim intuitu originem
ngaricam facile produnt, ut olit, volt, *fuit*, var-
, farkas, *lupus*. Wanha, vén, *senex*. Sarwi,
rva, *cornu* etc. *Tertia* comprehendit illa, quibus
t Hungari ante plurima secula uti potuerunt; uti
justa de causa suspicari licet, hodie tamen illo-
n penitus obliti sunt, et non nisi apud Finnos,
l Lappones horum vestigia supersunt. Talia vi-
ıtur esse vocabula sequentia: Omaga. *Pusio*. Pån.
nis. Sadna. *Veritas*. Teudnar - *Servus*. Tim. *Hora*.
onä. Mors. Auda. Awu. *Virtus*. Aita. *Templum*.
närke. *Exemplum* Kottjos. *Famulus*. Mano. *Luna*.
d. *Animu*. Or. *Tintinabulum*. Pilke. *Jocus*. Hun-
i ideas has peregrinis ut plurimum vocabulis ex-
munt, ut: Ora, Virtus, Templom, Tréfa etc.

 Illi

Illi enim occupatâ Pannoniâ, commercium habere coeperunt cum hominibus linguâ ſlavicâ, valachicâ, germanicâ, latina, italicâ, graecâ et gallicâ loquentibus, hinc non mirum, ſi plurimas ex his linguis voces ſibi appropriantes vocabulorum Gentis ſuae antiquorum obliti ſunt.

Secundo dantur in lingua finnica vocabula plurima, quae Finni a Svecis vicinis per longam ſeculorum ſeriem pedetentim didicerunt, atque tantopere ſibi propria reddiderunt, ut illa hodie loco vocum finnicarum habeant. Has ego voces in linguâ meâ patriâ, veris, et antiquis vocibus hungaricis expreſſas reperio, quas ſi Finnus libros hungaricos legens examinaret, dubito, utrum in illis veſtigia veteris ſuae linguae maternae animadverteret; quemadmodum Hungarus, vice verſa, voces ſuperius memoratas, ſed ex lingua ſua iam deperditas, apud Finnos tamen hodiedum ſuperſtites, pro vocibus hungaricis agnoſcere nequiret.

Operae pretium erit adjungere ea, quae Doctiſſimus Dobrowsky ſparſim animadvertit in opere ſuo intitulato: Literariſche Nachrichten von einer auf Veranlaſſung der Böhmiſchen gelehrten Geſellſchaft der Wiſſenſchaften im Jahre 1792 unternommenen Reiſe nach Schweden und Ruſsland, von J. Dobrowsky, nebſt einer Vergleichung der Ruſſiſchen und Böhmiſchen Sprache, nach dem Petersburger Vergleichungs-Wörterbuche aller Sprachen. Prag, 1796.

Pag. 90. Herr Profeſſor *Porthan* (in der Hauptſtadt Finnland, in Åbo) iſt ſeit einigen Jahren mit der Bearbeitung eines vollſtändigen Finniſchen Wörterbuchs, wovon ich ſchon viele fertige Heften auf der Bibliothek geſehen habe, rühmlich beſchäftiget. Da er in dieſer Abſicht auch Reiſen in das Innere des Landes zu machen pflegt, ſo iſt nicht zu zweifeln, daſs er ſeine Vorgänger weit übertreffen werde.

Pag.

Pag. 93. Die Augen der Finnen liegen etwas tiefer. Ihr Haar ist gröſtentheils roth. Auch einige andere Sprachverwandte der Finnen: als die Permäcken (Permier), Siränen, Wotjaken, die obischen Ostjaken, haben fast durchgängig rothe Haare, und bläuliche Augen. Die alten Russen, die nicht slawisch reden, sind wahrscheinlich vom Finnischen Völkerstamme. Daher ihr Nahme *Ruß*, *Rußland*, von dem Worte *rusy* (hung. *róska*) roth von Haaren.

Pag. 94. Dieser Umstand ist desto merkwürdiger, da andere Sprachverwandte der Finnen, als die Lappländer, Tscheremissen, Morduinen, Wogulen, schwarze Haare und schwarzbraune Augen haben. Zu den schwarzhaarigen Stamme gehörten wohl auch die Ungern, daher denn ihre Sprache mit der Wogulischen näher verwandt ist.

Pag. 95. Da ich (Dobrowsky) nebst Lappländischen und Finnischen Sprachlehren und Wörterbüchern, auch eine zu Petersburg 1775 Wotische, und durch die Güte des H. D. und Kollegienraths *Pallas*, eine geschriebene Permische Grammatik zum excerpiren erhalten habe, die ich in dieser Absicht verglich, so kann ich mit der Zeit über die nähere oder entferntere Verwandschaft dieser Sprachen mit der Ungarischen etwas Bestimmteres sagen. Vielleicht bin ich im Stande, zu den neuen Beweisen der Verwandschaft der Ungarn mit den Lappländischen, von *J. Hager* in Wien 1793 einst Einiges hinzusetzen.

AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE
CVM
ESTHONICA
GRAMMATICE DEMONSTRATA.

FASCICVLVS SECVNDVS.

ostquam ea quae in fasciculo primo de lingua pponum et Finnorum observavi, finivissem, atque licio viri clarissimi *A. L. Schlözer*, Magnae Brimiae Regis Aulae Consiliarii subjecissem, non pa› solum meo lubens detulit, dum manuscriptum um attente perlegit, conatusque meos faventer ›robavit, verum aliquot libros etiam propriâ ex liothecâ evolvendos offerre, meque humanissime 'iare et animare dignatus est, ut ex iis naturam tem linguarum familiae *Fennicae* scilicet: Esthoae, Votjacicae, Tschuvaschicae, Tscheremissicae, :micae, Sirjenicae, et Morduinicae, investigare, critico examini subjicere vellem. Quam grata hi benigna haec favoris significatio fuerit, quivis ile videt.

Libri autem illi erant sequentes: Biblia Esthoa, Grammatica Esthonica, Halae 1732 edita, alia ›siae 1780 edita, auctore *A. V Hupel*, Grammaæ tres, seu Dissertationes ad Grammaticam linguae :huvaschicae, Votjacicae, et Tscheremissicae pertentes, Petropoli 1775, sub hoc titulo russico edi: *Szotsinénija, prinadle Jaschtsija, k' Grammatikijé, thuvaschßkágo, Votßkágo, Tscheremißkágo, Jaia.* Sammlung Russischer Geschichte, Petersburg 78, cujus Tomo 3. a pag. 382 usque 410 plurima :abula nationum *Fennicarum:* Votjak, Tsuvasch, heremis, Perm, Sirjen, Morduan, congesta reperi.

His

His adjutus adminiculis, opus aggrediens, fe(
dum elaboravi Obfervationum mearum Fafcicul

De lingua Efthonica fufe fatis notata rep
quibus adjutus naturam linguae intimius penetı
poffem, at in Grammaticis memoratarum trium
guarum, vix aliud praeter Vocabularia et Para(
mata Nominum Pronominum et Verborum obtir
unde factum eft, ut ex his, praeter feriem Voca
lorum excerptorum, et Paradigmatum, vix le
aliquas obfervatiunculas notare potuerunt. Nil
ominus tamen funt ea, fimul fumta memorab
fatis, et ad affinitatem harum linguarum cum p
maternâ clare demonftrandam fufficiunt.

De Diminutivis.

Multa Efthonum Diminutiva terminantur
ke ficuti Hungarorum. Interea Hungari Vocalen
ob genium linguae faepe in *a* mutare debent.

Efthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kullake.	Szivke. Szivetske.	Corculum.
Sôlmeke.	Götske.	Nodulus.
Silmike.	Szemetske.	Ocellus.
Poioke.	Fioka. Fiutska.	Filiolus.
Jefuke.	Jé'fufka.	Jefulus.
Tuike. Tulloke.	Tüzetske.	Igniculus.
Unnuke.	Madárka.	Avicula.
Illoke.	Szépetske. Illőke.	Pulchellus.
Lehmike.	Tehénke.	Vaccella.
Mehhike.	Emberke.	Homuncio.
Naefoke.	Afzfzonyka. Nőtske.	Faemella.
Nattuke.	Kitfinyke.	Párvulus.
Jalloke.	Lábatska. Gyalogka. Gyalogotska.	Pedunculus.

I

Hoc ultimum Diminutivum derivatur a voce *Jalg.* Pes. *Láb.* At quivis videt vocem hungaricam *Gyalog*, Pedeſtris (ideſt: qui pedeſter ambulat), ex eadem voce eſthonica *Jalg*, *Jallöke* originem ſumſiſſe, dicitur enim apud Hungaros *gyalog katona* miles pedeſtris, *gyalog hinto*, lectica pedeſtris id eſt: portatilis, etc.

Notari merentur hic voculae illae, quibus Eſthones ſe invicem in ſvavi confabulatione compellant. E. Kulla. H. Aranyom. Meum aurum! E. Kulla herra. H. Aranyos uram. Mein goldener Herr! E. Kulla kuppo. H. Virágom! Roſám! Mi floſcule! E. Zirko. H. Galambom, Madárkám. Mea avicula! E. Sukker. H. Édeſem! Dulciſſima mea! E. Sukker mundokenne. H. Edes ſzajkóm. Mein Zucher-Mündchen. E. Selo. H. Lelkem. Animula mea. E. Kallis. H. Drágám. Chara mea!

De Declinatione.

Exhibeo hic Paradigma eſthonicum, quod hungarico in pluribus ſimile eſſe Lector illico obſervabit. Exemplum erit vox eſthonica *Jummal*, Deus, cui aſſimilabo hungaricum *Hal*, Piſcis; eo quod terminatione interſe conveniunt.

Singulariter.

N. Jummal.	Hal.	Piſcis.
G. Jummala.	Halé.	Piſcis.
D. Jummalale. - al.	Halnak.	Piſci.
A. Jummalat.	Halat.	Piſcem.
V. Jummal.	Hal.	Piſcis.
A. Jummalaſt.	Halaſtol.	Simul cum piſce.
Jummalt.	Haltol.	A piſce.

Plura-

Pluraliter.

N. Jummalad.	Halak.	Pifces.
G. Jummalatte.	Halaké.	Pifcium.
D. Jummalattele. -attel.		
Jummalaile. -ail.	Halaknak.	Pifcibus.
A. Jummalaid. -id.	Halakat.	Pifces.
	Halaknál.	Apud pifces.
V. Jummalad.	Halak.	Pifces,
A. Jummalatteft.	Halaktol.	A pifcibus.
Jummalattelt.	Halakból.	Ex pifcibus.
Jummalaift.	Halakrol.	De pifcibus.
Jummalailt.	Halakkal.	Cum pifcibus.
Jummalift.	Halakbann.	In pifcibus.
Jummalit.	Halakért.	Pro pifcibus.

Evidens eft, varias Ablativi modificationes non aliud effe, quam Praepofitionum (vel fi malueris; *Suffixorum praepofitionalium* conjunctionem cum ipfo Nominativo.

Exempla Nominum, quorum Paradigma Hungarico evidenter fimile effe reperi, in fine vocabularii Efthonici notavi.

Obfervandum praeterea, quod in Grammatica Efthonum, de *Genere* Nominum nulla unquam mentio fit. Praeterea, Adjectiva Subftantivis juncta per omnes Cafus et Numeros invariata manent, quae omnia linguae hungaricae aeque funt propria. V. t. E. Kaksteiftkummend Apoftolit. Hung. *Tizenkét Apoftol.* Non vero: *Apoftolok.* Duodecim Apoftolus; *non:* Apoftoli. *Efthonice.* Kuld Sörmus. Hung. *Arany Gyürü.* Genitivo; E. Kuld Sörmuffe. H. *Arany gyürüé;* non: *Aranyé gyürüé.* Aurei annuli. E. Kaks aaftat wanna. H. *Két efztendös vén* Duo annum fenex; non: Duos annos fenex. E. Mul on wiis wenda. H. Nekem van öt batyám. Mihi eft quinque frater; non: fratres.

Qui

Qui Genitivum et Accusativum singularem forre in lingua esthonica apprime didicit, is bene ;linat. Hoc obtinet in lingua hungarica quoque, i formatio Genitivi, praecipue autem Accusativi mem declinandi difficultatem resolvit.

De Comparatione.

Comparativus in Dorpatica Dialecto *) formar, addendo Positivi Genitivo literas mb; ut *Suur*, ıgnus. *Suremb*, major. Si huic praeponatur parula, *Kige* formabitur superlativus, ut: *Kige sumb* maximus.

Ausa.	Ausamb.	*Kige* Ausamb.
Betsülletes.	Betsülletesebb.	*Leg* Betsülletesebb.
Honestus.	Honestior.	Honestissimus.
Kalli.	Kallimb.	Kige Kallimb.
Drága.	Drágább.	*Leg* Drágább.
Pretiosus.	Preciosior.	Preciosissimus.
Kõrge.	Kõrgemb.	*Kige* Körgemb.
Magas.	Magassabb.	*Leg* Magassabb.
Altus.	Altior.	Altissimus.
Wähha.	Wähhemb.	*Kige* Wähhemb.
Kitsin.	Kisseb.	*Leg* Kissebb.
Parvus.	Minor.	Minimus.

Dialectus Revalici Vocula *Keige*, vel Dorpatici, *ige* cum hungarica sibi correspondente *leg* unicuie Critico, primo statim obtutu apprime convenire idetur. Sumta est haec vocula ex voce hungarica *g* satis, quod convenit cum Latinorum *magis*, *axime*, *valde*. Idoneus, *magis* idoneus, *maxime* oneus; *valde* idoneus, *satis* idoneus, *elég alkalmasabb*, vel *leg alkalmatosabb*.

*) Notandum, dari in lingua esthonica Dialectus varias, quarum notatu digniores sunt: Dialectus Revalica, Dorpatica (*Das Dörptsche*) Pernauica, Allazkiwwica, Oberpahlica, Pölfwica, (*Das Pölfwische*). Intelliget lector, cur in sequentibus interdum harum Dialectorum mentio facta sit.

De Numeralibus.

Numeralia in his duabus linguis aeque magna ex parte inter se conveniunt.

Esthonice.	*Hungarice.*
1. Uks.	Egy. Egyik.
Essimenne.	Elsö. *Primus.*
2. Kaks.	Kettö.
3. Kolm.	Három.
4. Nelli.	Négy.
5. Viis.	öt.
6. Kuus.	Hat.
7. Seits.	Hét.
8. Kahheksa.	Nyoltz.
9. ühheksa.	Kilentz.
10. Kümme.	Tiz.
100. Sadda.	Száz.
1000. Tuhhat.	Ezer.

De Pronominibus.

Si quis Pronomina sequentia debita attentione interse conferre voluerit, quidnam inter illa commune animadverti possit, oppido patebit.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Mis. Mes.	Mi. Melly. Ki.	Quid. Quod. Qui.
Kes Ke?	Ki? Mellyik?	Quis. Quisnam.
Kegi. Keäke.	Kiki. Valaki.	Quidnam. Quicunque.
Minna. Ma.	Én.	Ego.
Sinna. Sa.	Te.	Tu.
Temma. Ta.	ö.	Ille.
Meie. Mi (Pölswice).	Mi (Mijénk).	Nos (Noster).
Teie. Ti (Pölswice).	Ti (Teiéd. Tejéd. Tiéd) Tijétek.	Vos (Tuus). Vester.
Need. Nemmad.	ö (Emez).	Illi (Iste).
Isse.	Maga.	Ipsemet.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Se.	Az. Amaz.	Is. Ifte.
Sefinnane.	Ez (önrön ez).	Hic. Hicce.
Sefamma.	Ama'. Amaz.	Ifte.
Omma.	Magam(Magomma).	Egomet.

E. Minna armaftan omma lapfe.
H. Én fzeretem magam gyermekemet.
Ego amo meum proprium puerum.

De Verbis.

Subfequens Obfervatio majorem omnibus antecedentibus meretur attentionem. Hungari formare folent Verba fua Tranfitiva ex Verbo Neutro, addendo illi literam t, cum conveniente vocali, ut: Vág, Vágat, fecat, fecandum curat, Fen, Fenet, Acuit, Acuendum curat, Szoll, Szollit, Loquitur, Loqui facit. Idem prorfus obfervare licet in formatione Verborum Tranfitivorum in Lingua efthonica, videamus exempla. Verbum *Sullatama* efthonicum fignificat *Linquefacere*, Hung. *Olvaßtani*, at majoris fimilitudinis gratia aliud Verbum Hungaricum huic fubftituam: *Fullaßtani*, fuffocare.

Efth. Neutr.	*Hung. Ntr.*	*Efth. Tranfitiv.*	*Hung. Tranfitiv.*
1. Sullam.	Fulladok.	Sullat-an.	Fullafzt-om.
Sullad.	Fullad-ß.	Sullat-ad.	Fullafzt-od.
Sullab.	Fullad.	Sullat-ab.	Fullafzt Fullafztja.
Sullama.	Fulladni.	Sullat-ama.	Fullafzt-ani.
2. Löppab.	Szün.	Löppat-ab.	Szüntet.
Löppma.	Szünni.	Löppet-ama.	Szüntet-ni.
3. Immeb.	Szop.	Immet-ab.	Szoptat.
Immema.	Szopni.	Immet-ama.	Szoptat-ni.
4. Pölleb.	Ég.	Pöllet-ab.	Éget.
pöllema.	Égni.	Pöllet-ama.	Éget-ni.
5. Langeb.	Es.	Langet-ab.	Ejt.
Langema.	Esni.	Langet-ama.	Ejt-eni.
6. Wäffib.	Fárad.	Wäffit-ab.	Fárafzt.
Wäffima.	Fáradni.	Wäffit-ama.	Fárafzt-ani.

Signi-

Significatio horum eſt.

1.	Liquefio.	Liquefacio.
	Lignefis.	Liquefacis.
	Liquefit.	Liquefacit.
	Liquefieri.	Liquefacere.
2.	Deſiſtit.	Deſiſtere facit.
	Deſiſtere.	Deſiſtere facere.
3.	Sugit.	Sugere facit.
	Sugere.	Sugere facere.
4.	Ardet.	Ardere facit (Urit).
	Ardere.	Ardere facere (Urere).
5.	Cadit.	Cadere facit (Elabi finit).
	Cadere.	Cadere facere (Elabi finere. *Fallen laſſen*).
6.	Defagitatur.	Defatigat alium.
	Defatigari.	Defatigare alium.

Modus formandi Verba Paſſiva, in utraque lingua valde ſimilis, aeque commoda ad aſſertum meum roborandum ſuppeditat exempla. Regula etenim ſubſequens ex horum exemplorum contemplatione ſponte deduci poteſt. Formantur Verba Paſſiva ex Activis, addita Literâ *t*.

	Activa.	*Paſſiva.*
E.	Armaſtama.	Armas-te-tama.
H.	Szeretni.	Szeret-tet-ni.
	Amare.	Amari.
E.	Sokkuma.	Sokko-ta-ma.
H.	Tapodni.	Tapod-tat-ni.
	Conculcare.	Conculcari.
E.	Laſkma.	Las-ta-ma.
H.	Furni.	Fur-at-ni.
	Perforare.	Perforari.
E.	Jaggama.	Jae-ta-ma.
H.	Szaggatni.	Szaggat-tat-ni.
	Lacerare.	Lacerari.
E.	Wötma.	Woe-ta-ma.
H.	Venni.	Vé-tet-ni.
	Accipere.	Accipi.
E.	Pölgma.	Pölle-ta-ma.
H.	Utálni.	Utál-tat-ni.
	Deſpicere.	Deſpici.

Activa.

	Activa.	*Passiva.*
E.	Andma.	Anne-ta-ma.
H.	Adni.	Adat-tat-ni.
	Dare.	Dari.
E.	Teggema.	Tet-ta-ma.
H.	Tenni.	Té-tet-ni.
	Ponere.	Poni.
E.	Ajama.	Aje-ta-ma.
H.	üzni.	üz-et-ni.
	Persequi.	Persequutum fieri.

In Paradigmate Verborum Esthonicorum multo evidentior observari potest similitudo, quam in ullo unquam linguarum *Fennicae* originis Paradigmate.

Primo. Secunda Persona Singularis Numeri in plurimis Temporibus, assumit literam *d.* E. *Lööd.* H. Lövöd. Feris. E. *Leiad.* H. Leled. Invenis. E. *Teed.* H. Teszed. Ponis.

Secundo. Secunda Persona Pluralis in pluri-mis Temporibus assumit literam *t.* E. *Löte.* H. Lötök. Feritis. E. *Leiate.* H. Lelitek. Invenitis.

Tertio. Verbum quodlibet duos habet Infinitivos; Determinatum, et Indeterminatum.

Det.	E.	Minnema.	*Ind.*	Minna.
	H.	Mennem.		Menni.
		Ire mihi.		Ire.
	E.	Ledma.		Leida.
	H.	Lelnem.		Lelni.
		Invenire mihi.		Invenire.
	E.	Ollema.		Olla.
	H.	Lennem.		Esse.

Uno saltem exemplo oportet Lectoribus aliquam Infinitivi Determinati ideam dare. Lelnem Kell. Ich muss finden. Invenire debeo: Lelni. Kell. Man muss finden. *Inveniri debet*, vel: *Invenire aliquis debet.* Mennem Kell. Ich muss gehen. *Ire debeo.* Menni Kell. Man muss gehen. *Ire debet aliquis.*

Quarto. Ex Infinitivis fiunt Subſtantiva, more Hungarorum, et quidem aſſumendo Terminationes in utraque lingua ſimiles, apud Eſthones: *us*, *minne*, apud Hungaros: *ás*, *és*, *mény*, *miny*, ut: E. Kartma, Kartus. H. Tartani, Tartás (Félelem), Metuere, Metus. E. Santma, Santus. H. Koldulni, Koldulás. Mendicare, Mendicatio. E. Saisma, Saiſus. H. Állani, Állás. Stare, Statio. E. Moiſtma, Moiſtmus, Moiſtminne. H. Érteni, Értés. *Értemin*, *Értemény*, Értelem. Percipere, Perceptio, Intellectus. E. Maiſtma, Maius. H. Nyalni, Nyalás. Guſtare, vel: Lingere, Linctus. E. Mälletama, Mälletus. H. Emliteni, Emlités. Recordari, *widerkauen*. Recordatio. E. Maenitſema, Maenitſus, Maenitſeminne. H. Inteni, Intés, Intemény. Admonere, Admonitio. E. Teggema, Teggeminne. H. Tenni, Téteminy. Ponere, Poſitio. E. Teplema, Tepleminne. H. Tépleminy, Tépemény, Tépelödés. Rixari, Rixa. *Schlägerey*. E. Kirjotama, Kirjotus. H. Irni, Iratni, Irás, Iratás. Scribere, Scriptura. E. Kema, Keminne. H. Fözni, Fözemin, Fözemény, Fözelék. Coquere, Coctio. E. Haigotama, Haigotus. H. Áſitani, Áſitás. Jajgatni, Jajgatás. Oſcitari, Oſcitatio. E. Armaſtama, Armaſtus. H. Szeretni, Szeretés, Szeretet. Amare, Amor. E. Allandama, Allandus. H. Alazni., Alázás, Alázotoſſág. Humiliare, Humilitas. E. Aia wiitma, Aia witus. H. Idöt veſzteni, Idö veſztés. *Zeitvertreiben*, *Zeitvertreib*. E. Hirmotama, Hirmotus. H. Rémiteni, Remités. Terrere, Terror.

Subjungam Paradigmata quorundam Verborum ſelecta, in quibus ſimilitudinem aliquam detegere potui.

Eſthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Indicativi Praesens.	
o̊o̊n.	Lövöm.	Ferio (*Trajicio*).
o̊o̊d.	Lövöd.	Feris.
o̊o̊b.	Lövi.	Ferit.
Lo̊me.	Lövünk.	Ferimus.
Lo̊te.	Lőtök. Lőtek.	Feritis.
	Imperfectum.	
o̊in.	Lövém.	Feriebam.
id.	Lövéd.	Feriebas.
o̊i.	Lövé.	Feriebat.
Lo̊ime.	Lövénk.	Feriebamus.
Lo̊ite.	*Löétek.* Lövétek.	Feriebatis.
	Imperativus.	
	Löjj.	Feri.
	Gerundium.	
	Lövős.	Ferire solitus.
	Supinum.	
l.	Lőnöd. (*Kell*).	Ferire tibi (*oportet*).
	Participium.	
	Lőve. Lővén.	Feriens. Feriendo.
	Indicativi Praesens.	
åhhån. Lå.	Megyek.	Eo.
	Imperativus.	
Minne.	Menj.	Ito.
Mingem.	Menjetek.	Itote.
	Infinitivus.	
innema.	Mennem.	Ire mihi.
inna.	Menni.	Ire.
	Participium.	
ew.	Menő.	Iens. Euns.
	Menővé lenni.	In euntem transmutari.
	Menőven, Menvén.	Eundo.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Gerundium.	
Minnes.	Menés.	Itio. Itus. Abitus.
	Indicativi Praesens.	
Ma Leian.	Lelem.	Invenio.
Sa Leiad.	Leled.	Invenis.
Ta Leiab.	Leli.	Invenit.
Meie Leiame,	Leljük.	Invenimus.
Teie Leiate.	Lelitek.	Invenitis.
Nemmad Leiawad.	Lelik.	Inveniunt.
	Imperativus.	
Leia ſa,	Lejj. Lelj.	Inveni.
	Infinitivus.	
1. Ledma,	Lelnem.	Invenire mihi.
2. Leida.	Lelni.	Invenire.
	Supinum.	
Lednud.	Lelned.	Invenire tibi.
	Participium.	
Leidja,	Lelö. Lelöje. *Poſſ.*	Inveniens.
		Inventor.
	Indicativi Praeſens.	
Ma Teen.	Teſzem.	Pono.
Sa Teed.	Teſzed.	Ponis.
Ta Teeb.	Teſzi.	Ponit.
	Supinum.	
Thenud.		
Teinud.	Tenned.	Ponere tibi.
	Participium.	
Teggew.	Tevö.	Ponens.
	Tégy.	Pone.
	1. *Infinitivus.*	
Teggema.	Tegyem.	Ponam.
	2. *Infinitivus.*	
Tetta.	Tette.	Poſuit.
	3. *Imperfectum.*	
Teggi.	Tegye.	Ponat.

Habe

Habent aliquid ſimile Verba ſequentia quoque. E. Tundma. H. Tudni. Scire. *Indic. Praeſ.* E. Tunne. H. Tunnám. 2. *Infin.* E. Tutta. H. Tutta. Tudta. Scivit. E. Wötma. H. Venni. Accipere. 1. *Praeſ.* E. Wötta. H. Vötte. 1. *Imperf.* E. Wötti. H. Vötte. 3. *Imperf.* E. Wöt. H. Vött. 2. *Infin.* E. Wötta. H. Vött. E. Wima. H. Vinni. Ferre. 1. *Imperf.* E. Weije. H. Vigye. E. Joma. H. Ivom. Iſzom. Ivám. Bibo, Bibebam. 2. *Infin.* E. Juwwa. H. Iva. Iván. Ivo. Bibendo, Bibens. E. Teen, Te. H. Teſzem, Tedd. Pono, Pone. E. Nään, Nä. H. Nézek, Nézz, Né! Ne. Neſze Aſpicio, Aſpice, En! Ecce! Accipe!

Nota. Verbum non ſemper poſtulat Pronomen Perſonale, praecipue in Reſponſione penitus abeſſe poteſt, ut: E. Kas ſa käiſid ſeäl? H. Vallyon te voltál é ott? Utrum tu fuiſtine ibi? Ob du da geweſen biſt? E. Käiſin. H. Voltam. *Germ.* Bin geweſen. Fui.

Cum Verbum Subſtantivum *Eſt* in omnibus linguis *Fennicae* originis ſingularem ſibi impreſſum nationalitatis characterem prae ſe ferat; uti hoc iam in lapponico et finnico obſervare licuit; eapropter Verbum Subſtantivum eſthonicum *olen*, ſum, non minori expendemus attentione.

Si Paradigma huius Verbi ſubtilius rimari quis velit, obſervabit, illud per omnia fere Tempora, Numeros, et Perſonas hungarico valde analogum eſſe. Quo facilius autem hoc quivis animadvertere poſſit, adjeci more mihi conſveto *Fictum* aliquod *Paradigma*, hungarico valde ſimile, et tranſitum ab eſthonico in hungaricum naturali quaſi gradatione oſtendens, in quo ſimul indigitare laboro, Verbum ſubſtantivum hungaricum *Vagyok*, olim regulariter conjugatum (inflexum) hodie tantopere immutatum eſſe, ut prorſus irregulariter conjugaretur, quod in omnibus linguis contigiſſe juſta de cauſa ſuſpicor.

Paradigma Verbi Subſtantivi *Sum.*

Eſthonicum.	*Fictum.*	*Hungaricum.*	*Latinum.*
	Indicativi	*Praeſens.*	
Minna Olen.	Volom.	Vagyok.	Sum.
Sinna Oled.	Volod.	Vagy.	Es.
Temma On.	Volon. Von.	Van.	Eſt.
Meie Olleme.	Volunk.	Vagyunk.	Sumus.
Teie Ollete.	Voltok.	Vagytok.	Eſtis.
Nemmad On. Ommad.	Volnak.	Vagynak.	Sunt.
	Imperfectum.		
Minna Ollim.	Volám.	Valék.	Eram.
Sinna Ollid.	Volád.	Valál.	Eras.
Temma Olli.	Volá.	Vala.	Erat.
Meie Ollíme.	Volánk.	Valánk.	Eramus.
Teie Ollite.	Volátok.	Valátok.	Eratis.
Nemmad Ollid.	Volának.	Valának.	Erant.
	Imperativus.		
Olle.	Vollej.	Légy.	Eſto.
Olgo.	Vollejjen.	Legyen.	Sit.
Olgem meie.	Vollejjünk.	Legyünk.	Simus.
Olge teie.	Vollejjetek.	Legyetek.	Sitis.
Olgo nem-mad.	Vollejjenek.	Legyenek.	Sint.
	Infinitivus.		
1mus Ollema.	Vollennem.	Lennem.	Eſſe mihi.
2dus Olla.	Vollenni.	Lenni.	Eſſe.
	Gerundium.		
Oles.	Valós.	Valós. Valoſá-gos.	Exiſtens.
Olemas.	Valomas.	Vagyonos.	Exiſtentiam
Olemaſt.	Valomaſt.	*Látomáſt. Ováſt.*	habens.
	Supinum.		
Olnud.	Volnod.	Lenned.	Eſſe tibi.
	Participium.		
Ollew.	Volov.	Való.	Ens.

N

Nótandum: *Látomáſt*, *Ováſt*, non niſi ad ana-
iam Gerundii eſthonici *Olemaſt* oculis ſiſtendam
tuli. Duae enim hae voces nihil commune cum
rbo Subſtantivo *ſum* habent, ſignificatio enim ea-
n haec eſt, *Szem látomáſt* ſzegényedik bátyám.
in Bruder wird von Tag zu Tag *augenſcheinlich*
ndgreiflich) ärmer. A' keskeny pallón *ováſt* kell
nni. Auf einem engen Stege darf man nur *be-
ſám* gehen.

De Suffixis.

Duo nunc accedunt momenta, peculiari atten-
ne digna, quae ad ſimilitudinem harum lingua-
n ſtabiliendam, mirum quantum conferunt, Ad-
bia nimirum, et Praepoſitiones. (ſeu *Suffixa-prae-
ſitionalia*). Utraeque hae Orationis Partes tam
ulentum ſtrictae affinitatis hungaricae prae ſe fe-
it ſignum, quod de eo dubium aliquod nemini,
i ſolis ſanae Critices ignaris ſuboriri poſſet. Et-
im Suffixa praepoſitionalia ſubſtantivis finaliter
jungere, linguae hungaricae proprius et peculiaris
aracter eſt, cujus exempla hic plurima, et ad
identiam ſufficientia adducere facillimum erit.

Exhibeo primo Suffixa ipſa, ſolitaria, eorumque
nificationes, in utraque linguâ, quibus tandem
ſamet Subſtantiva Suffixis hiſce copulata ſubjungam.

Obſervatio. Nullum Suffixorum pronominalium
hac lingua veſtigium animadverti, id eſt: non
ſervavi Nomina Poſſeſſiva: *Atyám*, *Atyád*, *Attya.*
eus pater, Tuus pater, Illius pater. Nec Gram-
itici eorum mentionem faciunt, nec in Novo Te-
mento tale quid detegere potui, quod tamen in
omni-

omnibus aliis linguis fennicae originis freqı tiſſime reperi. Hujus rei rationem ex eo intelli videor, quod Eſthones plurimis permixti Germa eorum: *Mein*, *Dein*, *Sein*, tam familiare ſibi diderunt, ut aviti Suffixorum ſuorum uſus, decı plurium Seculorum prorſus obliti fuerint. Sin *Germanizationis* exempla in mea propria lingua pauca reperi, quamvis Hungari paucioribus, qı Eſthones Germanis permixti vivere obſerventur.

Suffixa ſolitaria.

Eſthonica.	*Hungarica.*	*Latina.*
ga. ka.	val. vel. is.	cum, quoque.
ni, li	ig.	usque, ad.
t, ta	lan, talan, len, telen.	in, *privativum*.
ſ.	ban, val, nn.	intra, in, cum, per, ſu
ſſe, des	ba, ban, felé, nn.	in, verſus, ſuper.
ks.	hez, é?	ad, utrum?
us.	ban, nál, ul, ül.	in, apud, tanquam.
ſt. at.	val.	cum.

Subſtantiva Suffixis copulata.

Kåega.	Kézzel.	Manu (cum manu).
Moōgaga.	Karddal.	Gladio (cum gladio).
Aaſtani.	Eſztendeig.	Usque ad annum.
Surmani.	Holtig.	Usque ad mortem.
Kåſſota.	Törvénytelen.	Illegalis.
Toas.	Házban.	In domo.
Kirrikus.	Templomban.	In templo.
Taewaſse.	Ég felé.	Verſus coelum.
Többeſse.	Gondban.	In curâ.
Lemes.	Lével.	Cum juſculo.
Taignas.	Téſztával.	Cum maſſa (*Mit dem Teige*).
Temmaga.	ö-is.	Ille quoque.
Naeſega.	Feleſégem-is.	Uxor mea quoque.
Petrusga.	Péteris.	Petrus quoque.

Eſtho.

mica.	*Hungarica.*	*Latina.*
li.	Szemig.	Usque ad oculum.
eli.	Térdig.	Usque ad genua.
iita.	Férjetlen.	Inmaritata.
ta.	Magtalan.	Inprolis.
ous.	Juhaknál.	Apud oves.
es.	Pufztában.	In derferto.
as.	Afztalnál.	Ad menfam. Apud menfam.
is-	Hátánn.	Per dorfum.
is.	Iftálloban.	In ftabulo.
is.	Hitben.	In fide.
s.	Kertben.	In horto.
i.	Orfzágban.	In regno.
tâhtes.	Irásban.	In fcriptura.
es.	Kötelen.	Fer funem.
	Kötélben.	In fune.
i.	Ujjban. Ujjba.	In novo.
fas.	Kortfomában.	In popinâ.
iks.	Vétekhez.	Ad delictum.
	Vétekül.	Tanquam delictum. Loco delicti.
buks.	Juhakhoz.	Ad Oves.
iks.	Gyermekekhez.	Ad pueros.
aks?	Én é?	Ego ne? Utrnm ego?
uks?	Rég é?	Diu ne? An diu?
t.	Lábaftol. Lábával.	Cum pede.
isridis.	Fejer ruhákkal.	Cum veftimentis albis.

De Adverbiis.

Uti Praepofitiones, ita et Adverbia debitam ıntur attentionem, utpote quae tres illas gra- ›nes: 1. *In loco*, 2. *Ad locum*, 3. *De loco*, fem- ope unius ejusdemque vocis trifariam modifica- aut inflexae, exprimere queunt, modo, apud garos valde familiari, et ufitato, quas ideas ıi raro unâ, fed faepe duabus tribusve expri- ; coguntur Particulis. Refpondetur autem his ›rbiis ad quaeftiones: Ubi? Quorfum? Unde?

In

In loco. Ubi?	*Ad locum.* Quorsum?	*De loco.* Unde?
E. Wäljas.	Wälja.	Wäljast.
Küljes.		Küljest.
Küllis.	Külge.	Küllist.
Külges.		Külgest.
H. Kivül.	Kivülre.	Kivülröl.
Ertra. Extus.	Versus exteriora.	Ab externa parte.
E. Pool.	Pole.	Poolt.
H. Oldalt.	Oldalra.	Oldalrol.
Lateraliter.	Ad latus.	De latere.
E. Seäl.	Senna.	Seält.
H Ott.	Oda.	Onnat.
Ibi.	Illuc.	Inde.
E. Emal.	Emale.	Emalt.
H. Meszsze.	Meszszire.	Meszszünnen.
Procul.	In distans.	Eminus.
E. Kallal.	Kallale.	Kallalt.
H. Félen.	Félre.	Félröl.
Lateraliter.	Versus alterum latus.	Ex uno latere.
E. Köddo.	Koio.	Kotto.
H. Hon.	Haza.	Hazul.
Domi.	Domum.	Domô.
E. Ko-us.	Kokko.	Ko-ust.
Ühhes.	Ühte.	Ühhest.
H. Együtt.	Együvé.	Együnen.
Simul. Una.	In unum.	Ex uno loco.
E. Kus?	Kuhho?	Kust?
H. Hol?	Hova?	Honnan?
Ubi?	Quorsum?	Unde?
E. Liggidal.	Liggidale.	Liggidelt.
H. Oldalul. Közel.	Oldalra. Közelre.	Oldalt. Közelröl.
Prope.	Ad parvam distantiam.	Cominus.
E. Maas.	Mahha.	Maast.
H. Alatt.	Alá.	Alolrol.
Infra. Subtus.	Versus inferiora.	Ab inferiori.
E. Maial.	Maiale.	Maialt.
H. Màsutt.	Másuva.	Másunnan.
Alibi.	Aliorsum.	Aliunde. Alio ex lo
E. Sees.	Sisse.	Seest.
H. Belöll. Benn.	Bé.	Belölröl. Belöll.
Intus.	Intra.	Ab interiori.

›. Ubi?	*Ad locum.* Quorſum?	*De loco.* Unde?
ɑpoql.	Sennapole.	Siitpoolt.
	Ide.	Innen.
:.	Huc.	Hinc.
gga.	Tahha.	Taggant.
tul.	Hátra.	Hátulrol.
ne.	Retrorſum,	A tergo.
lewel.	Ülles.	Üllewelt.
nn.	Fel.	Fejülröl.
pra.	Surſum.	Ex alto.
ahhel.	Wahhele.	Wahhelt.
›zt.	Közzé. Közbe.	Közbül.
ter.	Ad interiora.	Ab interiori. E medio.

Syntaxis.

Non deſunt Obſervationes Syntaxin quoque ›rnentes, ex quibus aſſerti noſtri veritas ulte- roboratur.

Obſervatio 1.

Adjectivum Eſthonicum non convenit cum ſuo tantivo genere Numero et Caſu, ſed invaria- manet in conſtrüctione, uti apud Hungaros; E. Kakſteiſtkümmend Apoſtolit. *Hung.* Tizen- Apoſtolt, *non autem:* Apoſtolokat. Duodecim tolum; *non:* Apoſtolos. E. Kolm aaſtat. H. ›m eſztendöt. *Tres annum.*

Obſervatio 2.

Subſtantiva per Appoſitionem ſibi juncta Regu- Adjectivorum obſervant, ideſt: non declinantur; E. *in Nominativo:* Nahk aſti. H. Bör 'ſák. Sac- ›ellicius. *In Genitivo:* E. Nahk-aſtja. H. Bör . *Sacci pellicii.* E. Nom. Kuld-ſörmus. H. y gyürü. Aurum annulus; *id eſt:* Aureus annu- lus.

lus. *In Genitivo:* E. Kuld-Sörmusse. H. Arany gyűrűé. Aureus annuli; *non autem:* Aurei annuli.

Observatio 3.

Comparativi Hungarorum construuntur cum Substantivis, quibus Suffixum praepositionale: *val vel* copulatum est. Idem observo apud Esthones: ex. gr. E. Mo peigmees on Kaks aast*at* nore*m* minnust. H. Az én matkám (van) két esztend*övel* ifjabb nállamnál. Mea sponsa est duobus annis junior me.

Observatio 4.

Servio. Szolgálok, regit apud Hungaros Accusativum quoque; ut: H. Szolgálok urat. Servio Dominum. *Idem obtinet apud Esthones:* Ma tenin issandat.

Observatio 5.

Ideam Verbi *habeo* duabus vocibus: *mihi est* exprimunt Esthones, uti Hungari; ut: E. Mul on wiis wenda. H. Nekem van öt bátyám. Mihi est quinque frater (habeo quinque fratres). E. Kel ep olle lapsi. H. Kinek nem valának gyermekei. Cui non erant liberi (*qui non habebat liberos*). E. Eks mul olle lubba? Hung. Vallyon nekem nem szabad é? Utrum mihi non est licitum? E. Mul on se wiis. H. Nekem van ezen szokásom. Ego habeo hanc consvetudinem. E. Mul on janno. H. Nekem van (*innom*) szomjuságom. Ego habeo sitim. E. Kel kõrwad on. H. Kinek füle van. Qui aurim habet. E. Mul on meel minna. H. Nekem van akaratom menni. Habeo intentionem eundi.

Obser-

Observatio 6.

Hanc Phrasin: *Possibile est mihi. Ego possum,*
ı Esthones, quam Hungari hoc modo reddunt:
ki potest esse. Notari autem debet, quod duo
rba: *potest esse* uno Verbo exprimi solent; ut: E.
ıl *täib.* H. Nekem *lehet.* Mihi *potest esse.* v. Ego
ſum facere. E. Kui Issandal täib, H. Ha az Ur-
r lehet. Si Domino possibile est. Wenn es dem
rrn möglich ist. E. Mul ep tåe sulle ennam an-
H. Nekem nem lehet neked többet adnom.
o non possum tibi plus dare.

Observatio 7.

Verbum *Aegroto* adscifcit sibi Substantivum Suf-
o praepositionali copulatum; ut: E. Haige jallu*st*.
Betegeskedik a' lábá*val.* Aegrotat cum pede,
, Laborat pedibus.

Observatio 8.

Postpositiones in unam vocem coalescunt cum
bstantivis, quod apud Hungaros omnium frequen-
imum est. Hae sunt Praepositiones illae, quas
fixa praepositionalia nominare soleo; ut: E. Kåe*ge.*
Kez*zel.* Cum manu. E. Kirrik*us.* Templom*ban.*
templo. E. Aast*ani.* Esztende*ig.* Usque ad an-
m. Exempla his similia in capite de Suffixis plu-
ıa videri possunt.

Observatio 9.

Impersonalium vices subit: Esthonum tertia Per-
ıa Passivi, et Hungarorum tertia Persona Activi,
: E. Minnakse (v. Mintas. *Dorpatice*). H. Men-

nek.

nek.' Itur. Man gehet. E. Tunnukse (v. Tun
Dorp). H. Tudják Scitur. Man erkennt. E. Tı
H. Lehet. Possunt Possibile est. Man kann E. M
armastakse. H. Minket szeretnek. Amamur, v. ;
amant alii. Man liebt uns. E Innimenne willo
H. Némely fázik. Frigetur. Es friert einen so.

Observatio 10.

Verba composita in Constructione decompon
tur, seu resolvuntur, et membrum compositi
primum, a Verbo avulsum in ultimum locum re
tur; ut: E. Ärratappama. H. Elütni. Agyonü
Todschlagen. Percutère Occidere. E. Minna ei *ta*
tedda *ärra*. H. En nem *ütöm* ötet *agyon*. Én ı
ütöm ötet *el.* Ich *schlage* ihn nicht *tod.*

Proverbia, et Aenigmata Esthonica.

Lectori attento varia in his Proverbiis et
nigmatibus sese offerunt notanda. *Primo.* V
nonnullae, cum vocibus hungaricis ejusdem sig
cationis, sono etiam conveniunt. *Secundo.* Ma
hic observatur concinnitas, quam Hungarus de ve
ad verbum eo prorsus ordine exprimere valet
tio. Saepe occurrit Ellipsis Verbi Substantivi
quae Hungaris familiarissima est, et quae eff
quod Hungarus integram Orationem sine ullo Ve
concinnare possit. *Quarto.* Adsunt hic nonn
Rithmi (Cadentiae. *Reime* in Versibus Leoninis
tati, quos non solum Poetae Hungarorum jam
antiquo adoptaverunt, utpote linguae suae valde
turales; sed etiam vulgus in jocis, et canciunc
duce quasi natura, quotidie ostentat. Pueri au
scholastici, integras horas rhymizando per jo
transigere solent. *Quinto.* Aenigmata haec, et

...milia, Hungaris aeque familiaria sunt, ita, ut puellae juvenesque in conventiculis filatorum integras noctes talibus nugis traducere soleant.

Proverbia.

E. Kelle jalg latsutab, selle su, watsutab.
H. Kinek lába dolgozik, a'nak szája jollakik. Qui pedibus laborem perficit, illius os saturatur.
E. Kes walletab, se warrastabka.
H. Hol hazugság ott orozás (lopás, tolvajság). Ubi mendacium, ibi furtum.
E. Kes wannematte sanna ei tahha kuulda peab, wassika nahka kuulma.
H. A'ki a' vén 'sanának nem tud engedelmeskedni, kéntelen bornyu börnek engedni.
A' ki az öregek szavát nem fogadja, megkorbátsolják.
Qui monitis senum non optemperat, is pelli vitulinae parebit.
E. Koer on sõbber senni kui pead sillitad.
H. A' Kutya barátod ádig, mig fejét simitad.
Canis tibi tamdiu amicus est donec caput illi demulces.
E. Kui wannem eel, nenda laps järrel.
H. Miként a' vén énekel, ákent gyermek kelepel.
A bove majore discit arare minor.
E. Libbe Keel, herrikse meel.
H. Méz a' nyelvinn, méreg á mellyében (szivében).
Mel in ore, fraus in corde (venenum in corde).
E. Mehhe kont maksab rahha.
H. Férjfi tsont kerül pénzbe.
Os virile constat pecunia (charó venditur).
Fromme Männer sind rar.
E. Mehhe russikas on maggusam kui mee lussikas.

H. A' ferjfiu ökle édefebb, mint a' mézes kalá-
Verbera mariti funt melle dulciora.
E. Miis noordus kokkopanneb, fe wannadus leiab.
H. Mit ifjantan kereffz, azt vénhedve leied (meg-
leled).
Quod in juventute quaeris, eo in fenectute frueris.
E. Miis fudda tàis on, feft fu kobrotab.
H. Mivel fzived teli van, azzal fzád megtfordul.
Ex plenitudine cordis loquitur os.
E. Kahher pea, koera mötte.
H. Kondor fejü, kutya fzokáfu.
Crifpus crine, canis confvetudine.
E. Kaks kowwa kiwivi te mitte hàid jahhud.
H Két kova kövek nem örölnek hiv lifztet.
H. Két kemény malomkö nem öröl jo lifztet.
Lapides molares duri non pinfunt bonam farinam.

Aenigmata Efthonica.

E. Kirbo furus hårja rafkus.
H. Balha nagyfágu borju nehézfégü. *Szikra.*
Magnitudine pulicis, gravitate (pondere) vituli,
vel bovis gaudet. *Scintilla.*
E. Hark al, hårgi peål paun, pauna peål rift, rifti
peål nup.
H. Villa alol, villán fejül fák, 'fákon fejül kerefzt,
kerefzten fejül gomb,
E. –nuppo peål mets, metfas ellajad
H. –gombon fejül erdö, az erdöben állatok. *Ember.*
Infimo loco ftat furcella (Gabel) fuper hac fac-
cus, fuper facco crux, fuper cruce nodulus,
fuper nodulo filva, in filva funt animalia.
Homo.
E. Hingelinne al, hingeto wahhel, hingelinne peål.
H. Lelkes alol, lelketlen közbül, lelkes fejül. *Lo-
vagos.*

Anima-

Animatus est infra, inanimatus in medio, ani-*matus* superne. *Eques.*

E. *Iſſe* keleto, iſſe meleto, iſſe ilmana rakendaja.

H. *Maga*-nyelvetlen, maga eſzetlen, maga világnak foldozoja. *Varro tö.*

Ipſemet elinguis, ipſemet irrationalis, ipſemet tamen eſt totius mundi reparator (reſarcinator). *Acus ſartorum.*

E. Kirbul lähhäb, luikis tullebb.

H. Balhául megyenel, hattyu-ul térmeg. *Káposzta.*

Proficiſcitur in forma pulicis, revertitur in forma oloris. *Crambe*, v. *Braſſica.*

E. Lip lippipeäl, lap lappi peäl, ilma nöälata piſtmata.

H. Záſzlo záſzlon fejül, lapi lapin fejül, tö nélkül varva. *Káposzta-fö.*

Vexillum ſuper vexillo, lappa ſuper lappa, attamen ſine acu ſarcinatum eſt. *Capitulum Crambes.*

Non pauca reperi Novi Teſtamenti loca, in quibus voces hungaricae primo intuitu facile cognoſci poterant. Ex numeroſis quaedam afferre ſufficiat, ne Lectorem prolixa horum enumeratione fatigemus.

Locorum Novi Teſtamenti collatione multò facilius vocabulorum in ambabus linguis ſimilitudo oculis ſiſti poteſt; quam ſola Lexicorum evolutione, uti hoc jam in lingua finnica quoque notavimus. Lexica enim voces ut plurimum in Themate Lectori proponunt; at in textu Novi Teſtamenti illae in variis Caſibus, Numeris, Modis, Temporibus et Perſonis inflectuntur, quae multifaria modificatio voces Eſthonicas hungaricis multo evidentius propius admovere ſolet, uti hoc quaedam exempla confirmant.

mant. Math. C. 23. v. 24. E. Nelate. *Hung.* Nyelitek; deglutitis. Luc. 10. 24. E. Kulete. H. Hallatok; auditis. Joh. 18. 23. E. Lööd. H. Lövöd; trajicis, feris etc.

Evangelium Máthei.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Uus Teſtament.	*Uj* Teſtamentom.	Novum Teſtamentum.
2. 8. ja kui *teie* tedda *leiate.*	és mikor *ti* azt *leltek* (meglelitek)	et quando vos illum invenietis.
5. 14. *Teie ollete* maailma *walgus.*	*Ti valátok* világnak *világoſſága.*	vos eratis mundi lumen.
5. 38. *Silm Silma waſto.*	*Szemet ſzemért.*	oculum pro oculo.
6. 3. ei pea ſinno pahhem *käſki* mitte *teädma.* *mis* ſino parram *käſſi teeb.*	nem kell, a'te bal *kezednek.* tellyeſſéggel *tudni,* a'mit a'te jobb *kezed teſzen.*	ne ſciat prorſus, manus tua ſiniſtra. quod tua dextra facit.
6. 23. *pahha ſilm.*	*puha ſzem* (gonoſz, elfajult ſzem).	oculus malus.
13. 13. *nähes* ei *nä*, ja *kuuldes* ei *kule.*	*Nézvén* nem *néz,* es *hallván* nem *hall.*	Videndo non videt, et audiendo non audit.
22. 24. *kel* ep *olle* lapſi.	*a'kinek* nem *vala* gyermeke.	Cui non erat puer (Qui non habebat puerum) *Hungariſmus.*
22. 32. ellawatte Jummal.	*elevenek.* Iſtene élöknek Iſtene.	Vivorum Deus.
23. 24. agga kamelid ſiſſa *nelate.*	de a' tevét le *nyelitek.*	ſed Camelum deglutitis.
23. 35. wagga abeli *werreſt.* Sakaria *werreſt ſadik.*	igaz Ábel *vérétöl.* Zakharias *vére a'dig* (véré-ig).	a ſanguine Abelis uſque ad ſanguinem Zachariae.

Eſthonica.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
44.2. Seie ei jäeta mitte	Itt nem marad tel-lyességgel.	Hic non manebit prorſus,
kiwwi kiwwi peäle.	*Köve köven fejülle.*	lapis ſuper lapidem.
	egy kö a' más kö-venn.	
20. ei juhta *talwel.*	ne eſſék *télvel* (tél-ben) (tavaſzſzal, öſzſzel)	ne contingat in hye-me.
21. minne omma iſſanda.	menj a'te Urad	ingredere in Domini tui
rõmo ſiſſe.	*örömé*-be.	gaudium.
25. Temma *werri* olgo	Annak *vére* ſzál-jon	Ejus ſanguis deſcen-dat
meie peäle,	*mi fejüllünk* (mi-reänk)	ad nos (ſuper nos)
ja *meie* laſte *peäle.*	és a' *mi* fiainkon *fejül.*	et ſuper filios no-ſtros.

Evangelium Lucae.

Cap. VIII.

Kel kõrwad on kuulda,	*Kinek* füle *van* hal-lani	Qui aures habet ad audiendum, is
ſe kuulgo.	az hallja.	audiat
24. paljo prohwe-tid on tahtnud	ſok profétak akar-ták	multi prophetae vo-luerunt
nähha, mis teie näte,	*nézni,* a' *mit ti néztek,*	videre, quod vos videtis,
ja ei olle ſedda mitte *näinud,*	és ök éppen nem *nézték,*	et illi prorſus non viderunt,
ja *kuulda,* *mis teie kulete,*	és *hallani,* a' *mit ti hallatok,*	et audire; quod vos auditis,
ja ei olle ſedda mitte *kuulnud.*	és ök éppen nem *hallottak.*	et illi prorſus non audiverunt.
30. Üks innimene läks Jeruſale-mest *alla,* Je-riko *pole,*	Egy ember, mene Jeruſálembe *alá,* Jeriko *felé,*	Quidam homo ibat Hieroſolimam, verſus Jericho.

	Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
15. 11.	Ühhel innimeſſele *olli kaks poega.*	Egy embernek *vala két fiokája* (fija).	Quidam homo habebat duos filios (Cuidam homini erat duo filius. *Hungarismus*).
24. 30.	*wottis* temma leiba, õnniſtas, ja *murdis.*	*vette* ö a'kenyeret, hálálkodék, és *mur'sálá* (megtöré).	accepit ille panem, gratias egit, et fregit,
	ja *andis neille.*	*és adá* nekiek.	et dedit illis.

Evangelium Johannis.

2. 6.	*kiwwiſt weeriiſta.*	kö *veder* (*kövi* veder).	urna lapidea (*vas* lapideum).
4. 7.	*Anna* mulle *jua.*	*Annál* nekem *iva.* Adnál nekem ivásra (innom).	da mihi ad bibendum.
6. 33.	ja *annab* ma-ilmale *ello.*	*És ada* a' világnak *életet.*	et dedit mundo vitam.
6. 48.	Minna ollen ſe *ello* leib.	Én vagyok az *élö kenyér.*	Ego ſum panis vivus
6. 63.	Waim on, *kes ellawaks teeb.*	Lélek az, *ki elevenné teſzen.*	Spiritus eſt qui vivificat.
7. 38.	*Ellawa wee.*	*Eleven viz.* Élet *vize.*	Viva aqua. Aqua vitae.
7. 44.	Agga ůkſki ei piſtnud.	De ſenki nem vetette.	Sed nemo injecit manum ſuper eo.
	Käſſi temma kůlge.	*kezit* ö rája.	*vim illi non intulit.*
8. 7.	kes temma *peäle kiwwi wiſkab.*	azki ö *ra követ veſſen.*	qui ſuper eum lapidem injiciat.
8. 17.	*kirjotud.*	iratott. *Iratod.*	Scriptum eſt. Curas tu ſcribere.
8. 39.	ſiis *teekſite teie,* ka Abraami *teud.*	akkor *tenneték ti,* mint Ahrahám *tett.* Ugy tſelekednétek mint Abrahám, tſelekedett.	tunc faceretis vos, quemadmodum Abrahamus fecit.

Esthonice.

	Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
10. 1.	Se on *warras* ja röwel.	az van *oroz* és gyilkos.	ille eſt fur et homicida.
10. 12.	Minna ollen ſe *hea* karjane.	En vagyok a' *hiv* paſztor.	Ego ſum paſtor fidus.
10. 22.	ja *talwe olli.*	És *tél vala.*	et hyems erat.
10. 25.	need *tend*, *mis* minna *teen*	azon *tettek mellyeket* én *teſzek.*	illa facta quae ego facio.
	omma Iſſa *nimmel.*	az én Atyámnak *nevébenn.*	in nomine mei patris.
12. 6.	waid et ta *warras olli.*	hanem hogy ö *oroz vala.*	niſi quod ille fur erat.
13. 9.	ei mitte ükſpäinis minno *jalgo,*	nem tſak moſod az én *gyalogomat* (lábamat)	non ſolum meum pedem lavas;
	waid ka *käſſi* ja *pead.*	hanem még *kezemet* és *ſeemet* (fejemetis).	ſed etiam manum, caputque.
13. 27.	Mis ſa *teed.*	A' mit te *teſzed* (téſzſz).	Quod tu facis
	Sedda *te* uſſinaſte.	azt *tedd* ſietve.	id fac cito.
		de a' világ (*van*) *örömes.*	
16. 20.	agga ma-ilm *on römus.*	de a' Világ örvend.	Sed mundus eſt laetus.
16. 22.	ja teie ſüdda peab *römus ollema.*	és a'ti ſzüveteknek kell örömesnek *lenni.* Vidámnak lenni.	et cor veſtrum debet eſſe laetum
17. 13.	et minno *rööm* neil woiks olla *täiſiſt* nende ſees.	hogy az én örömöm, legyen *teieſitve* ö bennek.	quod meum gaudium ſit completum in illis.
18. 13.	*üllem*-preeſter.	*Elö* pap. Fö pap. Elöl járo.	Summus ſacerdos.
18. 23.	*mis* ſa lööd?	*miért lövöd?* miért ütöd?	cur feris?
19. 34.	tulli *werri* ja *weſſi* wälja.	foja *vér* és *viz* ki	effiuebat ſanguis et aqua.

Acta Apoſtolorum.

1. 19.	*werre-pöld.*	*Vér föld.*	terra ſanguinis.
18. 6.	*Teie werri* olgo *teie pea peäle.*	*Ti véretek* legyen *ti fejeteken fejül.*	Veſter ſanguinis ſit ſuper veſtro capite.

Oratione dominica.

Esthonice. Issa meie! kes sa olled taewas;
Hungarice. ö fünk minékünk! ki te vagy égben,
Latine. Pater noster! qui tu es in coelo;

pühhitsetud sago sinno nimmi; tulgo meile
szenteltetve legyen a'te neved; térjen mihozzánk.
sanctificatum sit tuum nomen; veniat ad nos

Sinno riik; Sinno tahhamine sündko kui taewas,
a'te orszagod; a'te akaratod legyen ugy égben,
tuum regnum; tua voluntas fiat, ita in coelo,

nenda ka ma peäl; meie iggapäwest leibea
mind is a'mezön feel (fejül), a'mi mindennapi kenyerünket
sicut etiam super terrâ; nostrum quotidianum panner

anna meile tännapääw; ja anna meile andeks
annád nekünk ennapon; és annád nékünk botsánajá
da nobis hodie; et da nobis remissionem

meie wöllad, kui meie andeks anname
a'mi vétkünknek, mikint mi botsánatot annánk
nostrorum peccatorum, sicut nos remissionem damu

omma wölglastele;
önnön vétöinknek;
nostris debitoribus,

nink ärra sata meid mitte kiusatusse sisse;
és ne vigy minket sem kisirtéss-be.
et ne ducas nos ullatenus in tentationem.

Waid peästa meid ärrasest kurjast.
vagy szabadits minket el a'gonosztol.
sed – *libera* nos *ab* – a malo.

Sest sinno perrelt on se riik, ning se wäggi,
Mert hozzád tartozoul van az ország, és az hatalon
Quia ad te pertinendo existit regnum, et potentia,

ning se au (auwustus), iggawest. Amen.
és a' ditsöség, örökkétig, Amen.
et gloria semper. Amen.

Ac

Adjiciam coronidis loco Vocabularium Esthonicum, quod seriem vocabulorum longam satis exhibet, ad assertum meum roborandum.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Asta.	*Asta.* Esztendö.	Annus.
Abras.	Aprós. Elmor'fált.	Friatum (Morsch).
Aeg.	*Igö.* Idö.	Tempus.
Mul-on aeg.	Nekem van idöm.	Ego habeo tempus.
Äkke.	Eke. Borona.	Okka.
Ärra. Ärrä.	El. Elé.	Ab. Dis. Re. De. Per. Ex.
Ärra andma.	El adni.	Divendere.
- - andja.	- - ado.	Venalis.
- - ehmatama.	- - éhmejedni. felémejedni.	Expavescere.
- - häetama.	- - hajtani-rontani.	Destruere.
- - heitlik.	- - hajtani valo.	Abjectu dignum. *Verwerflich.*
- - hirmotama.	- - rémiteni.	Deterrere.
- - höörma.	- - körmölni.	Unguibus excoriare.
- - kaddnma.	- - kábulni.	Vertigine corripi.
- - kargama.	- - nyargalni.	Aufugere.
- - koolma.	- - halni.	Mori.
- - korima.	- - karimázni.	Emarginare. Decorticare.
- - kuinud.	- - konnyadt. - - fonnyadt.	Emarcidus.
- - laggnma.	- - lágyulni.	Concidere. Collabi.
- - minnema.	- - menni.	Abire.
- - närvama.	- - hervadni.	Marcescere.
- - neelma.	- - nyelni.	Deglutire.
- - ollema.	- - lenni.	Absentare. Carere.
- - rängatama.	- - rángatni.	Destruere. Lacerare.
- - taggenema.	- - tagadni.	Recusare. *Sich entziehen.* Abnegare.
- - unnetema.	- - unni.	Olivisci. Taedio affici.
- - wäraja.	- - verö.	Victor. Verberator.
- - wässima.	- - veszni.	Fatigari. Perire.
- - wahhetama.	- - váltani.	Permutare. Cambire.
- - wallitsema.	- - vállasztani.	Eligere.
- - wanduma.	- - mondani. Ellene mondani.	Anatematizare. Execrari.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
- - wima.	vinni. Auferre.	Hortus.
Aida.	Aito.	Janua.
Aidnik.	Kertéfz.	Hortulanus.
	Komornik.	Camerarius.
Al.	Al. Alol.	Sub.
Alla.	Alá.	Deorfum.
Alla-heitma.	Alá haitani.	Subjicere.
Alla-minnema.	Alá menni.	Defcendere.
Allan.	Alatt.	Subtus.
Allandama.	Alatfonitni.	Humiliare.
Allandaminne.	Alatfonitás.	Humiliatio.
Allandik.	Alázatos. Nevendék.	Humilis.
Allandus.	Alázatoffág.	Humilitas.
Alla neelma.	Alá-nyelni.	Deglutire.
Allanema.	Alatfonulni.	Humiliari. Imminui.
Allapole.	Aláfelé.	Deorfum.
Altpiddi. Allaft.	Alolfelöl.	Ex inferiori.
Allati.	Allándoul.	Semper. Conftanter.
Allomanne. Allotfe.	Alatt valo. Legalfo.	Quod infimo loco eft.
Allus.	Al. Alja.	Fundamentum.
Alw. Alwalt.	Alávalo.	Vilis. Humilis. *Infer*
Allamale.	Alább valo.	Inferior.
Allew.	Falu.	Suburbium. Pagus.
Amme.	Ümeg. Ing.	Indufium. *Das Hem*
Andma.	Adni.	Dare.
Kät andma.	Kezet adni.	Manum dare. Defpon
And.	Adás. Adomány. Ajándék.	Donum.
Arro.	Árok.	Brachium amnis.
Ehhitama.	Épiteni.	Aedificare.
Eel.	Elé.	Antrorfum.
Eelt.	Elött.	Coram.
Ellajas.	Élö. Eleven.	Vivus.
Ellema. Ello.	Élelem. Élet.	Vita.
Ellamine.	Élet modja. Élelem.	Vitae ratio.
Ellaw.	Elev. Eleven.	Vivus.
Ellawalt.	Elevenenn.	Vivide.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
lan. Heitma.	Haitam.	Jacio. *Indic. Praes.*
akas.	Szarka.	Pica.
go.	Ág.	Ramus. Virga.
ajo lu.	Fö hajo tsontja. Koponya.	Cranium.
me. Hoome.	Hónap.	Cras.
ja.	Hajdu.	Custos.
gi hoidja.	Tömlötz hajdu.	*Stockmeister.*
:.	Hon. Hony. Ház.	Domus. Habitatio.
:t teggema.	Honnyot tenni. Építni.	Aedificare domum.
: ehhitaja.	Hony épitöje.	Architectus.
;i.		Sudor.
	Hig.	Fluidus. Tenuis.
ntama.	Huritani. Kurjongatni a'. farkasokat.	Lupos clamore. exagitare.
tama.	Haitani.	Oscillare. *Schaukeln. Wiegen.*
	Jég.	Glacies.
	Gyalog. Láb.	Pes. Pedestris.
Jallalt. Jal- t.	Gyalog.	*Schritt vor Schritt.* Pedester. *Adv.*
jallutama.	Gyalogolni.	Spaciari.
ie. iga. ilinne. ne.	Gyalog. Gyaloglo. Gyalogos. Lábas.	Pedatus. Pedestris.
i. Jalksi.	Gyalog.	Pedester. *Adv.*
wäggi. i rahwas.	Gyalog katonaság, sereg, nép.	Pedestris militia.
minnema.	Gyalog meni.	Pedibus ire.
vessi.	Gyalog viz. Láb viz.	*Fußbad.*
tallad.	Láb talp.	*Die Fußsohlen.*
zomb.		*Die Fußstapfe.*
	Czomb.	Femur.
i.	János. Jani. Janko.	Johannes.
:us.	Ohajtás.	Desiderium.
dama.	Ohajtani.	Desiderare.
kka. Ikke.	ökké. öröké.	In aeternum.
:es.		

Esthonice.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Ikki. Ikke.	Iga.	Jugum.
Illa.	Nyála-Nyál.	Saliva.
Illo. Illus. Illos.		Pulchritudo.
	Illö. Illendö.	Decens. Decorum.
Illoke.	Illöke.	Pulchellus.
Illota.	Illetlen.	Inconveniens.
Illuſtama.	Illetni. Illegetni.	Comere.
Immal.		Ingratum, dulce.
	Imelgö. émelygö.	Nauſeoſum.
Iſſa.	öſe. ös.	Pater.
Vanna. Iſa.	Vén öſe.	Avus.
Jürri.	Gyuri.	Georgius.
Kabbel.	Kapa.	Ligo.
Kabbima.	Kapálni.	Fodere.
Kaddi. Kaddo.	Kati. Kato.	Catharina.
Käe.	Kéz.	Manus.
Käe andmed.	Kéz adás.	Sponſio.
Käekenne.	Kezetske.	Manus parvula.
Käe mees. Käſſinik.	Kezes.	Obſes.
Kähha. Köhha.	Kehes. Köhös. Köhöges.	Tuſſis.
Käſſi. Käe.	Kéz.	Manus.
Käsna.	Koſzmo. Koſz.	Cruſta lactea infantum. *Grind auf dem Kopfe.*
Käe kirri.	Keze ir. Kéz irás.	Autographum. M. S.
Käſſi kiwwi.	Kézi köve. Kézi malom.	*Hand-Mühle.*
Käeta.	Kezetlen.	Manus carens.
Kätte andma.	Kezet adni.	Spondere. Porrigere manum.
Käi. Keima.	Kej. Kelni-járni.	Apage. Ire et redire. Peregrinari.
Kalla.	Hal.	Piſcis.
Kallake.	Halatska.	Piſciculus.
Kannepid.	Kender.	Cannabis.
Kapſta. Kapuſt.	Kapoſzta.	Crambe. *Kohl.*
Kard (Gladius).	Kard.	Lamina.
Karik.	Karika. Targontza.	Carrus. *Karren.* Rotul
Kartſaa.		Scala.

Eſthonic

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Kottsoja.	Planum inclinatum, quo dolia in cellaria demittuntur.
Karjuma.	Kurjongatni.	Clamare.
Katke. Katkema.	Ketté. Ketté szakadni.	Bifariam. In duas partes lacerari.
Kattal. Kattel. Katlas. Katlasse.	Katlan (Fornax quod recipit Aheneum).	Aheneum. *Kessel.*
Kawwal.		Dolosus. Ingeniosus.
	Kevél.	Superbus. Elatus.
Kasje pu.	Kérges fa.	Lignus facilis fissionis. Lignum corticatum.
Keel.	Nyelv.	Lingua.
Keleto.	Nyelvetlen.	Elinguis.
Tölp keel.	Selp nyelv.	Blaesus. *Unvernehmliche Sprache.*
Keerleima. Kerrima. Keerma.	Karimazni. Gombolyitni. Kerülni.	Girare. Convolvere. *Drehen. Verdrehen.*
Keerme. Keri	Kerék Karika. Pereszlen.	Rotula fusi. *Das Rad an dem Spindel.*
Keer-pu. Kerri pu.	Kerek fa. Karika. Gombalyég. Gombolyito.	*Ein Holz, das sich drehet.*
Kehwa. Kehwaste.	Kevés. Kevéssel biro.	Paucum. Pauca habens. Pauper. Vilis. Abjectus.
Kele-pesja.	Kelepelö.	Loquax. Garrulus. *Zungendrescher.*
Kelloke.	Kelepe.	Crepitaculum.
Kenna.	Kényes.	Comtus. Delicatulus.
Kergemine.		Levior.
Kergistama.		Leviorem reddere.
Kergitama.		Fugâ aliquem persequi.
	Kergetni.	Pellere.
Kerjama.	Kérni. Kérjem. *Opt.*	Rogare. Mendicare.
Keritama. Kerotama.	Keritni. Keringeni. Keringetni. Kerülni.	Circumgirare. Circumire.
Kerule minnema.	Kerülve menni. Körülle menni.	Circum ambulare. *Sich verdrehen.*

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kés?	Ki?	Quis?
Kesk-ö.	Közép éj. Éjfél.	Media nox.
Keutma. Keüt-ma. Köitma.	Kötni. Kötö.	*Binden.* Ligare. Funis. Ligamentum.
Keüts. Köidik.		Loripes. *Krumfuß.*
'Kiber jalg.	Görbe gyalog. Görbe láb. Girbe-gurba.	
Kijitma. Kitlema.		Jactare. *Prahlen. Lobt*
	Kiátni. Kiáltani.	Clamare.
Kikkas. Kuk.	Kakas.	Gallus gallinaceus.
Merre kokas.	Tengeri kokas. Kánya.	Geyer.
Kipama.	Kapalni.	*Mit dem Fuße kratzt oder scharren.*
Kirdes. Kirme-tes.	Kermedzés.	Glacies tenuissima.
Kirja tundia.	*Irjatudo.* Irás tudo.	Scriba.
Kirjotama.	Irni.	Scribere.
	Irjátok.	Scribite.
	Iratom.	Curo scribere.
Kirri.	Irás. *Ir.*	Scriptura. *Scribit.*
Kits.	Ketske.	Caper. Capra.
Kitsi. Kitsikus.	Kitsin. Kitsin helly.	Parvus. Angustia. Avaru
Kiusama. Kiu-satama.	Kisirteni.	Tentare.
Kiwel meel.	Kevély mely.	*Widriger Sinn.*
	Kevély sziv.	Superbus.
Kiwwine.	Kövi.	Lapideus.
Kiwwi.	Köve. *Poss.* Kö.	Lapis.
Kiwwi külla.	Kövi falu.	*Die Stadt Reval.*
Köggistama. Köhhima.	Köhögni. Köhin-teni.	Tussitare.
Körts.	Kortsma.	Popina. Diversorium.
Körtsmik.	Kortsomaros.	Caupo. *Der Wirth.*
	Ad formam: *Komornik Pohárnok. Titoknok.*	Camerarius. Pocillator. Secretarius.
Aid*nik.*	Kertész.	Hortulanus.
Körw.	Fül.	Auris.
Körwa laps.	Kurva gyermek. Fattyu.	*Huren-Kind. Bastard.*
Kolima.	*Holni.* Halni.	Mori.

Esthoni

Esthonice.	Hungarice.	Latine.
ttama.	*Hollattá* - Halottá lenni. Halová-nyulni.	Impalescere. *Gelb werden.*
s-kord.	Hármas-kor. Három-szor.	Ter.
		Pistillum mortarii.
	Köjü. Külyü.	Mortarium.
	Csont.	Os. Ossis.
tama.	Koppantani.	Pulsare. *Anklopfen.*
a.	Karimázni. Hajalni. Hántani. Hámozni.	Emarginare. Decorticare.
		Biscoctum. *Zwieback.*
	Korpa.	Furfur. *Kley.*
va.		Durus.
vas.	Kova. Kovats.	Silex. Cos. *Wetzstein.*
wwas.		
Wihma	Karuj.	Nisus. *Habicht. Sperber.*
	Kalán.	Cochlear.
	Turk. Tork. Torka. Torok.	Guttur.
as.	Kutyátska.	Caniculus.
Kutsika.		
t.	Küs. Kivül.	*An der Seite.* Ad latus.
t.	Kivülröl.	*Von der Seite.* De latere.
pä.	*Künöke.* Könyök.	Cubitus. *Ellenbogen.*
a.	Fütni.	*Anheitzen.* Calefacere.
ma.	Sütni.	*Braten.* Torrere.
das. Lapjo.	Lapát. Lapátos.	*Schaufel.* Pala.
		Die Lade.
(*Schiff*).	Ladik.	*Die Kahne.* Linter.
	Láda.	Arca *Koffer. Verschlag.*
mees.	Lako ember. Jol-lako.	*Schmarotzer.* Parasytus.
	Elödi. Létsapo. Eszem iszom.	
a.	Lakni. Jollakni.	*Schmarotzen.* Helluari.
ma.	Lakodalmazni.	Comessari.
	Lap. Lapu. Lapáj. Lapos. Folt.	*Der Lappen. Ein Fleck.*

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Lebbe.	Lépö. Léptſö. Kü-ſzöb.	*Tührſchwelle.* Limen.
Leeb. Lenud.	Lehet. Meglehet.	Fieri poteſt. *Es mag ſeyn*
Leem.	Lév. Levem.	Juſculum. *Suppe.*
Lehhitama.	Lebelni. Lebeg-tetni.	*Sanft wehen.* Leni aura perflare.
Leht.	Levél.	Folium. Pagina.
Leig.	Lágy. Lágy meleg.	Tepidum. *Lau. Weich.*
Leug.	Leng. Lengedezö-ſzél. Lengeteg.	Lenis aura. Zephyrus.
Lüdrik.	Lidértz. Lüdértz (Noctambulo).	*Gottespferdchen* (Avis).
Lög.	Elig. Elég.	Satis.
Löngus. Longus.	Lézengö.	*Tagedieb.* Otioſus.
	Czel*löngö.*	
Ma. *Abl.* Maaſt.	Mezö. Föld.	Terra.
Ma mees.	Mezömies. Föld-mives.	Agricola. *Einwohner.*
Maks.	Máj.	Jecur.
Maſſa jalg kanna.	Máſzo gyalog tyuk.	*Kriechkuhn.*
	Máſzo lábu tyuk.	
	Sziv. Indulat.	*Gemüth. Sinn. Vernunft.*
Meel.	Akarat. Okoſſág.	*Verſtand. Gedächtniß.*
	Elme.	*Vorſatz. Wille.*
	Mely.	Pectus.
Temma mee	Annak mellye (ſzive).	*Er war zornig.*
ſai pahhaks	vala puha (gonoſz)	
Kiwel meel.	Kevél mely (ſziv).	*Widriger Sinn.*
Se tulleb mo mele.	Az jöt mellyembe (elmémbe).	Venit mihi in mentem.
Mees. Mehes.	Férjfi(*Mies Mives*).	Vir (*Operarius. Laborioſus*).
Mehhele minnema.	Férhez menni.	Nubere.
Mäggi.	Hegy.	Mons.
Meſſi.	Méz.	Mel.
Metſa-met.	Erdei méz.	Mel ſylveſtre.
Melega.	-	*Mit Fleiß.*

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Neggema hea melega.	Nezni hiv meleggel.	*Gern sehen.*
Mes? Minki?	Mi? *Dat.* Minek?	Quid?
Mis.	Mi? Ki?	Quis?
Minnema.	Menni.	Ire.
Minni. Minnia. Minnija.	Meny.	Nurus.
Motta.	Motſar.	*Schlam.*
Möirgama. Moirama.	Morgani.	*Brüllen.* Murmurare.
Murk.	Méreg.	Venenum.
Murgi rohhi.	Mérges - fü.	Herba venenata.
Munna.	Mony. Monya. Tyuk mony. Tojás.	Ovum.
Murrelik.	Morog. Morgo. Szomorgo.	*Bekümmert.* Moeſtus.
Möſkma.	Mosni.	Lavare.
Näggema.	Nézni.	Videre.
Näugma.	Nyávogni.	Mautzen. Felis more clamare.
Naine.	Nö. Né.	Foemina.
Naiſetta.	Nötelen.	Caelebs. *Unbeweibt.*
Naitma.	Nöſzni.	Ducere uxorem. *Sich beweiben.*
Neelma.	Nyelni.	Deglutire.
Neelan.	Nyelem.	Deglutio.
Nelja.	Négy.	Quatuor.
Neljandik.	Negyedik.Negyed.	Quadrans.
Neljandelt.	Negyedelt.	
	Negyedſzer.	Quarto.
Neljas.	Négyes.	
	Negyedik.	Quartus.
Neljat-korda.	Negyed - kor (Mikor)?	
	Negyed - ſzer.	Quarta vice.
Neljawörra.	Négy féle.	Quadruplex.
Niitma.		Metere.
	Nyitni.	Aperire.
Nimmi.	Név.	Nomen.
Nimme-andma.	Nevet adni.	Nomen dare.
Nool.	Nyil.	Sagitta.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Noor.		Juvenis.
	Nyár.	Aeftas.
Nugris.	Ugrós.	*Hurtig.* Agilis.
Nülgema.	Nyulni. Elnyulni.	
	Nyuzni.	*Schinden.* Excoriare.
ö. öfe.	Éj.	Nox.
ö. Wö.	öv. öve.	Cingulum.
öhtus. öhto.	öftve. Eft. Eftve.	Vefpera.
öige. öiges.	Igaz.	Juftus.
öigus.	Igazfág.	Juftitia.
Oiftuma.	Olvafztani.	Liquefacere. *Aufthauen.*
Oks.	Ág.	Ramus.
Okfendama.	Okádni.	Vomere.
Oppetus.	Oktatás.	Doctrina. Inftitutio.
Paggan.	Pogány.	Ethnicus.
Pahha.	Puha.Rofz.Gonofz.	Malus.
Paha meel.	Puha mely. Gonofz fziv.	*Unwille. Verdruß.* Malus animus.
Pap.	Pap.	Concionator.
Palloke.	Falatka.	Bolus.
Paffandama.	Foffándani. Fosni.	Purgare. Diarrhaeam habere.
Pea. Pä.	Feje. Fö.	Caput.
Kowwa pea.	Kova fejü.	Memoria debilis.
Pea mees.	Fö ember.	*Ein Haupt der Familie*
Pea oppetus.	Fö oktatás.	*Haupt-Lehre.*
Peäl.	Fejel. Fejül.	Supra. *In loco.*
Peäle.	Fejülle.	Super. *Ad locum.*
Peäle kirri.	Fejül irás.	Infcriptio.
Pergel.	Pergelni.	Urere.
Peält.	Fejülröl.	Defuper. *De loco.*
Pöld.	Föld.	*Feld.* Campus.
Pöllaftus.	Föllöftök.	Ientaculum.
Pörm.	Por.	Pulvis.
Poega.	Fioka. Fiu.	Pullus. Filius.
Pool.	Fél.	Dimidius.
Koio pole.	Haza felé.	Verfus domum.
Peet.	Peti.	Petrus.
Peljus.	Félös. Félelem.	Metus.
Pihho.	Pihe.	Floccus. Pulvis.
Pilw.	*Felvö.* Felhö.	Nubes.
Pilwes.	Felhös.	Nubilus.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Puska.	Sclopetum. *Flinte.*
	Fa.	Lignum. Arbor.
atama.	Poszszantani.	*Einen heimlichen Furz lassen.*
	Posz.	*Ein Schleicher. Heimlicher Furz.*
stus.	Pusztás.	*Ungebautes Feld.*
uks tegge-a.	Porrá tenni.	*Zermalmen.* Conterere. Destruere.
s;	Ág. Ág-bog.	Ramuli.
go. Ränk.	Rengeteg.	Magnus. Immanis.
e ränk.	Rengeteg épület.	Ingens aedificium.
k mets.	Rengeteg erdö.	Horrenda sylva.
gisema.	Hörögni.	*Röcheln.*
hina.	Röhögni.	*Grunzen, wie die Schweine.*
n.	öröm.	Gaudium.
o andja.	öröm adoja.	*Fröhlichmacher.*
us.	örömes.	*Fröhlich.* Hillaris.
	Rua. Ruha.	Vestis.
	Kerist. Kereszt.	Crux.
-emma.	Kereszt Anya.	Mater baptismalis.
.	Szán.	Traha.
a.	Száz.	Centum.
a wera.	Száz féle.	Centuplex.
k.		*Mücke.* Muska.
	Sáska.	*Heuschrecke.* Locusta.
marri.	Szár ikrája.	Surae.
e.	Sok.	Multum.
el.	Samel.	Samuel.
a.	'Sana. '*Sanolni.*	Vox.
	Epe.	Fel.
.		*Schlecht. Arm. Gering.* Vilis.
	Santa.	Claudus.
v.	Szarv. Szaru.	Cornu.
).	Szappany.	Sapo.
.	Szár.	*Schienbein.* Tibia.
	Sajt.	Caseus.
	Seprö.	Faeces.
	Hild. Hid.	Pons.
i.	Szem.	Oculus.
ike.	Szemöke. Szemetske.	Ocellus.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Pillo Silm.	Pillogato fzem.	*Blinzauge.*
Silma wessi.	Szem vize. Könyvhullatás.	Lacrimae.
Silm pilke- minne.	Szempillantas.	Momentum. Nictus oculi.
Silmast silmaga.	Szemtöl fzembe.	De facie ad faciem.
So.	Sár.	Lutum.
Söa. Südda.	Sziv. Szived. *Poss.*	Cor. *Cor tuum.*
Suits.	*Süst.* Füst.	Fumus.
Sült.	Sült.	Coctum. Salitum. Tostum.
Täht.	Tett. Tette van. Tétele van.	*Kennzeichen. Merkmal.*
Täi. Täit.	Tetü. Tetüt. *Acc.*	Pediculus. *Laus.*
Täies. Täieste. Täüs.	Tejes. Tellyes.	Plenus.
Täius.	Tejesség.	Plenitudo.
Täütma. Täitma.	Tötni.	Replere.
Tänne pääw.	Εnaponn.	Hodie.
Täwwelik.	Teli.	Plene. Plenarie.
Taiwas.		Coelum.
	Tavafz.	Ver, in quo ridens Coeli facies omnes creaturas reficit.
Talgus.		*Ein Schmauß für Arbeiter.* Convivium operariorum.
	Dolgos.	*Ein Arbeiter.* Operarius.
Tal.	Talp.	Planta cothurnorum. *Schuhsohle.*
Talwe. Talli.	Tél. Téli.	Hyems.
Tanni.	Dani.	*Daniel.*
Taplema.	Tapni. Tfapni Tépni.	Conculcare. Contrectare.
Tapma.	Tapodni. Toppantani. Dobni.	*Schlagen. Zanken.*
Taplemine. Taplus.	Tfapás. Verekedés. Tfapdofás. Tapodás.	Rixa.
Taplik.	Tfapo. Verekedö.	Rixator.
Tappelus.	Tépelödés. Verekedés.	Pugna. *Die Schlacht.*
Tappetud.	Tapotott. Tépetett. ölt.	Occifus.

Esthonice.

[...]sthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
ikut. Ta- i.	Tatárka.	*Buchweitzen.* Polygonum Fagopyrum.
ma.	Tudni.	Scire.
natta.	Tudatlan.	Indoctus. Infcius.
ema.	Tegyem. *Optativ.*	Faciam. Laborem.
a teggija.	kovát tegyen. Kötevö.Kö rako. Kö mives.	Murarius. Architectus. *Baumeister.*
Tölg.	Tengej.	Axis.
nti kiwwi	Gyémánt kövi.	Adamas.
	Tök.	Cucurbita.
	Tfits.	Mamma.
andma.	Tfitfet adni.	Lactare.
ve. Tü.		*Das breite Ende eines jeden Dinges.*
vi.	Tö. Tü. Töve.	Radix. Pars inferior et latior. Truncus.
an.		*Ein dummer köppischer Mensch.*
	Tolvaj.	Fur.
ma.	Türkölni. Törni.	*Stoßen.* Terere. Confligere.
edus.	Téfzta. Kováfz.	Maffa. Fermentum. *Sauerteig.*
	Tüz.	Ignis.
ke.	Tüzetske.	Igniculus.
ma.	Tudni.	
ma.	Tuttam. *Perf.*	Scire.
) tutwaft.	Nekem *tudváft.*	
	Nekem tudtomra.	Meo fcitu. Meâ opinione.
a. Tut- r.	Tudva valo.	*Bekannt. Bewuſt.* Notum.
	Tuttam.	Cognitum.
	Szél.	Ventus.
l.		Morbus. Aegritudo.
e többi.	Viz korfág.	Hydrops.
	Törpe.	Brevis.
Tfirgo.		Avis.
	Tfirke.	Pullus gallinaceus.
na.	Tfukni. Szurni.	*Stechen.*
a.	'zgni.	Candefcere. *Glühen.*
		Manatus. *Seehund.*
	ürge.	Glis. Gliris.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Unnine.		Somnolentus. *Schläfrig.*
	Unni. Megunni.	Tedere. Tedio affici.
Undius. Undlik.	Unalmas. Álmos.	Tediosus. Somnolentus. Obliviosus.
Unnetamine.	Unalom. Feledékenység.	Oblivio.
Ussitab.		*Aufstiften.*
	Uszitani.	*Anhetzen.* Incitare.
Uus.	Uj.	Novus.
Uus uduke.	Ujjadon uj. Ujdonat' uj.	*Funkelnagelneu.*
Üllem.	Elsö.	Primus.
Wabbat.	Szabad.	Liberum. Licitum.
Wabbat mees.	Szabad mies.	Freyer *Arbeiter.*
Wabbat naene.	Szabad néne.	Freyes *Weib.*
Wabbadus.	Szabadság.	Libertas.
Wagga.	*Vagaz.* Igaz.	Verus. Pius.
Wahha.	Vihasz. Viasz.	Cera.
Wäi. *Gen.* Wäie.	Vö. Veje.	Gener.
Wälkima.	Villámlani. Villogni.	Fulgurare.
Wälk.	Világ. Villamlás.	*Blitz.* Fulgur.
Wärraja.	Verö. Veröje ellenségeinek.	Victor. *Sieger.*
Wärräja.	Verötze.	Porta. Janua.
Wässima.		Fatigari.
	Veszni.	Perire.
Wäits. Weits.	Bitsok.	Culter.
Waew. Waiw. Waia. Waja.	*Vaja.* Baja. Baj. Nyavaja.	Morbus. Opera. Aerumna. Inquietudo. *Plage. Mühe. Mangel.*
Waewaja.	Nyavajito. Nyomorito.	*Peiniger.* Cruciator.
Waewaline.	Bajos. Nyavajás.	*Mühselig.*
Waisus. Waesus.	Baj. Nyavaja.	*Elend.* Morbus.
Waiwal.	Bajjal. Nyavajával.	Difficulter. Laboriose. Periculose.
Waia.	Vagy. Hanem.	Aut. Sed.
Wak. *Gen.* Waka.	Véka.	Metreta. Mensura. *Maas*
Walgus. Walg.	Világ.	Lux. Lumen.
Ku walge.	Hold világa.	Lux lunae.
Walgustus.	Vilagositas.	Illuminatio.

Esthonic

tonice.	Hungarice.	Latine.
s.	*Fallos. Fálós.* Fájos.	Dolens.
tama.	Fájlaltatni.	Dolere.
ama.	Vállaſztani.	Eligere.
ſetud.	Vállaſztott.	Electus.
a.	Vén.	Senex.
a. Sanna.	Vén 'ſana.	Senex jurgoſus. Praecipue de vetulis dicitur.
a naene.	Vén néne.	Senex. Vetula. Obſtetrix.
as. Wanas.	Vénſég. Vénhedés.	Senectus.
akas.	Vénhedö. Nehezkes.	Senio affectus. *Aeltlich.*
ane.	Veréb.	Paſſer. *Sperling.*
s. Warga.	Oroz. Or.	Fur.
	Farkas.	Lupux. Rapax.
as.		Furtum. Rapina.
.	*Varjék.* Arjék.	Umbra.
ſema.	Várni. Lesni.	Inſidiari.
Gen.		Cuprum. Metallum.
ſe.		
	Vas. *Gen.* Vaſé.	Ferrum.
w waſk.	Veres vas (Réz).	Orichalcum.
w.	Veres.	Ruber.
werrew.	Világos veres.	*Blaſsroth.*
w kriit.	Veres kréta.	*Rötelſtein.*
G Wer- A. Werd.	Vér. G. Vére. A. Vért.	Sanguis.
ne higgi.	Vérinek higja. Veriték. Verejték.	*Blutſchweiſs.*
mas jäma.	Vereſſé lenni. El pirulni.	Erubeſcere. *Erröthen.*
ama.	Vezetni.	*Ziehen. Schleppen.*
ma.	Forditni. Fordulni.	*Sich rollen.*
ma.	Forogni.	*Wirbeln. Drehen.* Girari.
Weſſi.	Viz. Vizi.	Aqua. Aquatilis.
eitma.	Vizet hajtani. Vizelleni.	*Waſſer laſſen.* Mingere.
Wee-wo.	Foo viz. Fojo viz.	Flumen.
a.	Fojni.	Fluere.
a weſſi.	Szem vize.	Lacrymae.
lokſub.	Viz locſog.	*Das Waſſer ſchüpert.*

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Wiet.	öt.	Quinque.
Wiet korda.	öt-kor. ötſzör.	Quinta vice. Quinquies.
Wiggel. *Gen.* Wigla.	Villa.	Furca. *Gabel.*
Wiig.	Fige.	Ficus.
Wigi pu.	Fige fa.	Ficus arbor.
Wilguma. Wälkima.	Villogni. Világolni.	Radiare. *Schimmern.*
Wilgub mio ſilma ees.	Világol az én ſzemem elött.	*Es ſchimmert mir vor den Augen.*
Wima. Wi. Weiſe. Wija.	Vinni. Vigy. Vigye.	*Bringen. Führen.* Ferre. Portare.
Wing.	*Fing.*	*Dunſt vom Ofen. Schmauch. Das Klatſchen: Furz.*
Winguma.	Vinnyogni.	*Winſeln.* Vagire. Ejulare.
Wingumine.	Vinnyogás.	*Das Winſeln.* Vagitus.
Wirg. *Gen.* Wirgo.	Virgontz.	*Munter: Fleißig. Hurtig.* Alacris.
Wirgoma.	Viradni (Virgontzulni). Felébredni.	Evigilare.
Wirkus.	Virgontzſág.	*Emſigkeit:* Diligentia.
Wirwe.	Virgontzul. Friſſen.	Alacriter.
Wirts.		*Miſtlacke. Unreines Waſſer.*
	Virits. Uj, forratlan ſer.	*Ungegohrnes Bier.*
	Nyir virits.	Succus ex vulnerata betula vere ſtillans.
Wiſakas.	Szokás.	*Gebräuchlich.* Conſvetum.
Wiſas.	Viſzſzás. Ravaſz.	Aſtutus. Fraudulentus.
Wiſſa pea.	Viſzſzás fejü.	*Stumpfer Kopf.*
Wiſſa pu.	Viſzſzás fa.	*Zehes Holz.*
Wiſſiſema.	Viſitni.	*Ziſchen. Pfeifen.*
Wits. Wääs.	Veſzſzö.	*Ruthe. Stöckchen.* Virga.
Wit.	Pit. Pits. Pitſa.	Vulva mammalium.
Wiwitaja.		*Ein Zauderer.*
	Vitato. Vitatója. *Poſſ.*	Qui aſſertum aliquod ad nauſeam usque urget.
Witma. Wiwitama.		Tardare.
	Vitatni.	Urgere.
Wiwitus.		Impedimentum.

Esthonice.

Esthonice.	Hungarice.	Latine.
	Vitatás.	Urſio.
Woito.		*In die Wette. Um die Wette.*
	Vojto játék.	Wojto *Spiel.*
Wotka.	Vatka.	*Ungeklarter Branntwein.*
Wö.	öv.	Cingulum.
Wöetama.	övetzeni.	Cingere.
Wöije. Woie.		*Die Schmiere.* Unguentum. *Schmalz.*
	Vaj.	Butyrum.
Wöidma. Woid-	Vajazni.	Ungere. Illinire.
Waik.		*Harz.* Reſina.
Körwa waik.		*Ohrenſchmalz.* Cerumen aurium.
Waikotama.	Vajazni. Mázolni.	*Harzen.* Reſinâ inungere.
Wötma.	Venni (*Vöttem*, Perf.).	*Nehmen.* Accipere.
Zahhatama.	*Zakatolni.*	*Die Hunde hetzen.* Incitare. *Strepere.*
Zippotama.	Czeppenteni.	*Beſprengen.* Stillare.
Zörik.	Kerek.	Rotundus.
Zöritama.	Keriteni.	Circulum deſcribere.
Zöör.	Kör.	Circulus.

Exempla Paradigmatum, in quibus voces hungaricae cum eſthonicis, tam ſono quam modo declinandi, et ſignificatione evidenter conveniunt. Voces hunc in finem ſelegi ſequentes: Waſk, *Ferrum;* Werri, *Sanguis;* Meel, *Animus* (*Mel. Mely. Mej* hungaricum ſignificat *Pectus;* quod eſt *Cordis*, ſeu *Animoſitatis* receptaculum); Leem, *Juſculum;* Taewas, *Coelum* (*Tavaſs* hungaricum ſignificat *Ver*, dum *coelum* facie nova totam naturam exhilarat), Akken, *Feneſtra* (*Akna* hungaricum, ſignificat *Feneſtra*, ſeu *Orificium*, *Puteum* ſalisfodinae), Römus, *Hillaris;* Käſſi, *Manus;* Keel, *Lingua;* Warras, *Fur;* Wiggel, *Furca ſtercoraria* (*Miſtgabel*); Woi, *Butyrum;* Kàrd, *Brachtea, Lamina* (*Kard* hungaricum *Gladium* ſignificat, quod revera ex oblonga

Lamina

Lamina constat), Mees, *Vir* (*Mies* hunga[rice] significat *Operarium*, *Földmives* sign. *Agricolam* [...]*mives* sign. *Murarium*, *Rézmives*, *Cupri-Fab*[...] Ma, *Terra* (*Mezö*, hung. *Campus*), Päiw, (Peiva, hungaricum sign. *Palea*); Suur, *Ma*[...] Wars, *Caulis*.

Esthonice.	*Hungarice.*
N. Wask.	Vas.
G. Wasse.	Vasé.
D. Wassele.	Vasnak.
Wassel.	
A. Waskat.	Vasat.
Wasat.	
Ab. Wassast.	Vasastol.
Wassalt.	Vastol.
N. Werri.	Vér.
G. Werre.	Véré.
D. Werrele.	Vérnek.
A. Werd.	Vért.
Ab. Werrist.	Vérestöl.
Werrest.	
Werrelt.	
N. Meel.	Mely.
G. Mele.	Melyé.
D. Melele.	Melynek.
Melel.	
A. Meelt.	Melyet.
Ab. Melest.	Melyestöl.
Melelt.	Melytöl.
N. Leem.	Lév. *Levem. Poss.*
G. Leme.	— Levemé.
D. Lemele.	— Levemnek.
Lemel.	
A. Leent.	— Levemet.
Ab. Lemelest.	— Levestöl.
Lemelt.	
N. Taewas.	Tavasz.
G. Taewa.	Tavaszé.
D. Taewale.	Tavasznak.
Taewal.	
A. Taewast.	Tavaszt.

Est

Esthonice.	*Hungarice.*
Ab. Taewalaſt.	Tavaſztol.
N. Akken.	Akna.
G. Akna.	Aknáé.
D. Aknale.	Aknának.
A. Aknat.	Aknát.
Ab. Aknaſt.	Aknáſtol.
	Aknátol.
N. Römus.	örömes.
G. Röömſa.	örömeſé.
D. Römſa.	örümesnek.
A. Römuſt.	örömeſt.
Ab. Römſa.	örömeſtöl.
N. Käſſi.	Kéz. Kézi.
G. Käe.	Kézé.
D. Käelé.	Kéznek.
Käſſiile.	
A. Kät.	Kezet.
Ab. Käeſt.	Kezeſtöl.
	Kéztöl.
N. Keel.	Nyelv.
G. Kele.	Nyelvé.
D. Kelele.	Nyelvnek.
A. Keeld.	Nyelvet.
Ab. Keleſt.	Nyelveſtöl.
	Nyelvtöl.
N. Warras.	Oroz. ór.
G. Warga.	Oré.
D. Wargale.	Ornak.
A. Warraſt.	Ort.
Ab. Wargaſt.	Ortol.
N. Wiggel.	Villa.
G. Wigla.	Villáé.
D. Wiglale.	Villának.
A. Wigla.	Villát.
Ab. Wiglaſt.	Villáſtol.
	Villátol.
N. Woi.	Vaj.
G. Woi.	Vajé.
D. Woile.	Vajnak.
A. Woid.	Vajat.
Woit.	Vajt.
Ab. Woiſt.	Vajaſtol.
	Vajtol.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*
N. Kard.	Kard.
G. Karra.	Kardé.
D. Karrale.	Kardnak.
A. Kardot.	Kardot.
Ab. Karraſt.	Kardtol.
Kardaſt.	Kardoſtol.
N. Mees.	Mies. Mives (*Operarius*).
G. Mehhe.	Mieſé.
Mihhe.	
D. Mihelle.	Miesnek.
A. Meeſt.	Mieſt.
Ab. Mihheſt.	Mieſtöl.
N. Ma.	*Mezö.*
G. Maahe.	Mezöé.
D. Maale.	Mezönek.
A. Maad.	Mezöt.
Ab. *Maaſa.*	Mezötöl.
Maaſt.	
N. Päiw.	Peiva (*Palea*).
G. Päiwä.	Peiváé.
D. Päiwäle.	Peivának.
A. Päiwä.	Peivát.
Ab. Päiwäſt.	Peiváſtol.
	Peivátol.
N. Suur.	Ur. Hur (*Dominus. Chord.*
G. Sure.	Ure. Huré.
D. Surele.	Urnak. Hurnak.
A. Suurt.	Urat. Hurt.
Ab. Sureſt.	Uraſtol. Huroſtol.
	Urtol. Hurtol.
N. Wars.	Var (*Cruſta*, qua vulnus duci ſolet).
G. Warre.	Varé.
D. Warrele.	Varnak.
A. Wart.	Vart.
A. Warraſt.	Varaſtol.
	Vartol.

OB:

OBSERVATIONES

CIRCA SEPTEM LINGUAS FENNICAE ORIGINIS

UTI SUNT:

LINGUA VOGULIGA, VOTJAKICA, TSCHUVASCHICA, TSCEREMISSICA, PERMICA, SIRJENICA, MORDUANICA.

HIS ADNEXA SUNT VOCABULARIA, LINGUAS HAS ILLUSTRANTIA.

equuntur nunc obſervationes, quae circa ſeptem ıguas fennicae originis factae ſunt.

Adminicula quibus hunc in finem uſus ſum, ant *Primo:* tres Grammaticae ſuperius memoratae, quibus tam obſervationes grammaticas, quam ɔcabula colligere licuit, quae ad linguam Votjakim, Tſchuwaſchicam et Tſcheremiſſicam pertinent. *cundo:* Deſcriptio Tatariae, quam Vitſen ſub tilo: *Noord en Ooſt Tartarye*, edidit Amſtelodami 705 in Fol. Tom. II. Hinc deprompta ſunt vocaıla quaedam morduanica, pag. 624. Tom. II. adıcta. *Tertio:* Collectiones hiſtoriae ruſſicae ſub ulo: *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte.* Petersburg, '58. in cujus pag. 383 usque 410. Tom. 3 inveıntur vocabula ad linguam permicam, ſirjenicam morduanicam pertinentia. *Quarto:* Vocabularium tropolitanum manuſcriptum, continens 336 vocala, 34 gentium maxima ex parte Sibiricarum, od Celebris Profeſſor Petropolitanus FISCHER in ım *Inſtituti Hiſtorici Gottingenſis* dono miſit, mihi ro Cl. Prof. et Reg. Angl. Conſ. J. C. GATTERER ıigne concredere dignatus eſt. Continet vocabuium hocce, vocabula Calmycorum, Bucharorum, tarorum ad fluv. Oby, et Tſchulim degentium, tarorum Tſchatzenſium, Oſtiakorum, Tomenſium,

M Sirae-

Siraenorum Archangelopoli, ad Vitschiogdam, mum et Siselam fluvios degentium, Ostiakorum niseae accolarum, Tungusorum, ad Tunguscam vium habitantium, Assanorum, in desertis Usso et Onae fluv. degentium. Graecorum, Finnoi Wotjakorum, Tscheremissorum, Tschuwascho Tatarorum Casanensium, Morduanorum, Samo rum, Meseniorum, Grusorum, Hungarorum, R rum, Tatarorum, Tobolensium, Wogulorum, I norum, Swedorum, Permiorum, Ostiakorun fluv. Irtisch, Manshurorum, Sinarum, Samojeda Jugrensium, Mongolorum, Tungusorum, in Pr cia Selengensi, et Nertschensi habitantium, Tang rum, Tatarorum Kutznezensium, et ad fluv. T Tschumysch, Condom, et Mrasa habitantium, leutorum, seu Telengutorum, Chalmykorum, vicinorum, et consanguineorum, Tatarorum schensium, et aliorum, in Prov. Krasnojariensi, rum, sive (ut Russi appellant) Arinzorum, K rum, et Kaibalorum, in Prov. Jeniseensi, K schorum, ad fontes Kami, et Manae fluv. Bur rum (Russice Brattorum) in Prov. Irkutensi, Udam, Birussam, Occam, Ijam et alios fluv. tantium.

Pauca admodum reperiri poterant in libris meratis, quae lectorem ad naturam harum lin rum intimius investigendam introduxissent. E ea maxima ex parte Declinationum, Nomi Pronominum, atque nonnullarum Conjugatio Paradigmata. De modo constructionis, de sing ribus harum linguarum proprietatibus fere null dicia inveniri poterant. Non ergo mirabitur l quod notata hujus generis pauciora multo, qua lingua lapponica, finnica, et esthonica adferre l hic inveniat.

De Numeralibus.

Numeralia quatuor nationum notari merentur, plurima eorum cum Numeralibus Hungarorum ·ntiſſime coincidant.

garorum.	*Votjakorum.*	*Tſcheremiſſorum.*	*Vogulorum.*	*Permiorum.*
ik. — *Alter.*	Odik.	Iktet.	Aku.	ötik.
Két.Ket-	Kik.	Koktot.	Kiteg.	Kiik.
om. árma.	Káin.	Kumut.	Kurom.	Kuüm.
y. Négy.	Nil.	Nilit.	Nille.	Njol.
	Vity.	Vizit.	At.	Vit.
,	Kuaty.	Kudut.	Kot.	Kuat
,	Szizim.	Szimit.	Sat.	Siſim.
ltz.	Kiamiſz.	Kandáſe.	Nöllou.	Kőkjammas.
ntz.	Ukmiſz.	Indéſe.	Ontollou.	Ukmuss.
t.	Dáſz.	Lu.	Lou (*Low*.Monoſyl.	Dass.
egyik. tenegy.	Daſzodik.	Luatikte.	Ákukuiplou. *Egy 's tiz* Hung.	
	Daſzkik.	Luatkoktot.	Kitkuiplou. *Kettö 's tiz.* Hung.	
	Daſzkvin.	Luatkumut.	Kurominkuiplou. *Három 's tiz.* Hung.	
	Daſznil.	Luatnilit.		
	Daſzvity.	Luatvizit.		
hat. izenhat.	Daſzkvaty.	Luatkudut.		
	Daſzſzizim.	Luatſimit.		
	Daſzkiamiſz.	Luatkandáſe.		
	Daſzukmiſz.	Luatindéſe.		
ſz.	Kiz.	Kolo.	Kus.	
ſzegyik. luſzon-gy.	Kizodik.		Kuſaku. *Huſz-egy*. Hung.	
ſzkit.	Kizkik.			

	Hungarorum.	*Votjakorum.*	*Tscheremissorum.*	*Vogulorum.*	*Permie*
30	Harmintz.	Kuamin.	Kumlo.	Wüät.	
40	Nigyven. Negyven.	Nildon.	Nille.	Nélmen.	
50	ötven.	Vitton.	Vitle.	átpen.	
60	Hatvan.	Kuatton.	Kutlo.	Kotpen.	
70	Hetven.	Szizimdon.	Simlu.	Satlou.	
80	Nyoltzvan.	Kiamufzton.	Kandáslu.	Nölschät.	
90	Kilentzven.	Ukmisztom.	Indéslu.	óntolschät.	
100	Száz.	Sziu.	Sjudo.	Schät. 101. Schät-aku.	
200	Kitszáz.	Kikfziu.	Koksjudo.	Kitschät.	
300		Kuinsziu.	Kvmsjudo.		
400	Nigyszáz.		Nilsjudo.		
500	ötszáz.		Vitzsjudo.		
600			Kuksjudo.		
700			Simsjudo.		
800			Kandassjudo.		
900			Indéssjudo.		
1000	Ezerszer Millies. — Ezer. Mille.	Sziursz.	Tu'sém.	Schótr. *Myrias.* 100,000.	I.ou S… Schät-Schotr
1000,000			Tjumem.	Schotr-Schotr.	

De Possessivis Tscheremissorum.

Pauca quae inveniri poterant Possessivo exempla enumerabo, quae similitudinem cum sessivis hungaricis evidentem produnt, cum in pı Persona Singulari litteram finalem *m*, in secu Persona literam finnalem *t* et *d*, in prima Plı penultimam *n* tanquam characteristicam consta requirant.

Tscheremissice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Atj*ám*.	Aty*ám*.	Pater meus.
Atj*át*.	Aty*ád*.	— tuus.
Atja'se.	Attya.	— suus.
Atj*ane*.	Aty*ánk*.	— noster.

Tsc

...eremiſſice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Atyátok.	— veſter.
	Attyok.	— illorum.
	Anyám.	Mater mea.
	Anyád.	— tua.
	Annya.	— ſua.
	Anyánk.	— noſtra.
	Anyátok.	— veſtra.
	Annyok.	— illorum.
	Kezem.	Manus mea.
	Kezed.	— tua.
	Keze.	— ſua.
	Kezünk.	— noſtra.
	Kezetek.	— veſtra.
	Kezek.	— illorum.
1.	Vizem.	Aqua mea.
	Vized.	— tua.
	Vize.	— ſua.
	Vizünk.	— noſtra.
	Vizetek.	— veſtra.
ſt.	Vizek.	— illorum.
	Kövem.	Lapis meus.
	Köved.	— tuus.
	Köve.	— ſuus.
	Kövünk.	— noſter.
	Követek.	— veſter.
	Körök.	— illorum.
	Iſtenem.	Deus meus.
	Iſtened.	— tuus.
	Iſtene.	— ſuus.
	Iſtenünk.	— noſter.
	Iſtenetek.	— veſter.
	Iſtenek.	— illorum.

De Verbis.

Circa Verba notatu digna reperi sequen
Primo: Praesentis Indicativi 1. Perf. exit apud Tſc
remiſſos in literam *m*.

Tſcheremiſſice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Lebedám.	Béfedem.	Tego.
Soraktám.	Siratom.	Doploro.
Judem.	Vetem.	Semino.
Tjurlatem.	Simitom.	Demulceo.
Tunuktem.	Tanitom.	Doceo.
Tunemam.	Tanulam.	Diſco.
Uſtem.	Szollitom. Uſzitom.	Voco.
Ilem.	Élem.	Vivo.
Sjudjurem.	Sodorom.	Neo. Contorqueo.
Umalem.	Aluſzom. Álmolom.	Obdormio.
Kutſedalam.	Viaskodom.	Pugno.
Juraltem.	Szeretem.	Amo.
Koſtam.	Koslatam.	Ambulo.
Kütſem.	Kérem.	Rogo.
Szájlem.	Szépitém.	Como.
Sülem.	Lebellem.	Spiro.
Kirem.	Verem.	Ferio.
Tſialtem.	Tſinittom.	Orno.
Umalem.	Lefekſzem.	Cumbo.
Kujeſtam.	Sütöm.	Pinſo.
Oſemám.	Fejérülök.	Albeſco. *Neutr.*
Oſemdem.	Fejéritem.	Dealbo. *Tranſitiv.*
Julem.	Gyujtom. *Gyulom.*	Uro.
Amirgem.	Rutulok.	Turpeſco. *Neutr.*
Amirtem.	Rutitom.	Deturpo. *Tranſiti*
Optem.	Ugatom.	Latro.
Tzamanem.	Szánom.	Condoleo.
Juktem.	Ujjugatom.	Cano.
Nunem.	Nyalom.	Lambo.
Szerem.	Irom.	Scribo.

Tſch

Tscheremissice.	*Hungarice.*	*Latine.*
ılám.	Kérem. *Kıtſalom.*	Peto. *Doloſe efflagito.*
am.	*NyɑlomRágtſálom.*	Manduco. *Lambo.*
lem.	*U'ſikálom.* Adom.	Vendo.
m.	Kérdem.	Interrogo.

Animadvertit lector, duo Verba-Tranſitiva Oſem*dem*, Amir*tem*, more Hungaris confveto, formari, ſcilicet aſſumendo literam *t*, *d*, uti in: Fejér*it*, Ruti*t*.

Secundo. Futurum ſimile eſt Indicativo Prae-i, apud Votjakos, et non aliud, niſi interdum erbium: *mox*, *cras*, *deinde*, illi adjungi ſolet, ut l Hungaros: *Majd olvaſok.* Mox lego; id eſt: *ım.*

Tertio. Quemadmodum apud Hungaros ſic n apud Votjakos, Permios et Cirjanos, Infinitivi ıorum terminantur in *ni.*

1. *Apud Votjacos.*

ıkice.	*Hungarica.*	*Latine.*
.	Enni. Szivni.	Edere.
	Inni.	Bibere.
ıi.	Kurjongatni.	Canere.
	Alunni.	Dormire.
i.	Feküɲni.	Cumbere.
ini.	Foſztani.	Spoliare.
ıi.	Szeretni.	Amare.
ıi.	Viſelni.	Gerere.
ni.	Vagdalni.	Secare.
ıi.	Vetni.	Seminare.
i. Gyirni.	Szántani.Gyurni.	Arare.
ni.	Főzni. Kéſziteni.	Coquere.
ni.	Nyujtani.	Prolongare.
i.	Kereſkedni. Kérni.	Mercari.
ani.	Tſokolni. Szopni.	Oſculari.
	Jöni.	Venire.
	Élni.	Vivere.
i.	Menni.	Ire.
ni.	Nyalni.	Lambere.
.	Ülni. Feküɲni.	Jacere.
i.	Halni.	Mori.

Votjakice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kuziatini.	Hoſzſzitani.	Producere.
Gurjeſztini.	Gerjeſzteni.	Excitare.
Uarani.	Várni.	Servire.
Viini.	Vijni. ölni.	Occidere.
Jugitni.	Égetni. Világitni.	Illuſtrare.
Meratni.	Méretni.	Menſurare.
Todini.	Tudni.	Scire.

2. *Apud Permicos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szolni.	*Szolni.* Énekelni.	Canere.
Usni.	Alunni.	Dormire.
U'ſalni.	Szántani.	Arare.
Munni.	Menni.	Ire.

3. *Apud Cirjanos, v. Sirjenos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szuvni.	Énekelni. Szolni.	Canere.
Noitni.	ütni.	Ferire.
Uzni.	Alunni.	Dormire.
Vodni.	Feküinni.	Jacere.
Voſztni.	Foſztani.	Spoliare.
Ljubitni.	Szeretni.	Amare.
Vundavni.	Vagdalni.	Secare.
Girni.	Szátani. *Gyurni.*	Arare. *Depſere.*
D'ſebni.	Dugni. 'Sebelni.	Recondere.
Kiſtni.	Tölteni.	Replere.
Puni.	Föni. Fözni.	Coquere.

Paradigma Verbi Subſtantivi Votjakici *Vány* Eſt et Tſcheremiſſici: *Ulo.*

Indic. Praeſ.

	Votjacice.	*Hung.*	*Tſcherem.*	*Latine.*
S.	Mon vány.	Én vagyok.	Ulám.	Sum.
	Ton vány.	Te vagy.	Ulát.	Es.
	Szo vány.	ö van.	Ulo (*Valo*).	Eſt.

Votjakice.	*Hungarice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Latine.*
P. Mi vány.	Mi vagyunk.	Ulna (*volna*).	Sumus.
Ti vány.	Ti vagytok.	Ulda.	Eſtis.
Szojoſz-vány.	ők vagynak.	Ulut(*Volt*).	Sunt.
Imperf.			
S. Mon vál.	Én valék.		Eram.
Ton vál.	Te valál.		Eras.
Szo val.	ő vala.		Erat.
P. Mi vál.	Mi valánk.		Eramus.
Ti vál.	Ti valátok.		Eratis.
Szojoſz-vál.	ők valának.		Erant.
S. *Praet.Perf.*			
Mon vui.	Én voltam.	Ilem.	Fui.
Ton vuid.	Te voltál.	Iletz.	Fuiſti.
Szo vuiz.	ő volt.	Ile.	Fuit.
P. Mi vuimi.	Mi voltunk.	Ilná.(*volna*).	Fuimus.
Ti vuidi.	Ti voltatok.	Ildá.	Fuiſtis.
Szojoſz-vuizi.	ők voltanak.	Ilébe.	Fuerunt.
Futur.			
S. Mon vuo.	Én leſzek.	Lijám.	Ero.
Ton vuod.	Te léſzſz.	Liját.	Eris.
Szó vuoſz.	ő leſzen.	Lijés.	Erit.
P. Mi vuom.	Mi leſzünk.	Lina (lenni).	Erimus.
Ti vuodi.	Ti leſztek.	Lida.'	Eritis.
Szojoſz-vuozi.	ők leſznek.	Lit (*Lett*).	Erunt.
Imperat.			
S. ton vu.	légy te.	Li.	Eſto.
P. ti vue.	legyetek ti.	Ul'ſo.	Sitis.
Infinitiv.			
vuuni.	Lennem.	Liját.	
vujni.	Lenned.	Li'ſás.	Eſſe.
vuini.	Lennie.		

Prius horum Paradigmatum, utpote Votjakicum, in pluribus apprime convenit cum hungarico, at ſecundum, Tſcheremiſſicum, paulo longius ab

 anti-

antiqua ſua origine deflexit, in iis tamen partibus, quae notavi, cum vocibus hungaricis: *valo, volna, volt, lett, lenni* coincidit.

Conjugatio negativa Votjakorum peculiare aliquid habet, in quo nulla, quantum ſcio linguarum europearum illi comparari poteſt, at cum hungarica in eo etiam puncto convenit. Videamus Paradigmata utriusque linguae.

Ind. Praeſ. *Votjakice.*	*Hung.*	*Latine.*
S. Mon ugvéráſzki.	Én ſemmondom.	Nec ego dico.
Ton udvéráſzki.	Te ſemmondod.	Nec tu dicis.
Szo ugvéra.	ö ſemmondja.	Nec ille dicit.
P. Mi umvéráſzke.	Mi ſemmondjuk.	Nec nos dicimus.
Ti udvéráſzke.	Ti ſemmondjátok.	Nec vos dicitis.
Szojoſz ugvéralo.	ök ſemmondják.	Nec illi dicunt.
Imperfectum.		
S. Mon eivéra.	Én ſemmondám.	Nec ego dicebam.
Ton edvéra.	Te ſemmondád.	Nec tu dicebas.
Szo ezvéra.	ö ſemmondá.	Mec ille dicebat.
P. Mi emvérale.	Mi ſemmondók.	Nec nos dicebamus.
Ti edvérale.	Ti ſemmondátok.	Nec vos dicebatis.
Szojoſz ezvérale.	ök ſemmondák.	Nec illi dicebant.
Infinit.		
veraniukul.	Mondaniſem-kell.	Nec dicere debeo.

Verbum Subſtantivum negativum Hungarorum evidens hunc in finem exemplum praebet.

Én nem vagyok.	Ego non ſum.
Te nem vagy.	Tu nones.
ö *nints.*	Ille non eſt.
Mi nem vagyunk.	Nos non ſumus.
Ti nem vagytok.	Vos non eſtis.
ök *nintſenek.*	Illi non ſunt.
Én ſemvagyok.	Nec ego ſum.
Te ſem vagy.	Nec tu es.
ö *ſints.*	Nec ille eſt.
Mi ſem vagyunk.	Nec nos ſumus.
Ti ſem vagytok.	Nec vos eſtis.
ök *ſintſenek.*	Nec illi ſunt.

De

De Praepofitionibus.

Maximam demum quoad Praepofitiones Votjakorum animadverto analogiam. Quemadmodum enim hi, fic etiam Hungari Suffixa pronominalia Praepofitionibus adjungunt, atque eas per tres Perfonas in utroque Numero inflectunt.

Votjakice.	*Hung.*	*Latine.*
Dinjám.	Bennem.	In me (*in loco*).
Dinjád.	- ned.	- te.
Diné.	- ne.	- fe.
Dinu.	- nünk.	- nobis.
Dink.	- netek.	- vobis.
Dinko.	- nek.	- fe.
Dorám.	Hózzám.	Ad me.
Dorád.	- zád.	- te.
Dorin.	- zája.	- fe.
Bordám.	Belém.	In me (*ad locum*).
Bordád.	- ed.	- te.
Bordin.	- éje.	- fe.
Urtzám.	Mellém.	Penes me.
Urtzád.	- éd.	- - te.
Urtzin.	- éje.	- - fe.
Pennám.	Miattam.	Propter me.
Pennád.	- ad.	- - te.
Penná.	- a.	- - fe.
Szerám.	Érettem.	Pro me.
Szerád.	- ed.	- te.
Szeré.	- e.	- fe.
Jenim.	Véllem.	Cum me (*mecum*).
Jenid.	- ed.	- te. te.
Jeniz.	- e.	- fe. fe.
Azjám.	Elöttem.	Coram me.
Azjád.	- ed.	- - te.
Azin.	- e.	- - fe.
Pirtim.	Általam.	Per me.
Pirtid.	- ad.	- te.
Pirtiz.	- a.	- fe.
Vilám.	Rajtam.	Supra me.
Vilád.	- ad.	- - te.

Votja-

Votjakice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Vilin.	– a.	– – se.
Ulám.	Alám.	Sub me.
Ulád.	Alád.	– te.
Ule.	Alá.	– se.
Putskám.	Közzém.	Inter me (*ad locum*).
Putskád.	Közzéd.	– – te.
Putski.	Közzé.	– – se.
Viltim.	Felettem.	Supra me.
Viltid.	– – d.	– – te.
Vilsi.	– – e.	– – se.
Kuszpin.	Köztem.	Inter me (*in loco*).

Observet velim lector in utraque lingua Primam Personam terminari in *m* secundam in *d* quas Terminationes accipiunt hae Praepositiones Possessivae (seu *Suffixatae*) a Pronomine Possessivo hungarico Enyi*m*, meus; Tié*d*, Tuus.

Cum de ordine Constructionis nulla fere mentio in Grammaticis tribus citatis facta sit, hinc circa Syntaxin vix quidquam notare licuit; hoc unum nihilominus adjiciendum censui, quod Adjectiva cum Substantivis constructa per omnes Casus et Numeros invariata manent. En exemplum Tscheremissicum.

Singul.	*Clara nubes.*
N. Jandár pily.	Világos felleg.
N. Jandár pilin.	Világos fellegé.
D. Jandár pilylan.	Világos fellegnek.
A. Jandár pilim.	Világos felleget.
V. Jandár pilem.	Világos felleg.
A. Jandár pilydene.	Világos fellegtöl.
Plural.	
N. Jandár pilysamitz.	Világos fellegek.
G. Jandár pilysamitzin	Világos fellegeké.
D. Jandár pilysamitzlan.	Világos fellegeknek.
A. Jandár pilysamitzim.	Világos fellegeket.
V. Jandár pilysamitzém.	Világos fellegek.
A. Jandár pilysamitzdene.	Világos fellegektöl.

Voca-

Vocabularia ſeptem linguarum, excepta Latina et Hungarica.

Circa haecce Vocabularia notet velim lector. *Primo:* Singulis linguis propriam me adſignaviſſe columnam, quoita primo obtutu unusquisque dignoſcere poſſit, ad quamnam vocabula pertineant linguam. In columna ſexta tres linguae notatae ſunt: Permica, Sirjenica et Morduanica, quarum literas initiales P. S. M. vocibus, quae ad hanc vel illam linguam pertinent, praepoſui. In columna quarta vocabula *Votjakica curſivis*, Tſchuvaſchica rotundis impreſſa ſunt literis.

Secundo: Adjecta eſſe vocabulis quibusdam latinis alia, etiam vocabula, vicinam ſignificationem habentia. Ratio uno alteroque exemplo evidens erit. Vocabulo *Gladius.* Hung. *Kard* immediate adjectum eſt aliud *Culter.* H. *Kes*, ideo, quod in lingua Tſchuvaſchica *Gladius* ſignificat *Kjeß*, quod cum hungarico *Kés* apprime convenit; non autem cum *Kard.* Porro: Fluvius, *Enger* Mare, *Tenger*, veſpertilio, *Vidreu*, Lutra, vidra etc. Ex his cognoſcet quivis, cur vocabula quadam affinia notari debuerint.

Magnam inprimis *Vogulica* vocabula merentur attentionem. *Primo:* quia haec ſono hungarico omnium proxime accedunt. *Secundo:* quia illa etiam, quae a vocabulis Hungaricis ſignificatione differunt; ſono maximopere conveniunt. Non parva mihi ideo ſuborta eſt ſuſpicio, hos olim Hungaris multo viciniores habitaviſſe, quam ullam memoratarum nationum.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Angelus.	Angyal. Istenembere.	
Deus.	Isten.	
Auris.	Fül. File. Filed.	Päll.
Aurum.	Arany. Aranyi.	
Argentum.	Ezüst.	Alna (*Oln*. *Ol* *On*. Stannun
Aqua.	Viz.	Uti. Vti.
Avena.	Zab. *Zavi.*	Sul.
Aquosus.	Vizes.	
Animatus.	Lelkes. *Lelkesem.*	
Alce.	Belin.	
Adverbia.		
– Quomodo?	Miként?	
– Ita.	Ugy.	
– Quantum?	Mennyi?	
– Paucum.	Kitsiny.	
– Minus.	Kitsinyebb. Putzi.	
– Quantum-tantum	A'mennyi, Annyi.	
– Quemadmodum: ita.	Miként, a'ként.	
– Ibi.	Ottan.	
– Alibi.	Másutt (azon).	
– Supra.	Felül (felin).	
– Infra.	Alol (allyán).	
– Pone.	Melette.	
– Qua? illac.	Mellyre? Arra.	
– Quando?	Mikor?	
– Quousque.	Kihez? Kihoz? Meddig?	
– Unde? Aquo.	Kitöl? Honnan?	
– Bifariam.	Kétként.	
– Raro.	Gyér. Gyéren. Ritkán.	
– Tunc.	Akkor.	
Abreviatio.	Kiske. Kitsinke.	
Ala.	Toll. Szárny. Szárnyat. *Accusat.*	Taul.
Animal.	Elö.	
Annulus.	Gyürü. *Tülü.*	Tulie.
Alveus pistorum depsorius.	Tekenö.	

'otjakice. *huvafchice.* *ıer.*	*Tfceremiffice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Pelt.	Pilis.	P. Pélles. S. Peel. Pjel. M. Pilä.
z.		Piled.
		P. Jöfis. Jezys.
ce. Tfchuavi.)	Vfut. Wiid.	P. Wa. S. Wa. M. Wied. Ved.
'fam.		
ı.		
i. *nda. Sominda.* *ın, ozi.*		
ı. *ı? Ottzi.*		
ioz?		
in.		
ı. e. ıt.		
ı.		
na.		*Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Alatus.	Szárnyas.	
Non alatus.	Szárnyatlan.	
Audax. Cordatus.	Szives.	
Adſveſco.	Szokom.	
Ad.	Réá.	
Anguis.	Kigyo.	
Anſer. Anas.	Lud.	Lunt.
Apis.	Méh.	
Aratrum.	Eke.	
Ambulo. Divagor.	Koslatom. - tok.	
Arx.	Vár.	
Agnus.	Bárány (Kos - fiu).	Huis-oſch. Pu-o (*Fiu - kos*).
Aries.	Kos. Bárány. Berbéts.	Kum-oſch. (*Ba kos*).
Aſpicio.	Nézem.	
Amo.	Széretem.	
- Laetatus ſum.	örültem.	
Aeſtas amoena.	Kies. Nyár.	
Arbor.	Fa.	
Arcus.	Ij. *Acc.* Ijjat.	Jäut.
Arena.	Seppedék. Homokos motſár.	Schoppacht.
Altus.	Magas. Mélly. *Méllyen Adv.*	
Arare.	Szántani. *Gyurni.* Depſere.	
Butyrum.	Vaj.	Woj.
Barba.	Szakál (*Fon* pubes).	Tuſs-pun (Bajuſz fon).
Bibo. Bibere.	Iſzom. Inni.	
Brevis.	Kutak.	Ain.
Balneum (*Badſtube*)	Bánya (Feredö).	
Boare.	Bögni.	
Bos. Bos urus (*Auer - Ochs*).	ökör. *Jávor* bika. *Jaur.*	
- - Caballus.	örü. Kos. *Herés.* Monyas	Aur.
- - Caballa.	Tſiko. Nös-aur. Nöſtén-jávor.	Kär.
- - Mannus.	örü-jávor. Bak-javor. 'Bika.	Ni-aur.
- - Taurus.	Tehen. Bornyas-jávor.	Kärs-aur.

Votjakice. *:huvaschice.* ıtli.	*Tscheremissice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
e. djeb. Szikjetab		
	Kiske. Ludo. Luda. Miusk. Aga. Kostam.	
		P. S. Kar.
	Schorok. Paran.	P. Bála. M. Barán. P. Parán. M. Neitän. Negt- jän.
	Juraltem.	
Samojedice).	Pu.	M. Kiase. S. Pu.
ɔn.	Grufinice. Magali.	
ıi. Gironi.		S. Girni. M. Way. P. Wi. S. Wui.
Wuy. ıl. Szokhál. lep. Isäs. Juni.	Jüasch. Kjutjuk.	M. Sakál. Sakan. P. Juni. S. Juna. Juni:
		M. Banja. P. Bördni.
r.		

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
- - Vacca.	Tehén. Bornyas-jávor.	Posnas-aur.
- - Vitulus.	Javor-fi. Bika fiu. Borju.	Saur-pu.
Candela.	Gyértya. *Györtya.*	
Calidus.	Meleg. Melegitett.	Maltep.
Canis.	Eb. *Acc.* Ebet. *Ebt.*	Ampt.
Caput.	Fö. Fej.	Pank (*Finn.* Pä
Cor.	Sziv. Szivem.	Schim.
Campus.	Mezö.	Offa-ma (Hofzí mezö).
Caulis.	Koro.	
Cerevifia.	Ser.	Sfára.
Caper.	Ketske.	
Cornu.	Szaru.	
Catulus.	Kutyá-fi.	
Circulus doliorum.	Abronts.	
Cannabis.	Kender.	
Coena (Serum prandium.	Kéfö ebéd.	
Cepa.	Hagyma. *Chakma.*	
Caro.	Hus.	
Cerafetum.	Tferefznyés.	
Cera.	Viafz.	
Circulus vitreus in feneftris.	Karika. az üveg ablakban.	
Cauda.		
Cochlear.	Kalán.	
Cribrum.	Szita.	
Collum.	Szaka (Velum palati.)	
Cos.	Köfzörü.	
Cereus.	Viafzfzi.	
Gricetus (*Hamfter.* Germ.)	Hörtfök.	
Culex (*Mücke.* *Schnacke.*)	Szunyog.	
Camelus.	Teve.	
Culter.	Kés. Kéfe.	Kätfchi.
Condoleo.	Szánom.	
Cano.	Ujjugatom. Éneklem.	
Crepida. Calceus rufticorum rudis	Botskor. Tfizma. (Gru- fice *Tfchekma*).	Bofchmak. Pólk
Ocreae.		

Votjakice. *vaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
h. Súſsörtah.		
	Wuj.	
m.	Sjum.	M. Sidi. Sej.
(*Stramen.*)	*Sar.*	P. Sur. M. Sura.
Szur. Surah.		
	Keze. Kaſáh.	
aka. Káſa.		
z. *Ketſch.*	Sur.	
ſapi.		
(totus integer)		
ár.		
i abat.		
	(Gruſice. Chachwi).	
viſzi.		
Vuſz.		
ıdik.		
	(Valachice *Pula* Mentula).	M. Pula.
c.		
a.		
a.		
l.		
i.		
	Tirtſik.	
	Singa.	
- *Dui.* -	Tjüje. Tüé, Kiuzin. Küſe. Tzamanem.	
zni (H. Kurngatni.	Juktem.	P. Szolni (Hung. *Loqui.* c. Sztuvni.
ımák. *Baſchák.* -	Baſchmák.	M. Baſchmák.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Cuniculus. Sciurus.	ürge.	
Columba.	Galamb.	
Colchicum autumnale.	Kökörtsén.	
Cochlea.	Tsiga.	
Confligere. Pugnare.	Türkölni.	
Cunnus.	(*Penis.* Mony).	Nonn.
Coquere.	Föni. Fözni. Kifzitni.	
Caro.	Hus.	
Digitus.	Uj. Ujja. Ullyai.	Tulie.
Dolium.	Bodonka. Hordo.	Botschka.
Dormio.	Alufzom. Ájulok.	Kujam.
Dormire.	Feküdni.	Kuin.
Deus.	Iften. *Teremtö. Creator.*	Torom.
Angelus. Deihomo.	Angyal. Iftenember.	
Divitiae.	Buja. Bujaság.	
Dives.	Buja.	
Diabolus.	Vetkes. ördög.	Uitkas.
Doceo.	Tanitom.	
Disco.	Tanulom.	
Dorfum.	Hát.	
Curvus.	Görbe.	
Domus.	Ház.	
Egomet.	önnön. Ennen.	
Ebrius.	Réfzeg.	
Equus.	Lo. Lu.	Lu.
Excitare.	Gerjefzteni.	
Excubitor. Vigil.	örállo.	
Eo.	Menyem. Menyek.	
Ephippii pars (Frenum, *Zaum*).	Hermetz fziju.	
Ego, tu, ille, nos, vos, illi.	Én, te, ö, mi, ti, ök.	
Esuriens.	Étlen (*cibus.* Étel).	Tétal.
Edere.	Enni.	
Felis.	Matska.	Matschich. Mätfcl
Foenum.	Gyom. Burján. Széna.	Pôm (Gyomlál *Hungarice*).
Folium.	Lap. Lapu. *Laput.*	Lupt.
Fons.	Kut. Forrás.	Ut-jafch.
Flavus.	Sári. Sárga.	Sfára.
Forfex.		Kapt.

Votjakice. *ſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
	Ur.	P. Ur. M. Uru.
ertſch.	Gogartſchin.	P. Gulu. S. Gulu. M. Gulka.
		M. Sukal.
		M. Turikht.
ini.		S. Puni.
akice, Dhlui).		
	Muia (*Hung.* Mulni. *Evaneſcere.*	
tor. *Inmar.* *nber.*		P. S. Ien.
n.	Poján.	
	Tunuktem. Tunemam.	
		S. Görb.
		P. Haarez.
m. e.	Rüſten.	M. Iriden.
eſsteni.	Orolo. Mijem. Sermetz.	
		S. Me, te, ſiá, mi, ti, ſié.
i (*Szivni.* ung. ſugere).		S. P. Szjuini.
		M. Lopa.

N 3 *Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Fibula. *Leift.*	Kapots. *Kapta.*	
Frigidus.	Hives. Hideg.	
Fragum.	Eperj.	Bori (*Ebori.*)
Ferrum. Chalybs.	Vas. Atzél.	
Fraudator.	Tſalo.	
Filius.	Fiu. *ötſe* Gyerke.	Pu.
Filia.	Léány. *Néne.*	
Falx meſſoria.	Sarlo.	
Fabula.	Szofia - beſzed.	
Faba, v. *Piſum Germanicum.*	Német borſo.	
Fermentum panis.	Kováſz.	
Farina.	Liſzt.	
Fermento.	Poshadok.	
Fluvius.	Fojo.	Ja.
— Mare.	Tenger.	
Femorale Hungarorum. *Unterhoſen.*	Gatya.	
Feneſtra.	Ablak.	
Orificium, apertura ſalisfodinae.	Akna.	
Frater major.	Bàtyám.	Jögm-pu (öreg-fiu
— minor.	ötſém.	
Fulgur.	Villámlás.	
Fumus.	Füſt. Fuſtöm. *Poſſ.*	Poſchem.
Ferire.	ütni.	
Grando.	Jégeſö.	
Gladius.	Kard.	
-- Cultur.	Kés.	
Gratioſus.	Uri.	
Gener.	Vö. Veje.	
Germanus.	Német.	
Gallus.	Kakas. *Him - tyuk.*	Chui-tauach.
Gallina.	Tſibe. Tyuk *Nö*-tyuk. Nöſtén-tyuk.	Tauach.
Genae.		Pjaut.
Myax.	Bajuſz.	
Homo.	Ember.	Kum.
Humidus. Lotskos.	*Töts. Töltés.* öntözés. Humectatio.	Tites.
Humilis.	Törpe. Alatſon.	Tälku.

Votjakice. *Tschuwaschice.*	*Tscheremissice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Swe.	(*Grusice*, Ziwi).	
(Schélle. *Asélle.* *Atzél* (Tung.)		M. Sala.
Iril. *Eke. Pi.*	Erge.	S. Pi.
Nil.		
Szjorla. *Szjurlo.*		
Szoja.		
Nimits porzi.		
Kvász.		
	Loschasch.	
Virjaposzladap.		
	Enger.	
		S. Gatsch.
	Okna.	
Miché.		
		P. üdschit.
	Wolgontsch.	
		S. Noitni.
Je.		
Kjesz.		P. Kert.
Iri.		
	Venge.	
	Né metsch.	
(*Samojed.* Choimtókoch).		
(*Samojed.* Neu-tokoch).	Zibe.	
	Notschka.	M. Nátschka.
	Ulüsch.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Hyems.	Tél. Tele (*Poſſ.*)	
Hydromel (*Gruſice.* Arake, Arak, vero ſignif. Mſchiari).	Méſer.	
Hordeum.	Árpa.	
Hyrundo.	Fetske.	
Hoſpitium. Manſio.	Szálás.	
Humerus.	Vál.	
Hinnulus. Pullus equinis. Mannulus.	Tſiko.	
Heri.	Tegnap.	
Hypocauſtum.	Szoba. üreg. Udu.	
Hebdomas.	Hét.	Sat.
Ignis.	Tüz.	Taut.
Juſculum.	Leves. Szörböles.	
Illac.	Arra.	
Inferius.	Ajja. Alja. Alol.	
Inde.	Onnan.	
Jejunium.	Böjt.	
In eo. In illo.	Benne.	
Ire.	Menni. Jöni.	Jommán(*Nyòmuni*).
Inteſtinum.	Bél.	Sagk.
Anus.	Segg.	
Janua.	Ajto.	Äau.
Jacere.	Feküni. *ülni.*	
Illuſtrare.	Világitni. *égetni.*	
Lacrumo.	Siratom.	
Loqui.	Szollni. Szoll*attam.* *Praet.*	Lattam.
Lectus.	Agy (Samojed. Szalnia. Szállás.	
Lingua.	Nyelv.	Nielm. Name.
Lignum.	Fa.	
Lens lendis.	Serke.	
Lima.	Reſzelö.	
Cultellus.	Bitſok.	
Longus.	Hoſz. Hoſzſzu.	
Lac coagulatum.	Tarha (*ſoſtéj*).	
Lupulus humulus.	Komlo.	

Votjakice. *chuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
r. Tolalte.	Tele.	M. Tele.
ur. Muſur.		S. Mu-ſur.
Òrbáh.		
ſz.		
	Szola.	
	Vatſe.	
mi. Tichāh.		
	Tengétſcha.	
		M. Kuda.
Tüll.	Tul.	M. Tol. P.Toe.
ı.		
Ajalda.		
ı.		
	Piutjo.	
	Dene.	
i.		P. Munni.
ni.		
›.	'Schoroktam,	
Küll.	Name. Jilma.	P. Kyl. M.Kjel. Kel.
	Pu.	P. Pu. S.Pu. P.Peea.
Szerer.	Sorgendtze.	
i.		
	Ku'ſo.	M. Oczu.
h.		
la.	Umla.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Lupus.	Farkas.	
Luteus. Flavus.	Sárga. Sárig. Sári. Sár.	
Lentus. Segnis.	(Tellengö, vagus),	
Lapis.	Kö. Kü.	Is.
Lambo: Maſtico. *Lambere.*	Nyalom. *Nyalni.*	
Lepus.	Nyul.	
Lucius piſcis.	Tſuka.	
Lucidus.	Világos.	
Mediocriter bonus.	Jotska.	
Mors.	Halál.	
Mater.	Anya.	Ank.
Manus.	Kéz. Kezed.	Kát.
Menſura.	Mérték.	
Médiocris, in ordine.	Középſzerü.	
— — ordo.	Sor.	
Meus, tuus.	Enyim, tiéd.	
— noſter, veſter.	mijenk, tiétek.	
Muſica.	Vidám. Vidámſág.	
Mens.	Éſz.	
Mortarium.	Kölyü.	
Matutinus.	Reggeli.	
Matruelis. *Muhme.*		
— Soror minor.	Hug.	
Manipulus.	Kéve.	
Mel.	Méz.	
Mare.	Tenger.	
Morior. *Mori.*	Halok. *Halni.*	
Multum.	Sok.	
— Plus.	Több. *Sokabb.*	
— Permultum.	Felette ſok.	
Meleagris. *Kalekuter.*	Pujka.	
Martes.	Neſt.	Nioſcha.
Media nox.	Éjfél. Éjjet-fele.	
Mentum.	Ál. Álla.	
Mortuus.	Holt. Halando. *Hallonga.*	Kollong.

Votjakice. Tschuvaschice.	*Tscheremissice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
Kaskar.		M. Virgas.
Szara.		
Cholengi.		
Tschol.	Kiu. Kil.	M. Kjaw. Kiel. Kiäw.
Nyulini.	Nunem. Neljam.	
		M. Numola.
Sſjugah. *Tschuki.*	Sſüga.	
	Volgoda.	M. Wálda.
		M. Jodka.
Kulon.		
Annja. Anái.	Aba.	M. Awai. P. S. Mam.
Mummi. Annai.		
Ki.	Kit.	M. Ked.
Mirtét.		
Sor.		
Minám, tinád.		
— *millyám, tillyád.*		
Vil. Villyamin.		
Ufz.	Ua.	
Tilye.		
Irgi. *Iregi.*		
	Kugu.	
	Kilta.	
	Min. Miu.	M. Med.
Tinnis.	Tengez. Tengis.	
Kulem. Kulini.	Kolem. Kolen.	P. Kulema. S. Kulem. Kuli. M. Kulöff.
	Suku.	
	Sukurak.	
	Sukukaga.	
		M. Kùrka.
	Jütpel.	M. Pjeke-wi (Fél-éj).
		M. Ula.
	Kolen.	M. Kulofs (*Halo's*). *Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Vojulice.*
Mus.	Egér. Egir. ſirge.	Lankyr,
Mercari.	Kereſkedni. Kérni.	
Menſurare.	Mérni. Méretni.	
Naſus.	Orr.	Niol.
Nubes.	Felhö.	Pul.
Nox.	Éj	Ji.
Notus.	Esmerös. Tudós, tudott.	
Nocturnus.	Éi Éjji. Éjjeli.	
Nos.	Mi.	
Niger.	Fekete.	
Cárbo.	Szén.	
Nurus.	Meny.	
Nepos.	Unoka.	
— Frater minor.	Etſém.	
Neo. Contorqueo.	Sodorom.	
Nomen tuum.	A' te neved. Tiéd neved.	
Ocreae.	Botskor.	Poſkas.
Ovis.	Iuh. Kos. *Nökos.* Nöſtény kos.	Oſch. Neoſch.
Obſcurus.	Sütét.	
Ovum.	Mony. Tikmony. Monya.	Mong.
Obdormio.	Álmolom. Álmodom.	
Oculus.	Szem. Szeme.	Scham.
Ova piſcium. *Roggen, Caviar.*	Ikra. Márna.	Márna (*Ova fluri nis.*
Oppidum. *Pagus.*	Hoſzſzfalu (Város).	*Kurtafalu.*
Oſculari.	Tſokolni. Nyalni-ſzopni.	
Occidere.	ölni. Vijni.	
Pruina.	Zuzmaraz.	
Pulchritudo.	Szépſég.	
Pater.	Atya (*öreg*).	Jäg.
Penna.	Tolln.	
Penis.	Koko. Monya.	Weſchi (*Ren ve Hung.*)
Pyrites.	Tüz kövi. Tüz köve.	
Pediculus.	Tetü.	
Pullus gallinaceus.	Tſibe. Tſirke. Czibe.	
Parus (German. *Meiſe*).	Tzinege.	

Votjakice. *Tſchuvaſchkice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
Irgon.	Vürgen.	S. Irgan. Pe. Urgan.
Karini.		
Meratni.		
Nürr.	Njor. Ner.	P. Nür.
Pilem.	Pil. Pullun.	M. Pjel.
Ui. Uin.	Jüt.	P. Oi. S. Woi. M. Wei.
Todmo.		
Uin.		
Min. *Mi.*	Me.	S. Mi. M. Min. P. Mia.
Szid.	Schimä(*Sima.* Glaber).	
Kiny.		
Atſám.		
	Sjudjurem.	
		P. Tead namid.
Tütüm.	Jüt.	
	Muno. Muná. Umalem.	M. Monáh.
Sfin.		P. Sfin. M. Sfielmä. Kſelmed.
		M. Ikra.
Szjupani.		M. Ozuvele. *Jomluvele.*
Viini.		
Zor.		
Szeber.		
Attja. Ati. *Atai.* *Tili.*) *Ai.*	Atja.	P. Ai. S. Bátja, ai. M. Tetei.
Gago. Gogo.	(Pbir. *Faß.* Paſzbi. *Pitſa.* Cunnus. *Sam.*	M. Mona. Mun.
Tilkevi.	Tjulkin.	
Tei.	Ti.	
Tſigi. *Tzipi.*	Tzibe. Tzibenege. } Zibe.	

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Porta.	Kapu, Kapuka.	
Palus. Lacus.	To.	Tut. Tu.
Parvus.	Kitfin. Pitzin. Putzi. Kis.	Hvis (*Monofyll*)
Pondus. Onus.	Teher.	
Pilum.	Ször. Fon (*Pubes*).	Pun.
Pes.	Láb. Gyalog (*Pedeftris*.	Ljäle.
Prolongare. Producere.	Nyujtani.	Hofzfzitani.
Pifum.	Borfo.	
Prandium.	Ebéd.	
Potus.	Ital. Ifzik. (bibit).	
Phiala. Poculum. Pocale.	Kantfó.	
Peffulum(*Schloß*).	Zár. Záro.	
Pifcis.	Hal. Hala.	Kul.
Pilofus.	Szöfzös.	
Pridem.	Tavaly. Minap.	
Pomum. Pomus.	Alma. Alma fa.	
Panis.	Kinyér.	
Petitio.	Kérés.	
— Defraudatio.	Kitfalás.	
Peto. Efflagito.	Kérem.	
Puer. Puella. Infans.	Fiutfka.	Huifchar. Huifk
Familia *das Gef.*	Tfeléd.	
Pectus.	Mely. Mej.	Mágla (Máj. Hu Hepar)
Pellicium.	Suba.	
Pileus. Mitra.	Sapka.	
Pagus. Vicus.	Falu.	Paul.
Pedale.	Labito.	
Pater noster.	Miatyánk.	
Quis?	Kitfoda? Ki?	
Quid?	Mi?	
Qualis?	Minö?	
Quid? (Accuf. et Dativ.	Minőt. Mit? Minek?	
Recondere.	'Sebelni. Dugni.	
Radix. (*Stipula*).	Tarlo. Tar. Tar-buza).	Tar.
Rana.	Béka.	
Ramus.	Ág.	

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Kapka. *Kapka.*	Kapka.	
Ti. Tü. To.		P. Tü. S. Tu.
Ptfikſzi. Kſin, *Pitzi.* *Poktzi.*	(*Buchar.* Kitſchik).	S. Itſchet. M. Wſchinä.
Iwir.		
Szjnſz (Cannabis. *Hung.* Szöſz).		
Nyuitni. Kuziatini.		
Purzja.	Purſza.	
Abat.		
Iſzkje.		
Kliantſa.		
Szora.	Szura.	
Pola.	Kol. Chala.	M. Kâl. Kala.
Sjuſzli.		
Aval.		
Olmáh. *Ulmi.*	Olma. Olmáh.	
	Kinde.	
	Kitſalás.	
	Kitſalam.	
		S. Tſéljad.
		M. Mjeſte.
		M. Schuba.
		S. Schapka. P. M.
		M. Wala. Vele.
		S. P. Labytſch.
		P. Mian aje.
Kitſe? Kin?	Kjo?	
Mar?	Mo?	
Minya?		
Minya?		
	D'ſebni.	
	Ebek.	
	Voſtor.	

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogolice.*
— Flagellum.	Oſtor.	
Rangifer. *Rennthier*.	Lapponiai. Szarvas.	
— Armentum.	Tſorda.	
Ridere.	Katzagni. Moſojgani.	Máintam (*Mont.*
— Plorare.	Sirni.	*Mondottam*)
Ruber.	Vereſſ(*Vir.*Sanguis).	Ur. (*Ueres*).
Silva.	Erdö. *Verdö.*	Vor.
Sclopus. Tormentum.	Puſka (Hoſzu puſka).	
Sepes. Murus.	Efztena. Iſztina.	*Ovilium ſepiment*
Soror major.	Néne. Néméd.	
Soror minor.	Hug.	
Supercilium.	Szemöldök.	
Sanguis.	Vér. Vir.	
Scirpus.	Sás.	
Stramen.	Szalma(*Szalam*, alam).	
— Caulis.	Koro.	
Sagitta.	Nyil.	Niel. Njel.
Stratum. Ordo.	Rit. Rét. Rétenként.	
Seniculus.	Vénetske.	
Scriptor.	Irogato.	
Scriptura. Epiſtola.	Irás. Levél.	
Scamnum.	Pad.	Pal.
Sus. Porcus.	Diſzno. Diſzna. *Poſſ.*	
Scala.	Lajtorja.	
- Pertica. Vectis.	Pozna. Rud.	
Sella equina.	Nyereg.	
Scriptitius.	Irni valo.	
Sanus.	Egeſzſéges.	
— Cor.	Sziv.	
Spiſſus.	Sürü.	
Scribo.	Irom. Iródóm.	(Gruſice *Zera.* Ir.
Strideo.	Tſikorgatok.	
Saltem.	Tſak.	
Servus.	Szolga.	
— Vertagus.	Agár.	
Soror.	Nene.	
— Atavus.	üke.	
Stannum.	On. Olom.	
Secale.	Ro's.	Orſch.
Sic.	Ugy.	
Serus.	Késö.	

Votjakice. *Tschuvaschkice.*	*Tscheremissice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
	Schorda.	
		P. Seralni.
		M. Sirit.
		S. Wir.
		M. Oczupuska.
		M. Oftena.
Apaj.	Aka.	P. Neneda.
Szuzer.	Kugu.Sju'sar(Muhme).	
Szindor.		
Vir.	Vjur.	
Sás.		
Olam. *Kuro.*		
Nd. Niel.		P. Njöl. S.Njow. M. Nall.
Kity.		
Vatzin.		
Sziragán.		
Sziru.		
Szifzna.	Sisnáh.	
Poszma.		
Inyar.		
Szirni.		
Sziv.		
Szura.		M. Sförma.
Sziradap. Sirás.		
Tsigardadap.		
Antsakh.		
	Njugar.	
	Aka.	
	Vulno. Vulna.	Rósüss(Ezüst *Argent*).
Irasch.	Ur'sa. Urschá.	M. Rosa.
	Tuga. Kasz.	

O *Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Sedes. Seſſio.	ülés. ülö-ſzék.	
Securis.	Bárd.	
Sciurus (*Cuniculus*)	ürge.	
Stare.	Álni. *álla.*	Malotlam(*állottam*
Sero. Tardè.	Kéſön.	
Sturio. *Stör.*	Söröge.	Schubpi (*Tſuka*).
Sedeo.	ülöm.	Unlam (*Uølak.* T averſor.
Silere.	Halgatni.	Sütal (*Suttogni.* Muſſitare).
Sitiens.	Szomju.	Aijuch (*Igyuk* Bibamus.
Spoliare.	Foſztani. Foſztni.	
Secare.	Vagdalni.	
Servire. *Expectare.*	Szolgálni. *Várni.*	
Scire.	Tudni.	
Tibialia.	Botskor. Bakkants.	Boſchmak.
Terra.	Föld. Mezö (*Campus*).	Ma.
Tentorium.	Sator.	
Tempus.	Idö.	
Tu.	Te.	
Teſtis.	Tanu. Tanuk. *Plur.*	
Trans.	Tul.	
Traha. *Schlitte.*	Szán.	Schun. Luſchun.
Taurus.	Bika.	
Triticum.	Buza.	Putei.
— Stipula.	Tallo. Tarlo.	
Telum.	Nyil.	
Tempus adeſt.	Ideje.	
Urbs.	Vár.	
Urſus.	Medve.	
— Felis.	Matska.	
Uro.	Gyulom. Gyuitom.	
Umbilicus.	Ködök. Köldök. (*Koko.* Penis).	
Ventus.	Szél. Szil. Szellö.	
Vivus.	Élö. *Ellö.* Parturiens.	Lilling.
Vos.	Ti.	

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Mordŭanice.* S. Ulas. P. Dſhjak.
a.		
	Ur.	P. Ur. M. Uru.
s (Stat).		P. Juwalni.
.	Kaſs.	P. Sulal.
		M. Seurug.
o tui afficior).		
		M. Sinem.
tini.		S. Voſztni.
dini.		S. Vundavni.
ani.		
ni.		
(*Tumulus* ungar.)	(Miza. *Gruſice*).	P. Mu.
		M. Sater.
d. *Dir.*		
	Tin. Tanik. Tuſetz.	
áh.		P. Chan.
		M. Buka.
).		
		M. Nal.
		M. Adaide.
(Samoj. Már).	Maſzka. Maſkjä.	
	Julem.	
i.	Killimde.	
Tillo.		
is. Szil. Sil.	Töl.	P. Tyl. Töl. S. Tol.
. *Uleb.*	Ilikſe.	P. Lolja. S. Ola.
	Te.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Veſper. Heſperus. Nocturnus.	Szürkület. Kéſö-eſtve.	Iti.
Vis.	Erö.	
Veritas.	Igazſág.	
— Elegantia.	Tſin.	
— Comtus.	Tſinos.	
Vox. Sonus.	Szózat. Szo.	
Vacca.	ünö. Tehén.	
Vitulus.	Borju. Bornyu.	
Veſtis ruſticorum ſuperior.	Szokmány.	
Vagor. Obambulo.	Szaladok.	
Vagitus.	Sirás.	
Venditio.	U'ſikálás.	
Vetula.	Kofa.	
Vendo. Emo.	U'ſikálom. Alkuſzom.	
Vivo. *Vivere.*	Élem. Élek. *élni.*	
Equo vehor.	Lovâl menek.	Lul-ménnen.
Vehi. — Ire ambulare. — Per terram ire, ambulare.	Menni. *Födön menni.*	Ménnen (*Vehor.* Ménnem).
Viridis.	Zöld.	
Flavus.	Sárga.	
Voluntas tua (Samojedice.	*Tiéd akaratod. Todi aguarao*).	
Ventroſus.	Haſas.	
Vallis.	Lejtö. Völgy.	
Veſpertilio.	Pup-egér. Denevér. Pup. Pupa-levél.	Wyup.
Lutra.	Vidra.	
Venter.	Has.	Köchra.
Umbilicus.	Köldök.	
Video.	Vélem. ügyelem.	Woilem.
Venire.	Jöni.	

Votjakice.		*Permice. Sirjenice.*
ſchuvaſchice.	*Tſcheremiſſice.*	*Morduanice.*
rla.Kaſs.Sjurgi Kaſs.		
a. Szaſzi.	Somakh.	
Ine.		
Puru.		M. Párna.
man.		M. Suman.
idap.		
	Sorokmás.	
	U'ſalmás.	
	Kuba.	
	U'ſalem.	
.	Ilem.	
		P. Munni. S. Mun.
		Muni.
yne.		P. Menni.
		S. Podan munni.
.	Uſcharga. Kanduſcharga.	Muna.
		M. Lej.
		M. Vidreu.
	Nézem.	M. Neitän. Negtiän.

Dum investigatione harum septem linguarum occuparer, numerosa offendi in vocabulariis 34 gentium vocabula Samojedica, et Ostiakica; quorum nonnulla evidentius multo cum Hungaricis conveniunt, quam ea quae in catalogo jam enumeratorum praemissa sunt, hinc illa quoque notasse non erat supervacaneum.

Notandum, Verba harum linguarum terminari in prima Singulari Praesentis Indicati, more Hungarorum, in *m*, ut *flo*, nüngam; *vehor*, tudscham, menem, *rideo*, piskuám, *eo*-mamendlam, *flo*, malotlam, *sedeo*, máomeslam, *dormio*, mawoitlham, *vehor*, uweldshajachsam, *jaceo* otham, *video* maúlhem, *non video*. entulhem, *non dormio*, entolham, *rideo*, manathlam, *lacrumo*, matüllam.

Samojedae, quorum hic mentio fit, sunt *Mesenii* et *Jugrenses*. *Ostiaki* autem, quorum hic vocabula enumerantur, sunt *Tomenses*, atque fluviorum *Jenisei* et *Irtisch* accolae.

Ordo quo vocabula seinvicem excipiunt: hic est: 1. *Hungarice*, literis rotundis, 2. *Latine cursivis*, 3. *Samojedice rotundis*, 4. *Ostiakice cursivis*.

Isten, *Deus*, *Ejs*.
Sapka, *mitra*, sapka.
Föveny, *arena*, poaning.
Tapasz, *argilla*, tap, *tap*.
Fa, *arbor*, pa, pja, *pob*, *unet-psa*.
To, *lacus*, tô, tu, *tju*, *tu*, *tau*.
Ur, *dominus*, erru, jerru, jerv, *urt*.
Nem, *non*, num.
Veres, *ruber*, *würta*.
Nedves, *humidus*, *nywung*.
Elö, eleven, *vivus*, gile, gule, *lhilen*, ileng.
Halando, halj-meg, *mortuus*, *morere*, kalmer, *kollom*.
Ihatnám, *sitio*, *sitiens*, jauthlam.
Ettem, *comedi*, *satur*, jutem.
Ehetném, éhezem, *esurio*, ehesöm, *ihelem*, *edere*.
Állok, *flo*, állottam, *fleti*, *malotlam*, *flo*.

Néne.

', *foror major*, nena, papalnenau, nene.
y, *filia*, nenu, nenja, *nene*, *nanja*.
ej, veje, *vir*, *gener*, wajzoko.
butyrum, voj.
, *fecale*, orfch.
, triticum, putej.
lapot, lapát, *folium*, *pala*, lupt, *lübet*.
cerevifia, fsára, *ßur*.
caro, *wodfche*, *kitfch*.
bibere (ijándom, *bibam*, *bibero*), jandfha, idalaju, *jandsha*.
gni, *muffitare*.
itni, *filere*, fütal.
ii, *vehi*, *ire*, mennen, *vehor*, mennem.
l menni, *equo vehi*, lul mennen.
n, jöni, *venire*, jomman.
, *fto* (állottam, *fteti*), malotlam.
ii, *ire*, jadarga, *manlu*, mamendlam.
rogni, nyargalni, *errare*, curfitare.
ap, *heri*, tej.
ap, hulnap, *cras culaengatlh*.
meridies, *tfel-tjon-dfhogon*.
nox, ji.
vefper, iti, *jtu*, *fera*.
hebdomas, fati.
meny, *coelum*, numna.
, mezö, *terra*, ma, mogh.
, *fylva*, ârjuch.
urbs, már, vár, váro.
via, *wotta*, *chod*.
, *vicus*, paul.
, *ignis*, taut, *tut*.
g, felhö, *nubes*, *püllem*.
n, burján. *gramen*, *Foenum*, Unkraut, *pum*.
lapis, Kén.
i, on, *ftannum*, ulhn, *uln*.
ferrum, woache, jefe, *kofe woach*.
ény-vas, atzél, *chalybs*, intlwuach, jeze.
pater, *obo*.
filius, pu, *piiwo*.
feleség, *uxor*, nö, nén.
fej, feje, *caput*, wuj.
i, *oculus*, fcham, faiwa, *Sfem*, *fai*.

Fül, *auris*, päll, *pelk.*
Száj, *os*, mjal.
Nyál, *saliva.*
Nyelv, *lingua*, nielm, name, *nalhem*, *name.*
All, *mentum*, nau, *nau.*
Nyak, *collum.*
Kéz, *manus*, kat, *ket.*
Uj, uly, *digitus*, ulia, ulya.
Mej, mely, *pectus*, mágla, meghilh.
Sziv, *cor*, schim, szeu, sej.
Mony, fasz, *penis*, mun, *mun.*
Pitsa, *cunnus*, paszk.
Láb, gyalog, *pes*, jalg, ljäle.
Bocskor, *ocreae*, poskas.
Pad, *scamnum*, pal.
Ajto, *janua*, äau.
Kés, *culter*, kätschi, *ketsch.*
Kanál, *cochleare*, nála.
Ij, iv, *arcus* (*Accus.* ijjat); jäut, *chujtsch.*
Nyil, *sagitta*, njel, *nodhl.*
Szán, *traha*, schun. chan.
Hajo, *navis*, ano.
Tints, pászma, madzag, kötél, *funis*, tynze.
Lu, lo, *equus*, lu, *lhau.*
Matska, *felis*, mätschich, *mütschek.*
Kos, juh, *ovis*, *aries*, *osch.*
Teve, *camelus*, *tüja.*
Eb, *Acc.* ebet, *canis*, *canem*, *amp.*
Egér, *mus*, *ilhenkar.*
Hiuz, *martes scythica*, *niuzosz.*
Nyul, *lepus*, neiko, neuko, *njo.*
Tsiko, *mannulus*, neotsiko, neotzko junoko.
Tyuk, tik, nö-tyuk, nöstén-tyuk, *gallina*, neu-tok *tauach.*
Lud, *anser*, lunt, *lhunt.*
Mony, tik mony, *ovum*, monp.
Márna, *murena.*
Ikra, *ova sturionis*, márna, *maren.*
Hal, *piscis*, chalja, chala, hal, kola. kul, *chala*, *kolle*,
Kokas, him tyuk, *gallus*, choim-tókoch, *chui-tauach.*

Num

Numeralia Oſtiacorum et Hungarórum.

1.	eiet.	egy, egyet.
2.	katn.	kettö.
3.	chulom.	három.
4.	nilha.	nigy, négy.
5.	uwat.	öt.
6.	chôt.	hot, hat.
7.	ſábat.	hét.
8.	nilha.	nyoltz.
9.	artján.	kilentz.
10.	jong.	tiz.
11.	igut-jong.	egy'stiz.
12.	katchutjong.	kettö'stiz.
13.	chutom-chutjong.	három'stiz.
20.	chus.	huſz.
21.	chus-egid.	huſzonegy.
22.	chus-katn.	huſzonkettö.
30.	chulom-jang.	*három tiz*, harmintz.
40.	nilli jang.	*négy-tiz*. negyven.
50.	uwät jang.	*öt tiz*, ötven.
60.	chotiang.	hatvan.
70.	ſabatiang.	hetven.
80.	nilſot.	nyoltzvan.
90.	ovſot.	kilentzven.
100.	ſot.	ſzáz.
101.	ſot-egid.	ſzáz-egy.
200.	kat-ſot.	két-ſzáz.
1000.	türres.	ezer.
2000.	kat-türres.	kétezer.
10,000.	jong-türres.	tiz ezer.
100,000.	ſot-türres.	ſzázezer.

Cum hic de linguis Fennicae originis agatur, ; cum ſuperius de celebri Vocabulario Profeſſoris etropolit. FISCHER jam mentio facta ſit; videamus iidnam de utrisque Cl. Prof. et A. Reg. Conſ. C. GATTERER judicet.

J. C. GATTERERS Einleitung in die ſynchroniſche Univerſalhiſtorie. Götting. 1771. pag. 117.

Finniſche Sprache, nebſt der Ungriſchen, und nniſches Völker-Syſtem.

Zu den Finnischen Völkerschaften, die ich für die Ueberbleibsel der alten Scythen halte, und die alle zusammen nur eine Hauptsprache, obwohl in verschiedenen Mundarten sprechen, gehören: 1) die *Finnen* selbst, im eigentlichen, sowohl Schwedischen, als Russischen Finnland, die sich selbst *Suoma-lainen* nennen, von den Russen aber *Tschuchonetz* oder *Tschuchna* genannt werden. 2) Die *Lappen* in den nördlichsten Gegenden von Norwegen, Schweden und Ruszland, die von den Russen *Lopari* genannt werden, so wie die Schwedischen Lappen sich selbst *Sabme* und *Almag* nennen. 3) Die *Ishoren*, in Ingermannland, von der Ishora, oder dem Inger-Flusse so genannt. 4) die *Esthen* in Esthland, die in den Russischen Jahrbüchern *Tschud*, und bey den Finnen *Viro-lainen* heissen. 5) Die *Liven*, bey Salis im Rigaischen Kreise, und in Curland am Angrischen Strande. 6) Die *Woten* oder *Wotjaken*, an dem Flusse Wjatka im Kasanischen und im Orenburgischen, die sich selbst *Ud* oder *Mordi* nennen, und bey den Tataren *Ar* heissen, und eine weniger gemischte Mundart, die der Tscheremissen, und noch mehr der Permischen am nächsten kommt, reden. 7) Die *Tscheremissen*, oder wie sie sich selbst nennen, *Mari*, auf der linken Seite der Wolga, im Kasanischen und im Orenburgischen, deren Sprache stark mit der Tatarischen vermischt ist. 8) Die *Mordwinen*, auf Russisch *Mordwa*, von sich selbst *Mokscha* genannt, im Orenburgischen, deren Sprache von der vorigen Völker ihrer sehr weit abgeht, wie denn auch ein besonderer Stamm von ihnen, der sich *Erzja* nennt, und eine etwas verschiedene Mundart hat. 9) Die *Permier*, in den Isländischen *Sagen Biarmier*; und 10) die *Syrjanen*, die beyde an den Flüssen Witschegda und Wim wohnen, sich selbst *Romi* nennen, und eine reine

Finnische Mundart reden. 11) Die *Wogulen*, bey den Permiern *Vagol*, und in den Russischen Jahrbüchern *Wugolitschen* und *Ugritschen* genannt, das erste Volk in Sibirien, theils in dem Jugrischen Gebürge; theils längst demselben, zu beyden Seiten auf dem platten Lande, deren Sprache mit der Ungrischen und eigentlichen Finnischen, am nächsten aber mit den Rondischen Ostjaken ihrer überein kommt. 12) Die *Rondischen Ostjaken*, oder wie sie sich selbst nennen, *Chondi-chui*, das ist: Leute von *Konda*, am Nieder-Irtysch und Nieder-Ob, bey Surgut, Tobolsk und Beresov, deren Sprache mit der Permischen und Wogulischen am nächsten verwandt ist. 13) Die *Ungarn*, die sich selbst *Madsharen* (Magyar) nennen, und eine Finnische Mundart reden; s. Hrn. Hofr. SCHLÖZERS Probe Russischer Annalen, S. 101 ff. Die Verwandschaft des Ungrischen mit dem Lappischen insonderheit hat erst neuerlich Herr P. *Sajnovits* dargethan, so wie Herr von Kollar behauptet, dass die Ungrische Sprache in der grammatischen Einrichtung mit der Türkischen sehr überein komme, aber in Ansehung der Wörter von ihr sehr verschieden sey.

Pag. 139. Zur Kenntniss dieser Classe von Sprachen, in so weit sie zu historischer Rangirung der Völker nach der Sprachverwandschaft nöthig ist, dient ganz unvergleichlich das zur Zeit noch ungedruckte Wörterbuch des Herrn Professor FISCHERS zu Petersburg in Folio, welches er in der eigentlichen Uhrschrift dem historischen Institut vor einigen Jahren geschenkt hat. Man findet darin alle charakteristische Wörter von 40 Sprachen, deren je 10 columnenweise neben einander gestellt sind. Ausser der Lateinischen, Griechischen, Russischen, Polnischen und Schwedischen Sprache, enthält dieses Harmonische Wörterbuch, welches das einzige seiner

Art in der Welt ist, die charakteristischen Wöı von den Sprachen: aller *Finnischen* Völker, *Ungarn* mit eingeschlossen etc.

Pag. 141. Wer Fischern, den Verfasser ı Sibirischen Geschichte kennt, wird hierin von iı keine Compilation, aus andern Nachrichten derg. chen es ohnedem über die meisten dieser Sprach gar nicht gibt, sondern etwas Authentisches, und a den Quellen selbst Geschöpftes erwarten. Von d Sprachen der Völker in dem äussersten nördlichst Asien hat er nichts; man kann sie aber aus *Kı schenninikovs* Beschreibung des Landes Kamtschatl worin Nachrichten von diesen Sprachen, und reic Wortregister mitgetheilt werden, kennen lernen.

Appendix I.

Continens.

Vocabularium Tataricum.

Magnum sat longo tempore commercium Hungar inter et Tataros intercississe omnibus notum e Quanta hic vocabulorum mixtura inter duas gent oriri debuerit, sana ratio docet. Affinitatem dı rum linguarum ex hac mixtura deducere pluri jam studuerunt, in quo tamen consequentias lati justo extendendo, has nationes non solum vicin olim, sed affines, ne dicam easdem prorsus fui asseruerunt. Videamus igitur quidnam veri nob ex sola Vocabularii contemplatione, quibusve argumentis elicere liceat.

Hunc in finem praemittam vocabula tatar hungaricis similia, quae ex dissitis et diversis p

vinı

vinciis tataricis per multos itineratores collecta mihi innotuerunt.

Primum quo utebar auxilium erat itinerarium celebre intitulatum: *Nicolaes Witſen Noord und Ooſt Tartary.* Amſterdam. 1705. T. II. In vaſta hac et rariſſima, plurium itineratorum collectione reperi ſequentia.

1. Pag. 68. Tom. I. vocabula ex lingua *Daurica* vel *Dahurica.* Hi *Dahuri* habitant ad fluvium Amur, non procul a Nertſchink verſus orientem.

2. Pag. 297. vocabula *Calmukica.*

3. Tom. II. pag. 578. vocabula *tatarica*, ex Crimia, ſeu Tauria.

4. Pag. 677. vocabula, quae *Tatari Jakuti* uſurpant.

Secundus itinerator erat Strahlenberg cujus *Nord und öſtliche Theil von Europa.* Stockholm 1730. magnum ſatis vocabularium Calmuko Mungalicum exhibet, quod vocabula continet 32 tataricarum nationum ſpecie diverſarum (ut Auct. aſſerit) in pag. 137.

Tertia itineratorum collectio occurrit mihi in Tom. 3. Hiſtoriae Ruſſicae intitulatae: *Müllers Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte.* Petersburg 1758. Hujus pag. 382. usque 410. continet variarum linguarum vocabularia, quibus intercalata ſunt vocabula etiam tatarica.

Quartum adminiculum erat, vocabularium manuſcriptum, ſuperius fuſe deſcriptum Petropolitanum in quo vocabula Tribuum tataricarum plurimarum, et inter ſe valde differentium, numeroſa inveſtigavi. Quid ex his omnibus congerere potuerim, ſequentes docebunt paginae.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Aurum.	Arany.	Alltinn.
Aerumna.	Baj.	Bala.
Anſer. Anas.	Lud. Kátſa.	Galon. Kas. Lonta. Lunt. Koſcha. Gaſs.
Columba.	Galamb.	
Avis.	Madár (*Kátſa.* Anas).	Koſch.
Audax.	Bátor. Vitéz.	Bátir.
Arcus.	Jjj. Kéz-iv.	Hii.
Aries.	Kos.	Khoin. Kods. Kotſchkar. Kotzkar. Oktſcha.
Abi. Diſcede.	Fuſſ.	Boſſ.
Aegrotus.	Beteg.	Yebetzi.
Argentum.	Ezüſt.	Kumis. Jumis. Kümüſch.
Argentum vivum.	– – Kéneſö.	
Altus.	Magas. Böv (*Laxus*).	Byik.
Anguis.	Kigyo.	Kjerpe.
Curvus.	Görbe.	
Agnus.	Bárány. Kos.	Bäran. Koſy. Kooſa. Kooſy.
Ambulare. Ire.	Járni. Iramodni.	Irrene. (Wezi.
Aqua. Flumen.	Viz.	Wed. Weſſi. Wüt.
Arena.	Homok.	Khum. Kum. Kumák.
Auris.	Fül.	Pel.
Aeſtas.	Nyár.	Namuhr.
Aqua.	Viz.	Wa. Uſun.
Bibo.	Iſzom. Iſzon.	
Adulator.	Cſapodár. Cſapzi.	Chopki.
Aper.	Diſzno. Vad diſzno.	Duriſson.
Amygdala.		Nodrogon.
— Nomen herbarum venenatarum.	Nadragulya. Nadragun.	
Barba.	Szakál.	Sagal. Tzakal. Zakal. Sakal.
Bos. Taurus.	Ökör. Bika.	Oeker. Uker. Buchai. Buka. Buga.
Brachia. Manus.	Öl. ölöm. ölem. *Kar.*	Ilin. *Gara.*
Bubalus.	Bival.	Arslon.
Leo.	Oroſzlán.	

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Bibere. Bibit.	Iſzom. Inni. Iſzſza. Iſzod.	Oſſon. Isjaſſe. Itſchedm.
'um.	Vaj.	Mai. Wui. May.
ɔs. Framea.	Buzogány.	Boelegan.
da. Calceus ruorum rudis.	Bocsſkor. Kaptza. Bakkants.	Baſchmák. Katz. Kepſch.
ıleus.	Kék.	Kuk. Kokö. (*Kökény. Kökörtſény.*
ɔrnus. Crepida.		
Sandalia. *Ein Abz vom Pantoffel.*	Sarok.	Tzarok.
m bulgaricum.	Bagaria.	Bulgarie.
r.	Bitſk. Bitſok.	Pſiſk.
'. Aries.	Kecſke. Kos.	Kaſáh. ötſchki. ürſchki. ötzkii.
;.	Itek. Étek.	Ideku.
s.	Pá'ſint.	Ebeſin.
ım.	Ég.	Tengri.
re.	Tenger.	
lus.	Teve.	Temian. Tiue. Theme. Tegö. Tjuja.
'ifia.	Ser.	Schara. Schar. Sirrah. Syra. Sſirja. Sur.
ae.	Salavári.	Schalbuuri.
ı.	Szaru.	Suro.
e.	Böcſö. Böltſö.	Beſciek.
:.	Kutya.	Kudſa. Gida.
	Hus.	Khuſch.
ım. Corduanum.	Szatyán.	Satican.
bs.	Atzél.	Chatin.
	Sziv. Szüvetske.	Süriiki.
ritum triticum ?rütze).		Tutarga.
:um.	Tatárka.	
.	Dudolok. Dalolok.	Dohla. Dodolchu.
us.	Dall.	Dunlachu.
o. *Dudelſack.*	*Duda.*	Duhda.
elabrum (*Candela Gyértya*).		Gerki.
:r curvus hortuɪi.	Koſzor. Katzor.	Kuſzur.
abis.	Kender.	Kindſchur.
lus.		üſün.
s. Cane. *Adverb.*	öſzön. öſzülve.	

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Clavis.	Kults.	Kulp. Atſckutſch. Atzkutz. Kludſch.
Cochlear.	Kalán.	Solang. Chalbagan.
Culter.	Bitſak. Kés.	Bitſak. Bizak.
Cuprum.	Dſeſſ.	Réz.
Currere.	Szaladni.	Solodi.
Currus.	Tergenye. Tereh. Szekér.	Trrgén.
Deus.	Iſten.	Tengeri.
Mare.	-- Tenger.	
Da mihi.	Ide atztze.	Nada atza. Oda atze.
Dominus.	Ur. Uram.	Oeran.
Dies.		üdür.
Tempus.	üdö.	
Dolium.	Kupa (cupa).	Kup.
Dolor.	Sajnállás.	Sijàn.
Dolorificus.	*Saján.* Sajnos.	
Doleo.	Sajnállom.	
Digitus.	Uj.	Luj.
Dormio.	Aluſzom. Nyugſzom. Alatom.	Juchlaimin. Alatem.
Exiguum.	Kitſike.	Bitſchikan.
Eſurio.	Ehezem. Ehetném.	Elezmoe.
Equus cum dorſo perfrictionem vulnerato.	Jártas lo. Feltört hátu lo.	Jartá moerin.
Exſecrari. Calumniari.	Káromolni.	Karanai.
Ebrius.	Réſzeg.	Is ärek. Esrük.
Examino. Inquiro.		Aſok.
-- Fodio.	Aſok.	
Equus.	Lo. Lu.	Lo. Lu.
Edo.	Eſzem. Eſzed.	Aſchidm.
Femoralia.	Gadja. Gagya. Gatya	ümüdün. Gädſch.
Induſium.	Ing. ümeg.	
Fructus.	Gyümölts.	Dzſismis.
Flavus.	Sárga. Sárig. Sári.	Schárga. Schara. Sſára. Sari. Sarik.
Frigus.	Hideg.	Idig.
Felis.	Matſka.	Matzi. Mátſch. Miſchik. Mii. Mitſchuk.
Funis.	Kötö. Kötél.	Kotow.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
la. *Canto.*	Duda. *Dudolok. Dudálok.*	Duduk.
nen.	Lik.	Telik.
	Voltam.	Vardum.
im.	Vas.	Kóſe.
im.	Kantár. Zabola.	Chaſár.
r.	öcſe.	Acha.
dus.	Hives.	Suwok.
s.		Cſorba.
Eine Scharte.	Cſorba.	
lice. *Adv.*	Éhen.	Oelen.
	Or. Tolvaj. Lopo.	Oro. Ura. Bur.
a pro conſervando imento.	Anbâr.	Hambár (Buza verem).
is gallinaceus.	Tik.Kakas.Fö-tyuk.	Taká. Tank. Erétaká (*örü tik. Bak tyuk*). Kookun. Petuk.
ina.	Tyuk. Tik.	Thäouk.Taka.Tauk. Eme-taka. (*Emetik. Nöſtén tyuk*). Zibi-tauk (Tſibetyuk).
do.	Mendörgés (*Tonitru*).	Mendür.
arium.	Kas.	Cacha.
. *Vielfraß.*		Dſoge.
Eine Dohle.	Tſoka.	
us.	Tſomo.	Sumu.
.	Daru.	Togoru.
is.		Uendür.
Spectrum.	Tündér.	
ies.	Jég.	Jenk.
e.	Ál. Alla-ôrtza.	Galchá.
ien.	Burján. Fü.	öljon. *Uljân.*
ilis.	Alatſon.	Alaſcha.
eum.	Árpa.	Arba. Arpa. Arbai.
ns.	Tél.	Telli.
ei maltum.	Árpa káſa.	Arabai.
Gerſtengrütze.		
tinum.	Bél.	Kegideſuin.
Chorda.	Hegedü hur. Bél hur.	(Ex animalium inteſtinis confecta).

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Jaculum.	Hajito. Hajito dárda.	Jeta.
Ignis. Calor.	Tüz.	Tule. Tül. Tjün
Jasminum.	Jásmin.	Dſijan.
— — Urtica.	- - Tſiján.	
Ibi. Illuc.		Nale.
- Apud.	Nál.	
- Apud illum.	Nálla.	
Janua.	Ajto. Ajtotska.	Atbol. úrtka. üüd
Infans. Puella.		Köökön.
— Catulus.	Köjök. Köjököm. *Poſſ.*	
Loqui.	Szollani. Szollás. Szolja.	Suileſcháſſe. Sſul
Levis.	Könnyü.	Kunna.
Lignum.	Fa.	Pu. Fua.
Lingua.	Nyelv. Nielv.	Kelen. Kielen. T Kelle. Kele.
Labium.	Ajak.	Oeroer. Ourur.
— Naſus.	Or.	
Linteum. Lineum.	Gyolts.	Kentſchir.
— Cannabis.	Kender.	
Lancea. Haſta.	- - 'Sida.	Zyda. Schida.
Lynx.	Hiuz.	Schuliſun.
Lupus.		Tzouna. Tzopo.
- Terribilis. Deformis.	Tſunya.	
Lucius. Piſcis.	Tſuka.	Tſuracha. Tſchi gáh. Zuracha.
Lucidus.	Jeg. Eg (*Glacies. Coelum*).	Jegan.
Lorica.	Pantzél.	Koujak.
— Pugnus.	Kujak. ököl.	
Lapis.	Kö. – Köve.	Ku. Kiw.
Leo.	Oroſzlán.	Arſzlán.
Latrare.	Ugatni (Kutya. Canis).	Kudſa.
Lupulus humulus.	Komlo.	Kumelach.
Lepus.	Nyul.	Tulai. Toolai. N
Lupus.	Farkas.	Born.
Vitulus.	Bernyu.	
Lac.	Téj. *Tejet. Acc.*	Sjüt.

Lati

Latine.	Hungarice.	Tatarice.
ulus.	Tfiko.	Murin-tfchikan. Unagan (unoka. *Nepos*).
ius.	Katfagán. *ülü.*	Kattfchugan. *Ilga.*
r.	Anya. Anyám.	Aana. Annám.
er. Foemina.	Afzfzony.	Eme.
Porca.	- - Eme-difzno.	
iles.	Dél Déli idö.	Udé. üdü.
- Tempus.	Idö. üdö.	
.	Szegin. Szégény.	Taigin.
	Tenger.	Denghis. Tengri. Tengis.
. Hungarica.	Kalpag.	Kalpak.
lum.		Kaffab.
- Dilaniare.	Kafzabolni. Méfzárolni.	
us.	Marás.	Maras.
is.	Nagy. öreg. *ölëg.*	Ulu.
us.	O'fonna.	Ufchina.
ida.	Tfuda.	Tfchuda.
s	Kar (Brachium).	Gar.
ius fluvius Transaniae.	Maros Marus. (Frigus interfiffimum).	Marus (Slavonice).
s.	Kéz. Keze.	Kezi. Keffi. Ked.
maros comitatus. *ng.* Mare morm. *Lat.*	Mára maros.	Mare marufa.
um.	A'll.	Jak. (*Collum.* Nyak).
familias.	Gazdafzfzony.	Gergén.
-- Pagi nomen Tranfilvania.	Görgény.	
x. *Schnauzbart.*	Bajufz. Ajakanfzakál.	Mijuk. Urukin fagal.
ius.	Kopo.	Kjopek.
	Halál.	Khalol.
ius.	Halo. *Haljon.*	Ulju.
	Éj. Éjjel.	Soey. Tjel.
(*Avis*).	Katfagán. Karuj.	Cartugan.
.	Or. orom.	Murun.
no.	Nevezem.	Nevra.

Latine.	*Hungarice.*	*Tataricè.*
Niger.	*Beke*, eſt nomen, Familiarum hungaricarum proprie ſignificat. *Fekete.*	Beke.
Negare.	Tagadni.	Dodadghi.
Opera.	Rabota.	Robitta.
Ovis.	Juh. Kos. *Eme-kos.*	Koy. Emekhoin.
Olla in qua coffe coqui ſolet.	Ibrik.	Ibrik.
Oculus.	Szem.	Sem. Sai. Schin.
Os (Labium).	Száj. (Ajak).	Ojack.
Ova piſcium. Caviar. *Fiſchroggen.*	Ikra.	Ikra.
Onus. Sarcina.	Tergenye. Tereh.	Tergeny.
Ovum.	Mony. Tik mony.	Muno. Mona.
Piſum. *Erbſen.*	Borſo.	Burtzak.
Pecus. *Rindvieh.*		Bolun.
— Irrationalis.	Bolond.	
Pulvinar.		Alun.
— Dormire.	Alunni.	
Parvus. Anguſtus.	Keſkeny. Kitſin.	Kiſkennä. Kitzi.
Penna.	Tol. Tollu.	Tulla. Tuj.
Piſcis.	Hal.	Khal. Khul.
Pileus. Mitra.	Sapka.	Schapka. Schapki.
Pulvis.	Por.	Purk.
Pagus. Vicus.	Falu.	Aul.
Parvus. Vilis. Exiguus.	Tſekély. Kitſin.	Tſche-ekén. Kitſchi. Kitſchik. Kitſchuk.
Pomum.	Alma.	Aliman. Alma. Alema. Almáh. Almán.
Pater. Paternus.	Atya. Atyai. Atyám.	Atei. Atta. Abu. Attám.
Pollex.	*Ivejkei.* Hüvejk.	Irrekei.
Penis.	Mony.	Manol.
Planities.	Gödör (Vallis. Fovea).	Ködö.
Philomela.	Fölemile. *Bulemile.*	Bulbul.
Porta.	Kapu.	Kapou. Kapi.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
is.	Kút. *Plur.* Kútak.	Kuduk. Guduk. Chuduk. Kutuk.
ndus.	Mély.	Mel.
ofa loca. Lacus.	Sár. Motſár. *árok.*	Saz. *Ara.* Motſchagi. Tuu.
	Szarka.	Schibe.
gallinacius.	Cſibe. Cſirke.	Zibi.
Avus.	öſöm.	Oeſſum.
. Mulcta.		Adſab.
adficere.	Agyabugyálni.	
m.	Köpenyeg.	Choebnech.
s.	Zálog.	Dzalo.
ps.	Bán.	Uwan. Wan.
re.	Kirni. Kérni.	Kihr.
ns.	Tſere-fa.	Tſchara-fu.
te.	Kérlek.	Kajerlá.
	Veſe.	Bere.
nteſtinum.	— Bél.	
	Fuſſ. Eredj. Keljfel.	Boſſ.
	Nap.	Narán
ſtas.	Nyár.	
	-- Ettſe. Nénnye.	Egecy. Nannja.
quina. *Sattel.*	*Emeltſö. Emeltyü.* Nyereg.	Emeltſi. Emel (a'mely a'lovaglót emeli).
Steer.	Sügér.	Tſogar.
	Handſár.	Changiár.
	Száraz.	Kuru.
i.	Hét. Hetit. *Acc.*	Jetti.
	Majóm.	Maimoen.
us.	Söröge. Sügérhal.	Sürük-balik.
	Ulök. *ültem.*	Olturaman.
	Tſillag.	Zuls.
m. *Schnupf-*		Artzul.
— In facie.	Artzul (Adverb.)	
i. *Eine Molte.*	Tepſi.	Tepchi.
	Szék.	Sſeká.
	Diſzno.	Dongns.
	Ro's.	Arſch. Oros. Roſch.
. Aſcia.	Balta.	Baltáh. Balta. Palta. Baltho.

P 3 *Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Sanguis	Vér. Vir.	Wer. Wir.
Sero. *Adverb.* Vespera.	Kesön.	Ketsch. Kytsch.
Taurus.	Bika.	Boecha. Buchai.
Tigris.		Bars.
Taxus.	Borz.	
Terra.		Mu.
Campus.	Mezö.	
Traha.	Szán.	Tschana.
Tenebrae.	Borongo. Sütét.	Burunkuy.
Tuba.	Furúja.	Burie.
Thraso. Jactator.		Chodala.
— Admirator.	Csodállo.	
Terebra.	Furu.	Urun.
Triticum.	Buza.	Buda. Budai. Butai. Mudai.
Umbilicus.	Köldök.	Kindük. Kündük Küüsü.
Urna.	Veder. Vedre.	Wedre.
Uxor.		Eme.
	Eme-diszno.	Porca.
Veni huc.	Jere ide.	Nari iret. Nari ine
Veni.	- - Jere.	Ire. Jel.
Variegatus equus.	Alak lo. Tarka lo. (Az *Alak*, tarka barka).	Alak moerin.
Vesper.		Buru.
Vesperascit.	Borul.	
Vis.	Erö.	Irik.
Ventus.	Szél. Szélke.	Salkin. Sal. Jel. Sé
Vacca.	ünö. Eme.	Une. Eme.
Vitulus.	Borju.	Biroy.
Verbum.	Ige.	Uge.
Versicolor. Mixtus.	Elegyes. *Tarka-barka.*	Alagia.
Vasculum. coffeanum.	Findsia.	Filgian.
Validus. Fortis.	*Gyavos. Javos.* Joforma.	Giawous.
Viator.	Vándor.	Chandur.
Vita.	Ilet. élet.	Ile.
Vehor.	Járok. Járom. Jarnom.	Jurimin.

Lat

Latine.	Hungarice.	Tatarice.
	Nyargalni. Járkálni.	Jurgaly.
vehi.	Lovan nyargalni.	Jalan jurgaly.
	Gyalog *jalog* nyargalni.	Jejo jurgaly.
	Tavafz.	Towi.
i.	Féreg.	Perk.
	örállo.	Oral. Uroul.
		Eré. Er.
·ies.	örü. Kos.	
›is mas.	Here.	
		Kuptzufu.
acera. Lacinia.	Kaptza.	
	Elö (*Tűrö* Patiens.	Tyry.
er.		Chalon.
:tica.	Cfalán.	

ːx horum vocabulorum collatione patet lin- tataricam ab hungarica effentialiter differre, ·ocabula tatarica cum hungaricis convenientia ıgno fatis numero enumerata fint, et quidem ıtes ob rationes:

Primo. Pronomina harum linguarum nullam fe habent fimilitudinem, praecipue Perfonalia, in Lapponum, Finnorum et Efthonum lingua liter contrario modo obfervare licuit. Jam Pronomina ad claffem vocum charakteriftica- pertinere, omnibus Philofophis, linguarum is notum eft.

Secundo. Licet voces tataricae inter Hunga- ɔdiedum ufitatae reperiantur numerofae, at ıt hae illico fonum aliquem peregrinum, flexio- ıe hungaricam violenter quafi intentatam ad- .t. Contra vero memoratae jam fuperius lin- fennicae, multo magis analogas linguae hun- : voces fuppeditant, quae fimul modo etiam ıris familiari inflecti, declinari, comparari, et ;ari poffunt.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Sanguis	Vér. Vir.	Wer. Wir.
Sero. *Adverb.* Vespera.	Kesön.	Ketsch. Kytsch.
Taurus.	Bika.	Boecha. Buchai.
Tigris.		Bars.
Taxus.	Borz.	
Terra.		Mu.
Campus.	Mezö.	
Traha.	Szán.	Tschana.
Tenebrae.	Borongo. Sötét.	Burunkuy.
Tuba.	Furúja.	Burie.
Thraso. Jactator.		Chodala.
— Admirator.	Csodállo.	
Terebra.	Furu.	Urun.
Triticum.	Buza.	Buda. Budai. Butai. Mudai.
Umbilicus.	Köldök.	Kindük. Kündük Küüsü.
Urna.	Veder. Vedre.	Wedre.
Uxor.		Eme.
	Eme-diszno.	Porca.
Veni huc.	Jere ide.	Nari iret. Nari ine
Veni.	– – Jere.	Ire. Jel.
Variegatus equus.	Alak lo. Tarka lo. (Az *Alak*, tarka barka).	Alak moerin.
Vesper.		Buru.
Vesperascit.	Borul.	
Vis.	Erö.	Irik.
Ventus.	Szél. Szélke.	Salkin. Sal. Jel. Sé
Vacca.	ünö. Eme.	Une. Eme.
Vitulus.	Borju.	Biroy.
Verbum.	Ige.	Uge.
Versicolor. Mixtus.	Elegyes. *Tarka-barka.*	Alagia.
Vasculum coffeanum.	Findsia.	Filgian.
Validus. Fortis.	*Gyavos. Javos.* Joforma.	Giawous.
Viator.	Vándor.	Chandur.
Vita.	Ilet. Élet.	Ile.
Vehor.	Járok. Járom. Jarnom.	Jurimin.

Lat

Latine.	Hungarice.	Tatarice.
ehi.	Nyargalni. Járkálni.	Jurgaly.
juo-vehi.	Lovan nyargalni.	Jalan jurgaly.
:.	Gyalog-jalog nyargalni.	Jejo jurgaly.
r.	Tavafz.	Towi.
rmis.	Féreg.	Perk.
;il.	örállo.	Oral. Uroul.
.		Eré. Er.
Aries.	örü. Kos.	
Apis mas.	Here.	
tis.		Kuptzufu.
tis lacera. Lacinia.	Kaptza.	
us.	Elö (TürőPatiens.	Tyry.
giber.		Chalon.
Urtica.	Cfalán.	

Ex horum vocabulorum collatione patet linım tataricam ab hungarica effentialiter differre, t vocabula tatarica cum hungaricis convenientia magno fatis numero enumerata fint, et quidem uentes ob rationes:

Primo. Pronomina harum linguarum nullam ɜr fe habent fimilitudinem, praecipue Perfonalia, ɔd in Lapponum, Finnorum et Efthonum lingua abiliter contrario modo obfervare licuit. Jam o Pronomina ad claffem vocum charakteriftica ı pertinere, omnibus Philofophis, linguarum liofis notum eft.

Secundo. Licet voces tataricae inter Hungahodiedum ufitatae reperiantur numerofae, at dunt hae illico fonum aliquem peregrinum, flexioıque hungaricam violenter quafi intentatam adtunt. Contra vero memoratae jam fuperius line fennicae, multo magis analogas linguae huncae, voces fuppeditant, quae fimul modo etiam ngaris familiari inflecti, declinari, comparari, et jugari poffunt.

Tertio. Nec Nomina Poſſeſſiva (quibus Suffixa pronominalia adhaerent) tam evidentem in hac lingua ſimilitudinem prae ſe ferunt, uti in allatis obſervatum eſt.

Non ergo aliud numeroſa in linguam hungaricam aſſumta vocabula tatarica demonſtrare videntur, niſi gentem noſtram longo ſatis tempore in eorum vicinitate vixiſſe, atque per continuum cum iis commercium inevitabili neceſſitate voces ab iis tataricas mutuaſſe, aut illis noſtras hungaricas communicaviſſe. At idem obtinet de multis Slavicae originis populis, uti ſunt: Ruſſi, Slavi, Slaviani, Slavonii, Serbi, Poloni, Bohemi, Moravi (quorum exempla numeroſa in ſequentibus adferam), imo et ipſi Valachi, Germanique, a quibus plura vocabula mutuata, hodie civitate hungarica donavimus. Quis tamen ideo has nationes, una ex ſtirpe ortas cum hungarica aſſeveraret?

Non contentus ſola hac vocabulorum tataricorum contemplatione, in auxilium vocavi linguam turcicam, probe ſciens eam non aliud eſſe, quam tataricae Dialectum. Uſus ſum hunc in finem Grammatica Turcica Romae 1780 italico idiomate edita, ex qua Paradigma prolixum Conjugationis depromere, lectorumque judicio ſubmittere conſultum duxi. Conjugatio haec omnem meretur attentionem, cum plurima in ea reperiantur, talia, quae in Conjugationibus Hungarorum deſunt.

Significationes Temporum non alia exprimere potui lingua, quam italica, in latinam enim transferre, ſine ſignificationis detorſione mihi ſaltem poſſibile non videbatur, quod in translatione hungarica quoque non ſine violentia quadam adhibita effici potuit.

Modus

Modus Indicativus.

1. *Praesens indefinitum.*

S. Sevérim, ſevérſim. ſevér. Pl. Sevériz, ſevérſin-iz, ſevérler.
Io amo. Szeretek.

2. *Praeſens continuum, vel determinatum.*

S. Sevéjorum, ſevéjorſun, ſevéjor, Pl. Sevéjoruz, ſevéjorſun-uz, ſevéjorlar.
Io ſto amando, ſzeretetbe foglalatoſkodom, ſzerelmeskedem.

3. *Praeſens duplicatum.*

S. Sevmis olúrum, - olúrſum - olúr.
P. Sevmis olúruz - olúrſun-uz, - olúrlar.
Io vengo ad amare.
Szeretülök (Szeretni kezdek. Fejérülök).

4. *Praeteritum imperfectum indefinitum.*

Sevérdim. Io amavo. Szereték.

5. *Praeterit. imperf. continuum, v. determinatum.*

Sevéjordym. Io ſtavo amando. Szerelmeſkedém.

6. *Praet. imperfectum relativum.*

Sever imiſim. Che io amaſſi.
Be ſzeretném! Bártſak ſzeretném!
Ugyan ſzeretnem!

7. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*
Sevéjor ymyſym. Che Io ſtaſſi amando.
Be ſzérelmeſkedném. Bártſak ſzerelmeſkedném.

8. *Praet. perf. determinatum.*
Sevdim. Io amai, ed ho amato. Szerettem.

9. *Praet. perf. relativum, v. indefinitum.*
Sevmiſim. O mi pare che io abbia amato.
Ugy tetzik hogy ſzerettem volt.

10. *Praet. perf. duplicatum.*
Sevmis oldúm. Io veni, e ſon venuto ad amare.
Szeretni jöttem.

11. *Praet. plusquamperf. determinatum.*
Sevdi idim. Io avevo amato. Szerettem vala.

12. *Praet. pl. perf. remotum.*
Sevmis idim. Io gia avevo amato.
Már ſzerettem vala.

13. *Praet. pl. perf. relativum.*
Sevmis imiſim. Che io aveſſi amato.
Bartſak (Be) ſzerettem volna.

14. *Futurum ſimplex, ſicut Praeſens.*
Severim. Io amo.
Majd; holnap, valaha ſzeretek.

15. *Fut. duplex, ſicut Praeſ.*
Sevmis olurum. Io verro ad amare.
Majd ſzeretni megyek.

16. *Futurum mixtum.*
Sevegeg oldúm.
Io fui e ſono ſtato per amare.
Szeretni voltam.

17. *Fut. mixt. relativum.*
Sevegeg olmuſum.
Che io ſia e foſſi ſtato per amare.
Bár tſak ſzeretni mentem volna!
Hogy ſzeretni mentem volna.
Be ſzerető lettem volna!

Modus Imperativus.

Sev. Ama tu. Szereſſ.

Modus Optativus.

19. *Praeſens, et Praet. imperfectum.*
Bolajki ſevéidim. Idio voleſse che io amaſſi.
Vajha (Bár) ſzeretnék.

20. *Praet. perfectum.*
Bolajki ſevmis olam.
Idio vollia che io abbia amato.
Bártſak (vajha) ſzerettem volna.

21. *Praet. plusq. perfectum.*
Bolájki sevmis oláidim.
Idio vollia-che io avessi amato.
Bártsak (vajha) szerettem volna.

22. *Futurum.*
Bolajki sevém. Idio vollia che io ami.
Hogy szeressek.

Modus subjunctivus simplex.

23. *Praesens indefinitum.*
Sevérsem. Se io amo. Ha szeretek.

24. *Praes. contin. v. determinatum.*
Sevéjorsam. Se io sto amando.
Ha szerelmeskedem.

25. *Praet. imperf. indefinitum.*
Sevérseidim. Quando io amavo.
Mikor szereték.

26. *Praet. imp. cont. v. determinatum.*
Sevéjorsaidym. Quando io stavo amando.
Mikor szerelmeskedém.

27. *Praeterit. Imperf. relativum.*
Sevérse imisim. Che quando io amavo.
Vajha mikor én szereték.

28. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*
Sevejorsa imysym.
Che quando io stavo amando.
Vajha mikor én szerelmeskedém.

29. *Prima vox praeterit. imperfecti.*
Sevsem. Se io amassi. Ha szerettem volna.

30. *Secunda vox praet. imp. et pl. qu. perfecti.*
Sevérdim.
Io amerei, ed avrei amato. *Sicut praet. imp. Indic.*
Szeretnék. Szerettem volna.

31. *Praet. perf. determinatum.*
Sevdi isem. Se, o quando io amai, ed ho amato.
Ha (a' mikor) szereték, v. szerettem.

32. *Praet. perf. relat. v. indefinitum.*
Sevmis ifem.
Che quando io ho amato. Che io abbia amato.
Se io auro amato.
Mikor fzerettem. Hogy fzerettem légyen.
Ha fzerettem lefzek.

33. *Praet. pl. qu. perf. determinatum.*
Sevdi ife idim. Quando io avevo. amato.
Ha fzerettem vala.

34. *Praet. pl. qu. perf. remotum.*
Sevmis ife idim.
Tempo fa quando-io avevo amato.
Rég az ideje hogy fzerettem vala.

35. *Praet. pl. qu. perf. indefinitum.*
Sevmis olfam. Se mai io aveſſi amato.
Ha valaha fzerettem volna.

36. *Prima vox pr. pl. qu. perfecti.*
Sevfé idim. Se io aveſſi amato.
Ha fzerettem volna.

37. *Prima vox pr. pl. perf. remoti.*
Sevmis olfaidym. Se io per l'avanti aveſſi amato.
Ha elöre fzerettem volna.

38. *Secunda vox pr. pl. qu. perf. remoti.*
Sevmis olordum.
Se io avrei gia amato, o farei venuto da amare.
Ha már fzerettem volna, v. fzeretni jöttem volna.

39. *Futurum.*
Sevérfem. Se, o quando io amero. *Sicut Praef.*
Ha, v. mikor fzeretendek.

Modus fubjunctivus.

Qui obligationem et neceſſitatem exprimit.

40. *Praefens et Futurum.*
Sevegeg ifem. Se io ho da amare.
Ha valami fzeretni valóm van.

41. *Praet. imperf. determinatum.*
Sevegeg ifeidim.
Se, o quando io avevo da amare.
Ha, v. mikor fzeretni valóm vala.

42. *Praet. Imperf. relativum.*
Sevegeg imisisem.
Che quando io havevo da amare.
Hogy mikor szeretni valóm vala.

43. *Prima vox praet. imperfecti.*
Sevegég olsám. Se io avessi da amare.
Ha szeretni valóm lenne.

44. *Praet. perf. determinatum.*
Sevegeg oldumysa.
Se, o quando io sono stato per amare.
Ha, v. mikor szeretni voltam.

45. *Praet. perf. relativum.*
Sevegeg olmusysam.
Che quando io sono stato per amare.
Hogy mikor szeretni voltam.

46. *Prima vox praet. pl. qu. perfecti.*
Sevégég olsáidym.
Se io fossi stato per amare.
Ha szeretni lettem volna.

47. *Futurum.*
Sevegég olursám.
Se, o quando io avro da amare.
Ha, v. mikor leszsz szeretni valóm.

Modus Infinitivus.

48. *Praes. et Praet. Imperf.*
Sevmék. Amare. Szeretni.

49. *Declinatio hujus simplex.*
Sevmék. *Gen.* sevmégin etc. (*Italice deest*).
Szeretni, *Gen.* Szeretnijé, D. Szeretninek. - A. nit. etc.

50. *Decl. hujus Possessiva.* 1. *Personae.*
Sevmem-in. Sevmemé. Sevmem-i-den.
Szeretnem. G. Szeretnemé-nek-et etc.

51. — — 2. *Personae.*
Sevmen-in-é-i-den.
Szeretned-é-nek etc.

52. — — 3. *Personae.*
Sevmesi-nin-né-ni-nden.
Szeretnie-jé-nek. t.

53. *Praet. perf. et pl. qu. perfectum.*
Sevdik. Aver amato.
Szeretettnek lenni.

Declinatio hujus simpl. ut prius.
Declinatio hujus Possessiva.

Sevdigim. Szeretettemnek lenni. 1. *Personae.*
Sevdigin. Szeretettednek lenni. 2. *Personae.*
Sevdigi. Szeretettinek lenni. 3. *Personae.*

Nominat. Genit. Dat. Accus. etc.

54. *Futurum simplex.*
Sevegék. Dovere amare. Szeretni kelleni.

Declinatio hujus Possessiva.

Sevegégim. Szeretnem kelleni. 1. *Person.*
Sevegégin. Szeretned kelleni. 2. *Person.*
Sevegegi. Szeretnie kelleni. 3. *Person.*

Nominat. Genitiv. Dat. Accus. etc.

55. *Futurum mixtum.*
Sevegég olmák. Aver dovuto amare.
Szeretni kéntelenültnek lenni.

Decl. hujus Possessiv.

Sevegég oldughum.
Sevegég oldughun.
Sevegég oldughu.
Szeretni kéntelenültnek lennem. 1. *Person.*
— — lenned. 2. *Person.*
— — lennie. 3. *Person.*

Nominat. Genit. Dat. Accus. etc.

56. *Gerundium.*
Sevér iken. Mentre io amo, e amavo. A'midőn szeretek vala.
Sevéjor iken - - tu ami e amavi - - szeretsz vala.
Sevémis iken - - elli etc. - - szeret vala.
Sevegég iken.
Sevmeli iken.
Sevdigim var iken.
Sevdigin var iken.
Sevdigim var imis iken.
Sevdigin var imis iken.
Sevip. Amando, at avendo amato. Szeretve, szeretve léve.
Severék. Amando, col amare. Szeretve, szeretéssel.

Sevinge.

Sevingé. Finche io ami A'mig ſzerettem.
Seveldén beri. Da che io ami. A'mioltától fogva ſzerettem.
Seveli.

57. *Supinum.*
Seve ſeve. Amando piu volte. Szeretvén ſzeretve.

58. *Participii praeſ. et imperfectum.*
Sevér. Chi ama. Szeretö.

59. *Part. praeſ. praet. imp. perf. plusqu. perf.*
S. Sevén-nin. Il quale ama. A'ki ſzeret. A kik ſzeretnek.
P. Sevénlér-in.

60 *Partic. praeterit. perfectum.*
Sevmis. Chi ha amato. A'ki ſzeretett.

61. *Part. praeſ. pr. imp. perf. pl. q. p. Paſſiv. poſſeſſive.*
Sevdigim. Az én ſzerettem-d-ttje etc.

vel: Az én ſzeretettem é-nek, met etc.
A te ſzeretetted. Az ö etc.
A'mi. - A'ti. - Azök ſzeretettjek.
per omnes Caſus et Numeros declinando.
vel: Az én töllem ſzerettetet-é-nek-ttet etc.

62. *Partic. Futurum*
Sevegék, chi ha da amare.
A'kinek ſzeretni-valója van.

63. *Partic. Futur. Paſſivum poſſeſſive.*
Sevegégim. Az én ſzerettetendöm. é-nek-et,
A'te-Azö A'mi-Ati-
Az ök ſzerettetendöjök-é-nek-et.
vel: Az én töllem ſzerettetendö etc.
per omnes Caſus et Num. declinando.

Adferam varias Verbi *Sevmek* ſignificationes uas omnes hungarice reddere conabor, at in quius Verbum hungaricum *Szeretek* hunc in finem non ıfficit, et translationem quandam violentam patiır, ibi alia verba uſu magis recepta in auxilium ocabo.

1. Sevmek.

1. Sevmek.	Szeret--ni.
2. Sevdürmek.	Serettet.--
3. Sevdürilmek.	Szeretőül--.
4. Sevdürdürmek.	Szerettettet.--
5. Sevifchmek.	Szeretkez.--
6. Sevifchilmek.	Szeretkeződ.--
7. Sevifchdürmek.	Szeretkeztet.--
8. Sevilmek.	Szeretőd.--
9. Sevildürmek.	Szerettetőd.
10. Sevmemek.	Nem-fzeret.--
11. Sevilmemek.	Nem-fzeretőd.--
12. Sevhemek.	Nem-fzerethet.--
13. Sevilehmemek.	Nem-fzeretődhet.
14. Sevdürmemek.	Nem-fzerettet.
15. Sevdürehmemek.	Nem-fzerettethet.--
16. Sevinmek.	Szeretked.--
17. Sevinmemek.	Nem-fzeretked.--
18. Sevinememek.	Nem-fzeretkedhet.--
19. Sevindürmek.	Szeretkedtet.--
20. Sevinifchmek.	Szeretkeződ.
21. Sevinifchdürmek.	Szeretődtet.--
22. Sevinifchdürmemek.	Nem-fzeretődtet.--
23. Sevinifchdürehmemek.	Nem fzeretődtethet.--
24. Sevehmemek.	Nem-fzerethet.--
25.	Szeretget.--
26.	Szeretdegel.--
27.	Szeretint.--
28.	Szerettetget.--

Ex attenta hujus Paradigmatis confideratione, et ex ferie 28 fignificationum, feu Formarum Verbi *Severim*, patet evidenter *Primo.* Quod magnus Modorum, Temporumque numerus linguae turcicae, longe fuperat Modos, et Tempora Verborum hungaricorum, cum plurima horum duabus, aut tribus exprimere debuerim vocibus. *Secundo* Infinitivus, Praeteritum, Futurum, et Gerundia turcica declinantur, per omnes Cafus et Numeros, tam in ftatu fimplici, quam in poffeffivo (feu conftructo) quod in lingua hungarica nullatenus fieri poteft. *Tertio*, fignificationes quatuor fub numeris: 25, 26, 27, 28,

are. *Tanulni.* Difcere
are facere. *Tanultatni.* Difcere facere.
ri amare. *Keferülni. Sérülni. Bolondulni.*
ere ut alter faciat amare. *Nézettetni.*
tuo fe amare. *Szövetkezni. Birokozni. öfzvefogatkozni.*
tuo amari. *Tfokolódni. Tafzigálodni. Hálálkodni.*
ere amare mutuo. *Firkeztetni.*
nari. *Verődni. Tünődni. Aggódni. Törődni.*
ere amari. *Büntetődni.*
n-amare. *Szeretetlenkedni. Alkalmatlankodni.*
n-amari. *Szeretetlenülni.*
n-poffe amare. *Szerethetetlenkedni.* Alhatatlankodni.
n-poffe amari. *Szeretődhetetlenülni.*
n-facere amare. *Szerettetősködtelenkedni.*
n-poffe facere amare. *Szerettetőfködhetetlenkedni.*
are feipfum. Complacere fibi. *Ditfekedni, Kérkedni.*
n-amare feipfum. *Kérkedetlenkedni.*
n-poffe amare feipfum. *Kérkedhetetlenkedni.*
cere ut qui fe amat. *Gyönyörködtetni.*
nul gaudere cum aliis. *Szövetkeződni. Mérekeződni.*
ere fe amari. *Kedveltetni.*
n facere fe amari. *Untatni.*
n-poffe facere fe amari. *Untathatni.*
n-poffe amare. *Szerethetetlenkedni.*
ntidem amare. *Tfalogatni.*
latim amare. *Esdegel az efő.*
-aliquantulum-amare. *Legyinteni. Nyalintani.*
ere ut alter identidem amet.

atae apud Hungaros ufitatiffimae, in Turcico de-
erantur. *Quarto.* Conjugationes Negativas apud
rcas una voce exprimi folitas, fub numeris: 10,
, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 24, Hungari
abus vocibus transferunt. Quoad Syntaxin hujus
guae, judicium doctiffimi Kollar jam fuperius
moravi.

Ex tanta igitur Paradigmatum diverfitate de-
ci merito poteft, linguam turciam, confequenter
am alias tataricae Dialectus, cum hungarica non
i in generalibus convenire proprietatibus, quae
n omnibus fere orientis linguis communes funt,

 ex.

ex. gr. in Suffixis, Poſtpoſitionibus, ſignification quibusdam verbalibus etc. At ſimilitudo lingua *Fennicae* originis, jam demonſtrata pluribus m ſeſe exerit characteribus, iisque eſſentialibus, in teceſſum longe lateque enumeratis.

*

Appendix II.

Vocabulorum linguam Hungaricam illuſtranti excerptorum ex opere praeſtantiſſimo iuſſu Pot tiſſimae Imperatricis Catharinae II. publicato, titulus Roſſicus (Roſſicis enim totum eſt impreſ literis).

Szravnitelynije Szlovari vſsjekh jazikov i narjetſii, brannije deznitzeju vſsevißotſaiſei oßobi. Otdjela pervoje, ßoder'ſaſtſeje v'ßebje, jevropeißkije i ázià kije jaziki. Tſaßty Pervaja, v' Szanktpeterb. 1786. Tſaßty Vtoraja. 1789.

Titulus autem ejus Latinus hic eſt.

Vocabularia linguarum totius orbis comparativa guſtiſſimae cura collecta. Sectionis Primae linguas ropae et Aſiae complexae Pars Prior, Anno 17 Petropoli, typis Joannis Caroli Schnoor. Par ſecunda, Anno 1789.

Cujus incomparabilis operis, non injucund fore puto, ſi aliquam meis Popularibus dedero titiam, cum, tam ob raritatem paucorum in ma bus verſetur, tam ob characterum Roſſicorum in lentiam exterorum pauciſſimis legi poſſit.

P

Pars prior vocabularii continet vocabula 130, Pars secunda 143, in summa ambae continent vocabula 273.

Ordo, quem Editores observaverunt, atque in Praefatione Libri, tam Latina, quam Rossica clare proposuerunt, ex uno vocabulo *Deus*, quod primi articuli loco stat, patebit. Hunc articulum lectoribus meis integrum proponere non abs re judicavi; Primo, quia ex eo totius vocabularii dispositio illico innotescet. Secundo, quia 200 illae linguae, in quas vocabula haec translata sunt, systemate geographico ordinatae, 200 numeris signatae, non aliter, nisi ex hoc catalogo investigari possunt.

Continet vocabularium illud vocabula bene multa, quorum hic numerum satis amplum excerpere visum est, quoniam 1) earum plurima cum vocabulis Hungaricis accurate conveniunt. 2) Alia numerosa, ideas illi vicinas denotant. 3) Nonnulla similitudinem paulo remotiorem manifeste produnt.

Vocabula autem a me excerpta hoc ordine digeram.

Primo loco ponam vocem hungaricam cum sua significatione latina, cui numerum vocabularii, articulos 273 ordine distinguentem, immediate subjungam, ex quo ordo articulorum, seu vocabulorum 273 innotescet.

Secundo. Adjiciam nonnullis horum articulorum, saepe uni plura vocabula hungarica, quae in Vocabulario Petropolitano prorsus desiderantur. Ratio hujus est, quod istiusmodi vocabula ideas valde vicinas cum voce primaria exprimunt. Exemplo res clarescet. Sub numero vocabularii Petropolitani 190 legitur articulus *Miles*, Hung. *Katona*, at huic aliae praeterea voces hungaricae sex subjunctae sunt, eo quod hae omnes sociam cum voce *Miles* ideam notant, quarum in vocabulo Petropolitano omnium

invenire potui veſtigia. Hujusmodi vocum comtemplatione cuivis apparebit, voces has Hungaris familiares apud decem diverſas nationes ideam *Militis* exprimere.

Dum igitur Lector hanc aut illam vocem in excerpto meo vocabulario noſſe deſiderat, ad quamnam pertineat linguam, is numerum voci praefixum, é catalogo hocce excutiet, atque nomen nationis, in cujus lingua vox quaeſita in uſu eſt, inveniet. Ex. gr. ſi quis ſub Articulo 190 *Miles*, inveſtigare vult, ad quamnam linguam pertineat vocabulum *Bátor?* numerus illi praefixus 105 in catalogo, nationem ſub nomine *Trukmannorum* indigitabit. Eodem modo inveniet vocabulum *Vitétz*, ſub numero 3 in lingua *Slavonica Militem* ſidnificare. Ex duobus his exemplis clare intelliget lector, quomodo vocabulum quodlibet hic adnotatum ad propriam ſibi nationem reduci poſſit.

Primo igitur loco rationem reddam, cur ſub quibusdam articulis vocabula hungarica duo, aut plura adferre oportuerit.

Secundo breviter notabo, in quanam mundi parte quaevis in catalogo memoratarum 200 nationum habitet, ut vel illi, qui primis quaſi labiis Geographiam deguſtaverunt, patriam harum gentium ſine ullo negotio ediſcere queant.

Quod ad primum adtinet, plura interdum vocabula hungarica nonnullis articulis ſubjungxi, quod eorum ſignificationem his valde accedere animadverti. Unde clare éduci poteſt Hungaros olim vicinos his Nationibus vixiſſe, atque vocabula haec ab iis mutuaviſſe, aut, vice verſa, propria illis communicaviſſe.

Iſtiusmodi vocabula ad tres praecipue fontes referri poſſe videntur. Nonnula enim eorum ſunt antiqua *Hungaricae* ſeu *Fennicae* originis. Haec vere hungarice ſonant, et hungaricum flexionis modum admit-

mittunt. Alia sunt *Tatarica*, quae per longum m iis contubernium Hungari receperunt, haec ob um diuturnum videntur quidem hungarice sonare; d flexionem hungaricam aversantur. Tertium ge- is est *Slavicae* originis, qualium vocum numerus : immensus. Vocabula hujus generis attento Lectori se facile produnt quanam sint origine sata. Horum urima oeconomiam et artes concernentia, ad cal- m hujus operis exhibebo.

Sub Numero 107 est Vox *Ripa*. Hung. *Part.* c duas voces notavi: 1. *Berek.* Lucus, in ripa im fluviorum *Lucus* sunt frequentissimi. 2. *Bereg irmegye.* Comitatus *Beregiensis* in Hungaria. Obser- vi enim plurima nomina Comitatuum, Urbium, ppidorum, Pagorum, Vicorum, Praediorum, et uviorum in Hungaria et Transilvania vocabulis ud has nationes asiaticas usitatis nuncupari. Huc :tinent sequentia. *Máramaros. Comitatus Mara- rosiensis*, quod nomen apud Asiaticos Russos, alias- e nationes. *Mare mortuum. Mare glaciale.* (Mare *arusa*) notare ferunt. Fluvius Transilvaniae maxi- is *Maros*, *Marus*, aeque ex hoc fonte originem xit, nam vox Russica *Maroz*, frigus significat. ppidum Transilvaniae in montanis *Zalatna*; in jus vicinitatibus tantus auri thesaurus in abditis rae visceribus latet, merito traxit nomen suum ex ce *Zoloto*, Aurum. Pagus Transilvaniae *Kara* nificat apud Tataros *Niger*. Sub numero 209 in nguis 89 — 106. 135. 136. 137. Oppidum et uvius *Kraßna*, significat apud eosdem *Ruber*, sub imero 210. Pagus *Dorog* in Hungaria *viam pu- cam*, civitas autem populosa *Debretzen*, *Bonas ndinas*, v. *Bonum diem*, significat. *Kerepes* notat: *ive praeditum*, *Kerep* enim apud Vogules *navim* nificat. *Szolnok*, Salinus, Russice: *Szolnik. Bala- t*, lacus Hungariae 12 milliaria longus, significat

Q 3 *Uliginem*,

Uliginem, *Paludem*, Ruſſice: Bolotom. Sequentes vero Tranſilvaniae pagi omnes ſunt Slavicae originis. *Beretzk* Pratum, Arvum, *die Heyde*. Ruſſice *Vereſk*. *Zágon*, *die Hürde*, caula, *Bogáts*. *Bogát*. *Reich*, *er-giebig*. *Palatka*, ſignificat: *Palatiolum*, *Tabernam*, *Palatki* autem *Tentorium*. *Sziliſtſe*, Magnum robur, *Szeliſtſe*, Pagus. *Peretſen*, Numerus. '*Suk*. Inſectum, aut Scarabeus. *Letom*, ruſſice *Ljetom*, Per aeſtatem. *Tſan*, *die Kufe*, *Trog*, Alveus, Aquarium. *Poján*, ruſſice *Poljána*. Extirpatitium, v. Locus, in medio ſilvarum, ab arboribus purgatus, Pratum. *Rétſe*. ruſſice *Rets*, vox, verbum. *Szilágy*, ruſſice *Sziláts*, Homo violentus. *Naſzod*, ruſſice *Naſzjed*, Inſidiae. *Beſenyö*, *Ausgelaſſen*. *Toplitza*, Ruſſ. *Teplitza*, Balneum.

At his omnibus majorem meretur attentionem comitatus Tranſilvaniae Hunyadienſis, in quo fluvii, oppida, et pagi multi, nomen Slavicum obtinuerunt. Capitale ejus oppidum *Deva*, ruſſice, *Djeva*, ſignificat *Virginem*. Fluentum praeterlabens *Tſerna*, ſignificat *Nigrum*. Oppidulum vicinum, *Dobra*, Bonus. Ipſum magnum Flumen, quod in medio comitatus devolvitur; *Maros*, jam ſuperius notavi *Frigus* ſignificare. Turris vetuſtiſſima in Caſtello *Hunyad*, ab omnibus vocatur: *Nevoljnitza*, quae vox *captivam* ſignificat, unde autem hoc nomen acceipiſſet, niſi olim haec carceris vicem ſubierit? Pagus proximus *Branyitska*, ſignificat *Defenſorium*, aut *Fortalitium*, quod nomen quantopere reſpondeat rei, norunt loci accolae, eſt enim hic pagus in valle anguſta ad ripam *Maruſii*, praeruptam, eminentibus ſcopulis munitam ſitus, ex quo hoſtium irruptio in Tranſilvaniam impediri poſſet. Pagi autem ejus nonnulli ſignificationes habent ſequentes: *Le'snek*, ruſſice *Ljeſznik*, *der Gehägebereiter*, *der Holzwärter*. *Erdöpáſztor*, *Beregſzo*, ruſſice *Bereg*, Ripa. *Lo'ſád*, ruſſice

ruffice *Lofád*, Equus. *Lapusnik.* Arctium lappa, ... *Leferü Lapu. Ofztro.* Acutus, et Infula. *Bartsa*, ruffice *Partsa.* Textura, *Purpurkleid*, *Zeug. Peftyan*, Ruffice *Pefztfánka*, Arenaceum, Sabulofum. *Ribitze*, vel *Ribitza*, Pifciculus. *Ruda*, Metallum. Quam convenienter; eft enim pagus hic celebri aurifodina dives, in poffeffione Familiae *Ribitzei*, quae *pifces* in suis infignibus geftat. *Tfertés*, Campus, *ein Plan.*

Pauca haec in anteceffum meminiffe fufficiat, Numerofa hujus originis vocabula in fine operis, loco coronidis fubjungam.

Secunda propofiti mei pars erat notare, in quanam mundi parte 200 nationes in vocabulario nominatae habitent. Hunc in finem *Articulum primum Deus, Iften*, ex vocabulario, per fingulas 200 linguas eundo defcribam; omniumque harum nationum patriam indigitabo.

Bog.	Roffice. Roffi (A' Mufzkák, Orofzok, *die Ruffen*) habitant in Imperio Ruffico, praecipue circa Petropolin, Moskoviam, et Kiew.
1. Bog.	Slavianice. Slavianica lingua eft ea, qua utuntur in Ecclefiis Graeci Ritus, Slavonii, Serbi et Roffi. Eft vera lingua mortua.
2. Bug.	Slavice. Slavi (A' Totok, *die Slobaken*, *Slawaken*) inhabitant comitatus Hungaricos, Moraviae, et Poloniae vicinos.
3. Boog.	Slavonice. Slavonii (A' Horvátok, *die Slavonier*, *die Kroaten*) habitant inter Dalmatiam et Syrmium.
4. Bu.	Bohemice. Bohemi (A' Tfehek, *die Böhmen*) in Bohemia.
5. Bog.	Serbice. Serbi, feu Servi (A' Rátzok, *die Serwier*) in Syrmio, in comitatu Batfienfi, Budae, S. Andreae, et Szegedini.

6. Bog.	Vendice. Vendi (*die Wenden*) in Marchia Wendorum (*im Wendischen Mark*) in Carinthia, Styria, Istria et Lusatia.
7. Bog.	Sorabice. Sorabi sunt praedecessores Serborum, in Lusatia olim viventium, ut asserit Reverendus Archimandrita Raits habitans in Monasterio Kovil, trans danubium e regione Karlovitz.
8. Buszatz.	Polabice. Polabi (*die Polowzer*) in Masovia?
9. Bog.	Kaschubice. Kaschubi in Pomerania, circa urbem Colberg, in Ducatu Kamin.
10. Bog.	Polonice. Poloni (A'.Lengyelek, *die Pohlen*) in Polonia.
11. Big.	Malarossice. Malarossi (*die Malarossier*) circa Kiew.
12. Sztod.	Susdalice. Susdali in Susdalia, in Provincia (seu Gubernio) Moskoviensi.
13. Diu. Jo.	Celtice. Celtae sunt posteri veterum Britannorum in inferiori Britannia, et Valesia (*in Nieder-Bretagne und Wales*) qui linguam *Le bas-breton* nominatam loquuntur. Lingua hac usi sunt antiquitus verosimiliter priores incolae insularum Britannicarum, perinde ac Galliae Celticae populi, postea in Gallia penitus extincta, nunc adhuc in Hibernia et Scotia boreali viget.
14. Duŏ. Doŏ.	Britannice. Britanni. Cimbro-Britanni, habuerunt olim linguam Galliae Belgicae communem, quae totam oram (a promontorio Chersonesi Cimbricae, usque ad Caletum) maris cimbrici utrinque occupavisse videtur. Nunc peculiaris est Principatui Valliae, et inde in Britanniam minorem Galliae per fugitivos Britannos translata.

15. Duv.

15. Duv. Jon. Jaine. Jainkoa. Onkoa.	Baſconice. Baſconi, v. Vaſconi (*die Baſken oder Biſkayer*) habitant cis- et trans Pyrenaeos montes. Fuit haec olim Galliae, Aquitaniae ſeu Gaſconiae lingua, ubi adhuc hodie ſub nomine *Le basque;* et in Navarra, Guipuzova, Alava, Biſcaya in uſu eſt.
16. Ija.	Irlandice. Irlandi in Irlandia.
17. Dia.	Erſo-Scotice. Erſo-Scoti (*die Oberſchottländer oder die Erſen*) ſunt poſteri veterum Caledoniorum, Deucaledoniorum, Pictonum et Scotorum, habitantque in Scotia ſuperiori, in inſulis Hebridum et Irlandia.
18. Diu.	Vallice. Valli in Provincia Angliae Vallia.
19. Deu.	Cornvallice. Cornvalli in Prov. Ang. Cornvallis. Dialectus praecedent.
20. Theoſz.	Hellenice. Quam linguam Graecam veteres loquebantur Hellenes.
21. Theoſz.	Neo-Graeci (A' Górögök, *die Griechen*) in Graecia, et variis inſulis Archipelagi.
22. Deuſz.	Latine. Latinorum lingua eſt ea, qua utitur mundus literatus a quibusdam ſeculis (Déák nyelv, *die lateiniſche Sprache*).
23. Dio.	Italice. Itali in Italia (Oloſzok, *die Italiener*).
24. Ddio.	Neapolitanice. Neapolitani Neapoli.
25. Dioſz.	Hiſpanice. Hiſpani (A' Spanyolok, *die Spanier*) in Hiſpania.
26. Deoſz.	Portugallice. Portugalli in Portugallia.
27. Deu. Dekſz. Died. Dior.	Romane, et Vetero-Gallice.
28. Diö.	Novo-Gallice. Galli (A' Frantziák, *die Franzoſen*) in Gallia.
29. Di.	Valeſice. Valeſii inter Helvetiam et Italiam, in Valeſia *Walliſerland*.
30. Gat. Gudzſ. Gudſzf.	Gothice. Gothi habitarunt olim in Germania, Italia, Svecia et Dania.

31. God.	Anglo-Saxonice. Anglo-Saxones habitarunt olim in Anglia (*die Angel-Sachsen*).
32. God.	Anglice. Angli (Az Angliusok, *die Engländer und Nieder-Schottländer*) in Anglia et Scotia inferiori.
33. Got. Kot.	Teutonice. Teutones, seu Veteres Germani.
34. God.	Iuferiores Germani (*die Nieder-Teutschen*) in Brandenburgia., Pomerania, Saxonia inferiori, Frisia, Hollandia et Belgio.
35. Gott.	Germanice. Germani supdriores (*die Hoch-Teutschen*) in Saxonia superiori, Franconia, Bavaria, Svevia et Helvetia (Németek, Sovábok, Bavarusok, Száſzok).
36. Gitt. *Gett.*	Cymbrice. Cymbri habitarunt olim in Jutia, Ducatu, Slesvicensi, Dania.
37. Gud.	Dacice. Daci habitarunt in Dacia veteri.
38. Gud.	Islandice. Islandi in Islandia.
39. Gud.	Svecice. Sveci (*die Schweden*. A' Svekusok) in Svecia. His proxima Dialectus est lingua Danica, alia, Norvegica, tertia Islandica.
40. Godt.	Hollandice. Hollandi (Az Hollándusok, (*die Holländer*) in Belgio Foederato.
41. God.	Frisice. Frisii in Frisia.
42. Diövaſz.	Lithuanice. Lithuani in Lithuania.
43. Döſz.	Lettice. Letti (*die Letten*) in Curlandia, Lettlandia, Lithuania, olim et in Prussia.
44. Diövaſz.	Crivingo-Livonice. Crivingo-Livones *die* (*Kuhrländer*) in sinu Curonico, in Circulo Rigensi.
45. Perendi.	Albanice. Albani in Dalmatia, et quibusdam insulis Archipelagi.
46. Dumnezeu.	Valachice. Valachi (Az Oláhok, *die Wallachen*) in Moldavia, Valachia, Russia, Hungaria, Transilvania, Servia, Bulgaria.

47. Iſten.	Hungarice. Hungari (A' Magyarok, *die Magyaren*, *die Ungarn*) in Hungaria Tranſilvania pauci in Moldavia, Ruſſia. Roſſi vocant Hungaros *Vengrin*, quae denominatio quntas ſubierit mutationes, patet ex his: Ugri, Ugori, Ungari. Hungari, Ungri, Vengri Hinc: Ugoria, Jugoria, Ungaria, Hungaria, quae omnia apud ſcriptores varios reperiuntur.
48. Betſaſz.	Avarice. Avares ſunt Populus Caucaſi, cui Avar-Chan imperat. Usque ad numerum 53 ſunt Populi Caucaſi.
49. Betſaſz.	Kubeſchanice. Kubeſchani inter Dageſtan, et Leſchiſtan.
50. Bedſét.	Lesgice. Lesgii *Generis Antzug* in Lesgiſtan ad orientales partes Caucaſi.
51. Bedſet.	L. Lesgii *Generis D'ſar.*
52. Bed'ſét.	L. Lesgii *Generis Kunſág*, in Leſchiſtan.
53. Bedſet.	L. Lesgii *Generis Dido.*
54. Jomala.	Finnice. Finni ſeu Tſchokhonii, Tſchudi (*die Finnen*, *Finnländer*, A Finnok) in Finnia Svecica, et Ruſſica.
55. Jommal.	Eſthonice. Eſthi, Eſthonii (*die Eſthen.* Az Eſthonok) in Eſthlandia.
56. Jomala.	Carelice. Carelii Finnis proximi et lingua, affines, in Carelia.
57. Jomal.	Olonice. Olonii in Civitate Olonek, ad oſtium fluvii Olonek, inSibiria.
58. Jobmel. Jubmel. Ibmel.	Lapponice. Lappones (A' Lapponok, *die Lappländer*) Finnis lingua proximi in Lapponia.
59. Ien.	Cirjanice. Cirjani Sirjeni. in Provincia (vulgo Gubernio) Imperii Ruſſici Caſan cis montes Ural ad Fluvios Wytſchegda et Wim (*die Syrianen*).

60. Ien-

60. Ien-lőn.	Permice. Permi (*die Permier, Permäken*) ibidem.
61. Paaſz.	Morduinice. Morduini in Provincia Orenburgica.
62. Škai. Skipaaſz.	Mokſchanice. Mokſchani in Provincia Orenburgica, et Ni'ſegorod. Morduini nominant ſeipſos Mokſchanos.
63. Jomu.	Tſcheremiſſice in Provincia Orenb. et Caſan.
64. Tóra.	Tſchuvaſchice. Tſchuvaſchii in Prov. Orenburg et Caſan.
65. Inmar.	Votjakice. Votjakii ibidem.
66. Tarom. Szaireng-Tarom.	Vogulice. Voguli *pone Flumen Tſchuſſovoi* in Sibiriae montibus Jugur nominatis.
67. Tarm.	V. Voguli in *Verchoturenſi circulo.*
68. Tórom.	V. Voguli *circa Fl. Tſcherdima.*
69. Torõm.	V. Voguli *circa Berezovam*, ad fluvium Ob non procul a ſinu Obienſi.
70. Torõm.	Oſtjakice. Oſtjaki *circa Berezovam*,
71. Torm. Naht. Nakht.	O. Oſtjaki *circa Civit. Narim*, ad influxum fluvii Ket in fluv. Ob.
72. Torom.	O. Oſtjaki *pone Flumen Juranje.*
73. Torom.	O. Oſtjaki *Lumpokolienſis familiae*, ad fl. Ob, infra Civit. Narim.
74. Torom. Torm.	O. Oſtjaki *Generis Vaſſjuganici*, ad fluv. Vaſſjuga, prope Narim, ad fluv. Ob.
75. Nom.	O. Oſtjaki, *pone flumen Tazje.*
76. Khutyja. Kuda.	Khudovant. Khadiv. Perſice. Perſi in Perſia.
77. Khudi. Kula.	Curdice, Curdi in Curdiſtan.
78. Khudai.	Avganice. Avgani, aut Patani, in montibus Kandahar. Abgaſii, Awſchaſſi in Kuban, ad Mare Nigrum.
79. Tzau-Khutſav.	Oſetice. Oſeti in Regno Gorſki ad ſeptentrionem Caucaſi.
80. Khutzau. Khtzau.	Dugorice. Dugori. In Caucaſo?
81. Jehova. Elóa.	Hebraice. Hebraei (*die Hebr.* Régi'Sidók) ſunt antiqui Paleſtinae populi.

82. Ail.

82. Ail. El.	Judaice. Judei (A' 'Sidók, *die Juden*) habitant per totum fere mundum.
83. Jéláa. Elohu.	Chaldaice. Chaldaeorum lingua eſt vetus lingua Chaldaica.
84. El.	Syriace. Syri in Syria.
85. Alláa.	Arabice. Arabes in Arabia.
86. Alla.	Maltice. Maltenſes in Inſula Malta.
87. Alá.	Aſſyriace. Aſſyrii in Aſſyria.
88. Tangri.	Turcice. Turcae in Turcia Europea, in Natolia, Romania, Aegypto, Palaeſtina, Archipelago (Törökök, *die Türken*).
89. Tjangri.	Tatarice. Tatari hi habitant *circa Caſan* (A. Tatárok, *die Tataren*).
90. Khudai.	T. Tatari *circa Meſteriatzki* in Ufa (*in der Ufaiſchen Stadthalterſchaft*).
91. Rhodai. Tengri.	T. Tatari *e Familia Batſchkir*, in Prov. Orenburgica.
92. Tjangri.	T. Tatari *circa Speluncam Nogaienſem.*
93. Allá.	T. Tatari *e Genere Kazag in Caucaſo.*
94. Tjangri. Khudai.	T. Tatari *in Tobolſkenſi Circulo.*
95. Khudai.	T. Tatari *e Genere Tſatz.*
96. Khudai.	T. Tatari *prope Tſchulim*, fluv. qui non procul a Narim in fluv. Ob infunditur.
97. Khudai.	T. Tatari *pone flumen Jeniſei.*
98. Khodái.	T. Tatari *circa Kutznetzk*, ad fluv. Tom.
99. Kutái.	T. Tatari *ad Barab*, prope Tobolſk, inter fluv. Irtyſz et Ob.
100. Khutái.	Cangatice. Cangati ad fluv. Tom.
101. Kutái.	Teleutice. Teleuti ad fluv. Tom, in Provincia Kolyvanica, Teleugica ſeu Varugica *Büttneri* eſt dialectus Malabaricae linguae. Linguae ſequentes ad numerum 119 ſunt linguae Accolarum Caucaſi.
102. Khudai. Khudo.	Bucharice. Buchari in Bucharia.
103. Allaá.	Chivice. Chivi aut Chorasmii ad oram ſeptentrionalem maris Aral.
104. Tengri.	Kirgiſice. Kirgiſii in Sibiria, in Prov. Orenb. circa mare Aral, ad orientem, et ad fluv. Kuban.

105. Allá.

105. Allá.	Trukmannice. Trukmanni, seu Tr mentzii, ad utramque ripam ris Caspii.
106. Tangara.	Jakutice. Jakuti ad utramque ri fluv. Lena usque ad mare Glaci et in Jakutia ad urbem Jaku
107. Asztuatz. Asznatz. ön.	Armenice. Armeni in Armenia (örménvek, *die Armenier*).
108. Gmerti.	Karpalinice. Karpalini circa mare A
109. Horomti..	Imiretice. Imireti inter mare Caspi et Nigrum in Imiretia.
110. Gerbet.	Swanetice. Swaneti (*die Georgier Swanet*) in Mingrelia.
111. Tkha. Tha.	Circassico Kabardinice ad Caucasum Kuban, et in majori et min Kabarda.
112. Antsá.	Altekezico - Abassinice ad Caucasum Abasia?
113. Antsá.	Kuschazibiko - Abassinice.
114. Djali.	Tschetschengice.
115. Djala.	Inguschice.
116. Dále.	Tuschetice. Tuschet ad Septentrion Georgiae ad Caucasum.
117. Szaal. Bszaal.	Kaziko-Kumicice. Hi habitant in D gestan ad mare Caspium.
118. Tzo. Tzov.	Andice.
119. Tzalha.	Akuschinice.
120. Tjaúi. Num.	Samojedice. Samojedi in Pustoseri circulo.
121. Num. Khai. Num-Khai.	S. Samojedi in Obdoriensi circulo.
122. Nub.	S. Samojedi in circulo Jura.
123. Ngá.	S. Samojedi in Mangaseico circulo, u fluv. Juruchansk in Jeniseam i fluit.
124. Ngá.	S. Samojedi in Turuchanensi circul ubi fluv. Turuchan et Tungusl inferior in Jeniseam influit.
125. Ngoa. Ngo-koiurnu.	S. Samojedo-Tavgini.
126. Nom.	S. Samojedi in Circulo Tom, n procul ab ortu fluv. Jenisei fluv. Tom, in civitate Tomsk.

127. Nu

127.	Num. Nub.	S. Samojedi in circulo Narim.
128.	Nomi.	S. Samojedi e Genere Ketje, ad fluv. Ketje, qui ad civitatem Narim in Ob infunditur.
129.	Nub. Nöb.	S. Samojedi e Genere Tim, ad fluv. Tim, qui infra civitatem Narim in fluv. Ob infunditur.
130.	Nob. Teere.	Caraſſinice. Caraſſini hab. in Tobolſk ad Jeniſei.
131.	Num.	Taiginice. Taigini his vicini?
132.	Num.	Kamaſchinice. Kamaſchini in Provincia Permiae, ad fluvium Kama.
133.	Khudai.	Koibalice. Koibali, in Provincia Kolyvaniae ad Jeniſei et Kom.
134.	Burkán.	Motorice. Motori his vicini?
135.	Burkhán.	Mongolice. Mongoli in Mongolia. Eſt haec dialectus Indoſtanicae linguae.
136.	Burkhán.	Bracice. Braci in Provincia Irkutzk et Mongolia.
137.	Búrkhan.	Kalmukice. Kalmuki ad originem fluv. Irtyſz.
138.	Burkan.	Tunguſice. Tunguſi in Principatu Nertſchinſk, ad fluv. Ingoda, qui influit in fluvium Amur.
139.	Búga.	T. Tunguſi in Circulo Jeniſei.
140.	Sevöki.	T. Tunguſi in circulo Mangaſei ad Jeniſeam.
141.	Biga.	T. Tunguſico-Barguzini ad littus orientale maris Baikal.
142.	Buga. Burkhan.	T. Tunguſi in ſuperiori Angar, ubi Angara fluvius infunditur in Tunguskam ſuperiorem, et haec in Jeniſeam.
143.	Savàki.	T. Tunguſi circa Jakutzk ad fluv. Lena.
144.	Tſéuki.	T. Tunguſi circa Ochotzk, ad littora maris Ochotenſis e regione Kamtſchatkae.
145.	Széuki. Amar.	Lamutice. Lamuti in Sibiria ad littora maris Ochotenſis.
146.	Bugá.	Tſchapogirice. Tſchapogiri orientalem ripam fluv. Jeniſea inter fluv. Tunguſka ſuperiorem, et inferiorem.

147. Koil.	Jukagirice. Jukagiri ripas inferioris Indigirka, ad mare glaciale usque.
148. Efz.	Arice. Ariorum ftirpes quinque fequen- habitant ad Jenifeam.
149. Es.	Kotorice.
150. öfz. ös.	Affanice.
151. Efz.	Inbacice. Supra Turuchanfk.
152. Ets.	Lumpocoliçe. Inter Jenifeam et Ob, infra civit. Narim.
153. Angan.	Coraecice. Coraecí, Coriaki in finu Penfhinenfi.
154. Angang.	C. Pone flumen Kolyma.
155. Kunkinjakhu.	C. Pone flumen Tigil.
156. Kuitkhunguts.	Caraginice. Caragini in infula Caraga, verfus orientem in vicinia penin- fulae Kamtfchatka.
157. Anen.	Tfchuktfchice. Tfchuktfchi feuCzukczi, in extremo Afiae promontorio Americae vicino, ad mare Ana- dir, et ad Fretum Cook Haec lingua fere pro dialecto Corae- cicae venit.
158. Kutkha.	Camtfchatice ad fluv. Tigil (*die Kamt- fchadalen oder Itälmen*).
159. Kutkhai.	C. — — in medio Peninfulae, ad flum. Boltfchaja.
160. Kut.	C. — — verfus meridiem, ad fluv. Kamtfchatka.
161. Fodogé.	Japonice. Japones in Japonia.
162. Kana-Kamui.	Kurulice. Kuruli in infulis Curuliçis et Lopatka.
163. Abká.	Manfhurice. Manfhuri, qui nunc Sinae imperant, ad extremum orientem in vicinia Mongol habitant.
164. Tyen. Tjan.	Cutaice. Cutai. Sinenfes (Chinenfes) in Sina.
165. Tfio. Tfioó.	Tangutice. Tanguti ad occidentemSinae.
166. Devél.	Cingarice. Cingari, vel Zingari (*die Zigeuner.* A' Tzigányok) oriun- tur ex indoftania, eft enim Zin- garica, dialectus Indoftaniçae ut demonftravit Grellmann in tracta- tu de Zingaris. Habit. in Europa, Afia, Africa.

167. Szi-

Szirám'fi.	Multanico-Indice. M-Indi ad fluv. Indum. Est dialectus Indostanicae.	
Tsedpé. Diota.		
öszkumesa.	Indostano-Bengalice, in Bengala.	
Nkoda.	Indostano-Decanice, in Decan.	
Djatun.	Vetero-Persice, in Persia antiqua.	
Kurtar.	Peelvice. Peelvi vel Pehlevi veteris Persicae dialectus.	
Diota.	Samschrutanice. Est haec antiqua Brachmanorum Indostaniae dialectus Schanscrit dicta, lingua mortua, quam nulla gens amplius loquitur in libris indorum antiquis servata.	
	Balabandice. Balabandi vel Maratti in India anteriori.	
Deviju.	Singalice. Singali in Insula Zeilan.	
Pontykhaa.	Coreice. Corei in Peninsula Corea.	
	Canarice. Canarica est Malabaricae dialectus.	
Tamburan.	Malabarice. Malabarica lingua viget in littore Malabarico, in meridionali parte peninsularum indicarum, et in Insula Zeilan.	
Szaruvezuren.	Tamulice.	Sunt Malabaricae dialectus.
Szarvezru.	Varugdsice.	
Parmezuór.	Romanice.	
Pra.	Siamice.	
Tyenykhu.	Tonkinice.	
Dukkhuabloi.		
Alláa.	Malaice. Malai in peninsula Malakka, in insula Sumatra, et in littore omnium insularum Asiaticarum versus meridiem et orientem vergentium, in insulis Molukcis et Philippinis.	
Ala.	Javanice, in insula Java.	
	Sabuanice, in insula Borneo.	
	Pampangice.	Insulae Philippinae.
	Tagalanice.	
Alamalla.	Magindanice.	

189. Vat. Novo-Guineice. In Nova-Guinea.
190. Novo-Hollandice. In Nova-Hollandia.
191. Novo-Zelandice. In Nova-Zeland.
192. Novo-Caledonice. In Nova-Caled.
193 Jetúo. In insula Tannje.
194. Jetúa. In insula Malicolo.
195. Jetuá. In insula Vaigoo.
196. Jetu. In insulis Societatis.
197. Jetúa. In insulis Communitatis, v. Fratern.
198. Jetua. In insula Cocosov.
199. Jetuo. In insulis Marquesanis.
200. Itúa. In insula Sandvitsch.

In in... aust... bus n... Paci...

Eg. *Coelum.* 2.
Tenger. *Mare.*
96. Tengri.
97. 98. 101. Tengeri.
137. 138. Tjangri.

Apa. *Pater.* 3.
Apó Apja. Apád. Apám.
Atya. Attja. Atyai.
Paterculus. Pater suus, tuus, meus. Paternus.

49. Abo.
58. Atte.
59. Bat.
Batja.
61. Tjatjai.
63. Atjai.
Atsa'si.
Atsai.
64. Atéi.
Atte.
Aszïo.
70. Azja.
71. Ad'sa.
74.
81. Ab.
82. Abi.
83 Abu.
84. Abo.
85. Abb.
Ebbje.

86. Ab.
87. Baba.
88. Bába.
89. Atai.
90 91.
92. Ata.
93.
94. Atai.
95. Ata.
96. Atai.
Bábá.
97. Baba.
98. Atai.
100. Babám.
101. Abá.
102. Atu.
103. Ata.
104. Ata.
105. Atá.
106. Agá.
111. Jada.
113. Jaba.
116. Dada.
132. Abá.
133. Abbada.
134. Abbeda.
137. Abu.
152. Ab.
156. Papa.
157. Appa.
159. Apats.

174. Appaa.
183. Bappa.
Pappa.
184. — —

Anya. *Mater.* 4.
Néne. *Soror major.*
Etſém. *Soror mea.*
minor.
Frater meus.
minor.

88. Aná.
Nine.
89. Aná.
Anai.
90. Anakai.
91. Anna.
Injai.
Apſzai.
92. Nene.
Ana.
93. 94.
95. Anán.
Enjai.
99. Inja.
100. Edſem.
103. Ana.
114. Nana.
115-116-
141. Ani.
145. Anjá.
146. Ani.
147. Amá.
149-150, Ama.
151. 152. Ami.

Fi. Fiu. *Filius.* 5.
59. 65. Pi.
67. Pu.
68. Puu.
69. Pi.

Néne. *Soror major* 8.
Hug. *Soror minor.*
Bátja. *Frater major.*
Bátya.
Apa. Atya. *Pater.*
62. Patja.
63. Atai.
71. Ninga.
74. Anim.
91. Apai.
104. Apa.
122. Papa.
126. Nannja.
127. Njanja.
Ninga.
128. Njanja.
129.
130. Nennje.
144. Nougu.

Feleſég. *Uxor.* 10.
Néne. *Soror.*
56. Naine.
57. Naina.
47. Ningam.

Szüz.
Leány. *Virgo* 11.
Aſzizony. *Foemina.*
48. Iaſz
50. 51. 52. Iaſzſze.

Gyermek. *Puer.* 13.
Leány. / Jány. } *Puella.*
90. Lán.
91. Oulan. Ulan.

Fö. *Caput.* 16.
Feje. *Caput illius.*
Caput suum.
54. Pöja. Pja.
55. Peja.
56. Pija.
57. Pja.

Or. *Nasus.* 18.
Orrom. *Nasus meus.*
Orron. *Per nasum.*

 88-106.

88 - 106. *Vurus.*
100. Mnrun.
99. 105. Vron.
90. Vuron.
93. Vurni.
94. Vurnu.
163. Oforo.
151. Oln.

Szem. *Oculus.* 20.
Szemem. *Oc. meus.*
Szemed. *Oc. tuus.*
Szeme. *suus.*
54. Szilme.
Szilmja.
55. Szilm.
56. Szilmja.
Silmja.
57. Silmii.
58. Tjalme.
Cziálbme.
59. Szin.
60. Szin.
Szinefz.
61 Szjálme.
62. Szelma.
65. Szin.
66. Sam.
67. Sem.
68. Sam.
69. Sam.
Sem.
70. Szem.
71. 72. 73. 74.
75. Szai.
121. Széu.
123. Széi.
124.
125. Széme.
126. Szai.
127. 128. - 129.
130. Szaïe.
131. Simedja.
133. Szimá.
134. Szimjá.

Szemöldök. 21.
Supercilium.
54. Szilmja kolmat.
55. Szilma kulmo.
Szilma kulmut.
56. Szilma kulmat.
60. Szimifom.
62. Szjalmetfir.
70. Szemgul.
73. Szemkulim.

Szemfzör. 22.
Cilia.
61. Szelmeturva.
Szelmikuno.
70. Szempun (*Szem fono*).
73. Szemlorotpun.
74. Szemjoropun.
Fil.

Fül. *Auris.* 23.
File. *Auris sua.*
58. Pelje.
59. Pel.
60.
61. Pelje.
62. Peljá.
63. Piliks.
Pilifo.
Plis.
65. Pel.
66. Bal.
Bjal.
67. Pal.
68. Pel.
69. Pjal.
70. Pel.
71.
72. Pil.
73. 74.

Homlok. *Frons.* 24.
139. Omkóto.
140. Onkoto.
141. Omkotfo.
146.

Szaj.

Száj. *Os.* 27.
Ajak. *Labium.*
Bauſz. *Myſtax.*
Bavuſz. *Schnurbart.*
Bajuſz.
54. Szuu.
Szu.
55. Szuu.
56. Szu.
Suu.
57. Szu.
59. Avuſz.
60. Avucz.
61. Avuſz.
62. Avucz.
64. Auuſz.
65. Aúſz.
66. Aguſz.
69. Auſz.
71. Ouſz.
76. Ajakh.

Torok. *Jugulum.* 28.
Torku. *Jugulo praeditus.*
50. 51. 52. 54.
Kurku.
55. Kurk.
56. Tor.
57-72. Tur.

Fog. *Dens.* 29.
55. Pin.
58. Ping.
60. Penk.
Pek.
63. Ponk.

Nyelv. *Lingua.* 30.
Nyalom. *Lambo. Lingo.*
Nyelem. *Deglutio.*
55. Keel.
56. Kíjali.
Kelli.
57. Keli.
59. Kiv.

60. Kil.
61. Kel.
62.
63. Elm.
Julma.
Zjulma.
64. Tſelgé.
65. Kil.
66. Nelma.
67. Nelm.
68. Ilm.
70. Njálim.
71. Njalem.
72. Njálem.
73. Njalem.
74. Njalem.
89-106. Tjel.
— — Tel.
Til.

Szakál. *Barba.* 31.
Borotva. *Novacula.*
Borodva.
Boroda. *Roſſice.*
61. Szakala.
62. Szakal.
64. Szogál.
Szukhál.
81. Tzakán.
88 - 92. Szakal.
93. 94. Szakkal.
95. Szakul.
96. Szagal.
97 — 100. Tzagál.
101 — 105. Szakal.
135. 136. 137. Szakál.

Nyak. *Collum.* 32.
Nyakam. *Collum meum.*
Nyakán. *Per collum ſuum.*
74. Naugol.
139. Nikinma.
141. 146. Nikin.

Kéz. *Manus.* 35.
Kézi. *Manuarius.*
Keze. *Manus sua.*
Kar. *Brachium.*
54. Kkhézi.
Tsészi.
Tzészi.
55. Kjaszszi.
56. Kjazi.
Kazi.
57. Kjazi.
58. Kes.
Gïes.
59. Ke.
60. Ki.
61. Ked.
Kede.
62. Kjad.
63. Kit.
71. Ket.
74. Köt.
135. Gar.
136. Gar.
137. Gar.

Láb. *Pes.* 40.
Gyalog. *Pedestris.*
Jároka. *Ambulatorius.*
Jarkálni. *Obambulare.*
Nyargalni. *Cursitare.*
Állok. *Sto.*
54. Jarga.
Jalka.
55. Jalg.
56. Jalga.
57. Jalgu.
58. Juolge.
63. Jal.
66. 67. Lal.
88 — 105. Ajak.

Vér. *Sanguis.* 45.
54. Véri.
Eri.
55. Verri.
56. Véri.
57.
59. Vir.
61. Vjár.
62. Ver.
63. Vjur.
65. Vir.
66. Ur.
67. Ure.
68.

Sziv.
Szii. *Cor.* 46.
Szüvem. *Cor meum.*
Szüved. — *tuum.*
Szüve. — *suum.*
54. Szüe.
Szüven.
Szüdjan.
55. Szüdda.
Szida.
57. Szüven.
59. Szielem.
65. Szülem.
70. Szem.
71. 72. 73. 74.
120. Szjei.
121. Szei.
122.
123. Széje.
124. Szeó.
125. Szoa.
126. Szid.
164. Szin.

Téj. *Lac.* 47.
Tejet. *Accusativ.*
72. Titi.
73. 74. 75.

Hallás. *Auditus.* 4
Hallom. *Audio.*
Halló. *Auditor.*
54. Kuullo.

56. Kuulit.
58. Kullem.
68. Kulim.

Szag. *Odor.* 51.
Szaglas. *Olfactus.*
168. Szungá.
169. Szungnje.
177. Szunk.

Nev. *Nomen.* 54.
Nevem. *Nomen. meum.*
54. Nemi.
55. Nimmi.
56. Nimi.
57.
59. Nem.
60. 65.
66. Nammi.
67. Nam.
69. Nema.
70. Nem.
72. Nem.
73.
74. Nimma.
76. Nam.
120. Nim.
123. Nimde.
127. Nim.
165. Nam.
169.
177. Nom.
178. Namum.

Kiáltás *Clamor.* 55.
Parantsolat. *Mandatum.*
71. Parantsukut.

Szó. *Verbum.* 58.
Szózat. *Vox.*
Szusz. *Spiritus.*
Szuszszanás. *Respirium.*
Szollamlok. *Loqui incipio.*
88. Szoz.
89. 90. Szjosz.
Szüljamjak.
92. Szoz.
93. Szjuz. 94.
97. 98. 101. Sjusk.
103. Szjosz.

Szerelem. 60.
Szeretet. *Amor.*
126. Szurant.
128. Szorat.

Dolog. *Opera.* 63.
Rabota. *Roffice.*
4. Dilo.
Rabota.
6. D'selo.
7. Rabota.
10 – 11.

Erö. *Vis.* 66.
Hatalom. *Potestas.*
15 Errua.
51. Uru-Sziv.
63. Erek.
— Irek.
65. Teré.
Erik.
Irko.
120. Jeru.
121. Ervu.

Élet. *Vita.* 68.
Élelem. *Victus.*
Eleven. *Vivus.*
Élö. *Vivens.*
Élem. *Vivo.*
Élendö. *Victurus.*
54. Élo.
Elemja.
Eljamja.
55. Ello.
56. Elendja.
57. Ölemja.
58. Elem.
59. Olom.
60.

Lélek. *Spiritus.* 70.
Lilek.
Lélekzet. *Halitus.*
65. Lylan.
Lul.
69. Lil.
72 - 73.

Halál. *Mors.* 71.
54. Kuolema.
56. Kualim.
59. Kolem.
60. Kulim.
61. Kulomo.
62. Kuloma.
65. Kulon.
66. Kalan.
67. Halál.
70. Kalol.
73. Kul.
74. Laul.
88. Ulüm.
89. Ulem.
90. Ulim.
91 - 105.

Gollyobis. *Globus.* 74.
Tsiga (Kerekség (*Cochlea Trochlea.*
71. Tsiganol.
128. Tiganol.

Nap. *Sol.* 75.
Nyár. *Aestas.*
Nyara. *Aestas sua.*
135. Nará.
136. Nará.
Njará.
137. Narán.

Sugár. *Radius.* 78.
Meleg. *Calor.*
Napmelegesüt. *Solis calor urit.*
Nap sugár melegit.
Solis radii calefaciunt.

64. Melge.
85. Sugag.

Szél. Szélvesz. *Ve-tus.* 79.
Tél. *Hyems.*
54. Tuuli.
55. Tuul.
56. Tuuli.
57.
59. Tél.
60. Tél.
64. Szil.
Szjal.
65. Tél. Tyél.
Tol.
74. Til.
Tél.
89. Gil. ÉIL.
90. ÉL.
91 - 92.
94. Il.
Gil.
95.
96.
97. Tsél.
99. Dil.
Hil.
100. D'sil.
103. ÉL.
104. D'sil.
105. ÉL.
106. Tjél.

Villámlás. *Fulgur.*
Virlámlás.
Viradás. *Crepusculi matutinum.*
60. Virdjalo.

Jég. *Glacies.* 86.
Tél. *Hyems.*
54. Jeö.
Jeg.
Ija.

55. Jae.
Jea.
56. Gija.
57. Ge.
58. Jagna.
59. Ií.
60.
61. öi.
62. Jei.
Ei.
63. Ie.
66. Janka.
67. Jagn.
Tal.
68. Jank.
69. Jang.
70. Jenk.
Enk.
71.
72. Ionk.
73. 74.
75. Ulgo.
76. Jakh.
77.
78. Iakh.
79. Ikh.
80. Iekh.

Éj.
Éj. *Nox.* 88.
Éjet. *Noctem.*
Éjtszaka. *Noctu Nocte.*
55. Efze.
É.
69. Étf.
74. Ei.
144. Jé. 8.

Efte. Eftve. *Vespera.* 90.
66. Ete.
Et.
67. Iti.
69. Edl.
70. Etno.
Jetna.
72. Itna.
73. 74.

Tavaj. *Vere, vel anno praeterito.* 29.
69. Toja.
70. Tauen.
Tovi.
121. Nará (Nyár). *Aestas.*
130. Nára.

öfz. *Autumnus.* 93.
70. Szüz.
54. Szifz.

Tél. Téli. *Hyems.* 94.
Hybernus.
50. Tlin.
51.
54. Talvi.
55. Talve.
56. Talavi.
58. Talve.
69. Teli.
70. Telli.

Efztendö. *Annus.* 95.
55. Afzta.
Afzt.
66. Ita.
Idö. Ideje. *Tempus.* 96.
56. Igja.
Aiga.
57. 58.
139. Tadu.

Föld. *Terra.*
Mezö. *Campus.* 97.
118. Miza.
119. Mufzfza.
Mufzfzeka.

Viz. *Aqua.* 98.
Ital. *Potus.*
Ifzom. *Bibo.*
54. Vezi.

55. Vefzfzi.
56. Vezi.
57.
59. Va.
60.
61. Vjat.
62. Ved.
63. Vjut.
Vjüt.
65. Vu.
68. Vit.
Uit.
69.
120. Itu. (Itat. *Facit bibere.*
Ittál. *Bibisti.*
121. Ija Ijándol. *Biberis.*
126. Id. Iddmeg. *Ebibe.*
127. It. Ittál. *Bibisti.*
128. 129.
135. Ufzfzu Ifzfza. *Bibit ille.*
137. Ufzfzun

Tenger. *Mare.* 99.
Tenyéfz.
Tenyéfzik. *Augetur. Multiplicatur in numerum infinitum, veluti arena maris.*
88. Denizlér.
89. Dengiz.
91. 92.
94. Dengifz.
Tingifz.
98. Tenifz.
99. Tengifz.
103. Dengefzljar.
104. Tingifz.
105. Dingéz.
118. Tengifzlje.
137. Tengifz.

Föveny. *Arena.* 102.
Homok. (*Kumok*).
88. Kum.
89. 99.

98. Kumak.
101. Kuvak.
103. Kum.
104. —
105. Kom.
106. Kumakh.
108. Kumi.
114. Gum.
117. Knm.

Por. *Pulvis.* 104.
Pelhe.
Pihe. *Flocculus. Monas.*
Apro. *Minutum.*
Aprofág. *Minuties. Particulae.*
54. Pölli.
56. Pellii.
Pülü.
57. Peljo.
61. Pul.
62. —
63. Porák.
75. Purk.
171 Apra. Apria.

Hegy. *Mons.* 106.
Pufzta. *Desertum.*
Pufztája, *Desertum suum*
76. Pufta.
Puftaja.

Part. *Ripa.* 107.
Littus.
Berek. *Lucus.*
Bereg Vármegye. *Comitatus Beregiensis in Hungaria.*
56. Berega.
59. Bereg.
62. Berjak.

Domb. *Collis.* 108.
Halom.
56. Kholma.
60. Holm.

Levegőég

Levegőség. *Aer.* 116.
Lélekzet. *Spiritus. Halitus.*
Lelke. *Spiritus suus.*
9. Lil.
4. Lekkie.

Pára.
Göz. *Vapor.* 111.
Lehellet. *Spiritus.*
Levegö. *Halitus.*
1. Pára.
2. 3. 4. 5. 6. 10. 11.
12. Pára.
54. Leel.
Level.
. Leil.
60. Pár.

Tüz. *Ignis.* 112.
Tüzi. *Igneus.*
Tüzet. *Ignem.*
14. Túli.
15. Tulli.
16. Tulí.
17. Tuli.
18. Tol.
Tollo.
1. Tol.
2. —
3. Tul.
Tül.
5. —
6. Tant.
7. Tat.
0. Tjod.
1. Tut.
2. Turút.
3. —
4. Türöt.
5. Tü.
0. Tu.
1. 122. 123. 124.
5. Tun.
6. Tün.

127. Tí.
118. 129. 130.
131. Tui.
134. Tui.
138. Togo.
139. — 146.
163. Tua.

Melegség. *Calor.* 113.
Fervor. Aestus.
Göz. *Vapor calidus.*
89. Kizu.
90. Kuz.
91.
94. Kusz.
95.
96. Kosz.
99.
104. Kuz.
106. Kujász.
107. Küz.

Hoszuság. 117.
Hoszsza. *Longitudo.*
Hoszu.
Hozu. Longus.
Hoszun.
Hoszan. *Longe.*
Hoszulag.
89. Uzun.
90. 105.
Uzunluk.

Kö.
Kü. *Lapis.* 121.
Köve. *Lapis suus.*
Követs. *Lapillus.*
Kova. *Silex.*
Kovats. *Quarzum.*
54. Kívi.
55. Kivvi.
56. Kivi.
57.
61. Kjav.
62. Kev.

62. Kev.
63. Kü.
Kjui.
66. Ku.
67. Kov.
70. Kiv.
Kéu.
71.
108. Kva.
109. Kua.
110. Kva.
158. Uáts (Kovats).
168.

Arany. *Aurum.* 122.
Ezüst. *Argentum.*
Kénefö. *Argentum vivum.*
Mercurius.

65. Izvefz.
106. Kifzil.
Kümjufz.
152. Kümüts.

Ezüst. *Argentum.* 123.
Arany. *Aurum.*
Kénefö. *Argentum vivum.*
Kinefö.
On.
Olom. *Stannum.*
Plumbum.

50. Aratz.
51. 52.
59. özifz.
60. Ezifz.
66. Alna.
67. Oln.
68. Olm.
69. Olna.
89. Kümüs.
90. Kumis.
91.
92. Gümus.
94. Kumis.
Kome's.
95. Kumis.
96. 97. 98. 99.
100. Kimis.
103. Kumus.
104. Kumefz.
105. Kjomés.
106. Kjumufz.
132. Kumis.
148. Kumis.
149
150. Kumifz.

So. *Sal.* 124.
Tüz. *Ignis.*
88. 106. — Tuz.
Toz. Tufz
123. 148.

Tfuda. *Miraculum.* 125.
56.
57. Tfudo.
59. Tjudo.
60.
62. Tfüda.
63. Tfudja.
67. Tfjura.

Fü. *Herba.* 127.
Burján. *Unkraut.*
Tfajon. *Urtica.*
Tfalán. —
Tzika. *Cotyledon. Corculum plantae.*
Murok. *Daucus carota.*
Virág. *Flos.*
Sás *Carex.*
Zab. *Avena.*
Gaz. *Quisquiliae. Unkraut.*
89. 90. Ulján. 94. 99.
91. Ulem.
96. Ulün.
98. Ulon. Iulon.
Iuljan.
102. Tfjamján.
105. Ulén.
140. Tzjuka.

ſura.
ſal.
Jlgun.
/ira.
ia.
ızabza.
iofz.
iafz.

'a. *Arbor.* 128.
un.
'u.
'uu.
'u.
o. 63. 65.
'o.
'ja.
24.
ua.
28. 129. Po.
u.

'ölgy-fa. *Quercus.* 131.
'uld's.

'öke. Tönk. 132.
'önkö. *Truncus.*
'angáta.
'ongodá.
'üngak.
4. 95.
'iungóts.

evel. Lapu. Lapát. *Folium.* 133.
ópát.
opta.

upta.
opto.
ipit.
ibet.
ivort.
ivat.
uvat.

Gyümöts. 134.
Gyümölts. *Fructus.*
62. Gimis.
89 —
92. Jemis.

Fahaj. *Cortex.*
Kéreg. 135.
1. Kora.
57. Kor.
60. Kora.
66. Karſa.
70. Kar.
72. —
73. Karjukh.
89. Káeri.
90. Kairi.

Gyükér. *Radix.* 136.
Koro. *Caulis. Frutex.*
Tarlo. *Stipula.*
Tar-buza. *Triticum muticum.*
1. Koren.
2. - 7. 11. 12.
62. Korján.
66. Tara.
67. 68 69. Tar.
70. 71. Terre. Tér.
89. Tamir.
90. 90. Tamur.
94. 95. 96. 104. 105.
Tamir. Tamor.
99. Tamjer.

Mezö. *Campus.* 138.
Mezöre. *Ad campum.*
Föld. Terra.
Gyalog. *Per terram ambulans.*
Terreſtris.
Pedeſtris.
Gyalogot. *Accuſativ.*
Tſalán. *Urtica.*
Tarlo. *Stipula.*

Kinyér.

Kenyér. *Panis.*
31. Feld.
32. 35. 39. 40. 41.
54. Pilydo.
Peldo.
55. Pellud.
66. Peldo.
57. Pellot.
58. Jalget.
85. Mezre.
Mefaza.
86. Mizráa.
88. Tarlaler.
89. Jalán.
91. D'falan.
93. Ekiner.
111. Mefipa.
166. Felda.

Gabona. 140.
Buza. *Frumentum.*
Arpa. *Hordeum.*
93. Arpa.
97. Arba.
166. Arba.

Ro's. *Secale.* 141.
Hari's.
Hariti.
Haritska. *Polygonum.*
Fagopyrum.
Buchweizen.
Buza. *Triticum.*
1. Ro's.
2. 5. 6. 11.
8. Raa's.
33. Roggo.
34. Rogge.
35. Rokken.
37. Rug.
38. Rugkorn.
39. Rog.
41. Rogge.
42. Rugiöi.
43. Rudzi.
44. Rudtzi.
50. Rod's.
51. Rokhi.
51. Rotl.
55. Rukki.
56. Ruifz.
57. Ruis.
60. Ritferg.
61. Roz.
62. —
63. Ru'fa.
— R'fa.
66. Oro's.
67. Retfakh.
68. Ratfig.
Rufz.
69. Oros.
89. Aris.
90. 91. 94. 95. 96. 98.
Ari's.
99. Tfkaris.
Aris.
100. Ares.
101. Ari's.
103. Bugdai.
104. Arifz.
105. Ares.
126. Aris.
135. Burtzakh.
148. Bugdai.
149. Aris.
146. Orofil.
150. Butai.
152. Orofz.
166. Rozo.

Hal. *Pifcis.* 144.
54. Kála.
55. Kalla.
56. Kala.
57. —
58. Kuele.
61. Kal.
62. — 63. 66. Kvoll.

7. Kvol.
8 Kul.
9. Hul.
0. —
1. Kul.
3. 73.
8. 101. 103. 106. Balik.
0. Hálje.
1. Haljé.
2. Halija.
5. Kole.
6. Kolle.
7. Kuál.
8. Kual.
9. —
0. Kale.
1. Kujelle.
2. Kola.
3. Holla.
4. Galle.

ökör. *Bos.* 148.
Bika. *Taurus.*
Bik. *Rossice.*
0. Bik.
2. —
1. Buka.
2. —
4. Bigur.
Bogor.
0. Boga.
5. Bugá.
Buka.
7. 98.
9. Bagá.
9. Bugá.
1.
3. Bogá.
0. Bukha.
2 Buga.

Tehén. *Vacca.* 149.
ökör. *Bos.*
Üünö. *Juvenca.*
Borju. *Vitulus.*

89. Szigir.
90 Szier.
91. Szigir.
94. 95.
96. - Szir.
99. Szagár.
— Szagir.
103. Szogor.
104. Szier.
105 Szogor.
126. Szir.
127. 128. 129.
135. Une.
Ukir.
136. Unja.
Un.
137. Ukir.
138. Kukur.
, Gokör.
141. Kukur.
142. Ukur.
177. Borjuko.

Kos. *Aries.* 150.
Bárány. *Agnus.*
Juh. *Ovis.*
— Berbéts. *Vervex.*
Kotza. *Femella.*
Bárán. *Rossice.*
2. 6. 7. 10. 11.
46. Vervéts.
52. Kiju.
54. Boran.
60. Baran.
61. Baran.
62. Boran.
88. Kots.
89. Kotskár.
92. Kojun.
93. Kots.
94. Kotzkár.
95. —
96. Kutsa.
98. —

99.

99. Kutzkar.
101. Katſa.
102. Kotskar.
117. Ku.
132. Kutſá.
135. 136. 137. Khutzá.
141. Kotſa.

Szarv. 151.
Szaru. *Cornu.*
54. Szarvi.
Szjarvi.
55. Szarv.
56. —
57. Czarvi.
58. Tjurve.
59. Szjur.
60. —
61. Szjuro.
62. Szjura.
65. Tſur.

Lo. Lu. *Equus.* 152.
Kantza. *Equa.*
Kabala. *Equa.*
Kon. *Roſſica.*
1. Kon.
2. —
3. Koni.
4. Kon.
5. —
6. Koni.
7. —
10. Kon.
11. Kin.
16. Kapoll.
23. Kavallo.
24. —
25. Kavalïo.
26. Kavallo.
27. Kaval.
28. Seval.
45. Kál.
46. Kál.
62. Kon.

66. Lo.
67. Lu.
68. Ljuv.
69. Lu.
70. Lou.
— Lovu.
72. Loh.
73. Log.
74. —

Diſzno. *Porcus.* 1
Sus.
Szuka. *Porca?*
43. Czuka.
44. Kuka.
54. Szikka.
55. Szigga.
56. Sziga.
63. Szüſzna.
64. Sziſzná.
91. Szuſzka.
96. Czotzka.
94. Oſucska.
98. Cſocska.
104. Cſucska.

Kutya. *Canis.* 15
Eb.
79. Kutz.
Kud's.
80. Kui.
167. Kutá.
168. Kutta.
169. Kutéh.
— Kuttren.
177. Kutha.

Matska. *Catus.* 1
Cziczus.
12. Motjág.
29. Matu.
45. Mag.
67. Mjatſik.
Kan.
70. Miſak.
74. Miſzak.

tik.
ſik.
tamatſi.
iſik. 93. –
uſák.
iſik.
—
iſik.
miſak.
iſuk.
iſik.
ziczu.
zuku.
zugu.
ziczik.
zicziklu.
ziczki. Cziſzke.
itiko.
atska.

gèr. *Mus.* 156.
'engjar.
ankir.
anger.
angir.
enkir.
ongur.
—
omgur.
'epirkàn. Toportyàn féreg.

'ollu. *Penna.*
'oll. 158.
'olga.
—
Tulla.
'ovl.
'oul.
'uul.
'ogol.
'ugol.
—
'ili.
Tuo.

121. Tu. 128.
Kakas. 159.
Kokas. *Gallus.*
Kukorékol. *Gallus cantat.*
Tſibe. Tſirke. *Pullus.*
Tik. Tyuk. *Gallina.*
6. Kokos.
10. Kogus.
13. Kok.
27. Kok.
28. 31. 32. Kok.
46. Kokos.
54. Kukoi.
55. Kikkaſz.
56. Kukko.
57. Kukoi.
66. Kurék.
68. Kuarik.
70. Koſziſz kurék.
73. Tut kurikkui.
74. Kuiſzutskur.
75. Tſits kurjak.
76. Kuruſz.
Kurkhan.
77. Koroſz.
— Tſitſik.
78. Tſirk.
85. Tik.
— Dik.
91. Kurâſz.
92. Koroz.
93. Koruz,
94. Taukh.
Tzibi.
95. Koráſz.
96. Kuráſz.
Taukh.
97. Takák.
98. Táká.
Petik.
99. Koraſz.
101. Tagák.

102. Takhu.
Dik.
103. Khuruſz.
105. Khoráſz.
106. Petuk.
137. Taká.
167. Kokar.

Mony. *Ovum.*
Tyukmony. 160.
Tojás.
54. Muna.
55. Munna.
56. Kanamuna.
63. Muno.
67. Monn.
Mom.
68. Mun.
Mou.
69. Mungi.
123. Mjána.
124. Monna.
125. Mónu.
132. Múni.

Tik. Tyuk. *Gallina.* 161.
Kakas. *Gallus.*
Tſibe. *Pullus.*
Eme tyuk. *Gallina foemina.*
1. Kokos.
3. Kokoſzk.
5. Kokoska.
6. Kokos.
63. Tſibe.
64. Tſigi.
Tsjebe.
66. Tokuh.
70. Tauk.
88. Tavuk.
89. Taúk.
90. Tauk.
91. Tzibiſz.
92. Tavuk.
94. Tauk.
Tzibi.
95. Taúk.
96. Tikhi.
— Tauk.
98. Taká.
99. Taok.
101. Tagàk.
102. Takhu.
103. Tauk.
Tavok.
104. Tauk.
105. Tavok.
135. Takïa.
136. Takja.
137. Emetaka.

Lud. *Anſer.* 162
Kátſa. *Anas.*
13. Goid.
16. Ged.
17. Geöd.
18. Guöd.
19. Gud.
66. Lonta.
67. Lunt.
68. Lünt.
69. Lunt.
70. Lont.
72. Lunt.
73. Lont.
77. Kaſz.
78. —
79. Kaz.
87. Káza.
88. Kaſz.
89. Kaz.
90. —
91 — Kaſz.
92. 93. 94. 95.
96. Kats.
97. Kaſz.
98. 99. 100. 101.
102. Gaſz.
103. Kaz.
104. —

ıſz.
ıaſz.
ıſz.
3.
ıaz.
ıd's.
ſz.
-

ıtſa. *Anas.* 163.
ıd. *Anſer.*
ıs'na.
ıtſor.
tska.
-
ıdo.

ılamb. *Columba.* 164.
ɔlub. *Roſſice.*
-
-
ɔlubits.
ɔlub.
-
ɔlb.
ɔluba.
ɔlenb.
ılub.
ılub.
ılommen.
ıulm.
ɔlm.
ılom.
ılomen.
ılobmön.
ılumba.
ılomba.
ılon.
ɔlombje.
ılumb.
ırumb.
ılü.
ılu.
ılka.

62. Gulub.
120. Gulii.

Eke. *Aratrum.* 165.
Arat. Aratok. *Meto.*
13. Arat.
Aradr.
14. Alatzr.
Aratzr.
25. Arado.

Borona. *Occa.* 166.
Eke. *Aratrum.*
Borona. *Roſſice.*
1. Borona.
2. Brana.
3. —
4. Brani.
5. Brana.
6. Brona.
10. —
11. Borona.
12. —
138. Baraná.
166. Brona.
18. Eg.
13. Ege.
34. —
35. Eggé.
40. Eggé.
44. Ekketeſz.

Határ. *Limes.* 167.
Me'sgye.
Sinor. *Chorda. Regula. Linea.*
Me'ſa. *Roſſice.*
3. Medja.
4. Metſa.
6. Meſza.
7. Miö'ſa.
10. Miödtza.
11. Me'ſa.
12. 59.
60. Mi'ſa.

61. Me'ſa.
62. Mje'ſa.
85. Szinur.
86. Szinur.
92. Szinor.
126. Me'ſa's.
166. Mi'ſa.

Kapu. *Porta.* 169.
88. Kapú.
92. Kapu.
105. Kapó.
108. Kapi.

Udvar. *Aula.* 170.
Dvor. *Roſſice.*
1. Dvor.
2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11.
13. Dor.

Mérö. *Menſura.* 173.
Mérték.
Mjera. *Roſſice.*
1. 2. 3.
4. Mira.
5. Mjera.
6. 7. 9. 10. 11. 12.
57. Mjarii.
59. Mjera.
60. Mera.
62. Mjera.

Kád. *Cadus.* 174.
Veder. *Urna.*
Kád. *Roſſice.*
2. Kádka.
4. Kád.
5. —
10. Kádz.
13. Kád.
20. Kádoſz.
22. Káduſz.
66. Kád.
81. Kád.
137. Vedré.

Balta. Szekertze. Fejſze. } 175. *Securis.*
1. Szjekira.
2. Szekera.
3. Tſekira.
4. Szekera.
5. Szjekira.
6. Szekera.
7. 9. 10. 11.
22. Szekuriſz.
88. Baltá.
89. —
90. — Balta.
91. 92. 93. 94. 95.
96. Balti.
98. Baltá.
99. Baltau.
101. Maltá.
103. Baltá.
104. Baltá.
105. 130.
132. Baltu.
148. Balto.
149. 150.

Or. Lopó. Tolvaj. } 182. *Fur.*
Vor. *Roſſice.*
66. Tolmik.
68. Tulmint.
Tulmik.
69. Tolmak.
90. Vor.
91. Vur.
95. Ura.
96. Ura.
97. Ourud'ſi.
98. —
99. Uoro.
104. Oro.
106. Orjakh.

Strá'ſa. *Cuſtos.* 184.
Sztoro's. *Roſſice.*
1. Sztrá's.
2. —
3. Sztrá'snik.
4. Sztrá'sni.
5. Sztrá's.
9. Sztro's.
10. 11. 12.
57. SztoroTu.

Kattona. *Miles.* 190.
Bátor. *Audax.*
Vitéz. *Miles.*
Legény. *Juvenis.*
Szegődött. *Mercenarius.*
Serény. *Celer. Agilis.*
Bajnok. *Pugil. Athleta.*
Boinik. *Roſſice.*
Boin.
Voinik.
3. Vitetz.
7. Szegeder.
Szögödör.
1. Ljedna.
3. Szariny.
Szjargeny.
9. Bajatur.
2. Bátir. 94.
). Bátirlik.
Bátar.
|. Bátir.
;. Bátor. -

Iga. | Járom. } *Jugum.* 196.
Igo. *Roſſice.*
t. Igo.
!. Járm.
|. Járam.
;. Igo.
Járem.
'. Járe.
|. —
). Jár'smo.
10. —
11. Jármo.
54. Ikkja.
55. Ikke.
56. Ijuge.
57. Jugei.
60. Igo.

Világoſſág. *Lux.* 199.
54. Valkéuſz.
57. Valgei.
63. Valk'ſéſz.

Vén. | Vénhedt. } Senex. 202.
54. Vanha.
55. Vanna.
56. Vanga.
57. Vangu.

Alatſon. Alſo. *Humile.* 205.
Kutak. Kitſin. *Parum.*
Otſo. *Vile.*
56. Alagana.
59. 60. Ulin.
61. Alkine.
62. Alkjenje.
65. Ulin.
67. Ellim.
68. Jalin.
88. Altſák.
92. ←
94. Alſa.
99. Alaſa.
103. Alytſak.
105. Altſák.
114. Lokhun.
115. Lakhon.
116. Lakhun.
76. Kutſuk.
77. Kuta.
118. Vuotſu.

Nagy. *Magnum.*
Elég. *Sufficiens. Satis.* 206.
88.

88. Olu.
89. Ulu.
90. Ulkan.
91. Ulug.
92. —
94. Ullu.
95. 96.
97. Ulug.
98. Ulu.
99. Ologo.
100. Ulu.
102. Ulug.
105. Ulken.
106. Ulakhán.

Kitſin. *Parum.* 207.
Darab. *Fruſtum.*
Kurta. *Breve.*

48. Dahab.
76. Kutſuk.
77. Kitiik.
79. Kiſzin.
82. Koten.
89. Kitskinje.
Kitſik.
91. Küſzkinja.
92. Kitſi.
93. Kitſik.
94. Kitskinja.
Kitzik.
95. Kitſuk.
96. Kitze.
Kitſu.
97. Kitſik.
98. Kitſiná.
99. Kitſek.
100. Kitſi.
101. Kutſu.
102. Kurd.
103. Kitſik.
105. Ketſik.
106. Kutſugui.
169. Kotſuk.

171. Kord.
183. Ketſil.

Fejér. *Album.* 2c
Világos. *Lucidum*
Candidu

Arany. *Aurum.*

50. Aratz.
51. Aratz.
54. Valgi.
— Valkija.
55. Valge.
56. Valgïe.
57. Valge.
58. Velkeſz.
106. Urjun.
120. Jalana.
121. Jallina.
Jellena.
136. Tzaran.
137. —
139. Bagdarin.
140. 141. 142. 143. 14

Fekete. *Nigrum.*
Tſerna. Nomen
ad Oppidum *Dé*
Tranſilvania.
Kara. Nómen p
Tranſilvania.

1. 2. 3. 4.
5. Tſerno.
6. 7. 8.
9. Tſorno.
10. Tſarno.
11. Tſerno.
12. —
89. – Kará.
90. — — 106.
135. 136. 137.

Veres. *Rubrum*
Tſeres. *Rubeſat*
Corium c
Querci mace

K

Kraſzna. *Nomen Oppidi et Rivuli in Tranſilvania.*
Szürke. *Album nigro variegatum. Germanice Schimmel.*
Kraſzno. *Roſſice.*
1. Tſermno.
2. Kraſzno.
Tſerveno.
4. — — 11.
2. Kraſzimno.
5. Verrev.
6. Zurkh.
Szürk.
9. Szirk.
Zurkh.
2. Szürük.

Zöld. *Viride.* 211.
Kék. *Coeruleum.*
Zeleno. *Roſſice.*
1. Zeleno.
2. — 12.
3. Zals.
5. kok.
7. Kuk
3. —
). Kék.
1. Kuk.
Kok.
5. Kjuk.
Kég.
4. Kuk.
1. Kuku.

Könnyü. *Levis.* 214.
0. Kokni.
6. Kunna.
7. Kunne.
8. Kannauk.
9. Kïina.
3. Koneg.

Jol. *Bene.* 216.
Dobra. *Nomen Op. in Tranſ.*
Dobro. *Roſſice.*
1. Dobro.
2. — 12.

Laſſan. *Lente.* 224.
66. Laſzi.
67. Latſem.
68. Laſz.
69. Latſel.

Elö. Eleven. *Vivus.* 225.
Élet. Ilet. *Vita.*
Lélek. Lilek. *Anima.*
Derék. Derik. *Vividus. Robuſtus.*
32. Aleiv.
33. Leventeg.
34. Levendikh.
35. Lebend.
36. —
37. Levende.
39. Levande.
40. Levendig.
41. Ljavenlik.
47. Eleven.
54. Eljavjá.
Ella.
55. Ellav.
Ella.
56. Eljavja.
57. Eljav.
66. Lilin.
67. Lili.
Ljelenk.
68. Lilem.
69. Lilink.
70. Lilenk.
73. Lilin.
74. Lilem.
75. Iljat.
88. Diri.
89. Terik.
90. Trik.
91. Tirik.

92. Diri.
94. Tiri.
95. Tirik.
96. Teri.
97. Tirigk.
100. Tirik.
103. Diri.
104. Ljat.
120. Ilje.
-- Iille.
121. Ile.
125. Meléte.
126. Ileng.
127. Illek.
128. 129.

örömeft. 226.
Hilariter.
öröm. *Gaudium.*
54. Rjemu.
55. Kemufz. Rööm.
Röömfzafzte.
56. Rúadi.
57. Rad.
1. 2. 3. 4. 5. Rad.
61. 62. --

Enni. *Edere.* 277.
Edmeg: *Ede.*
Evé-, *Edebat.*
Kinyir.
Kinyér. *Panis.*
Kenyér.
88. Emék.
165. Jemjak.
118. Kimir.

Inni. *Bibere.* 228.
Ivam. *Bibebam.*
Iva. *Bibendo.*
Ifzom. *Bibo.*
Ifzok.
54. Juvva.
55. Juma.
56. Juvva.

57. --
59. Juni.
60. --
64. Ifzéfz.
65. Juni.
67. Afzok.

Enekelni. 229.
Canere.
Szolni. *Loqui.*
'Sanolni. *Iurgari.*
59. Szuvni.
60. Szolni.
86. 'Sanna.

Aludni. 231.
Dormire.
Alom. *Somnium.*
66. Alalakh.
69. Ulim.
-- Ulma.
72. Alinte.
73. Álinta.
Aluttam. *Dormivi.*

Elvenni. *Accipere.* 2
Fofztani. *Spoliare.*
59. Vofztni.
65. Vafztini.
Vifztini.

Vágni. *Scindere.*
Vagdalni. 237.
59. Vundavni.
65. Vandini.

Vetni. *Serere.* 23
61. Videma.
62. Vidik.
63. Vidat.
Videnja.

Szántani. *Arare.*
Ugarolni.
Gyurni. *Depsere.* I
ten.
59. Girni.

oni.
ga.
rga.
ali.

ıgni. 240.
Occultare.
. Schubſack.
ebni in den Schubſack
ſtecken.

gyon. Eſt.
ı. 243.
o. Exiſtens.
go.
.
57.
.

).
n.
n.
.
.
it (Volt).
li.
loul.
lvol.
nja.
nna.
ine.
gy.
egy.

dj. Da.
djál. 244.
dnál. Annál. Atztze.
nna.
nná.
nna.
—
ddja.
ti.
tza.
tzá. 196. Adu.

Menj. Ito. 246.
Kej. Kelj. } Cede loco.
Alj félre }
Állok. Sto.
Jövel. Huc ades.
54. Menek.
Mjane.
55. Minne.
Kei.
56. Mjane.
57. Mene.
63. Kai.
64. Kai.
65. Min.
66. Manen.
68. Min.
69. Mana.
70. Juva.
— Mina.
73. Mina.
84. Álok.
Ály.
97. Kely.
98. —
99. Kil.
101. Kely.
106. Kely.
120. Mona.

Én. Ego. 247.
Ez. Hicce.
Az. Iſte.
Mi. Nos.
Mink.
54. Minja.
55. Minna.
56. Minja.
57. —
58. Mon.
59. Mje.
60. Mee.
61. Min.
62. Mon.
63. Min.

 64.

63. Min.
65. Mon.
76. Men.
77. Emen.
79. Ez.
80. Afzfze.
82. Ani.
83. Anu.
84. Ano.
85. Ene.
Ena.
Ana.
86. Jena.
87. Ana.
88. Ven.
89. Min.
90. Min.
91. Men.
92. Men.
93. —
94. — Min.
95. Men.
96. 97. 98. 99. 100. 101. 104. 106.
107. Efz.
120. Mau.
121. 128.

Te. *Tu.* 248.
Ti] *Vos.*
Tü]
Ti. *Raffice.*
1. Ti.
2. - - 11.
13. Ti.
14. Te.
16. Tu.
17 —
18. Tl.
19. Ta.
20. Ti.
22.-26. Tu.
27. Tju.
Te.
28. Tü.
Toa.
29. Te.
30. Thu.
31. —
32. Tha.
33. Du.
Tu.
34-40. Du.
41. Dö.
42.-44. Tu.
45. Tyi.
46. Tu.
47. Te.
58. Todn.
59. Te.
60. Ti.
61. Ton.
62. —
63. Tin.
64. Aze.
65. Ton.
75. Te.
76. Tu.
77. —
80. Du.
102. Tu.
107. 166. 167. 168.
170. Te.
171. Tu.
173. —
176. —

ö. *Ille.* 249.
14. ö.
16. 17. 19.
76. O.
77. O.
79. Ui.
Uju.
93. O.
102. U.
169. Uö.
170. Jue.

} *Nos.* 251.
k.]
énk. *Nofter.*
Rossice.

:.
e.
'.
e.
jefz.
ı.
.
.
:.
n.
.
n.
ng.
.
n.
ng.
ıt.
ı.
nma.
ık.
ı.
:k.
ınje.
ıne.
ın.
:.
:ndja.
its.
ıju.

157. Muri.
170. Ma.
182. Mo.

Ti.]
Tik.] *Vos.* 252.
Tijéd.]
Tejéd.] *Tuus.*
Tenéked. *Tibi.*
54. Tii.
— Te.
55. Teïe.
56. Tïo.
57. Tïo.
58. Tïje.
59. Tï.
60. Tjajafz.
61. Tin.
62. --
63. Te.
Tii.
65. Ti.
75. Tonida.
107. Tuk.
134. Tendja.
135. Ta.
137. --.
153. Tuju.
166. Tume.
Tumer.
167. Tufza.
168. Tum.
169. --
173. Tambi.
176. Tumi.

Nekik.
Nekiek. *Illis.* 254.
54. Neili.
55. Neil.

Mi? *Quid?* Ki? *Quis.* 255.
Mije? *Cujus?* Kije? *Cujus.*

Minek?

Minek? *Cui.* Kinék? *Cui.*
Mit? *Quid?* Kit? *Quem.*
Mitöl? *A quo? De quo?*
Mid van? *Quid habes?*
Mis. Mitfodás? *Qualis?*
Min ül? *Super quid sedet?*
Miaz? *Quid est hoc?*

23. Ke.
24.-29.
42. Ku.
43. Koo.
44. Ku.
47. Mi.
54. Midja.
55. Mifz.
56. Midja.
57. Mida.
58. Mi.
59. Mii.
60. Moi.
61. Mjaže.
62. Mjazja.
63. Mo.
64. Min.
65. Mar.
70. Mii.
71. Kai.
73. Mukoi.
74. Mugul.
75. Kae.
81. Me.
— Mi.
82. Ma.
83. Mu.
85. Ma.
88. Ki.
109. Mugoko.
128. Kai.
167. Kagdege.
168. Ka.
169. Kijé.

Mivel? *Per quod? Qua re?* 256.

Millen?
Milljen?
Mijen? *Qualis*
Minö?
Minémü?
Miolta? *Quamdiu*
Minek? *Cui rei?*
Mi. Mitfoda? *Qui*

54. Millja.
Minéka.
55. Mikkaga.
— Mizga.
56. Millja.
— Minkera.
57. —
58. Mai.
59. Mien.
60. Maen.
61. Mjasznje.
62. Mjefz.
63. Moden.
64. Minba.
65. Main.
Marin.
67. Maneral.
70. Miina.
Miogarot.
73. Miljonta.
Mugalinat.
74. Mugulinat.

Ki? *Quis?* Kinel *Cui?* 257.
Kit? *Quem?*
Kivel? *Quocum?*
Kinél? *Apud que*
Kitöl? *A quo?*
Kiét? *Cujus suum*
Kim van? *Quem ha*
Ki millyen? *Quis lis est?*
Mi? *Quid?*
Mivel? *Qua re?*

Melik? } *Uter?*
Mellyik?}
Minö? *Qualis?*
Min fekfzik? *Super qua re jacet?*
Kto. *Rossice.*
1. Kto.
2. —
3. Ki.

Kee.
4. Kdo.
Kim.
5. Ki.
Kim.
6-12. Kto.
- Kim.
23-28. Ki.
54. Kanen.
55. Kellega.
56. Kenenkera.
57. Kanenkera.
58. Maina.
59. Kodked.
60. Kinkopje.
61. Kemardá.
62. Kimártfz.
63. Kam.
Kundinja.
64. Kámba.
65. Kinen.
66. Kannit.
67. Kanjurtil.
68. Kom.
— Komga.
73. Melikuimna.
— Mitokanat.
74. Kutia.
79. Kai.
85. Man.
86. Min.
87. Manik.
88. Kimin.
92. Kimlan.
94. Kam.
97. Kemlja.
98. Kim-mile. Mile.
99. Kem.
Kimikan.
101. Kim-mile.
130. Kimilja.
Kembeljan.
104. Kemnen.
105. Kembeljan.
106. Kimenjan.
110. Menau.
135. Kiner.
137. Kenjér.
166. Kanéka.
167. Kavum.
169. Kifzfze.

Nem. *Non.* 259.
1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 35. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 46. 47. 76. 77. 78. 80. 168. 169. 170.
Na. Nan. Nja.
Ne. Nee. Nei. Nem. Nema. Nein. Nen. Neing. Neije. Nehen.
Ni. Nie. Niea. Nifz. Nifzta. Njafzta. Nju.
No. Non. Nong.
Nu. Nue. Nuo.

It. *Hic.* 261.
Itten.
Ottan. *Illic.*
53. To.
54. Téze.
56. Tefzja.
57. Tefz.
58. Tafzfze.

59. Tatani.
60. Tatn.
61. Teſzkán.
62. Tjeſzá.
63. Tiſta.
65. Tatin.
66. Szita.
67. Tit.
68. Tit.
69. Tid.
70. Titi.
71. Tindi.
73. Tjet.
74. Tit.
75. Tamet.
126. Tinda.
128. Tendi.
147. Tje.

Ot. Ott. Ottann. *Illic. Ibi.* 262.
Oda. *Illuc.*
Te-ide. *Tu veni huc.*
Onnan. *Inde.*
Innen. *Hinc.* Ide. *Huc.*
61. Tofzo.
62. Toſzá.
63. Tuſto.
64. Onda.
65. Otin.
66. Tuto.
67. Tat.
68. Tot.
69. Totïn.
70. Tota.
71. Tout.
73. Tottagaina.
74. Tad.
88. Onda.
89. Ondá.
90-105. Andá.
106. Onno.
107. And.
111. Ad.

Ada.
Dajak.
Dáá.
120. Tainjagi.
121. Taina.
126. Tottjada.
135. Tinde.
137. Tendje.
142. Tadu.
146. Tadu.

Alatt. *Sub. Infra.*
Alá. *Sub (Ad locu*
Alám. *Sub me.*
54. Alla.
55. --
58. Vuolo.
59. Ulin.
61. Alanzá.
62. --
65. Ul.
88. Altindé.
98. Altinda.
101. Altindá.
103. Alt.

Fenn. *Super.* 264
Fel. *Surſum.*
Fejül. *Superne.*
Fejülle. *De ſuper*
Nál. *Apud.*
54. Pjalja.
Péle.
Perla.
56. Pialja.
57. Pell.
58. Nál.
59. Vilin.
60. Nál.
65. Vilin.
67. Neulonta.

Hogy? *Quomodo?*
Millyen? *Qualis?*
Mit? *Quid?* 270.

Kit? *Quem?*		Né. Ime. *Ecce.*	273.
Millja.		Nézd. *Vide.*	
Mita.		Na. *Heus.*	
Kit.	51.	Mi.	
Hogy.	54.	Na.	
Kjugy.	56.	57.	
Kjugyi.	70.	Titimo.	
Ki.	75.	Nendi.	

Adjungam his demum Numeralia 34 Nationum, Numeralibus Hungarorum magna ex parte ia esse videntur.

		1.	2.	3.	4.
47.	*Hungarice.*	Egy. Egyik.	Kettö.	Három.	Hárma. Nég[illegible]
48.	*Avarice. 1.*	*Dialectus.*			
48.	*Avarice. 2.*	*Dialectus.*			
	Kumicice in Dagestán.				
50.	*Lesgice.*				
51.	*Lesgice.*				
52.	*Lesgice.*				
54.	*Finnice.*	Iksz.	Kaksz.	Kolme.	Nelïja.
55.	*Esthonice.*	Iksz.	Kaksz.	Kolm.	Nelje.
56.	*Carelice.*	Iukszi.	Kaksi.	Kolmje.	Nellja.
57.	*Olonice.*	Iukizi.	Kakszi.	Kolme.	Nelli.
58.	*Lapponice.*	Akty.	Kuekty.	Kolm.	Nelyje.
59.	*Cirjanice.*	Itip.	Kik.	Kuim.	Njul.
60.	*Permice.*	Otik.	Kik.	Kvin.	Nj[illegible]ja.
61.	*Morduinice.*	Vjaity.	Kafto.	Kolmo.	Nilje.
62.	*Mokschanice.*	Veikja. Fkjá.	Kafta.	Kólma.	Niljá.
63.	*Tscheremissice.*	Iktety.	Koktoty.	Kumuty.	Nility.
64.	*Tschuvaschice.*	Prja.	Ikke.	Viszsze.	Dvatta.
65.	*Votjakice.*	Odik.	Kik.	Kvin.	Nily.
66.	*Vogulice.*	Aku.	Kity.	Kórom.	Nila.
67.	*V. in Verkhot.*	Aku.	Kita.	Kórom.	Nila.
68.	*V. in Tscherdima.*	Aku.	Aiva. Kita. Kati.	Urum. Kur.	Nila.
69.	*V. in Berezova.*	Aku.	Kitai.	Kurim. Khórum.	Nilyle.
70.	*Ostjakice.*	Ity.	Kátiny.	Kholim.	Nïily.
71.	*O. ad Narim.*	Ity.	Katny.	Khúlem.	Nyjelle.
72.	*O. ad Juranje.*	Atily.	Kjalkiny.	Kolim.	Nille.
73.	*O. Lumpokolice.*	Atily.	Katkiny.	Kolim.	Nille.
74.	*Vaszjuganice.*	I.	Katekheny.	Kolony.	Nille.
76.	*Persice.*				
77.	*Kurdice.*				
78.	*Avganice.*				
131.	*Taiginice.*		Kidde.		
132.	*Kamaschinice.*		Siddja.		
133.	*Koibalice.*		D'sidja.		
134.	*Motorice.*		Kiddja.		

Vocabularia comparativa Linguarum Slavicae originis, quae continent vocabula, magna ex parte Oeconomiam et Technologiam spectantia.

Perlustrato Veteri Testamento, transeo ad Novum. Profecto non aliter vocabula Finnica, Lapponica, Esthonica, Vogulica, Votjakica, Tschuvaschica, Tscheremissica, Permica, Sirjenica et Morduanica mihi contemplanti sese offerunt, ac si rudera

5.	6. Hat.	8. Nyoltz.	100. Száz.	1000. Ezer.
				Afzkergu.
				Kfzkergu.
				Azerba.
				Azargo.
				Azàrgo.
				Azargo.
	Kuſzi. Kuuſz.		Zata.	
	Kuuſz.		Szadda.	
	Kuu'ſi.		Sada.	
	Kuzi.		Szata.	
	Koty.			Tuzany.
	Kvaity.			Tuhat.
	Kvety.		Tſóa.	
e.	Koto.		Szjada.	
L.	Kotá.		Szjáda.	
ſ.	Kuduty.		Sjudo.	
	Olta.		szjur.	
	Kuaty.		Szju.	
	Koty.	Nilonn.	Sjata.	
	Koty.	Nelololy.	Sod.	
	Khotje.	Nelolju.	Sjad.	
	Koty.	Njullou.	Tſat.	
	Khoty. Kuty.	Nuuly.	Szaty.	
	Khuty.	Nülle.	Szoty.	
	Kuty.	Niſſakh.	Szaty.	
	Kuty.	Niglakh.	Szaty.	
	Kuty.	Niglakh.	Tſóa.	
			Szad.	Hazár.
			Szad.	Hazár.
				Szir.

eliquiae ex Veteri Teſtamento ſuperſtites eſſent. tra vero ea, quae ex linguis Slavicae originis omo, nova omnia, et nuperrime adſcita eſſe ſſime videntur. Truncata ſunt illa priora, manca, anquam nummiſmata ex antiquiſſimis ruderibus a, detrita tantopere, ut difficulter figuram pri- s impreſſam criticus detegere poſſit. At poſte- intacta quaſi nobis adſervata ſunt. Utrum Hun- propria, an memoratae nationes ſua truncave- vocabula, deciſu facillimum non eſt; conjicere

tamen

tamen justa de causa audeo, Hungaros sua imm visse, interea dum illae propria intacta conser potuerunt vocabula. Ratio est, nationum Euro rum varietas, cum quibus a decem fere seculis, H gari eandem colunt terram. Arcta harum conne et ininterruptum contubernium, intactam null nus relinquere potuit Hungarorum linguam, p hoc evidentissime ex eo, quod Hungari non so vocabula numerosa, sed terminationes etiam n in linguam suam assumserunt, quae Arpadi filiis prorsus incognitae erant. Tales sunt: *ka*, *ke*, *nik*, *ár*, *ér*, kalitzka, kamuka, kovátska, dugót kaptsotska, követske, szekérke, titoknok, komor szálka, szilke, hurka, szipka, koltsár, kádár, 'se petzér. Olim dicebat Hungarus: *kovats*, *dugats*, *pots*, *követs* etc.

Hungaros ingentem vocabulorum numerur linguis Slavicis assumsisse, nullus mirabitur, qui madvertet illas magna Terminorum Technicorun ideas abstractas notantium copia gaudere, his nostra tamdiu carere potuit, quamdiu vitam in nomadicam degens, artium notitiam acquirere cogebatur. Termini Technici: Ljesz, *Förste*, *I* Gruz, Povoz, *die Tracht*, Szorok, *Frist*, Szk *die Langeweile*, Sztichia, *das Element*, Pomje *der Frohnherr*, Paz, Zgib, *die Fuge*, Baika, *der nell*, Kvasenije, Bro'senije, *die Gähre* (*Fermenta* Szok, *die Gerberlohe*, Ritsag, *der Hebel* (*Vectis*), lokita, *der Jungferknecht*, *Celadon*, *Adonis*, et rimi his similes, quorum ideam in lingua n periphrastice tantum exprimere valemus; in li Slaviano-Serbica et Russica jam diu usitati. Notare autem oportet, quod maximam partem rum vocabulorum ex linguis hisce mutuatorum stituant Substantiva res physicas, technologicas, nomicas (vix ullas morales) notantia, rara r

Ad

iva, valde pauca Verba, vix unam alteramque ılam.

At non nova folum Hungari a fuis vicinis ere vocabula; verum fua propria antiqua dedi- nt, nova iis nomina Slavica, aut alia peregrina uentes. Non erit hoc fuperfluum quibusdam ıre exemplis.

Antiqua.	*Nova.*
)r.	Tolvaj, Lopo, Pribék, Prédálo.
. Orozni.	Tolvajkodni, Lopni, Prédálni.
ör. Tſöſz.	Páſztor, Strá'ſa, Bakter, Tzirkálo, Kerülö, Vigyázo. Ront. Silbak.
s. Korſág.	Nyavaja, Betegſég.
lus. Kor.	Beteg, Betege's, Nyavajás, Pipogyás, Kornyádozo. Iſpotályos.
Bab.	Fuſzujka, Faſzul, Paſzul.
Báb.	Alak, Buba.
a. Nö.	Feleſég, Házastárs, Aſzſzony, Aſz-ſzonyſág, Uriaſzſzony, Dáma.
. Hon, Hony.	Ház, Szoba, Hajlék, Palota, kaſtély, Udvarház.
Lo.	Paripa. Kabala.
Jány. Lány.	Léányaſzſzony, Fraj, Frajtzimer, Peſz-tunka, Mamzel.
Szüz.	Kiſaſzſzony, Konteſz.
Ag.	Banya, öreg, Vén.
. Rege. Dal.	Ének, Nota, Dudolás, Danolás, Hár-monia, Dalléra.
'Sana.	Beſzéd, Beſzelgetés, Teréfélés, Szo-ſzaporitás.
itio. özön.	Áradás. Kiáradás, Vizár.
iember. Fötiſzt.	Fövezér, Föiſpány, Kapitány, Had-nagy, Biro, Tiſztarto, Elöljáro.
Nyárs.	Lántſa, Dárda, Spáde, Szabja.
x. Bako.	Hengér, Hohér, Meſter.
gantior. Mál.	Áſzépe valaminek, Rokamál, Áſzép ſzölöhegyek, Kömál, Kukukmál, Nagymál, Ketskemál, Mézesmál.
Mony. Koko.	Tojás, Tikmony, Tyukmony.

Non dubito fore plerosque, quibus vocum non- ım Etymologia in ſequenti Vocabulario occur-

 rens

rens ridicula videbitur, praesertim iis, qui hujus contemplationibus adsveti non sunt. At duo so modo exempla his criticis adlata sufficient ad e abdita Etymologorum penetralia introducendos. crederet hungaricum *özvegy*, ex latino *vidua*, der posse? At hujus afferti veritas facile demonstrari est. Quod Russi suum *Vdova* ex latino *vidua* fab verint, vel puer facile videt. Ex hoc fit verbum r cum: *Ovdovjety*, quod significat: *Orbari conjuge*. hoc verbo separes literas: v. o. j fit vox: *Odvety*, c est ipsissimum *özvegy* Hungarorum, nec ulla unq radix reperiri potest, ex qua vox haec deduci facilius sit. Alterum exemplum esto latinum *Dies*, ex quo G rum *Jour*, *Journal*, derivari posse primo intuitu pr dubio absurdum nonnullis videretur, at illi, qui e minibus varias orationis partes derivando formare runt, rem planam esse intelligent. Ex voce *Dies* fi jectivum: *Diurnus*. Hujus priores syllabae *Diur* co tuunt vocem *Jour*, ex derivativo hujus: *Diurnal* matum est *Journal*. Haec, et hic similia millena illis monstrare possunt planam, qui nonnullas ori tiones primo intuitu absonas, et violenter quasi vatas esse judicabunt, quae serio perpendentes di mei Critici Tolerantiam Etymologicam.

Cum hic loci de variis *Magnae Matris Sla* dialectis, earumque cum lingua hungarica commix quaedam notare proposuerim, non abs re erit, dite concinnatam de his dialectis Dissertationem M Viri, et immortalis memoriae scriptoris *Mathia lii* (quam Grammaticae *Slavico Bohemicae Pauli leschalii* Szakolcza Hungari, Posonii 1746 editae misit) inserere, cum ex paucis his paginis, la satis dialectorum notitiam lector haurire, et nexum Gentis Hungarae cum populis Slavicis hist evolutum non sine magna voluptate perdiscere p

Pl

PRAEEATIO.

LECTORI BENEVOLO.

S. P. D.

MATHIAS BELIVS.

§. I.

Cum multi ſunt, et magno ingenio, et excellenti ctrina viri, qui de humano genere, praeclare, ſtu- ſuis merentur; tum eos, cum primis, in hoc u, jure optimo retuleris, qui diverſiſſimarum guarum ſtudia, ita percolunt, illuſtrant atque fa- tant, ut gentes ac populi, quos antea, ſola diſcor- linguae diſſociaverat, ex diſſidio illi, eo procli- s coadunari queant, redireque in mutuam, et in- m naturae humanae, ſocialitatem. Gravis eſt AUGUSTINI in hanc rem ſententia: Linguarum di- rſitas, hominem alienat ab homine, et propter am linguarum diverſitatem, nihil prodeſt ad con- ciandos homines, tanta ſimilitudo naturae: ita, ut bentius ſit homo, cum cane ſuo, quam cum ho- ine alieno. Ita ſe rem habere, nemo temere ne- verit; ſed nec cauſam ejus diſſociationis difficile eſt dagare, qui eam, vel obiter, ſed cum ratione apud exiſtimaverint. Nimirum, homo, non percipit nſa hominis alterius, niſi id fiat ſermonis miniſte- io, qui rationis, quae ad mentis naturam adtinet, timus eſſe conſvevit interpres. Itaque, fit, ut ſſoni oris homines, non fere cenſeantur inter ſe ominum vice eſſe. Quae opinio, ſi inter gentes

 vicinas

vicinas invaluit, non poteſt, non ſocietatis vincul
ſi quod iis interceſſit, contemerare, rumpere, at
in diſſidia offenſasque mutuas deſinere. Quaprop
quo ſunt, inter diſſociatas nationes atque popu
loco habendi, ultro citroque miſſi caduceatores; e
dem prorſus merebuntur hi quoque dignationem,
id circa Linguae ſuae ſtudia elaborant, ut non m
domi fiant illuſtria; ſed et gentium circumſitar
oculos animosque advertant ad ſui cognitionem, q
ſane molitio, uti ex ſe honeſtiſſima eſt, ita eo p
latius, quo circa linguam occupatur antiquiorem,
que uſus et utilitatis auguſtioris.

§. II. Iſtud vero eſt quod de praeſentis *Gr matices Slavico-Bohemicae*, tenui, uti videbitur, ipſorum ingenio abundantibus, molimine, confid ter adfirmare ſuſtinuerim. Linguam enim *Slavic* dum dico, et antiquiſſimorum populorum, iam o fuiſſe ajo; et ita late, per innumeros fere pop diffuſam, uti in Europa, aliam nullam. Quod utr que, alienum percenſere hic, et uberius exagg tiusque multo eſt, quam ut poſſit, argumenro p ſationis, expediri. De vetuſtate Slavonicae ge nihil adtinet, ſcrupuloſius elaborare: cujus tanta ſ argumenta, ut vel numerum eorum deſignare, dicam exiſtimare ſingulorum pondera, difficile ſi ea multitudine. Si *Heneti*, gens Paphlagoniae, cujus, antiquiſſimus ſcriptorum *Homerus*, mem Slavorum parentes ſint habendi: quod, et multi graves ſcriptores ſtatuunt: ne mihi, Slavi, gens e vetuſta, qua de re, ſuo more diſputat *Schurtz ſchius*, et dicam ſcribit, non vulgo tantum erud rum; ſed *Davidi* etiam *Chytraeo*, *Henetos et Ven* eosdem facienti. Cum tamen fateatur ipſus, Sla veteres illos, et retruſae memoriae, *Plinio*, *Ta Ptolomaeo*, *Venedos* fuiſſe adpellatos, quos l temporis, *Helmoldus*, Presbyter Boſovienſis, W

c

ios, seu Winulos dixerit: unde Germanicum gens, *die Wenden und Widischen*, nomen. Sed de enedis, Slavorum majoribus, nihil laboraverimus. nne vero idem praeconium et Vandalis tribuemus? lolim id, sed neque possum, sine veritatis dispenio, facere. Nam Vandalos, germanicum fuisse geus, vocabulum ipsum condocet, ut interpretentur lud, quasi *Wandler*, a perpetua cupiditate migrani, *zu wandeln*, seu *wandern*. Ergo advertendum am cura est, Slavos, a Riphataeis; Wandalos, ut entem Germanam ab Ascaniis, posteris nempe Ascenazi, arcessendos esse: quidquid adseruerit, *Jo. Aventinus*, uti credulus nimis auctor, ita minus certa rerens. Haec, ad excutiendam retrusam gentis Slaicae antiquitatem, meminisse oportuit. Certe enim, iidem sint, cum Henetis, ac Venedis, sicuti sunt mnino, doctissimorum quorumvis virorum sententia ntem habebimus, cum antiquissimis quibusque, de iginum vetustate, haud iniquo successu, certaturam.

§. III. Sed recolamus porro, cum *Schurtzfleihio*, Venedorum, Wandalorumque nomina, anteiam de Slavis dicamus diserte. Utrumque, ait ille, urpavit nitida aetas; ignoravit autem Slavorum; vero, sequior illa, et minus culta, mutavit loiendi morem; tantoque hoc fecit familiarius, quanto centius erat: usque adeo quidem, ut nec hodie erit in desuetudinem. Exstat vero Slavorum illud ocabulum, non modo apud *Jörnandem et Helmoldum*; sed etiam apud *Gregorium* Pontificem, et *Blondum*. Crederes, ista relegendo, eximiae cujusdam oscuritatis fuisse, nominis Slavici originem, quia, inus culta aetate, primo omnium, editum. Sed on est ita. Celebria, immo gloriosa sunt ejus vocaıli exordia; sive id demum, ex aliorum sententia, Sl'awa derives; sive, uti volunt quidam, a ſl'owek, et hujus inusitato plurali, ſl'owecy. Illud glo-

 riam

riam significat, notatque gentem, rerum gestarum fama celebrem: istud hominem, seu virum designat, quadratum et singulari praeditum virtute. Id vero celebre nomen, ab hoc, illové primitivo, ipsi sibi indidere, nuperi Venedi: profecto, opprobrii nihil, laudis, immo gloriae plurimum nomen illud referet, a prima statim origine. Nam, quod postea, sive ob Germanorum victorias, sive ob Graecorum scribendi licentiam, Kappa suum adspergentium, Sclavi, vel Sclavini vocitari coeperunt; id vero, apud Graecos nihil habuit convitii: apud Germanos vero, obtrectationis meretur censuram. Sed, qua quaeso aetate, eo nomine cognitos putabimus Slavos? Vocabulum nimirum Slavorum, Slavinorumque, sexto demum seculo, caepit frequentari; sed nondum ita, ut prorsus obliteraretur Venedorum: quippe, ipsi *Jornandi* usurpatum. Sequutis postea seculis, ita invaluit Slavorum nomen, ut prioris mentio rara, apud plerosque scriptores nulla; hujus adsidua esset. Summatim dixerim, Slavorum Slavinorumque nomen, puriori ignotum aevo, sequiori, eique minus culto, longe fuit usitatissimum.

§. IV. Tametsi autem, diversissimae Vandalorum et Venedorum, qui postea Slavi dicti sunt, fuerunt gentes; tamen, intercessit utrique, bellici moris, ac fortunae contagio quaedam, migrationumque aemulatio. Gentium omnium profectionem, ex Asia repetendam esse, doctorum concors fere sententia est. Hinc ergo Vandali, tamquam ex primis sedibus, prodiere. Vandalos sequuti sunt Venedi, Henetorum, in Paphlagonia propago, Slavorum postea majores. Insederant Vandali Sarmatiam eam, quae inter Tanaim, et Borysthenem porrigitur. Reliquos, vasta illa spatia, quae sunt inter Albim, et mare Balticum; illicuerunt. Pars deinde in Africam, demigravit, pars, per fretum Anianum transvecti, Ame-

ricae

ae tractus, occuparunt: Vandalis, Venedi, Ve-
lis Sarmatae, et sic porro, gentes aliae, gentibus
versis, succedebant. Sed Vandalos sequi, diutina
nedis profectio visa, facile permovit gentem belli-
issimam, ut, Vandalorum ditiones, aperto Marte
vadere mallent, quam eorum demigrationes ope-
i: maxime, quod bellis eos externis, nimium
antum viderent exinanitos.* Itaque domi relictos
cile exturbant: profectis domo, in alias terras, re-
cum negant: redituris, vim, arma, militem, oppo-
unt. Sic vincebantur, qui vicerant hactenus, ex-
llebantur, qui expulerant alios: ex eo puniendi,
o peccati labem adspersérant, ait *Schurtzfleischius.*

§. V. Jam ergo pedem, nomenque Venedi,
uropae intulerunt, et vocabulum Slaviae Sarma-
ae dederunt, regioni longe lateque diffusae. De
ir laudatus *Schurtzfleischius:* Slavia Sarmatica, non
guste capienda est nimis: quippe, quod ea com-
ehendat, non Polonos modo; sed et Lithuanos, et
stam illam Russorum, seu Moschorum gentem.
udque adeo indicio est, Slaviam hanc Sarmaticam,
Asiam usque porrectam fuisse. En primam Sla-
rum in Europa sedem! Digni Vandalis successo-
s, qui mox, et cum domi ordinassent rempublicam,
ntium ac populorum emittebant examina. Sed
hata ea, et quae non modo non emittebant acu-
am, ut torpere necessum haberent postea; verum,
rociora etiam fierent ex iis bellis, in quibus tiro-
nia ponebant. Nolo mihi laborem consciscere, qui
aefationis modum supergrediatur, ut saltem nomi-
a recenseam, nationum, quae sunt ex Venedorum,
avorum postea, hac familia, propagatae. Fecere
, et multi, et praeclari viri; atque nuperrime
nnium, Ill. *Joh. Christophorus de Jordan.* Ne ta-
en *ἀσύμβολος* hinc discedam, injiciam mentionem
orundam. Huc nimirum referendi: Abodriti, qui

et Obotriti, Anthae, Bohemi, Bulgari, Carantanii, Croatae, Limigantes, Moravi, Moſcovitae, ſeu Ruſſi, Poloni, Runae, ſive Rugii, Sileſii, ſua Lingua Sle- ʒácy, hoc eſt convenae, Sorabi, ſeu Swrblawj, Wagrii, Vilczi, forte, ob lupinum ingenium ita dicti. Alii, gentium numerum, ad LXX. exaggerant, quod uti illis non invidemus, ita noſtrum non facimus: ſi monuerimus Lectores, bifariam, gentes, Slavicae-originis, fuiſſe diffuſas, in Boream alias, alias in meridiem occidentalem, unde, diverſa ſimul enata Slavia eſt.

§. VI. Venit hic in mentem cogitare, de *Alexandri M* privilegio illo, quod adtribuiſſe Slavis fertur, quodque multum vulgo, ad oſtentationem momenti habet. Profecto autem, ita exiſtimamus, nihil, totis illis tabulis ineſſe, quod ſaltem veri quidpiam ſimile habeat; ita, et temporum, et hiſtoriae rationes, fabulam eſſe coarguunt: ut proinde, vix operae pretium feciſſe exiſtimandus ſit Ill. *Petrus de Rêvai* quando commentitium illud diploma, non dubitavit Monarchae ſuae Hungaricae, intertexere, ut gentem faceret eo glorioſorem. Enim vero, parum habet laudis, opprobrii contra plurimum, nationum actus, fabuloſis monumentis celebrare. Solidior multo, gentis Slavicae eſt gloria; quam ut dubiis encomiis debeat incruſtari. Plena de eorum antiquitate, bellis victoriis, variante item fortuna, atque ſuſceptis migrationibus, ſunt, apud maxime idoneos ſcriptores, omnia, quae, qui volet in compendio legere, laudatum Ill. *de Jordan* adeat.

§. VII. Ad Linguam Slavorum quod attinet, cujus nunc Grammaticam, publico praeconio, tibi lector erudite! commendandam duximus: gentis ea, non antiquitatem modo, ſed et ingenium aemulatur: ita, et vetuſtate praeſtat, et dictionis exuberante quadam copia ac majeſtate. De ejus, latiſſime diffuſo, et armis ac migrationibus propagato uſu, ex

ex vero sentit, *Rivaius* Lingua Slavica, inquit, seu Illirica, hodie omnium latissime patet, ut pote, quae a mari Adriatico, ad Oceanum usque septentrionalem, se extendere videatur: nam ea utuntur Istrii, Dalmatae, Croatae, Bosnenses, Bohemi, Silesii, Lusatii, Poloni, Lithuani, Pruteni, Scandinaviae incolae et Russi, longe lateque imperantes. Bulgari item, et multae aliae vicinae regiones, Constantinopolim fere usque: adeo, ut toto orbe terrarum sit lingua Slavica, qua plurimas gentes et nationes alloqui; mutatis tantum dialectis, ob vicinitatem aliorum populorum, aliquid peregrini habentibus, licet, ut si linguarum gloria, ab usu, familiaritate et latitudine petenda esset, ipsa Slavonica, cum Latina, ceteris palmam eriperet. Cujus adminiculo, prope dimidia Europae pars, nonnulla etiam Asiae, peragrari potest. Haec ita sunt omnino.

§. VIII. Linguae ingenium, atque dialectus, pro diversitate populorum, diversa et ipsa est. Prolixissimam utilemque hic operam navavit, Illustris *de Jordan*, quando de Lingua Slavorum, et harum dialectis, non minus curiose commentatus est, quam cum ratione. Statuit autem, quatuor Slavonismi praecipuas dialectus: Croaticam, Glagoliticam, Hungaro-Slavicam, denique Bohemicam, quibus adnumerat quatuor alias, nimirum: Russicam, Polonicam, Slavicam propriam et Dalmaticam. Quid per singulas intelligat, vir Ill. paucis indicium faciemus. Et Croaticam quidem dialectum, parum abest, quin reliquarum, si non matrem, saltem quodammodo, uti purissimam, ita primaevam faciat: credo, ut Csechi inde lingua, emergat, olim svavior cultiorque. Neque tamen aliam vocat dialectum Croaticam, quam quae in hujus metropoli, Zagrabiae, et circumsitis ei vicis atque oppidis, a cultioribus quibusvis, frequentatur. Glagoliticam porro dialectum eam mihi vocare

vocare videtur, quae in versione, Sacri Bibliorum Codicis, Slavica, Glagolitico charactere expressa, continetur. Nam, utrum Dialectus Glagolitica, in terris Sisciorum et Charentanorum; (populi hi fuerunt seculo 9. ad Savum et Dravum, nec non in terris celebris tunc Slavo-Moravici Regni, ad Granuam usque protensi, quorum omnium Apostolum egit S. Cyrillus,) in usu fuerit, valde dubitat. Arbitrantur contra ea S. Cyrillum primam operam implantandi Christianismi, Bulgaris, Slavis, Constantinopolitano imperio vicinis, impendisse, dein in Moraviam accitum, ibidem et in terris quoque Savi et Dravi fluminum, quas transierat, fidei semina jecisse. Quid ergo mirum, si ille fors in Dialecto peculiari Bulgarica, eujus peritiam, jam Constantinopoli sibi comparaverat, sacram scripturam, et dogmata sua, inventis ad id, novis a se literis, ediderit? Hanc dialectum, utpote, aeque pure Slavicam, populi hi, licet alio communi more loquendi uterentur, percipere et in sacris faciendis, adoptare poterant. Sed Dialectum Hungaro-Slavicam, vernaculam propemodum judicat Hungariae. quod ei lubentes largimur; cum non modo ultimo suo adventu, Slavos, per cis-danubianam Hungariam, repererint inquilinos, nostri Hungari; sed adduxerint etiam secum Russos, Slavicum genus, partim sponte in demigrationis eam societatem concedentes, partim coactos, jure obsidum; id quod in edita nuper, Anonymi historia ducum hung. passim et diserte legas. Quid? quod jam tum annis 334, 454 et 526. Slavicas, ex Hungaria demigrationes meminerit Ill. *Jordanus.* Denique dialectum Bohemico-Slavicam, tamquam cultissimam, et jure quidem optimo, praedicat. Si verum est, Csechum, ex Croatia, huc immigravisse, de quo equidem ambigo, omnino Mater ei, Croatica fuerit. Sed quam Csechi, Croatarum posteri, omnium excoluerint diligentissime, idque

nativa quadam efficacia atque elegantia. Fuere m Bohemi, ad invidiam usque gentium circum-rum, Linguae suae amantes. Quod, cum S. Biblio-a Codicis frequens, ac subinde emendatior ele-itiorque editio, tum innumerorum scriptorum, sa-rum ac profanorum, facta, cum cura, elucubratio, s superque condocent. Quod quidem: excolen-linguae Bohemicae studium, nisi intervertissent, iporum, quae intercessere, conversiones, nulla a cum Europea lingua, de elegantia et majestate, dotum aliorum gloria, nunc posset, Bohemica, tare: maxime, quod publica negotia fere omnia, ria lingua, cum tractabantur in collegiis, tum erebantur etiam in tabulas, librosque memoriales, os protocolla vocamus. Ad dialectus reliquas, quod inet, Polonicam puta, Slavicam propriam, Russi-a, Dalmaticam et Caranthanicam, multa illis, cum oribus, de quibus diximus, juxta et invicem, est gnatio: ut facili omnes negotio, ad easdem regu-Grammaticas, reduci possent, si esset eruditus ali-is, qui eam curam studiumque auderet occupare, que tam diu prosequi, dum in vado res foret con-uta, quae tamen res, philologum exspectet opor-, consumatissimum eum, et cum ceterarum Euro-e linguarum, apprime peritum; tum praecipuarum guae Slavonicae dialectorum: Croaticae nimirum, hemo-Slavicae, Polonicae, atque Moscoviticae, longe nium gnarissimum.

§. IX. Campum hic mihi adaperiri video, la-sime porrectum, et in quem commode liceret ex-itiari, si esset volupe, in laudes linguae Bohemi-Slavicae diffundi; sed, quia eam curam, oppido gnam pretio operae, cum vernae Grammatici, tum ulenti scriptores alii, ad invidiam usque exagge-erunt: Iliada post Homerum scribere velle, posse-is existimari, si in re, jam pridem in luce meri-

diana

diana collocata, porro elaborare conniteremur. Nam fuere omnino Bohemi, eruditi illi, et quibus cordi fuit egregii publici procuratio, cum in reliquo studiorum genere, tum in lingua sua patria, etiam atque etiam percolenda, atque id quidem, ante gentes, quae nunc cultissimae habentur, perpetuo indefessi. — Enumerat hic Belius plurimos auctores, qui in Grammaticis linguae Bohemicae conscribendis, decursu plurimum annorum operam navarunt, quibus expositis narrare pergit. — Hi interim, quorum mentionem habuimus, omnes, et plures alii, ex vetustioribus praecipue, qui in eadem sudavere officina, linguam Bohemicam, Wenceslainam illam, a *S. Wenceslao* ita nuncupatam, ibant illustratum, ac profecerunt sane eousque, ut habeant, quod glorientur Bohemi, sive de copia, siue de elegantia, sive de majestate linguae suae. Enim vero, copia nominum et verborum tanta illi inest, ut nulli linguae, ne Graece quidem, cedere cogatur. Nam nihil tam arduum est (ne ipsa quidem transnaturalis scientia Metaphysica) quod non intelligenter et significanter efferre queamus, idiomate nostro Bohemico, verba sunt *Rosae* in praefatione. Addo, experiundo condoctus; nam et ipsus equidem, cum amantem me, tum peritum linguae Slavo-Bohemicae esse, mihimet sum conscius; omnium Europae linguarum decora, non aemulari modo, sed vincere etiam, unam nostram Bohemicam, posse. Neque enim, si quod ex vero judicare poterimus, Hispanicae, grauitute majestateque; blanditie ac facilitate, Gallicae; Anglicae, sublimitate efficacitateque; Germanicae, sensus et emphaseos ubertate; lenitate ac svavitate Italicae; denique Hungaricae nostrae, imperiosa illa severitate, quidquam concedit: ita absolutarum est qualitatum, si, viri ea utantur, docti, eloquentes, et ad socialitatem nati efformatique.

§. X.

§. X. Cave autem exiſtimes, lector benevole!
ɔer demum has perfectiones, linguae Bohemicae,
ıciliatas eſſe: a primis religionis Chriſtianae, in
ıte Bohema, incunabulis, crevit linguae ſimul de-
:. Geminum praecocis, ſed matureſcentis ſubinde
rementi ejus, fontem, *Balbinus* indicat. Alter,
Fratrum, *Cyrilli et Methodii*, beneficum eſt: al-
, romanorum pontificum, in gentem Bohemicam,
ı quaedam propenſio, de utroque, eodem loco *Bal-
nus:* illud unum pulcherrimum beneficii genus,
od cultum literarum, quem ad eum diem bellicoſa
tio contemſerat, Bohemis, *Methodius* invexit, ſcho-
que multis in locis aperuit, ac praecipue in vrbe
detz, in qua olim academiam quandam ethnici
buerunt, chriſtianis magiſtris commiſit, ubi poſtea
'enceslaus, et frater *Boleslaus*, regii pueri, et cuncta
hemiae nobilitas, liberalibus diſciplinis operam
lit, tanta Slavicae gentis, ac linguae, gloria, ut
tiquiſſimus eorum temporum ſcriptor, quem *Mar-
ırdus Freherus* typis vulgavit. queratur: *Methodii*
iloſophi, ſic enim virum ſanctum adpellat, opera
ctum, ut latinae literae, tempeſtate ſua vileſce-
nt, cum nimirum Methodius, et S. Cyrillus, Sla-
:as literas inveniſſent, et pontifice romano permit-
nte, Slavica lingua in templis uterentur, eoque
rmone, divina peragerent myſteria, ac diſcipulis
ıaqua verſum dimiſſis, cum religione, etiam lin-
ıam commendarent et propagarent. Tantum eſt,
eliores literas, in religionis admiſiſſe ſocietatem!
ıantum ergo fuerit damnum, religionem, bonis lite-
; orbaviſſe? Multis, ſicuti conſtat eruditis, *Me-
odii*, adminiſtrandorum ſacrorum, vernacula haec
ethodus, controverſiis, ſed et in re aequiſſima,
ctoriis locum fecit. Certe *Carolus IV.* imperator
rex Bohemiae, id a. *Clemente VI.* papa obtinuit,
Pragae, in Baſilica Slovanenſi, honori *S. Hiero-*

nymi,

nymi, in venerationem linguae Slavicae erecta; sacra peragerantur sola lingua Slavica: credo, imitatione *S. Adalberti*, qui id anno 977. Romae impetraverat, ut Pragae, ad *S. Vitum*, quotidie Slavonice caneretur. Ut taceamus, ejusdem *Caroli IV.* studia, linguam Bohemicam, ad maximam, quam posset, evehendi celebritatem, etiam in vita civili: quando, id in bulla aurea, quae hucdum, romani imperii lex est fundamentalis, sancivit; ut septemuiri, seu electores omnes ac singuli, Slavice, et loqui scirent, et scribere.

§. XI. His, tam insignibus auctoramentis, civilibus et ecclesiasticis; adducta, cum gens universim omnis, atque in hac, viri praecipue docti; tum proceres ejus. optimatesque, certatim in eam curam incubuere, ut lingua sua, domi quidem, quam cultissima sit, apud alienigenas vero ac foris, omnem mereatur existimationem, eosque ad sui cultum, sola rei dignitate, illiciat. Quod et ita evenit omnino. Ingruit tandem Hussitarum tempestas, quae, cum diu satis, ac longe lateque desaevierit; mirum dictu, adeo nihil detrivit de flore ac gloria linguae Bohemicae, ut eam simul reddiderit augustiorem, atque regionibus etiam iis populisque, si non familiarem, saltem cognitam, quos, belli haec fulmina, armis, populationibus ac rapinis, vel contemeraverunt, vel irreparabilibus damnis, vastitateque adflixerunt. Vernacula jam tum Hungariae fuit lingua Slavonica: quippe quam, inde ab adventu Hungarorum sub septem ducibus, loquebantur, reliquiae Slavorum, cis-Danubium, his provinciis colentes, quae sunt Slavicis populis, Moravis, Silesiis, Polonis atque Russis, limitaneae. At enim vero, et tunc, cum populo, tum lingua Slavicae, facta est in Hungaria accessio, qua, ne copiosissimis quidem ac requietis coloniis, fieri potuisset, sive uberior, sive effica-

cacior. Praeterquam enim, quod post debellatos, *Matthia Corvino*, hussitas, innumera Bohemorum ıltitudo, regionis capta foecunditate, in Hungaria, itate donata, sedes fixerit, linguam certe Slavo- n indigenarum, ad eum perduxit cultum elegan- mque, ut hodie quoque, multi sint in gente Sla- a, qui in sermone suo vernaculo, Bohemicae lin- ae, nativum illud decus, aemulentur, immo pror- ı referant, exprimantque. Ne quid de Bohemiae ıversionibus, quae pulso *Friderico* Palatino, sunt ısequutae, commemorem: nam et tunc insignis ıus, ac linguae Slavicae, facta in Hungaria fuit essio. Quibus rebus evenit, ut non modo eruditi Hungaria viri; sed Magnates etiam, et ex nobili- e eorum comitatuum, in quibus lingua Slavica nacula est, curam, linguae Slavo Bohemicae, cul- ıque, ad se pertinere existimaverint. In his cen- ıus: Szunyoghios, Illésházios, Thurzones, Ósz- ıtchios, Zayos, ceteros: atque ex equestri ordine: ılyowszkyos, Szerdahelyos, Révaios, Iusthios, ikios, Beniczkyos, Plathios, Podthurnyaios, reli- ıs. E doctis in primis emicuerunt: Hrábeczii, dikii, Kalinkii, Maszniczii, Michalidesii, Krmanii obaeii. Cum hos omnes, tum singulos, summa ustria aemulaturus, in partem ejusdem, et curae, laudis, suo quodam, eoque honestissimo, instinctu, ıit *Cl. Paulus Doleschall*, Szakolcensis Slavo Bohe- s, vir oppido doctus, et cum aliarum linguarum ırus, tum Slavo-Bohemicae cum primis longe pe- ssimus. *Hactenus Belius.*

Ordo quo vocabula quatuor linguarum seinvi- n excipiunt, hic est. Primo loco stant vocabula ssica, ordine alphabetico aliquantulum neglecto esta, ne repetita, et tediosa nimis scriptitatione ores plurimi irreperent. Haec excipiunt vocabula rmanica, quibus, majoris lucis gratia, saepe Gal-

 lica

lica aut Latina adjeci, ubi priora obſcura videri terant. Nonnulla in defectu Germanici, latine, gallice tantum expreſſi. Agmen claudunt Hungar his interdum ſynonima adjungo vocabula, qui ſignificationem vocis allatae (praeſertim rarius ul tae) Hungaris dilucidare ſtudeo.

Quod voces evidenter ex lingua germanica, tina aut gallica aſſumtas (*hungarizatas*) etiam in dum adtulerim, ex hoc fundamento factum eſt, q hujusmodi voces propius accedunt ad formatior ruſſicam, quam ad latinam, vel germanicam, u verosimile eſt, voces tales primo Ruſſos ab exte Hungaros vero demum a Ruſſis aut alio quovis ſ te Slavico accepiſſe. Tales ſunt ex. gr. Inber, *Ingver*. Gyömbér. Skola, *die Schule*. Iskola. Keg *der Kegel*. Kugli. Apteka, *die Apotheke*. Pati Kmin, *der Kümmel*. Kömin. Kömény. Major, *Me hof*, Major. Mindal, *Amygdala*, Mondola. Mare *Murena*, Márna. Tantzovaty, *Tanzen*, Tántzol Fleitotska, *das Flötchen*. Flotátska. Karmazin, *K moiſin*, Karma'ſin. Kutija, *Schachtel*, Iſkutuja., V ces ad hanc claſſem pertinentes ſtellula * notavi.

Vocabularium Ruſſico-Germanico Hungaricun

Ambár, *ein Speicher*. Hambár. *Turcice.* Embar.
Antal. *das Antal*. Átalag.
* Apteka. *die Apotheke*. Patika.
Abá, *weiſſes grobes Tuch*. Aba poſzto.
Abad'ſia, *ein Schneider, der allein aus Aba-Tuch arbe* Aba-Szabo. *Ad normam*. Tſizmad'ſia. *Tſchism macher*.
Arnyevi. *Tegmen, operculum, umbraculum currus*. nyö. Árnyék.
Arkán, *die Schlinge, ein Pferd zu fangen*. Urok. Ur Urkom. Urkán.

A

n, *die Arschine*, *ein russisches Maas.* Sin. Sing.
nnii. *eine Arschine lang.* Singnyi.
iretz, *der Bayer.* Babarus. Bagarus.
ızn. *Trepidatio.* Bojázás.
ızifzja. *Trepidare.* Bojázni. Kere'sgélni. Kajtatni.
. *Amens. Narr.* Bao. Baho. Bájokás. Bolond.
a. Babka. *Vetula. Obstetrix.* Bába.
gletz. *Verloffen. Fugitivus.* Béjeglett. Bélyegzett. Kobori. Gonosztévö.
d. *Schmutz.* Rut.
khat. *Sammet.* Bársony.
djelnik. *Nebulo.* Bestelen.
or, *der Aufziehe-Hacken.*
Insectum. Bogár. *Dumus, ein Busch.* Bokor.
t, *der Bruder.* Barát. *Frater. Monachus.*
kha, *die Floh.* Bolha.
i, *die Faseolen-Bohnen.* Bab. Fuszujka. Faszulka.
otsek, *das Böhnchen.* Babotska.
ar, *der Faßbinder.* Bodnár.
Botsárd. Nomen pagi, in Transilvania.
ina, *der Hollunder.* Bozza. Borza. Bodza.
ka, *das Flußschiff.* Bárka.
n, *Gen.* Báránvi, *der Hammel.* Bárány, *das Lamm.*
ozda, *die Furche.* Borozda. Barázda.
ona, *die Egge.* Borona.
onoi, *eggen.* Boronálni.
Oboronjaty. *Defendere.* Elboronálni a'dolgat. Mentegetni.
urav, *der Bohrer.* Fúro.
itsaty. *Placénta.* Palatsinta.
ietsek, *der Borwisch.* Penete.
, *Acc.* Bika, *der Ochs, Stier.* Bika.
vol, *der Auerochs.* Bival.
:, *der Buche.* Bik. Bük-fa.
mak, *die Schuhe.* Bakkants. Botskor.
Uzkij basmak, *ein enger Schuh. Szük* bakkants.
Etot basmak otsen *uzok*, *diese Schuhe sind sehr eng.* Ez a'bakkants igen *Szük.*
eg, *der Ufer.*
— *Lucus, der Hayn, Wald.* Bereg.
ka, *Gen. Plur.* Burok, *ein Filtzmantel.* Burok. Buriték. Boriték. Burokba született gyermek. *Infans simul cum secundinis (cum involucro) natus.*

Bazár, *der Markt.* Váſár.
Bolván, *ein Götzenbild.* Bálvány.
Bjeda, *das Elend.*
— — *Selig, Bjedog.* Bódog. Bóldog.
Bodroſzty, *der Muth. Bátroßt.* Bátrit. Bátorſág.
Banja, *das Bad.* Bánya. Feredö.
Borodobrei, *der Barbier*, Borotválo. Borbély.
Britva. Britvu, *das Barbiermeſſer.* Borotva. Beretva.
* Bokal, *der Becher.* Pokale. Bokály.
Bjelena. *Hyoſciamus niger.* Belind.
Bereſzta. *Birkenrinde.*
— — *Bürſte.* Boroſta. Etſet.
Buraja, *braun.* Barna.
Bitſok. *das Bullenkalb.* Bikátſka. Bika-borju.
Bolotom, *der Moraſt.*
— — *Blatten-See. 12 Meilen lange See in Ungarn.* laton-tava.
Beztſeſztije, *die Injurie, Schändung. Ignominia.* Be lenités.
Brodjaga, *der Landſtreicher. Aventuriere.* Bódorgo.
Boltun, *das Klappermaul. Le babillard. Jaſeur. Nug Garrulus.* Bolond. Fetſegö. Lotſogo. Habari. *V chicae* Bolund.
Bjerity, *Aufborgen.* Bérelni. Bérbe adni. Béres. Haz
Bolſei, *groß.*
Weis. Sapiens. Bölts. Böltſei. *Nom. Plur.* l
Boi, *das Gefecht.* Baj. Baj-vivás.
Boin. Boinik. Voinnik, *der Soldat.* Bajnok. Katona, V 'Soldos.
Babuk. *Terreſtris lepus.*
— — *Upupa.* Babuk.
Baju. *Faſcino, ich zaubere.* Büvölök-bájolok. Bü-bá Boſzorkány.
Buldirjan, *ein Gras.* Burján.
Butor. *Les Meubles.* Butor. Házieſzköz.
Bjeſz. *Diabolus.* Veſz. Veſztö. Veſzedelemnek fia. ör Boſzorkány.
Bjeſzni. Bjeſzen, *ein Beſeſſener.* Veſztett. Akit meg-veſ tek, megboſzorkányoztak. ördöngös.
Bjeſzenſztvo. *Teufeley.* Veſztés. Boſzorkanyozás.
Bjeſzjeda, *die Rede.* Beſzéd.
Beſzjedka. *Dim.* Beſzédetske.
Beſzovanije, *das Reden.* Beſzéllés.

Be

ſżovnik, *der Redner.* Beſzéllö. Beſzédes.
ſzjuju. *ich rede.* Beſzéllék.
jep, *der Dreſchflegel.* Tſép-hadaro.
ep. *L'egrigeoir.* Tſep. Tféplö.
ekh, *die Gülde.* Tzéh. Tzéhos.
erkalo, *der Spiegel.* Tzirkálo, *der Wächter.*
ekhol. *die Halfter.* Tok.
jep, *die Kette.* Tſipö. Lántz.
jepotska, *das Kettchen.* Tſipötske, Tſiptetö, Tſippentyü. A' lántz ſzemek meg tſipik egymáſt, és az egéſz lántz mind tſippentyükböl áll.
jel, *die Abſicht.* Tzél.
jelity. *Zielen.* Tzélozni.
jelovaty. *Küſſen.* *Tſalováty.* Tſalni. Tſokolni. Hizelkedni.
jevka, *Weber-Spuhl. Panus.* Tſévke. Tſévetské. Tſö.
'zedulka. *Zettel. Scheda.* Tzédula.
edulotska. *Zettulo. Schedula.* Tzédulátska.
iptzi. *Forceps. Feuerzange.* Tſipö. Tſippentyü. Fogo.
iim. *Pollex.* Uj. Ujjom. Ujjaim.
a. *Dies.*
Polden. Meridies. Dél. Fél-nap. Nap-fele.
lo, *der Proceß, der Gerichtshandel, das Geſchäft, der Handel, Zank, Streit, das Ding, die Handlung, das Gewerb, der Händel.* Dolog, ügy, Baj, Per, ügyelés.
'evo. } *Wohlfeil.* { Oſova. ótſo.
lorogo. } { Nem-darága.
ſati. *Arrogans.* Ditſekedö.
)jak. *Studens. Diaconus* Diák. Déák.
ratzki. *Moroſus. Iracundus.* Durtzás, Durmonyos. Komor. Haragos. Bomfordi.
id. *Jaculum* 'Sida. Dárda.
ſztatok, *der Ueberfluß.*
ſzta, *überflüſſig. Copioſe.* Doſztig. Duſztig. Bövön. Nyakig, Megelégedéſig.
ija, *die Melone.* Dinnye.
or, *der Hoff.* Udvor. Udvar.
orjanin. *der Junker.* Udvari. Urfi.
orjan. *Edel.* Udvari. Nemes.
ornik, *der Hausknecht.* Udvarnok. Béres.
ſzka, *das Brett.* Doſzka. Deſzka.
ſtſetska, *das Brettlein, die Latte. Tigillum.* Deſzkátska.
got, *Birkentheer.* Degett. Dohott, Kulimáz.

Doro'snik, *der Grundhobel.* Dorofzlo. Darafzlo. Kapa. *Ligo.*
Drob. *Granum, ein Kern; der Hagel zum Schießen.* Darab. Apro dirib-darab. Dara. Serét.
Krupinka, *das Körnchen.* Korpátska. Morfátska. Mor'fa. Szemétske. Egyfzem. Szikra. Szikrátska. Egy Tfep. Tfeppetske. Egy parányi. Kitfiny. Pitziny. Kevés. Egy maknyi (Egy máknyi). *Vide:* Szjemena. Szjemetsko.
Dragotzjenni kamény, *das Juwel.* Drága Kemény. Drága kö.
Dragotzjennaja, *das Kleinod.* Drágafág. Kints.
Dorogi. *Koftbar.* Darága. Drága. Dragi.
Dorogovazna. *Charitas.* Darágafág.
Duga, *die Lade.* Dugo helly. Láda.
Dobro. *Gut.* Jo.
Dobrodjetel. *Tugend.* Jo-*tétel.* Jotfelekedet.
Dub, *die Eiche.*
— Tfernyi dub, *die fchwarze Eiche.* Tfer. Tfere-fa.
Druga. Dru'fka, *der Freund.* Drufza.
Dudka, *die Pfeife.* Duda. Sip. Furuja.
Duga. *Affer, vel afferes, ex quibus dolia conftruuntur.* Donga.
Dolota, *der Meiffel.* Gyalu. Véfö.
Egulja, *der Aal.* Angolna.
☆ Fleitotska, *das Flötchen.* Flotátska. Sipotska.
Filin, *die gehörnete Eule.* Files bagoj.
Fura, *der Fuhrmann.* Fuvár. Fuváros. *Szekeres.*
Futa, *der Fuß, als Maas.*
— — *Laufer*, Futo, *laufen.* Futni.
Golova, *das Haupt.*
— — *der Kropf.* Golyva. *Struma.*
Golovats, *ein Menfch mit einem großen Kopfe.* Golyvás.
Gorjatska, *das Fieber.* Kor. Korfág. Korjadozo. Kornyadozo. *Kränklich, kränkelnd.*
Gulját, *irren, herumirren.* Gulyázni. Legelni. Tévelgegni, mint a' gulyabeli marhák. Guljak. *Vagabundus.*
Gorefzty. *der Kummer.* Kerefzt. Kerefzt-vifelés. Nyomorufág. Inség. Gu'slódás. Szenvedés.
Gorni, *der Bergbeamte.* Gornik. Erdöpáfztor. Határjáro. 'Sitár.
Glifzta. *Lumbricus.* Gilifzta. Gelefzta.
Gorb. Gurba. *Buckel.* Görb. Görbefég. Pup.
Gorbatyii. Gerbavi. *Buckelig.* Görbe hátu. Pupos.
Gnoi, *der Eiter.* Gnets. Genetfég.

Gno-

ıoitſzja. Zagnoitſzja, *eitern.* Genetſégeſedni.
ıoi. Govno. *Miſt. Fimus.* Ganéj. Gonej.
jaz, *der Gaſſenkoth.* Gaz. Szemét. Ganéj. Hulladék.
jaznii, *dreckig. Crotté. Salé.* Garàznás. Motſkolódo. Gazolkodo.
a'sdánin, *der Bürger.* Gazda. Váro∫igazda. —
a'sdanſzkaja dol'snoſzty, *die bürgerliche Pflicht.* Gazdai dològ. Köteleſſég.
ſzudárſzkii. *Herrſchaftlich.* Gazdai.
ſztinnik. *Paterfamilias. Wirth.* Gazda. Gozda.
ı's, *die Kummetriemen.* Gu's. Pating. Kötél.
ı'sba, *die Schlinge.* Gu's. Járom-gu's.
ebenka, *die Hechel.*
eben, *ein Kamm.* Gereben.
eblo. Gereblja, *das Kratzen.* Gerebelés, Kartzolás.
abli. *Raſtrum.* Gereblye.
lùb, *die Taube.* Galamb.
ſzák, *der Gänſerich.* Gunár.
Rutsni Guſz, *die zahme Gans. Rutza.* Rétze, *die Ente.*
3lét, *die Glätte.* Glét. Máz.
rſok, *der Hafen. Tiegel. Lebes. Catinus. Olla.* Korſo. Fazek. Szilke. Röſtölö.
Por'ſolo. Ráto. Bögre. Tſupor. Tſanak.
dovalyi bárán. *Hammellamm.* Bárány gödölye.
etſikha, *das Heidekorn.* Haritska.
ſznik. *Le haut de chauſſes.* Gatya.
tſi. *Femorale. Unterhoſen.* Gatya.
ra. Gorja. *Mons.*
rnitza. *Stube, Atrium.* Fel-ház. Fel-gorja. Filegorja.
ba. *Labium.* Gubats. *Labeo, der große Lefzen hat.*
ba. Gubka, *der Schwamm.* Gomba.
ubba. Italicum ſignificat Hungarorum *Guba.* Gauſape, *ein grober zottiger wollichter Baurenkittel. Kamiſol.*
— *Knopper. Gallae. Quercinae.* Gubats.
lka. *Graculus.* Szalyko.
ıbina. } *Gurges. Illuvies.* {Göbü. Padmoj. örvény.
ſina. } {Potſoja.
totsnik. } {Totſa.
rlitza. *Turtur.* Görlitze. Gerlitze.
rets, *die Herbe. Amaritudo.*
Spasmus, der Krampf. Görts.
. *Dumetum. Bocage.* Gaj. Ág-bog Gaz. Tſere. Berek. Erdötske.

Gaiduk. *Haiduk. Satelles.* Hajdu.
Gat, *eine Wehre. Moles.* Gát.
Gatſu. *Impedio, ich wehre.* Gátolom.
Gvozd. *Ferrum. Vosd.* Vas.
Gliba. *Sumpf, Koth.* Galibába vitte. Sárba, nyomoruſágba, bajba vitte.
Gontſar. *Figulus, Töpfer.* Kantſós. Kantſár.
Gun.] *Veſtis.* Gunya. Ruha. Köntös. öltözet.
Gunja.]
Gorod, *die Stadt.*
— — *Infundibulum in mola. Mühlkaſten.* Garad.
Grubaja lo's, *eine grobe Lüge.* Goromba hazugſág, *lotsogás.*
Gagaty. *Schnattern.* Gágogni.
Grozd. Grezn. *Racemus.* Gerezd.
* Huſzar, *der Huſar. Le houſſar. Huſſart.* Huſzár.
Iſzkuſz. *Verſuch. Tentatio.* Kiſztetés.
Iſzkuſzitel. *Tentator. Verſucher.* Iſzkitélö. Kiſztetö. Kiſértö.
'Izba, *Stube.* Szoba.
Ivan. *Johannes.* Iván. Szent Iván.
Jadtza. *Schlemmer Gurges. Nepotator. Decoctor.* Jádtzó. Pazérlo. Tekozlo.
Irkha. *Semiſch Leder.* Irha.
Iſzkri. Iſzkra. *ein Funken.* Szikra.
Jkra. *der Fiſchroggen. Fiſchleich.* Ikra. *Fiſchbrut.*
Iſzkorka; *das Fünkchen.* Szikrát-ka.
Javor. *Le planc. Le plantane.* Jávor-fa. Juharfa.
Jarem. Jarmo, *das Joch.* Járom.
Jantar. *Bernſtein.* Gyantár. Gyanta.
Ivi, *die Weide. Vüz.* Füz-fa.
Jatsmennaja kaſa, *die Gerſtengrütze.* Árpa káſa.
* Inber, *der Ingver.* Gyömbér.
* In'ſener. *L'ingenieur.* In'ſinér. *In'ſellér.*
Ikra, *die Waden.* Lábikra.
Ikriu nog. *Waden.* Ikrájá a' lábnak.
Jaglitza.] Iglitze tövis. *Eringium.*
Iglitza.] *Nehnadel*
Igo. *Jugum.* Iga. Járom.
Is'je? *Quis?*
— — *Aliquis incertus* Izé.
Jabednik. *Zungendreſcher. Rabula. Leguleius.* Ebegö. Karitſálo. Fetſegö.
Jáſzl. *Krippe. Praeſepium.* Jáſzol.
Kad. Kadka. Kaduſka, *der Bottich.* Kád. Kádatska.

Ka-

Kamenftfik, *der Maurer*. Kömives.
Kameny, *der Stein*. Kemény. Hart (Kó-*mény*. *Kőnémü*, ad normam: Téte-*mény*).
* Kamin. *Caminum*. Kémény.
Kamka, *der Damaft*. Kamuka.
Kanal. *Fiftula*. *Canalis*.
— — *Cochleare*. Kanál. Kalán.
Lakhan. *Wafchbecken*. Kanál?
Kanat. *Ankertau*. *Seil*. Kanót. Kötél. Sparga. A'kanot (Kanotz) ágyu elfütö füftölgö kötél.
* Kanifol. *Pix colophonia*. Kanaforia.
Kapati. *Stillare*. Cfeppenti. Cfeppenteni.
Kapkan, *das Fuchseifen*. Kaptán.
* Kaplun, *der Kapaun*. *Le chapon*. Kappan.
Kaplja. Kap. *Gutta*. Cfepje. Cfep.
* Kaptzun, *der Kappzaum*. Kaputzán.
Karáfz. *Pifcis*. *Genus*. Káráfz.
Karaul. Sztoro's. Pafztir, *die Wache*. Stra'fa. Páfztor. ör. Vigyázo. Bakter. Tzirkálo. Tföfz. Kerülö.
— — *der Sperber*. Karuly, melly jol vigyáz a' maga prédáira.
Kareta, *der Wagen*. Karika. Kerék, *das Rad*.
Karman, *die Tafche*.
Karmantfik, *eine Muffe*, *ein Stutzchen*. Karmantyu.
Káfa, *die Grütze*, *der Gries*, *Griesbrey*. Káfa.
Khvafztun, *der Eifenfreffer*. *Thrafo*, *miles gloriofus*.
Katorʼgnoi, *der Galeerenfclav*.
— — *der Soldat*. Katona.
Kaznatfei, *der Ausgeber*. *Le menager*. Kaznár. Koltfár.
° Kéglja, *der Kegel*. Kugli.
Kervela, *der Kälberkropf*. Tervela. *Turbolya*.
Ketfüg. *Stör*. Ketfege.
Khan'fa. *Hypocrita*.
— — *Schielend*. *Lufcus*. Kantfal. Hipokrita fzemekkel néző.
Khapkaty. *Erfchnappen*. Kapni. Lopni. Kapkodni.
Kholop, *der Knecht*. Tök kolop. Mák kolop.
Khitretz. *Lauer*. *Veterator*. *Captator*. *Infidiator*.
— — *Cavea*. Ketretz. Keleptze.
Khlopáty. *Klatfchen*. Kalapalni. Tapfolni.
Khloptfatája *bumaga*, *die Baumwolle*. Pamut. Gyapott.
Khmjelju, *der Hopfen*. Komlo. Komlója.
Khokhotanije, *das Ueberlautlachen*. Hahotálás.
Kholm, *der Hügel*. Halom. (*Holm*, Svedis, Danis, *Infula*. *Sziget*).

Kholſzt. *Syndon. Linteum. Leinwand. Golt.* Váſzon. Gyolts.
Khozjain, *der Herr.*
Khozjan. Khozja, *der Wirth, der Grundherr. Gozda.* Gazda.
Ki? *Quis?* Ki?
Kin'ſal. *Pugio.* Hand'ſár.
Kipjatkom. *Ausbrühen.* Koppaſztani.
Kiſzel. *Pulmamentum. Muſz. Brey. Compot.* Kiſzel.
Kiſzlii. *Herb.* Keſerü.
Kivanije gölovoju, *das Kopfnicken.* Kivánſág. *Kivánoja.* Intés. Fövel való intés. Réá hagyás, mellyel *Kivánſágunkat* kijelentjük. Fö-tſoválás.
Klin, *der Keil der Fimmel.*
— — *der Riegel* Klints. Kilints.
Kljap, *der Bängel.* Kolomp. ütö. Verö. Kalapáts.
Kljats. *Zauberer.* Kalátſolo, ki az el lopott dolgot jo Kaláts pénzért *Kikalátſolja.* Kivará'ſolja.
Kljeplju. *Crepitaculum.* Kelepelö.
Kljetka, *das Gebauer, Vogelhaus.* Klitka. Kalitzka.
Kljetka. *Schlag, womit man Vögel fängt.* Keleptze.
Kljuts, *der Schlüſſel.* Kults.
Kljutſar. *Claviger.* Kultſár.
Zaklutſenije. *Abſchluß.* Békoltſolás. Bérekeſztés.
* Kmin, *der Kümmel. Cuminum.* Kömin. Kömény.
Kniga, *das Buch.* King. Köng. *Könyv.*
Kin'ſetska, *das Handbüchlein.* Könyvetske.
Knigopetſately. *Buchdrucker.* Könyvpetſételö. Könyvnyomtato.
Kobilitza, *die Stutte.* Kantza.
Kobza. *Inſtrumentum muſicum.* Koboz.
Kokos. *Gallus gallinaceus.* Kokas.
Kokuſka. *Gallus parvus.* Kokaſka..
Kol. Kolje. *Palus Sudus, ein Pfahl, Zaunſtecken.* Karó.
Kolbaſza, *die Wurſt.* Kolbáſz.
Koldun, *der Hexenmeiſter.* Koldus, *der Bettler.*
Kolduju, *ich zaubere.* Koldujjak. Koldulok. *Mendico.*
Koliba, *die Hütte.* Kaliba.
Kolibel. *Cunae* Beltſö. Böltſö.
Koloda, *die Fidel, der Block der Gefangenen.* Kaloda.
Kolodnik, *der Areſtant.* Kalodázott. Békóba vetett. Rab. Fogoly.
Kolopity. Kolopaju. *Klopfen.* Kolopálni. Kolompozni.
Koloſz, *die Kornähre.* Kaláſz. Buza-fö.
Kolotuſka, *der Klöpfel, die Klopfkeule.* Kolomp. Kolompotska.

Kolpak.

pak. *Blasenhut.* Kalpag-ja a' Lombiknak, vagy Sisakja.
paka, *die Klappmütze.* Kalap. Kalapag. Kalpag.
jaszka. Köljesza. Kolésza, *die Kalesche, das Fuhrwerk.*
Essedum. Kolésza. Kotsi.
ndir. *Kessel.* Kondér.
netz, *das Ende.*
— *Mark-knochen.* Kontz. *Tsont-vég.*
ntsik, *das Endchen.* Kontzotska.
konopely. *Canabis.* Kender.
ntar. *Stratera. Libra.* Kontár. Font-mérö.
páty. *Graben.* Kapálni. Kopátsolni. Kaparni.
palstsik, *der Gräber.* Kapállo. Kapás.
per. Krop. *Dille. Anethum.* Kapor.
pity. *Erschaben.* Kopik. Koptatni. Koppasztani.
pije, *der Spieß.* Kopja.
ptsa. *Fibula, der Haft.* Kapots.
Zakaptsivanije. öszve-kaptsolás. *Conjunctio.*
r. *Morbilli.* Kor. Korság. *Morbus.*
ra. *Cortex.* Kéreg. Fahaj.
ren. *Radix.*
— *Caulis herbae siccae. Koro.*
rmilo. *Ruder.* Kormánylo. Kormány. Kormányozo.
rtsa. *Kru'ska, der Krug.* Korso.
rtsmar.} *der Schenker.* Kortsomáros.
rtsmik.}
rtsma. Khartsevnja, *das Schenkhaus.* Kortsoma.
rzinku, *ein Blumenkranz.* Koszoru.
rzinotska, *der Handkorb.* Kosárotska.
sa. Kos, *der Bienenkorb.* Kas. Kosár.
ska, *die Katze.* Matska.
selek, *der Beutel.* Kosár, *ein Korb.*
suta, *die Rehe.* Suta-öz.
sza, *die Flechte von Haaren.* Kosz.
sza, *die Sense.* Kasza.
szar. Koszats, *der Meher, Graser.* Kaszás.
szity szjeno. *Gras mehen.* Szénát kaszálni.
szar, *ein Hackmesser.* Koszor. Katzor.
szt, *das Bein.*
— *eine Stange.* Koszt.
szter, *der Haufen.* Kazal.
sztka. *Würfel.* Kotzka.
tel. Kotla. Kotlom, *der Kessel.* Katlan, mellybe az *üstöt* hellyheztetik.

Kotsnja.

Kötsnja. Kotsannaja kapuszta, *der Hauptkohl.* Kotsányos-Torʼsás-Fős káposzta.
Krajam. Krajami. Krai, *der Rand.* Karima. Karéj. Karéjja.
Kreszt, *das Kreuz.* Kereszt.
Kresztetz, *ein Kreuzgen.* Keresztetske.
Kresztitel. *Täufer.* Keresztelö.
Kresztity. *Gevatter stehen.* Keresztelni. Kereszt-apáskodni.
Krestsenije. *Christenthum.* Kereszténység.
Krik, *das Geschrey.* Rikoltás.
Kritsáty. *Ausschreyen.* Karitsálni.
Kritsatel. *Schreyhals.* Karitsálo. Kiáltozo.
Krivuju. *Krumm.* Girbe-gurba. Görbe.
Krug. *Circulus.* Kerek. Kerület.
Okruʼsity. *Cingere.* Kerekitni.
Kruglo. *Orbiculatim.* Kuruʼslo. Kereket, kerületet tsinálo, mellynek közepiben, álván mindent meg Kuruʼsolhasson. *Praestigiator*, qui circulum in pulvere describens, animas conjurat.
Kruglo. *Rund.* Korong. *Discus horizontalis figulorum, super quo vasa fingunt, pedibus circumagendo.*
Krupa, *das Mehl, die Grütze.* Korpa. *Furfur.*
Krupnii. *Grobkörnig.* Korpás. Dara modra, darabosan őrölt.
Krupinka, *das Körnchen.* Korpátska. Morʼsátska. Morʼsa.
Krupina szoli, *ein Körnchen Salz.* Egy morʼsa so. Egy korpányi so.
Kruʼsetska, *das Krüglein.* Korsotska.
Krjuk, *der Haken.* Horog. *Horjuk.*
Krjutsok, *der Häckel.* Horgotska.
Kúbar, *der Kreisel, der Krämer.* Kufár. Kufárné. Kofa. Koffantyu.
Kubok, *das Glas. Le gobelet.* Kupak. Kupa.
Kudrjavi. *Perücke. Kraus.* Kudor. Kondor.
Kukhnja. *die Küche.* Konyha.
Kukol. *Unkraut.* Konkol. Konkoly. Burján. *Lychnis. Flos cuculi.*
Kulak, *die Faust.* Kujak. ököl.
Kúm, *der Gevatter.* Koma. Komám uram.
Kuma, *die Gevatterin.* Komám aszszony.
Kupetz, *der Kaufmann.* Kupetz. Kereskedö.
Kuritza, *der Hahn.* Kukuritzo. *Kokas. Onomatop.*
Kurta. *kurzer Rock der Wogulen.* Kurta kaftánnya aʼ Voguloknak.

Kurva.

ırva, *die Hure*. Kurva. Ringyo. Safla. Safarina. Tzafra. Tzafrinka. Lotyo. Bog.

ıfánje, *das Essen, das Gericht, die Mahlzeit*. *Comestio*. Etel. Kotfonya (*kalte Speise*).

ıtija, *eine Schachtel*. Ifkutuja. Kutuja.

ıtfa, *der Haufen, der Klumpen*.

— *ein Wenig*. Kitfi. Egy kitfi.

ıtfa Zòlota, *ein Klumpen Gold*. Kitfin arany. Egy kis darab arany.

ovats. Kutznetz, *der Schmidt*. Kovàts.

ıvfin. Kupa, *Wasserkrug*. Urceus aquarius. Cupa. Kupa. Köpétze.

váfz. *Sauerteig*. Kovafz.

vafénije, *die Gährung*. Kovafzofodás. Kelés. Pofhadás. Költ-téfzta.

vafznu. *In fermentationem duco*. Kovafzolok.

ed, *das Eis*. *Jed*. Jég.

'fáty. *Liegen*. Le'fákoskodni. Heveréfzni.

'faftfiii. Le'fanka. *Faulenzer*. Le'fák. Here. Heverö.

omkoi. *Bröcklich*. Lomba. Gyenge. Töredékeny. Poronyu.

ı'fa, *die Kothgrube*. Lutfok. Potfoja. Fertö.

ı'fenije, *das Waschen*. Lutskolás. Mofás.

zity. *S'elever*. Lázadni. Fel-lázadni. Feltámadni.

opta. *Pila*. Lopta.

ıkot. *Sera, ein Hengeschloß*. Lakat.

ıny. *Cerva*.

— *Filia*. Lány. Jány. Léány.

ıbeda, *die Aue*. *Pratum*. Livágya. Rét.

ıgen. *Lagena*. Légely.

ıfza. *Operculum*. *Tectum sepium*. Léfza.

ı'fka. *Cochleare*. *Löffel*.

— *Nudel, Nudelteig*. Lafka.

ıfzkov. *Mild*. *Lenis*. *Mitis*. Laffu. Szelid.

ıkomka. *Näscher*. *Liguritor*. Lakótska. Jollako. Nyalakodo. Nyalánk.

Prolakomity. *Verprassen*. *Abligurire*. Jollakni. Elvendégefkedni.

ıdija. Lodja. Lodka. *Fahrzeug*. *Linter*. *Scapha*. Ladik.

ıp. *Vogelleim*. *Viscus*. Lép.

epkii. *Klebricht*. Lépes. Ragadós. Enyves.

ıvetz. *Wildschütz*. Lövéfz. Vadáfz. Lövö.

pa, *die Pfote, die Klaue*. Lap. Talap. Talp. Láb.

poty. *Lapotska, das Pfötchen, der Ankerarm*. Lábotska. Lapata.

Lapata. Lopatka, *die Schaufel.* Lapát. Lapátka. Lapotzka.
-- -- Plofzkaja. *Spatum.* Lapotzkájá. *Poff.*
Lapka. *Lappa, die Lappe.* Lapu. Laputska.
Len, *der Flachs.* Len.
Len tolots. *Flachs brechen.* Lent tilolni.
Lenjanoje fzjema, *der Flachsfaamen.* Len-fzem. Len-mag.
Lijalo. Leika. Liver. *Bierheber.* Liju. Livu. Lopo. Szivo.
Liju. *Fundo.* Lijuzok, Lijuval fzürök.
Lebed. *Gen.* Lebedi. *Atriplex hortenfis.* Laboda.
Lug, *die Aue, die Laube, die Högeweide, der Wald. Pafcuum.* Liget. (*Lugos* Laubos).
Lepeska, *der Kuchen. Oblat.* Laposka. Lapotya. Lepény. Kaláts.
Lapfa. *Nudeln. Turunda.* Lafka.
Lifzt, *das Blatt, das Mehl.* Lifzt.
Maroz. Moroz, *die Kälte, der Froft.* Zuzmaráz. Fagy. Dér.
Zamerzaty. *Einfrieren.* Zuzmaráfodni. Fagyni.
Zamerzanije, *der Gefrierpunkt.* Zuzmaráz.
Mely. *Vadum.*
— — *Profundus.* Mély.
Meny. *Muftela fluviatilis.* Menyhal.
* Mo's'fer. *Mörfer.* Mo'fár.
Mor'fovina. } *Lignum a tineis confumtum, et in pulverem friabilem dehifcens.* Mor'falek, Szúette fa. Mor'fa.
Mor's. }
Moguftfii. *Mächtig. Potens. Validus.* Magos. Nagy. Hatalmas.
* Mifzplija. *Mefpel.* Nafzpolya.
Meren. *Caballus. Cantherius.* Mén-lo.
Morkov. Buraki. } *Rüblein.* Murok.
Szvekla. } *Rothe Rüben.* Tzékla.
Mutovka. *Rührftecke.* Botóka. Keverö.
* Melnitza. *Mola, Mühle. Moulin.* Malom.
Milofzt. *Gratia. Gnade.* Malafzt. Kegyelem.
Mofok. *Lanugo, die Wolle an Früchten.*
-- -- *Sordes.* Motfok.
Motolla. Motovilo, *die Garnwinde, der Hafpel.* Matolla.
Motaty. *Hafpeln.* Matollálni.
Me'fa, *der Grenzftein.* Me'sgye, *das Grenzezeichen.*
Mák, *der Mohn.* Mák.
Matfikha. *Felis.* Matska.
Mjafznik, *der Fleifcher.* Méfzáros. Mejjefztö.
Mjefzto. *Schlachtbank.* Mejjefztö. Koppafzto. Nyuzo. Mefzárlo-Szék. Méfzárfzék.

Mjafzo.

Mjaſzo, *das Fleiſch.* Hus.
Máz, *die Salbe.* Máz. Ir. Kenö.
Mazanka, *das Kleibewerk.* Máz. Tſiriz. Enyv.
Kolomáz. Szekér-máz. Kulimáz. *Wagenſchmier. Axungia.*
Mazaty. *Salben.* Mázolni. Zamazka. *Kitt.* Zamántz.
Ma'ſuſtſi. *Unguinoſus.* Mázos.
Moly. *Bücherwurm.*
Moly, *die Kleidermotte.* Moly.
Mozg, *das Gehirn.* Mozgo. Mozog. Mozgato erö. Mozgás kutfeje. Mozdito. *Motor. Movens. Origo motus.*
Motyika, *die Grabſcheit.* Matſuka. Butyiko.
Muſzor, *der Graus. Decombres. Gravois.* Müſzer. Véſö.
Malina, *die Himbeere.* Málna.
Med, *der Honig.* Méz.
— *Süſs.* Médes. *édes.*
Medvjed, *der Bär.* Medve.
Medvjed vortſit, *der Bär brummet.* A'medve ordit.
Mjed, *das Kupfer.*
Mjedni kotel, *ein kupferner Keſſel.* Medentze.
Mjednik, *der Kupferſchmidt.* Medentzés. Rézmüves.
* **Major**, *der Mayerhof.* Major.
Mezga. *Succus ſub cortice arborum.* Mezge.
Motſity. *Netzen.* Motskolni. Lotſolni.
Motska. } *Feicht.* Lutſok.
Motſa. } *der Harn.* Motſok. Motſár. *Schmutz. Sumpf.*
Mjerity. *Meſſen.* Mérni. Méretni. Meritni.
Izmjerenije, *die Ausmeſſung.* Mérés.
Mjerku. Mjera: *das Maas.* Mérték.
Mjerenije. *Meſſung.* Mérés.
Mjeri, *der Himpten.* Mérö. Véka. Köböl.
Mkhom. *Moos.* Moh. Mohos. Mohom. *Poſſ.*
Mindal. *Amygdala.* Mondola.
Mikhunki. *Phyſalis Alchekengi.* Mukhartza.
Marena. *Murena.* Márna.
Ma'ſarſzkije kuritzi. *Faſanen.* Magyar tyukok.
Metſta, *das Hirngeſpinſt.* Meſe. Álom hüvejezés.
Mozgovaja. *Morbus hungaricus.* Hagymàzg.
Matka, *die Gebärmutter.*
— — *Sponſa, eine verſprochene Braut.* Mátka.
Negodjai. *Untüchtig, der Hallunke. Ineptus. Incommodus.* Negédes. Korhel.
Negodujuſts. *Unwillig. Indignab.* Negédes. Kényes. Akaratos.
Negodo-

Negodovanije. *Unwille. Indignatio.* Negédeffég. Kényeskedés.
Nakazivaty. *Züchtigen. Caftigare.* Nyakazni. Nyaggatni. Kinozni. Fenyitni.
Njemetz, *der Teutfche.* Német.
Njemetzkaja kapufzta, *der braune Kohl.* Német kápofzta.
Nevolya, *das Joch. La fervitude.* Nyavalya. Baj. Szolgálat. Nomorufág. Aerumna. Aegritudo. *Servitus.*
Nevelikii. *Klein. Gering.* Nebelgés. Aprofág. Tfekélyfég.
Nadragi, *die Hofen.* Nadrág.
Nitfego. *Nichts.* Nints. Nintfen. A'nintfenből femmi fe lefzfz.
Nebilitza, *die Fabel.* Nebelgés. Hijjábanvalofág. Szofia-befzéd. Mefe.
Nafzmork, *der Schnupfen.* Nátha.
Ne. *Non.* Nem.
Ne. *Ne.* Ne.
Njemo. *Mutus.* Néma.
Njemko. *Dim.* Némátska.
Nebere'sni. *Negligens. Diffolutus.* Nebelegni. Nebelgő.
Nebre'fenije. *Liederliches Wefen.* Nebelgés.
Nebje'sda. *Stimpler.* Nebelgő. Kantár mefter ember.
Obrok. *Proventus. Exactiones publicae. Tributum. Cenfus. Foenus. Zins. Zahlung.* Abrak. A'lovak fizetéfe, jutalma, bére.
Ofzelka. *Schleifftein, Wetzftein.* Atzél. Kés-fenő. Atzélka.
Ofziplo. *Sommerfproffen.* Szeplő.
Ofztav. *Refiduum.*
-- -- *Divifio.* Ofztáj. Ofztás. Ofztozás. Ofztozódás.
Ofztalnoje. Ofztatki. *Ueberreft.* Ofztalék. Ofztályi maradék.
Ofzelok. *Afellus.* Efzelők. Fatuus. Stupidus.
Orju. *Aro.* Szántok.
-- -- *Meto.* Aratok. *Orjatok.*
Obrazetz. *Tifchtuch.* Abrofz. Kendő.
Okol. Okolitza. *Locus, qui circumiri poteft.* Akol. *Caula.*
Oblok. *Feneftra.* Ablak.
Oko. *Oculus.*
Okofko. *Feneftra.*
-- -- *Prudens.* Okos. Okofkodo. (Qui oculos, vel feneftras, femper apertas habet, femper vigilat).
Ogon, *das Feuer.* Tűz.
-- -- *Brennen.* Egni (Ogon. Ogne. Egne. Egni. *Igne. Ignis.*) Omnes hae voces, ex uno fonte defcendunt.
Obeztfefztity. *Entehren.* Betftelenitni.
Omertzjenije, *der Ekel. Tfomertz.* Tfömör.

Okoje.

ɔlo, ein *Maas*. Ako.
ufztity. *Abschaffen*. Elpufztitni.
az. *Negatio*. *Repulsa*. *Verweigerung*. A'tkozodás. A'tok, *der Fluch*.
azàty. *Absagen*. A'tkozni. *Fluchen*.
ιo, *das Fenster*. Akna. Sobánya ablaka, vagy száája.
'guretz, *die Gurke*. Ugorka.
az. Obrazetz, *das Bild*, *Muster*, *die Form*, *die Art*, *die Ansicht*. A'brázat. A'brazolás.
azovaty. *Abbilden*. A'brázolni.
tz * *der Vater*. Atya. ° *Gen*. Ottza.
vo, *das Zinn*. Olom. On.
vobodity. *Befreyen*. Szabaditni.
uts, *der Faßreif*. Abronts.
en, *der Herbst*. öfz. öfzön. öfzönn. *Per autumnum*.
Vefzna. *Ver*. *Ta*-vefzna. Tavafz. Ljeto. *Aestas*.
Zima. *Hyems*. Zivatar.
ennaja rabota, *die Herbstarbeit*. öfzi rabota.
a, *das Hirtenlager*. Tforda. Gulya. Nyáj. Göböl. Sereg.
r, *der Windspiel*. Agár.
na. U'fin, *das Abendbrod*. O'fonna.
ltar. *Altare*. Oltár.
lop, *die Säule*. Ofzlop.
ırity. *Anräuchern*. Kormozni. Füftölni. *Korom*.
ed, *das Mittagsessen*. *Gastmahl*. Ebéd.
edaty, *zu Mittage essen*. Ebédelni.
ıg, *der Herd*. Góts. Gótzaʃja. Tüzhely. *Székellyes szo*:
ednja, *das Hochamt*. Ur-ebédje. Urvátsorája.
tza. Palotska. Páltzátska.
ιa, *der Stock*. Páltza. Bot. Dorong. Hufáng. Fuftély. Rud. Matfuka.
tz. *Gen*. Paltza, *der Daum*.
'ara bikov, *ein Joch Ochsen*. Pár bika. Egy pár ökör.
ifzti. *Parweiß*. Páronként.
okh. *Pulver*. Por.
ofok. *Pulver*. Porofok. *Pulverulenti*. *Nom*. *Plur*.
ka, *die Kanone*. Pufka, *die Flinte*.
etsnii porokh. *Schießpulver*. Pufkapor.
kar, *der Kanonier*. Pufkás. Pattantyuff
fina, *der Schlund des Wassers*, *der Abgrund*. Potfoja.
ovitza, *der Knopf*: Buga. Tfere buga. Bugátska. *Gallapfel*.
zmo. *Fasciculus fili*, *vel lini*. Páfzma. Egy fö len.

v' Pafzmi perevjazivaty. *Fitzen. Lier échévaux.* Páfzmákat kötni Kender-föket, len föket tsinálni.
Plofzko. *Flafche.* Palatzk.
Patóka. Potop. Potok, *die Feldfluth.* Patak. Hirtelenáradás. *Torrens.*
Protok, *der Bach.* Patak.
Pijavitza. *Blutigel.* Piotza.
Pjatna, *ein Fleck, Fehler. Naevus. Stigma.* Pattanás. Szeplő. Petfét. Motfok.
Szinija pjatna, *blaue Flecken.* Szederjes pattanás.
Par. Pari, *der Dampf.* Pára.
Parik. *Perüque.* Paróka.
Pily, *der Staub.* Pili. Pilhe. Pihe. Por.
Pilinka. *Pulvifculus.* Pihétfke.
Pi'sma, *eine Peonie.* Achillea nobilis. Pé'sma ro'fa.
Povjefztovaty. *Erzählen.* Povjefztity. *Abkündigen.* Povedálni. Befzélni. Terétfelni.
Propovjed, *die Predigt.* Povedálás. Predikátio. Szent befzéd.
Preporutfáty. *Anbefehlen.* Porontfolni.
Pjaták (Slavice *Pjatok*) *Freytag.* Péntek.
Perjam Pero, *die Feder.* Pejhe. Pihe. *Perje*, a' fzalmafüs könnyü hamva.
Pefzok. *Sand.*
Schmutz. Unrath. Pifzok. Gaz. Szemét. Motfok.
Pola. Politska. *Bret, das Blatt eines Tifches.* Pallo. Pallotska, *eine Stege.*
Polka. Politza, *ein Wandbret.* Poltz. Poltzika.
Polevai. *Anagallis arvenfis.* Polé. Polyé.
Polevaja. *Chamomilla.*
Perina, *das Federbette.* Parna. Dunyha.
Pilajuftfije glaza. *Feurige Augen.* Pillogato-villogo fzemek.
Podosva, *die Filzfohle, die Sohle. Solea.* Botos. Salavári. Gyapju ftrimfli. Rővid ftrimfli kaptza.
Pofzkony, *der Fimmel.* Potzkom. Potzok. ék. Fejfze.
Perfzten, *der Fingerring. La bague.* Perefzlen. Karika Gyűrű.
Prifletz. *Aventurier.* Pefletö. Kos lato. Kobori.
Pá'fit. *Veide. Pratum.* Pá'fit. Zöld rét.
Par. Parlog, *Brach, ein verlaffener Weingarten.* Parlag.
Pole, *die Wiefe.* Polag. Pallag. Parlag. Rét.
Petfat, *das Siegel, der Druck.* Petfét. Nyomtatás.
Petfataty. *Drucken.* Petfételni. Nyomtatni.
Pazder. *Fragmenta caulis lini, vel cannabis, poft contritionem decidua.* Pozdorja, melly a' len, vagy Kender tiloláskor el hull.

Palat

Palas. *Framea. Gladius.* Pallos.
Poljana. *Extirpatitium.* Pojána. Poján. Tiſztás. Irtovány.
Ponoſz. *Obtrectatio. Calumnia.* Panaſz. Rágalmazás.
Ponoſzity. *Beſchreyen. Diffamer. Medire.* Panaſzolni, Rágalmazni. Szidni.
Ponoſzitel. *Momus.* Panaſzlo. Gunyolo.
Ponoſenije, *ein Schimpf. Verweiß. Exprobratio. Increpatio.* Panaszlás. Rágalmazás. 'Simb.
Pere'ſets. *Aufbrennen.* Per'ſelni.
Protjagivaty. Raſztjagivaty. *Tendre. Etendre.* Tirer. Tágitni. Kinyujtani.
Podkop. *Mine. Suffoſſio terrae.* Padmoj.
Pup. *Umbilicus.* Pup. Tſuts. Köldök.
Palats. *Carnifex.*
Cimex. Palats-féreg. Kinzo-tſipö-féreg.
Prjaſts. *Funda. Schleider.* Parjſtſa. Parittya.
Piſzmo. *Epiſtola. Scriptura.*
— — *Rem aliquam oſcitanter, vel per minutiſſima eundo peragere.* Piſzmogni.
Piſzmenni ſztol. *Menſa ſcriptoria.* Piſzmogo aſztal. Iro aſztal.
Pets, *der Kachelofen.* Pes (*Székelyeſenn*) Kementze. Kályha.
Na petſi le'ſaſtſii, *der hinter dem Ofen faulenzt.* A' pes megett le'ſákoſkodo.
Petſenije. *Gebratenes.* Petſenye. Kementzébe-Sült.
Pod. *Fundamentum.* Pad. *Scamnum.*
Podemnii. *Pons verſatilis.* Pad. Hid. Padolás. Hidalás.
Podlog. *Subpoſitio.* Padlás.
Potolok, *der Boden.* Padolék.
Prazdnii. *Leer. Vacuus. Inanis. Futilis. Nichtig.*
Praznoſzt. *Müßiggang. Adulter. Moechus.* Parázna.
Pleva. *Palea. Spreue.* Pelva. Pelyva. Polyva.
Puſztinja. } *die Einöde. Einſiedlerey.*
Puſztoje. } Puſzta. Puſztája.
Puſztotska. } Puſztátska.
Puſztos. *Verwüſtet.* Puſztás.
Puſztjeju. *Devaſto.* Puſztitok.
Opoſztoſenije. *Verheerung. Populatio. Vaſtatio.* Puſztaſág. Puſztitás.
Proſztoi. Proſztoje. } *Unadelich. Ignobilis.* { Paraſzt.
Porod. } { Por.

Proſz-

Profztota. *Simplicité.* Parafztfág. Együgyüfég.
Pritvor. *Atrium. Vorhof.* Pitvar.
Pol. *Medius. Halber.* Fél.
Poltora. *Anderthalb.* Másfél krajtzár.
Poltorak. *Poltraken.* Poltúra.
'Senfzki pol. *Sequior fexus. 'Sana - fél.* Afzfzony- fél. (ad normam: Ellenkező - fél).
Pelenki. *Fafcia. Windeln.* Pola - kötö.
Prja. Szpor. *Lis.* Per.
Potrokh, *die Kröfe.* Potroh. Háj. *Obefus homo.* Potrohos ember.
Posva, *das Erdreich. Terra. Solum.* Posvány.
Pauk, *eine Spinne.* Pók.
* Plafts, *der Mantel.* Paláft.
Plot, *ein Floß.* Tut. Tutaj.
Pokrov. Pokrivalo, *die Decke.* Pokrotz.
Podkova. *Hufeifen.* Potko. Patko.
Pitfina, *die Stange.* Pozna. Rud. Hufang.
Pafztir, *der Hirt.* Páfztor.
* Plamja. *Flamma.* Lomja. Langja. Lombos.
Puty, *die Reife, der Weg.* Ut. Utazás.
* Palata, *der Pallaft.* Palota.
* Pokal, *der Becher.* Bokáj.
Papusni tabak. *Blättertoback.* Papnfált dohány.
Puzir, *eine Blafe in kochendem Waffer.* Buzogás. Forrás. Voda puziritfzja, *das Waffer kocht.* Buzog a'víz.
Piro'snoje. *Gebackenes. Artolagani.* Piritott. Piroffitott. Piroffan - fütött. Rántott. Sütemény. Fánk.
Pukhovik, *das Oberbette. Tuchet. Stragula plumea.* Puha. Dunyha (*Le Duvet*).
Pofzlati. *Schicken.* Koslatni. *Herum flanquieren.*
Perjednik, *die Schürze. Succinctorium.* Pendej. Surtz. Elökötö.
Ri's. *Reis.* Riskáfa.
Rak, *der Krebs.* Rák.
Rjabtfik, *die Kornblume.* Repnik. *Agrimonia.* Reptfen.
Rjepa. *die Rübe.* Répa.
Rutfejka. Rutfejek, *das Fließchen, das Bächlein.* Lutfok. Potfoja.
Rab, *der Knecht.* Rab. Béres. Szolga. Jobbágy.
Rabfzkii. *Knechtifch.* Rabi. Rabul.
Rabina. *Status fervitutis.* Rabofkódás.
Rabota, *die Frohnarbeit, das Gefchäft.* Rabota. Urdolga.
Rabotaty. *Arbeiten.* Rabotáskodni. Dolgozni.
Rabotnik, *der Arbeiter.* Rabotáskodo. Dolgos.

Ro's.

Ro's, *das Korn.* Secale Ro's.
Ro'sjofzjemja, *ein Roggenkorn.* Ro'sfzem.
Roi. *Bienenfchwarm.* Raj.
Remefzlo. *Handarbeit, das Handwerk.* Remeklés. Remek, *ein Meifterftück. Fabrica.*
Remefzlennik, *der Handwerker.* Remeklö. Mefter ember, ki már remekelt.
Rjefetka, *das Gatter.* Reftély. Roftély.
Refetotska, *das Gitterchen.* Roftélyotska.
Refeto, *das grobe Sieb.* Rofta.
Rutska, *ein Eimer.* Rotska. Tfeber. Veder. Kártos. Sajtár.
Remén, *die Gurt derer, welche die Schiffe ziehen. Spes.* Remén. Reménfég.
Rjedika. Rjedka, *der Ruben. Radifen. Raphanus minor.* Retek. Répa.
Rudokopateli, *die Hüttenknappfchaft.* Értzkopátfolok. Bányáfzok.
Ruda. *Ertz.* Rudnik. *Bánya.*
Rjedka. *Rarus.* Ritka.
Rjedki greben. *Weiter Kamm.* Ritka fogu füfü, vagy Gereben.
Rjedkaja krafzota. *Une merveille en beauté.* Ritka fzépfég.
Rofztok, *der Keim.*
— — *das Fäferchen. Filamenta.* Roft. Roftok. *Plur.* Roftika.
Otrofzli, *die Fafer. Fibrae.* Roft. Szál. Tfék.
Rjepnaja kapufzta, *die Kohlrabi.* Korélabé. Répa-kápofzta.
R'fa. *Rubigo* Ro'sda.
Ru'fi. Ru's. *Roth.* Róska.
Rjabina, *die Blatternarbe.* Ripáty. Himlöhelly.
Rjaboi. *Blatternärbig.* Ripatyos. Himlöhellyes.
Rjed. *Cuprum.* Réz.
Rjez, *das Grimmen.* Rezketés.
Razmanivaju. *Concutio.* Rázom.
Rodnja. *Nativitas.*
Rodilnitza. *Puerpura.*
Rodina. *Convivium in domo parturientis datum.* Ródina. Radina. *Székelyes.* Radinába menni.
Rik. Rikanije. *Rugitus.* Rikkanta's.
Roto tfik. *Ofculum.* Tfók.
Spaga, *der Degen.* Spa'dé.
Stfuka, *ein Hecht.* Tfuka.
Suba, *der Pelz,* Suba.
Sapka, *eine Mütze.* Sapka.
Stfetska. Stfetina, *eine Bürfte.* Etfet. Kefe.

 * Sal-

* Salfeja. *Salvia.* 'Sa'lja. 'Sa'ja.
Sifak, *der Helm.* Sifak.
Stfepi, *der Hobelfpäne.* Tfepil. Forga'ts. Hulladék.
Sljapa. *Chapeau.* Salaplo. Kalap.
Skola, *die Schule.* Ifkola.
Stfipa'ty. *Kneifen. Zwicken. Vellicare.* Tfipni. Tfipkedni.
Stfiptzi, *die Kneifzange.* Tfippentyü. Harapofogo.
Sarovari, *die Strümpfe.* Salava'ri.
Selkom, *die Seide.* Selyem.
Sarik, *das Kügelchen.*
— — *die Ferfe. Calcaneum.* Sarok. Gömbelyég, mint egy golyobis.
Stfekotaty. *Kitzeln.* Tfiklandani.
Stferbina. *Scharten. Dentes cultri.* Tforba.
Sutity. *Scherzen.* Suttogni. *Sufurrare.*
Sepetun. *Lifpler. Blaefus.* Sejp.
Salni. *Delirus. Wahnwitzig.*
— — *Decipere.* Tfalni.
Sater. *Tentorium.* Sa'tor.
Serty. Serfzt, *die Borfte, das Haar, die Wolle.* Villus. Juba. Seta Serény. Serte.
Serfztifzt. *Wollicht. Languinofus.* Sertés. Gyapjas. Szőrös.
'Sba'n, *die hölzerne Kanne.* 'Soba'n. Tfoba'n. Légej.
'Sarovnja. *Kohlpfanne. Batillus.* Serpenyö. Melegitö.
'Sivoder. *Leutfchinder. Foenator.* Tfapoda'r.
'Serlo, *eine Handmühle.* örlö. Re'snyitze.
'Sir, *das Fett.* 'Sir.
'Sirnii Gufz, *eine fette Gans.* 'Siros lud. Kövér lud.
'Solub, *das Gerinne. Incile. Les auges,* 'Silib. 'Silip.
'Siletz, *der Heuerling. Un locataire.* 'Sellér. *Colonus. Inquilinus.*
'Saloba, *die Klage.* 'Simb.
'Sitnitza, *der Kornboden.*
— — *das Backhaus.* Sütöház.
— — *Backen.* Sütni.
'Sid. *Judeus.* 'Sido.
'Sena, *das Weib.* 'Sana. Ki fokat 'fanol.
Szliva, *die Pflaume.* Szilva.
Szito, *das Kornfieb. Cribrum. Incerniculum.* Szita.
Sztol, *der Tifch.* Afztal.
Sztolnik. *Truchfes. Dapifer.* Afztalnok.
Szlovo, *das Wort.* Szo. *Szollo. Szollva.*
Szlovetsko, *das Wörtlein. Szavatska.* Szótska.

Daty

Daty fzlovo. *Promittere.* Szot adni.
Sztoro's. Sztra'fa, *der Hüter.* Stra''fa.
* Szol, *das Salz.* So.
Szòlonina, *das Böckelfleifch.* Szalonna. *Speck.*
Szalo, *das Fett.* Szalonna. Ha'j. Fagyu.
Szalnaja fvjetfka. *Unfchlit. Licht.* Fagyu gyértya.
Sztolba, *die Säule. Sztolop.* Ofzlop.
Szjeno. *Acc.* Szjena, *das Heu.* Széna.
Szjennoi fzarai, *der Heufchoppen.* Széna-fzérü-fzin. Tfür.
Szjenokofz., *das Mehen.* Szénakajfza'la's.
Szjennoi fztog. *Heufchober.* Széna-afztag. Kalangya. Bugja. Kazal.
Szjenokofzetz, *die Wiefe.* Szenakafza'llo, *der Mäher.*
Szkofzity. *Mehen.* Kafza'lni.
Szuka, *eine Hündin.* Szuka. Nöftén kutya.
Szoloma, *das Stroh.* Szalma.
Szjekira. Szikera, *die Axt.* Szekertze.
Sztina. Sztjena, *die Wand.* Ifztina. *Caula*, quae vili muro vel maceria circumdata eft.
Szveklá, *die Karotte.* Tzékla.
Szjerii. *Grau.* Szürke.
Szarai, *der Boden. Scheuer.* Szérü. Tfür.
Szaratfenfzakoje pfeno. *Oryza.* Szeretfen Köles. Rifka'fa. *Milium faracenicum.*
Szjetska, *der Häckerling.* Szatska.
Szjetfénia, *das Hacken.* Szatska'zas. Aprita's. Vagdala's.
Szjemena, *das Gefäme.* Szem. Mag. Màk fzem.
Dinnja fzjemena, *die Kerne von Melonen.* Dinnye-fzem. Dinnye-mag.
Szjemetsko, *das Körnchen.* Szemetske. Egy fzem. Egy mor'fa.
Szablja, *der Haudegen.* Szablya.
Szelitzo, *das Hauptgut.* Sza'lla's.
Salas, *die Hütte. Loge.* Sza'llas.
Szvertfok, *die Hausgrille.* Prütfök.
Szvirjely, *die Hirtenflöte.* Virelja. Furelja. *Furulya.*
Szkupii. Szkupofzt. *Karg.* Kupetz.
Szor. Szar, *das Kehricht. Unflath. Unrath, Sordes. Les ordures.* Szar. *Excrementum.* Ganej. Szemét. Gaz.
Szkobka. Szkoba, *die Klammer.* Szka'ba. Ifzka'ba. Ifzka'ba'tska.
Szukhoi. *Mager.* Szikkadt.
Szobefzjednik. *Gefprechlich.* Befzédes.
Szluga, *der Diener.* Szolga.
Szutity. *Dörren.* Sütni. Afzalni.

X 4 Szov-

Szovjetnik, *der Rath. Conciliarius.* Szövétnek. *Fax*
Szumerki. *Abenddämmerung.* Szürkület.
Szoroka, *ein Elster.* Szarka.
Szekats. *Secator. -Transchirer.* Szaka'ts. Bontzolo.
Szurguts. *Cera sigillaris. Resina.* Szurkos. Szurok.
Sziromjatnik. *Lederer. Gerber.* Szironyja'rto. Szij ja'rto.
Szereda. *Dies Mercurii.* Szereda.
Szubbota. *Saturni.* Szombat.
Sztkljanitza. *Gläschen. Kleines Geschirr.* Kantso.
Szirota, *der Weise. Orbus.*
— -- *Ejulans. Plorans.* Sirato. Keserves. Elhagyatott.
Szpletki. Babiszpletki. *Aniles nugae.* Pletyka. Ba'ba-pletyka. Kofa'skodas. Szosza'tya'rsa'g.
Szvodity. *Wölben. Fornicare.* Vódozni. Bótozni.
Szvod, *das Gewölbe.* Bót. Boltozat.
Szvalka ljudei. *Concursus hominum.* Falka. Sokadozás. Sereg.
Sztarsina. *Tanisztar.* Tarisznya.
Szulju. *Pungo.* Szurom.
Szulitza. *Schuster-Aal.* Szuro. A'r.
Szoszaty. *Einsaugen.* Szopni.
Szivo, *die Molke. Serum.* Savo.
Szoszjed. *Vicinus.* Szomszéd.
Szedmigradszkaja zemlja. *Siebenbürgen.* Hétváru ország.
Szkrinka. Szkrinotaka. Zakrom. *Kasten. Scrinium.* Szekrény.
Szuszak. *Kasten.* Szúszék.
Szjen. *Schatten, die Diele.* A'rnyék.
Szjenitza. *Laube.* Szin. Eresz.
Szipovka. *Schalmay. Buccina.* Sipka. Sip. Sipotska. Sipka, á' török siponn.
* Szelitra. *Salpeter.* Salétrom.
Szilno, *der Wind.* Szil. Szél.
Szpor. *Giebt viel aus.* Szaporit. Szapora. Van szaporája. Ez á buza liszt jol szaporit.
Szkala, *der Fels.* Szikla. Köszikla.
Szvobod. *Frey.* Szabad.
Szloboda, *Libertas.* Szabadság.
Szvoboditel. *Liberator.* Szabadito.
Szuma, *die Asche.* Hamu.
Szmortsok, *der Hirschschwamm.* Szömörtsök. Szarvas gomba.
Szumet. *Quisquilicae.* Szemét.
Sziromjat. *Pauper. Miser.* Szirimány. Ügyefogyott.
* Szapun. *Sapo.* Szappan.

Szevrjuga. *Accipenser Serratus.* Söröge.
Szinju. *Coloro, ich färbe.* Szinlem.
Szin. *Filius.* Szülött. Fiu.
Szinok. *Filiolus.* Finok. Finak. Fitzko. Vetzek. Gyerkötze.
Sziplo. Szipovka. Szipka. *Infundibulnm.* Szipka. Töltsér.
Szipaju. *Effundo.* Szi'pok. *Exsugo.*
Szipjety. Szipity. *Sibilare. Zischen.* Sipolni. Süvölteni. Szisz egni.
Szoba. *Hypocaustum. Stube.* Szoba.
Szolod. *Fermentum. Maltz.* Szalad. Eléſztö. Kovász.
Szopju. *Sugo, ich sauge.* Szopok.
Tagan. *Dreyfuß. Tripus.* Tokán. Gujás-hus-*Gulas-Fleisch, quod in tripode coqui solet.*
Tikva. Tikvy, *der Kirbiß.* Tök.
Tarjelka.
Tarjel, *der Teller.* Tányér.
Telenok. Telja. Telenka, *das Kalb.* Tulok. *Tuljok.* Tino.
Tkáts, *der Weber.* Takáts.
Tonja, *der Garnzug.* Le coup de filet. Tonya. Tanya. *Habitaculum piscium.*
Az halaknak fészke, vaszka, padmoja, ürege, kedves lako lakohellye.
Te'ſi. Tja'ſi, *ein Theil des Wagens.* Té'sla.
Tjeszto, *der Teig.* Tészta.
Teljega. Telje'ſka. Telega. *Wagen. Karre.* Taliga, Tajiga.
Tokar, *der Drechsler.* Esztokár. Esztergár. *Eßtergáros.*
Tmin. *Cuminum.* Kömin. Kömény.
Temnitza, *das Gefängniß.* Tömlötz.
* Tjurma. *Thurm.* Torony.
Tisznju. *Intrudo.* Taszitom.
Teplota. *Calor.*
-- -- *Fomes.* Taplo.
Taity. *Verhelen. Celare.* Titkolni.
* Turok. *Turka. Türk.* Török.
Trjapka. Trjapotska. *Tüchlein zum wischen. Linteolum.* Darabka. Darabotska.
* Temjan. *Thymian. Thymiama.* Temjén.
Toptaty. *Calcitrare. Stampfen.* Tapotni.
To'sje.-*Colus. Spinnrocken.* Gu'ſaj.
Tjelo. *Corpus.* Test.
Tok. *Inundatio. Eluvies.* To.
Tets. *Gutta. Tſet.* Tſep.
Terka. *Reibeisen.* Törö. Reszelö.

X 5 Tots-

Terety. *Tergere.* Törülni.
Topol. *Populus alba.* Topolyán-fa.
Totsnik. Isztotsnik. *Brunnenquelle.* Tótsa. Forrás.
Titki, *die Brüste.* Tsits. Tsets Emlö.
Tromjen, *das Aufgeld.* Tromf-pénz.
Tolkovnik, *der Ausleger. Dolmetscher.* Tolmáts.
Torgovoje szudno. *Navis vectoria.*
— — *Schiebkarre.* Torgontza.
Tsiboder, *der Henkersknecht.* Tsapodár.
Tseresnja, *die Holzkirsche.* Tseresnye.
Tsainik, *die Theekanne.* Tsanak. Apro tsupor, fazék, tál, tányér.
Tsan, *die Kufe.* Tsanak. Edény. Fazék.
Tsuma, *die Pest.* Tsuma. Pestis.
Tsetvertok, *der Donnerstag.* Tsötörtök.
Tsipke. *Spitzen. Patagium denticulatum.* Tsipke.
Tseln, *der Kahn.* Tsolnak.
Tselnok, *das Kähnchen.* Tsolnok.
Tseljad, *das Hausgesindel.* Tseléd.
Tsereszlo, *die Säge, oder das Messer an dem Pfluge.* Tsoroszlya. Kis vas.
Tsalma. *Cidaris Persica. Turban.* Tsalma.
Tsaber. *Garten-Saturey.* Tsombor.
Tsugun, *das Gußeisen.* Szigon.
Tsasa. *Tasse.* Tsésze.
Tsaprák. *Schabrack. Dorsuale.* Sabrak.
Tsipaty. Obstsipaty. *Abpflücken.* Letsipni. Leszedni.
Tsi'sik. *Zeisig.* Tsiz.
Tsatka. *Patella, die Kniescheibe.* Térd Kaláts.
— — *die Schnalle.* Tsatt.
Tseszáty. *Kratzen.* Tsezni.
Tseszanije. *Frictio.* Tseszés.
Tsepetz. Tseptsik. Tseptsek. *Kopfzeug, die Haube.* Tsepesz. Főkötő.
Tsemeritza. *Nieswurtz. Helleborus.* Tsömörőltető. Hánytató. Zászpa.
Tsuchota. Tsukhanije, *das Niesen.* Tsuklás. *Singultus.*
Tsiszto. *Reinlich.* Tiszta. Tisztánn.
Tsisztiti. *Reinigen.* Tisztitni.
Tsisztota. *Reinlichkeit.* Tisztaság.
Otsisztsaju. *Purifico.* Tisztálom.
Otsistitel. *Reiniger.* Tisztito.
Tsakov. *Zeiger. Gnomon.*

Pileus

Pileus hungaricus. Tfáko.
Tfardak. Tferdak, *die Laube*. Tfárda. Szin. Erefz. Tflir.
Tfekan. *Spitzeifen*. *Stemmeifen*. *Malleus rostratus*. Tfákán.
Tfulok. *Strumpf*. *Tibialia*. Tzula. Gunya. Salavári.
Tfudo, *das Wunder*. Tfuda.
Tfudnije, *das Abendtheuer*. Rémitö. Tfuda.
Tfudityfzja. *Bewundern*. Tfudálni.
Tfudodjetely. *Wundermacher*. Tfudatévö.
Tfudodjetelfztvo. *Miraculi productio*. Tfudatétel.
Tfin. *Ordnung*, *Rang*, *der Stand*, *das Ehrenamt*. Tfin. Tfinoffág. Ékeffég. Betfület. Tifztelet. Tifzt. Hivatal. Köteleffég.
Tfinnofzt. *Befcheidenheit*. Tfinoffág.
Tfinovnik, *der Beamte*. Tfinofult. Tifztelt. Tifzt.
Tfini. Tfinni. *Ordentlich*. *Tugendhaft*. *Modestus*. *Homo commodis moribus*. Tfinos. Rendes. Jeles. Szelid.
Tfinno. *Modeste*. Tfinofonn.
Tfinno fzebja vefzty. *Optime se gerere*. Tfinofonn vifelni magát.
Tfinity. Potfinity. *Beffern*. *Ausbeffern*. *Reparare*. Tfinitni. Tfinofitni. Jobbitni. Ujjitni.
Potfinka. *Ausflickung*. Tfinofitás. Foldozás.
Bez-*tfinfztvo*. *Unzucht*. *Impudentia*. Tfintalanfág. Trágárfág.
Bez-*tfinni*. *Unzüchtig*. *Impudens*. Tfintalan. Trágár.
Zatfinatel. *Uhrheber*. Tfinálo. Teremtö.
Tfemadan. *Sarcina*. *Mantica*. *Bündel*. Tfomo. Motyo. Tarifznya. Turba.
Tferv. *Wurm*. Tferv-bogár. Tferebogár.
Tfernyi-dub. *Quercus nigra*. Tferfa.
Tfervlenju. *Rubefacio*. Tferezem. Á bört vereffen kikéfzitem.
Tferep. *Scherbe*. Tferép.
Tferepitza kruglaja. *Imbrex*, *ein hohler Ziegel*. Horgas Tferép.
Tferepitza gladkaja. *Tegula*, *ein glatter Ziegel*. Tégla.
Ugar. *Brach*. *Vervactum*. *Ager aratus*, *cui nihil est inseminatum*. Ugar.
Ugarity. *Arare*. Ugarolni.
Uzok. *Knapp*. *Eng*. Szük.
U'fimka, *die Grimaffe*. U'fikálás.
U'fin, *die Abendmahlzeit*. O'fonna.
Ugor, *der Aal*. Ángor. Ángolna.
Ulitza, *die Gaffe*. Uttza.
Ugol. *Winkel*. *Angulus*. Szugol. Szegelet.

Ugolok. *Winklein.* Szugolék.
Utok, *der Eintrag, La trame, anchue.* Ontok. A'fzövés végett fel-vetett fonalnak az hofzfza: *Mejjék.* A' bévetöje, vagy béverője pedig: *Ontok,*
Zapor. *Bauchzwang.*
Platzregen. Zápor.
Zafzpa. *Helleborus.* Záfzpa.
Zapor. Zaporka. *Fulcrum.*
Zabor, *die Abpfhälung.* Zábé. Kapu Zábé. Ofzlop. Támafz.
Zaron. *Fossam impleo.* Zárom. *claudo.*
Zarity. | *Vergraben.* | Zárni. Elzárni. Elfedni.
Zakopaty. | | Békapálni. Bétemetni.
Zub, *der Zahn.* Záp-fog.
Zarubki. *Kerben.* Rovni. *Rubni.* Rováft tfinálni.
Zjep, *die Tasche.* 'Seb
Zalog, *das Pfand.* Zálog.
Zalo'fity. *Verpfänden.* Zálogofitni.
'Zalo'snik, *der Geißel.* Zálogba vetett. Kezes.
Zavality. *Obruere. Cumulare. Ueberschütten.* Zavarni.
Zabavlenije. *Lust an etwas. Delectatio.* Zabálás. Telhetetlen gyönyörködés.
Zafzlon. Zafzlonka. *Schirm.* Záfzlo. Záfzlotska. *(die Fahne)* Védelmező, eső-vagy fzél-ellen.
Zeleni. *Grün.* Zöld.
Zelenaja kapufzta. *Savojer Kohl.* Zöld káposzta.
Zelény. *Grüne Waaren.* Zöldelény. Zöldelékeny. Zöldfég. *Vegetabile.*
* Zjel, *das Ziel.* Tzél.
Volkhv, *der Wahrsager. Magus.* Volts. Bölts.
Tri Volkhva, *die drey Weisen aus dem Morgenlande.* A'napkeleti három böltfek.
Vodonofz. | *Wassereimer.* Bodonka.
Vedro. | *Urna. Situla.* Veder. *Acc.* Vedret.
Vedernaja botska, *ein eimergroßes Faß.* Vedres bodonka.
Vorobei, *der Sperling.* Veréb. Verebei. *Plur. Poss.*
Vilka. Vili, *der Gabel.* Villa.
Vilotska, *das Gabelchen.* Villátska.
Valjanije, *das Walken.* Ványolás.
Valjáty. Szukna. *Tücher walken.* Pofztot ványolni.
Vofzk. *Wachs.* Viafzk.
Vzdority. *Hadern.* Vozdorkodni. Puzdorkodni. Pezderkedni.
Vojevode, *der Richter.* Vajda.
Vidra, *die Fischotter.* Vidra.

ılk. *Lupus. Volkas.* Farkas.
ırotity. *Vertere.* Forditni.
.r. *Coctio.* Forr. Forrás, Foralás. Fövés.
Kaſavar, *das Kochen der Grütze.* Káſa forrás. Káſa fövés.
- Pivovar, *das Bierbrauen.* Serforrás. Serfözes.
Szolovar. *Salzſiederey.* Sóforrás. Söfözés.
ətſer. *Veſpera.* Vetſernye.
ıinaja vetſerja. *Sacra coena.* Urvatſorája.
ətſernája rabota, *die Abendarbeit.* Vetſernyei rabota.
əſzkreſzenje. *Sontag.* Voſárnap.
Virs. *Rythmus. Reim.* Vers.
lova. *Vidua.*
Obdovjety. *Orbari conjuge. Ovdvety. Odvegy.* özvegy.
ina. *Culpa. Crimen. Vün.* Bün. Vétek.
ıſzilke. *Baſilicum.* Biſziok.
ərona. Voronka, *die Krähe.* Varju.
ər. *Dieb.* Or. Orgazda. Tolvaj.
ərovſzkoi Kljuts, *der Diebſchlüſſel.* Or-Kults. Orozkodo.
ərſa, *die Fiſchreuſe, ein Fiſchkorb.* Varſa. Veſzſzöböl ſont hálo.
ədka. *Vinum aduſtum.* Vodka. Vatka.
kolatſivaty. *Einzwingen. Flechten.* öſzvekalátſolni. öſzve fonni.
ızik. *Eiskeſſel. La cuvette.* Fazik. Fazék.
id, *das Augenmerk, Bild, Mine, das Geſicht.* Vigy. ügy. Vidék. Meſzſze-látás. Az ügyes ember a'dologra jol vigyel (*Székelyes*).
oro'ſeja. *Venefica. Saga.* {Vuru'slo. Kuru'slo. Vará'slo. Boſzorkány.
ra'ſu. / oro'ſu. } *Ich zaubere.* Vará'ſolok. Büvölök-bájolok.
oro'ſity. *Zaubern.* Vará'ſolni. Büvölni-bájolni.
oro'ſenije. Vra'sba. Obvoro'ſenije. *Zauberey.* Vará'slás. Büvölés-bajolás.
nuk, Vnutſek, *der Enkel.* Unutſek. Unoka.
eſzlo. *Remus.* Evezö.
ivikhnenije. *Luxatio. Viknamodás.* Fitzamodás.
januty. *Marcere. Verwelken.* Vonjadni. Fonnyadni.
engrin. *Ungar. Ungarus.* Magyar.
engerſzki. *Ungriſch. Ungarice.* Magyarul. *Perperam addita eſt litera H, ab iis, qui Ungaros cum Hunnis falſo permiſcebant.*

Vocabu-

Vocabularium Slaviano - Serbico - Germanico - Hungaricum comparativum.

Alkanije. Jalkanije. *Esuritio.* Nyalánkság. Ehség.
Alkatel. Jalkatel. *Famelicus.* Nyalánk. Ehes.
Arsin. *Cubitus.* *Ulna.* *Sing.* Röf.
Bagrja. *Purpurfarbe.* Bagarija. Veres-szinü szijju. Bagaria szijju.
Beljega, *das Merkmahl.* Béljeg.
Berda tkalnája. *Weberkamm.* Takáts borda.
Berlog, *das Lager eines wilden Thiers.* Barlang.
Bitanga, *der Müssiggänger.* Bitang. Le'ſák. Léhütö. Rest. Heverö. Korhel.
Britva. *Scheermesser.* Beretva.
Bezkvaſzno. *Non fermentatus.* Véſzkováſzu. Elveſzett-Kováſzu. Kováſztalan. Kováſzaveſztett.
Bezjaremni. *Jugo carens.* Véſzjármu. Jármatlan. Jármaveſztett.
Bereza. *Betula.* Borza. *Sambucus.*
Bitel. *Fuſtigator.* Botoló.
Bit. Biti. *Verber.* Bot.
Bo'ſija. *Foenum graecum.* Bo'ſér. *Rubia tinctorum.*
Blazn. *Scandalum.* Parázna ſág. *Adulterium.*
Broſzkv. Broſzkvina. *Perſica arbor.* Baratzk-fa.
Buben. *Tympanum.* Dob.
Diak prikazni. *Cancellarius.* Itéllö-Diák. Cancelliſta.
Doloto. *Dolabra.* Dolu. Gyalu.
Dragi. *Precioſus.* Drága.
Dunai. *Danubius.* Duna. Dunai. *Adj.*
Delba, *ein Faß.* Debal. Deberke.
Dobos, *die Trommel.* Dob.
Doboſar, *der Tambour.* Dobos.
Dobuju, *ich trommele.* Dobolok.
Duda. *Bauernpfeife.* Duda. Sip.
Egulja, *der Aal.* Angolna.
Edino'ſenni. *Monogamus.* Egy'ſanáju.
Gantſar. *Locus fingendi faſa figulina.* Kantſo tſináló mühely.
Gantſarni. *Figulinus.* Kantſós. Fazakas.
Gaſtſi. *Unterhoſen.* Gatya.
Gaid. *Dudelſack.* Gajdolo. Dudolo. Duda.
Gorjeni, *das Brennen.* Gerjedni. Gyuladni.
Gorju, *ich brenne.* Gerjedek.
Gorjatſeſzt. *Hitze. Heftigkeit.* Gerjedés.

Gudilo,

Gudilo, *die Geige.* Hegedülö. Hegedü.
Gudetz, *der Geiger* Hegedüs.
Glagolanije. *Sermocinatio.* Galagyolás.
Glagoju. *Loquor.* Galagyolok.
Glagolni. *Loquax.* Galagyolo.
Gluchota. *Surditas.* Sükhet. Süketſég.
Gnuſz. *Faſtidium.*
Gnuſzni. *Abominabilis. Fedus.* Gonoſz.
Gornetz. *Calefactorium.* Kementze. *Germentze.*
Goſzt. *Hoſpes.* ⎫
Goſzpod. Dominus.⎭ Gazda.
Grad. Ograd. *Garten.* Kert.
Grezni. Grozd. *Racemus.* Gerezd.
Gremit. *Tonat. Sonat. Reſonat.* Rémit. Mendörög. Ijeſzt.
Grozdetz. *Racemulus.* Gerezdetske.
Gromada. *Acervus* Gramáda. Garmada. Rakás. Kázal.
Grjazni. *Lutulentus.* Garázna. Motakolodo. Fertelmes. Veſzekedö.
Greda. *Trabs* Gerenda.
Gu's. *Funis.* Gu's. Pating. Kötél.
Igrats, *ein Tänzer.* Ugráts. Ugrántſolo. Tántzos.
Iva. *Weide.* Vüz. Füz.
Izvarjaju, *ich koche ab.* Forázom. Forralom.
Izvjadanije, *die Verwelkung.* Vjadás. Fonjadás.
Izgaga. *Nauſea. Cholera.* Izgága. Baj. Tſömör. Unalom. Akadály.
Irkha. *Pellis ovina depilis.* Írha.
Kalats, *eine Art Weiſsbrod.* Kaláts.
Kanjuk, *Milvius.* Kánya.
Kalitka, *eine kleine Pforte bey einer gröſsern.* Kalitzka.
Kamara. *Camera.* Kamara.
Kapa. *Haube. Mütze.* Barát kápa.
Kazna. *Aerarium.* Kazal. Tár. Kints-tár.
Kaznár. *Theſaurarius.* Kaznár. Kintstarto. Kazalra ügyelö.
Koptſa, *die Haftel.* Kapots.
Kopito, *die Hufe eines Pferdes.*
— — *Branchia piſcium.* Kopotyu, az halaknál.
Khegeda. *Geige.* Hegedü.
Khegedus, *der Geiger.* Hegedüs.
Korma. Kormilo. *Ruder.* Kormány.
Korol. ⎫
Kral. ⎭ *König.* Király.

Kort-

Kortſag. *Topf.* Korſó. Fazék.
Kortsju. *Contraho.* Kortſojázom. Alá-'s-felhuzom.
Korts. *Krampf.* Görts.
Koſza. Koſzats, *die Senſe, der Meher.* Kaſza. Kaſzás.
Koſzm, *die Zotte, die Haarzotten. Lanúgo. Hirſutia.* Koſzmo. Koſz.
Koſzmat. *Hirſutus.* Koſzos. Borzos.
Kotzka. Koſztka. *Teſſera. Würfel.* Kotzka.
Kotſan. *Kohlkopf.* Kotſán. Káposzta-fö.
Kotſije, *der Wagen.* Kotſi.
Koſaritza, *der Korb.* Koſárka.
Krai, *der Rand. Margo.* Karéj.
* Krupa. *Kraupen. Graupen.* Korpa.
Kutska, *die Bätze.* Kutyátska. Kényes Betze.
Kutſe, *die Hündinn,* Kutya. Kutyó.
Khodak. *Viator.* Kotyáſzo.
Kljepalo. *Crepitaculum.* Kelepelö.
Klin. *Cuneus.* Klintſik. *Cuneolus.* Kilints.
Kljátſa. *Equa.* Kantza.
Knot. *Ellichnium.* Kanót. Gyértya-bél.
Kovél. *Canis maſculus.* Kopo.
Kováts. *Faber ferrarius.* Kováts.
Kovér. *Tapes utrinque villoſus.* Kövér. Vaſtag. Buja váſzon. Tömött.
Koldun. Volkhv. *Augur. Magus.* Koldus. Bölts.
Kopaju. *Fodio.* Kapálok.
Korma. *Gubernaculum.* Kormány.
Kormlenije. *Directio.* Kormányozás.
Kotora. *Rixa.* Kotorjuſzja. *Rixor.* Kotzódom. Kötödöm.
Lebed. *Olor.* Leba. Liba. Lud (*Anſer*).
Lep. *Viſcus.* Lép.
Lepljn. *Agglutino.* Lépezem. Ragaſztom. Lépeſitem.
Lialo. Nalivka. *Infundibulum.* Liju. Livu. Töltſér.
Lodka. *Navicula. Cymba.* Ladik.
Legen. *Waſchſchüſſel.* Légej. *Waſſerfäßchen.*
Lepina, *ein Kuchen.* Lepény.
Leptir, *der Schmetterling.* Lepke. Pille. Pillango.
Lobda. *Atriplex.* Laboda.
Lo's. *Lüge.* Lots-fets. Hazug.
Lopta, *der Ball.* Lopta.
Moguta. *Potentia.* Magoſſág.

ɔgutni. Premogutfztvenni. *Potens. Praepotens.* Magos. Hatalmas. Nagy.
ıimui, *der Affe.* Majom.
Majur. *Mayerhoff.* Major.
ıtfak. Marska, *der Kater.* Matska.
ıtfitza, *die junge Katze.* Matskátska.
ɛfzar, *der Fleifchhacker.* Méfzáros.
ɛfzarnitza. *Fleifchbank* Méfzárfzék.
ɔruna. *Haufen.* Viza.
-- *Murena.* Márna.
ufitza, *die Fliege.* Muflitza.
za. *Landgut.* Mező. *Feld.*
ieritel, *der Meffer. Ausmeffer.* Mérető. Mérő.
eritza, *die Metze.* Mertze. Mérték. Véka. Mérő. Köböl.
gavitz. *Caligae.* Nagrág. Nadrág.
ıfzeljaju. *Coloniam deduco. Fundo. Aedifico.* Náfzolodom. Iparkodom.
ıfzelitel. *Coloniae deductor. Conditor. Architectus.* Náfznagy. Náfzolodo.
blitza. *Homo vilis.* Nebelgő. Helytelenkedő.
bre'fénije. *Negligentia.* Nebelgés. Henyélés.
ats. *Agricola.* Arato. Szánto-vető.
zten. *Stimulus.* öfztön.
feg. *Rutabulum.* A'fag.
olni. *Circularis.* Akol. Kerités.
znova tkalnája. *Stamen. Licia.* Mellyék az ofztova'tába. *Eintrag.*
znovátel. *Fundator.* Ofztovátás. Takáts. Valamit jorendbe fzedő
znovuju-krofzna. *Intendo flamina jugo.* Ofztovátához kéfzitem à fonalat. Felvetem. Nyüftbe, bordába fogom.
ztroga konfzkaja. *Calcar. Stimulus.*
-- *Flagellum.* Oftor.
avatel. *Praeftigiator.* Bájolo. Büvös-bájos.
avaju. *Incanto.* Bájolom. Bofzorkanyozom. Meg-vefztem.
fzilaju. Pofzilaju. *Circummitto.* Elfzllálom. Elofzlatom. Széljel hányom.
'fora, *der Freffer.* Obfolo. Hapfolo. Mohon faldoklo.
olgatel. *Calumniator.* Bolgatag. Félefzü. Hazudozo. Rágalmazo.
ortfiti. *Erbittern.* Keferitni.
ajannik. Okajanni. *Ruchlos.* Kaján ember. Gonofz. Iftentelen.

Okov, *die Fessel.* Béko.
Omerzaju. *Nauseo.* Tsömörzöm. Tsömörlöm.
Omerzenije. *Nausea.* Tsömörzés. Tsömörlés.
Osajavajuszja, *ich bin enthaltsam.* Sajnálom. Kimellem.
Osajanije. *Enthaltsamkeit,* Sajnálás. Maga megtartoztatás.
Pava. *Pavo.* Páva.
Pazarity. *Kaufen.*
— — *Verschwenden.* Pazérolni.
Pazár. *Jahrmarkt.* Vasár. Pazér. Pazérlo. *Verschwender.*
Pamuk. *Baumwolle.* Pamuk. Pamut.
Pantlika, *das Band.* Pántlika.
Paprika, *der türkische Pfeffer.* Paprika.
Papatsa. *Pantoffel.* Paputs.
Papusa, *ein Bund Blättertoback.* Papusa.
Parenijé, *das Baden.* Feredés. Párolás.
Patzov, *die Ratze.* Patz-egér.
Pesztrug. *Forelle.* Pisztrang.
Pests. Petska, *der Ofen.* Pes. Podpestsnik. A'pes megett.
Pila. *Säge.* Pilész. Firész. Fürész.
Pleva, *die Spreu.* Polyva. Pelyva.
Poviti, *das Kind einfaschen.* Pováln. Polálni. Pokálni.
Pogátsa. *Fladen. Kuchen.* Pogátsa.
Pole'sénije. } *ein untergelegtes Ey.* Pala'sna.
Polo'sennaja. }
Podonink. *das Mehlfaß.* Bodon. Sajtár. Ka'rtos. Bodonka.
Podpazukha. *Stelle unter dem Arm.* Pálha.
Podusztitel, *ein heiml. Anstifter* Uszito. öfztönözö. Kisztetö.
Podiszkatel, *ein heimlicher Nachsteller.* Iszkitélö.
Iszkanije, *das Bestreben, das Suchen.* Iszkitélés. Iparkodás.
Pokol, *der Stich.*
— — *die Hölle.* Pokol.
Pokrov. Pokrovatz. *ein Kotzen, eine wollene Decke, womit man die Pferde bedeckt.* Pokrotz.
Pola, *die halbe Seite am Kleide.*
Fascia, *die Faschen.* Pola-kötö.
Politza, *das Gestell, wo das Geschirr gehalten wird.* Poltz. Poltzika.
Pop. *Priester.* Pap.
Porta. *die ottomannische Pforte.* Porta.
Szelenije. } *Pflanzstadt. Colonia.* 'Sellérség.
Poszelenije. }
Poszeljannik. *Colonus, ein Bauer, der das Feld bauet.* 'Sellér.

Pa-

ſztava, *das Unterfutter*. Poſzto, *ein Tuch*.
kh*levka*. Polivka *die Suppe*. Poléka. Lév. Lévke. Levetske.
- — Levak. *Trichter*. Lév ſzürö. Lévu. Livu. Liu. Liju. Töltſér.
tſinaju. *Incipio*. Tſinálom. Hozzáfogok.
gorjeli. *Angebrant*. Pergelt. Kozmás.
taſtſiti. *Herbey ſchleppen*. Taſzitni. Hurtzolni.
t, *die Straße*. Út.
ſu. *Agricolor*. *Aro*. Aſok. Szántok.
len. *Faſcia*. Póla.
juk. *Milvius*. ölyv. ülü.
vot. *Pugna*. *Verbera*. Pofozás. Verés.
vit. *Verberatus*. Pofozott.
doinnik. *Mulctra*. Bodon. Bodonka. Sajtár.
loi. *Pulegium*. Polé.
njáva. *Syndon*. Ponyva. Gyolts. Váſzon.
roſen. *Pulverulentus*. Poros.
roſu. *Pulvero*. Porozom.
ſzosnik. *Virgulam gerens*. *Sceptriger*. Veſzſzös.
azdnoſzlovni *Vaniloquus*.
azdnoſzts. *Otium*. Parázna.Paráznaſág.Trágárſag.
azden. *Otioſus*.
edvkuſzitel. *Praeguſtator*. Koſtolo.
eſzmikajuſzja. *Repo*. Máſzkálok.
etikaju. *Impedio*. *Praepedio*. Trkátſolok. Meg-tikkadok.
etikánije. *Offendiculum*. *Praepedimentum*. Tikkadás.
ſzkaju. *Aſpergo*. Piritskélem. Fetskendem.
ſkar. *Librator*. Puſkás.
enjáz. *Penſa*. *Pecunia*. Pénz.
itvor. *Vorhalle*. Pitvar.
ovo'ſately, *der Begleiter*. Vezetel. Vezeték. Vezetö.
ovoziti. Provezti. *Vorbeyführen*. *Durchführen*. Vezetni.
otſiſtſaju. *Ich putze aus*. Kitiſztálom.
otſiſztiti. *Ausputzen*. Kitiſztítni.
oſletz, *ein Durchwanderer*. Peſletö.
eſii, *zu Fuß gehen*.
pd, *der Strand*. *Sandbank*. Porond.
a'ſenije, *das Röſten*, *Backen im Butter*. Per'selés. Pergelés.Por'ſolás. Por'ſolo. Röſtülés. Rántás.
kbloſt. *Geſchwulſt* Pokol-var.
khov. *Pflaumfedern*. Puha. Pihe.
atok. *Freytag*. Péntek.
ib. *Knecht*. *Leibeigener*. *Sclav*. Rab. Szolga. Jobbágy.

Razpiliti. *Von einander sägen, pfeilen.* Ráspolozni. Refze
Repa, *die Rube.* Répa.
Rifzovanije, *das Zeichnen.* Rajzolás.
Rogatka. *Schlagbaum.* Gát.
Roiti, *die Franzen.* Rojt.
Rakita, *die Weide.* Rakottya. Rekettye.
Ruda, *die Stange.* Rud.
Rikanije, *das Brüllen.* Rikkantás. Ordítás.
Rjezetz. *Schnitthobel der Buchbinder.* Refzelö.
Rjad, *die Reihe.* Rend.
Rjadom, *nach der Reihe.* Rendre. Rendel.
Raztfiftfaju. *Expurgo.* Kitifztálom.
Repennik. *Pfeudobunion.* Reptfen.
Rétka. *Raphanus.* Retek.
Rov. Riju. *Fodio.* Rovom. Rojja. Vájom. Áfom.
Rov. Rovik. *Foffula.* Rovás. Áfás.
Ropta. *Murmuratio.* Roppantás.
Roptátel. *Murmurator.* Roppanto.. Lármázo.
Rukovoditel. Voditel. *Manuductor.* Vezetö.
Rutska. *Urna.* Rotska.
Saika, *ein Waffergefchirr.* Sajka. Sajtár.
Sal. *Aberwitz.* Tfal. Tfalás. Tfalárdfág.
Saliti. *Muthwillig feyn. Tändeln.* Tfalni. Tfalatni.
Sator. *Tentorium. Zelt.* Sátor.
Sepelju. *Ich lifpele.* Sejpeskedem.
Sipak. *Hetfchepetfche. Cynozbatos.* Sipke. Tfipke gyümöltz
Siplju. *Ich zifche.* Sipolok.
Sire. Siroki. *Breit. Dicht. Spiffus.* Sürü. *Plur.* Sürük.
Slivovitza, *der Zwetfchen-Brantwein.* Szlivovitza. Szi pálinka.
Sor. *Reihe.* Sor.
Sut. *Kahl.*
— *Ohne Horn. Non cornutus.* Suta.
Stfekotlivi. *Kitzelicht.* Tfiklandós.
Selk. *Sericum.* Selyem.
Sapetfu. *Balbutio.* Sejpeskedem.
Sajanije. Ofajanije. *Continentia, Moderatio. Abftinentia.* S ...nálás. Kimélés. Mértékleteffég.
Ofajavajufzja *Abftineo.* Sajnálom. Mértékletefkedem.
Stfávfztvo. *Pigrities.*
Stfávfztvuju. *Pigror.* Tfávába ülök. Heverek.
Stfavél. *Oxalis. Lapatum.* Tfáválo fü.
Stfukot. *Strepitus.* Zakatlás.

akotju. *Strepo.* Zakatlok.
ljeju, *ich bedauere.* Sajnálom.
ali, *das Gebiß am Zaum.* Zavali. Zabola.
ral. |
ravl. | *der Kranich.* Daru. *'Saruv.*
'o. *Lebhaft.* 'Sibongo. Nyű'sgő. Serény. Fürge. Fura.
·. *der Eichel.* Tser.
'sukaju *ich summe* Susogok. Suttogok.
baju. *Manduco.* Habsolok.
lova. 'Saloba *Querimonia.* 'Simb.
rovna. *Akeneum.* 'Serpenyő.
notska. *Mulitrcula.* Aszszonyotska.
rd. *Phalanx.* Sereg.
abov. Szapo'snik, *der Schneider.* Szabo.
amka, *das Weibchen.* Aszszanka.
ani. Szanki, *der Schlitten.* Szán. Szánka.
apun. *Sapo.* Szappan.
risztanije, *das Pfeifen.* Piszszentes. Süvöltés.
rikhnuti. Szvisznuti. *Verrenken.* Fitzamodni. Fitzamitni.
vod, *das Gewölbe.* Bót. Bolt.
rjetitel. *Leuchter. Illuminans.* Szvjetilnik. *Lampas. Lucerna.* Szövétnek.
edmigradszka sztrana. *Siebenbürgen.* Hétváru orszag.
iromakh, *ein Armer.* Szirimány.
irota, *das Weisenkind.* Sirato.
kakanije, *das Springen.* Szökés.
kakata. Szkakatelni, *ein Springer.* Szökő. Szökéts. Szökétselő.
kvoretz, *der Staar.* Szkvoregély. Seregély.
lama, *Stroh.* Szalma.
lanina. *Speck.* Szalonna.
loi, *eine Schicht. Stratum.* Szeloi. Szelet. Rét.
mrtsak, *der Erdschwamm.* Szömörtsök.
oba, *das Zimmer.* Szoba.
oszu, *ich sauge.* Szopom. Szivom.
tiralka, *ein Wischlappen.* Törölköző. Törlő.
udoroga, *der Krampf.* Sugorodás.
uknja. *Unterrock der Weiber.* Szoknya.
unduk. Szoszjek. *Vas frumentarium. Der Kasten.* Szuszék.
urguts. *Siegellack.* Szurkos. Szurok.
u'sa, *Trockenheit.* Aszszu. Aszszuság.
usilo, *eine Kammer zum trocknen.* Aszalo.
ivorotka, *der Molken.* Savo.

Szadok. *Hortulus.*
— — *Tilia.* Szádok-fa. Hárs-fa.
Szaratzin. *Saracenus.* Szeretfen.
Szvérfts. *Cicada.* Prrütfök.
Szeljenije. *Villa. Habitatio.*
Szelni. Szeljannik. Prefzelen. *Villicus. Transmigratus.* 'Sel-lér. Lakó.
Szilok. *Laqueus.*
— — *Festuca Frustulum.* Szilak. Szilakba fzakad. Porrá törik. romlik.
Szikera. *Starkes Getränk. Spirituosum. Meracum.* Sikera. *Plasticum.*
Szkopétz. *Castratus. Eunuchus.* Kopatz. Kopár fzokott lenni az Herélt-
Szkori. *Celer. Velox.* Seriny. Serény.
Szkrinka. *Scrinium.* Szekrénke.
Szkurivájn. *Tumulo.* Kutulok. Vajok. Kapálok.
Szladki. *Mulsus.* Szalad. Élefztö. Serfeprö. Kováfz.
Szlovetsko. *Vocula.* Szavatska.
Szmetije. *Sordes.* Szemét.
Szmjesni. *Ridibundus.* } Mofojgok.
Szmjefu. *Risum moveo.* }
Szmjefufzja. *Rideo.* }
Szobáka. } *Canis.* { Kopo.
Pefz. } { Betze, *eine Bätze.*
Szobátska. *Catellus.* Kopotska.
Szo*biratel* dene'snikh po borov. *Coactor. Quaestor. Exsecutor.* Biro. Dulo. Portio. fzedö. Adofzedö.
Szofzjéd. *Vicinus.* Szomfzéd.
Szokha. *Aratrum.* Szekér. *Currus.*
Szotfinjaju. *Construo.* Tfinálom.
Szotfinitel. *Constructor.* Tfinálo.
Szporo *Largiter.* Szapora. Böv.
Szramni. *Pudicus.* Szemérmes.
Szramno. *Cum pudore.* Szemérmefenn.
Szram. *Szramota. Pudor.* Szemérem.
Szramni. *Vulva.* Szemérem teft.
Szreda. *Dies mercuri.* Szereda.
Szrok. *Intervallum.* Szor. Szer. Sor. Rend.
Szofzu. *Sugo.* Szopom. Szivom.
Sztávetz. *Scutella.* Tál.
Szfartfefzrvuju. *Seniliter ago.* Tortyofkodom. Tfofzogok. Tojófkodom.

Szte-

:tevlo. *Frutex. Caulis.* Tarlo.
:tkljanaja. *Poculum.*
:tkljánitza. *Poculum vitreum.* Kantso. *Klanitsa.*
.tiraju. *Detergo.* Töröjje. Törölöm.
:topa. *Vestigium.* Topp. Nyom.
.rupaju *Gradior.* Topogok.
.trogalo. Sztrug. *Scalprum fabrile.* Efztergárolo. Efzterga. *Drechselbank.*
:udar. *Sudarium.* Tzudar. A'kinek rongyai *Kesskenö* formálag lefityegnek.
.opernik. *Adversarius.*
— Szopornyitza. *Rotz, eine sehr ansteckende gefährliche Krankheit bey Pferden.*
:urma. *Fumarium. Caminum.* Szurtos. Kormos. Kémény.
:urov. *Acer. Severus. Durus.* Szúrós. Kegyetlen. Sértegetö.
:ukhi. *Siccus. Aridus.* Szikkadt. Afzfzu. Száraz.
.ukhota. *Tabes. Siccitas.* Szikkadtság. Száraz-betegség.
.jeku. *Seco.*
:jekats. *Secator. Transchierer.* Szakáts. Vagdálo. Mejjefztö. Bontzolo. ölö.
ıkar. Tokar. *Tornator.* Efztergáros.
ıliga, *der Bauernwagen.* Taliga.
ımbura, *die Zitter.* Tombora. Timbora.
ınir. *Teller.* Tányér.
ırtfug, *der Sack.* Tarfoj. Sák. Táfka.
ıfzkaju. *Ich ziehe, schleppe.* Tafzigálom.
ïar, *das Geschöpf.* Ter. Teremtmény. *Term.*
ïerd. *Fest.*
— *die Knie. Genu.* Térd.
ïorenije, *die Schöpfung.* Teremtés.
ïoretz. *Schöpfer.* Teremtö.
ɔlkati. *Stoßen.* Tolni. Tologatni.
ɔlmatfu. *Ich dolmetsche* Tolmátfolok.
ɔpati. Topot, *mit dem Fuße stampfen.* Tapotni. Toppantani.
ɔptanije. *das Treten.* Tapotás.
ɔpliju. *Ich heitze ein.*
ɔplenije, *das Einheitzen.*
— *der Zunder.* Toplo. Taplo.
ɔron, *der Thurm.* Torony.
ɔrt. *Daemon.* Ort. örtög. ördög.
ıpo. *Stumpf.* Tompa.
ıpiti. *Stumpf machen.* Tompitni.
ïarog. *Lac coagulatum.* Tarha. Tarho.

Teletz. *Vitulus.* Tulok.
Teletzi. Teleci. *Vitulinus.* Tuloki.
Teploje. Teplota. *Calidum.* Tapló. Taplója. Taplót (*Fomes*).
Ternije. *Spina.* Tevis. Tövis.
Tertije. *Tritura.* Törés.
Tetſa. *Fluxio.* Totſa.
Tiſz. *Taxus.* Tiſza-fa.
Tikhonko. *Tacite.* Titkonn.
Tolmáts. *Interpres.* Tolmáts.
Tomitel. *Tyrannus. Cruciator.*
— — *Veſpillo. Todtengräber.* Temető.
Tjagota. Tjagoſzta. *Gravitas. Onus.* Tag. *Corpus. Membrum, cujus eſſentia eſt ipſa gravitas.*
Tzentár. *Centenarium.* Má'ſa (*Maas*).
— — *Statera.* Kantár.
Tzjeluju. *Oſculor.* Tſalom. *Decipio. Adulor.*
Tſemeritza. *Helleborus.* Tſemert tſináló. Hánytato.
Tſemeritsnoje vino. *Helleborites vinum.* Hánytato bor. Tſömör ellen valo.
Tſeresnja. *Ceraſum.* Tſeresnye.
Tſerven. *Ruber.* Tſeres. Veres.
Tſervlenju. *Rubefacio.* Tſerezem.
Tſeta. *Turma equitum. Acies inſtructa. Cohors.* Tſata.
Tſuv. *Criſta.* Tſova. Bokréta.
Tſulki. *Calceamenta.* Tzula. Gunya. Ringy-rongy.
Tzedula. *Zettel.* Tzédula.
Tzipela. *Schuh.* Tzippellös.
Tzrep. *Dachziegel.* Tſerép.
Tzigan. *Zigeuner.* Tzigány.
Tſabar, *eine Butte.* Tſeber.
Tſabr. *Satureja.* Tſombor.
Tſavka. Tſáika, *die Dohle.* Tſóka.
Tſanak. *Schüſſel.* Tſanak. Tál. Tányér. Tſupor.
Tſaprak. *Schabracke.* Sabrak.
Tſbanetz, *der Topf. Hafen.* Tſobán. Korſo. Légej.
Tſelik. *Stahl.* Atzél.
Tſerga, *die Hütte der Zigeuner.*
Kotzen, woraus dieſe Hütte beſteht. Tſerge.
Wollene Decke.
Tſetka. *Bürſte.* Etſetke.
Tſi'ſik. *Zeiſig.* Tſiz.
Tſizma. *Stiefel.* Tſizma.
Tſizmed'ſia. *Schuſter.* Tſizmazia. *Ad hanc normam formata ſunt ſequentia:*

— Sza-

— Szapund'fia. *Seifensieder*. Szappanfözö.
— Tfokhad'fia. *Tuchweber*. Posztotfinálo.
Tfipka. *Spitzen*. Tfipke.
Tfirka. *Tauch-Ente*.
— — *junge Henne*. Tfirke.
Tfifut, *ein Jude*.
— — *ein Schurke*. Tfifut. Gazember.
Tfopor. Tforda. } *die Heerde* { Tfoport. Tforda. Gulya.
Udol, *ein Thal*. Udu. Udvos. Völgyes.
Uzengija, *der Steigbiegel*. Kengijel. Kengyel.
Uzki. *Eng*. Szük.
Ufzmiriti. *Zähmen*.
— — *Notitia*. *Amicitia*. Esméret.
— — *Cognofcere*. *Cicurare*. Esmérkedni.
Ugolok. *Parvus angulus*. Szugolék.
Umét. *Quisquilias*. Szemét.
Urok. *Vectigal*. *Tributum*.
Schlinge. *Laqueus*. Urok.
Ufzmar. *Coriarius*. Timár.
Zlotvor, *der Feind*. Lator. Gonofz. Ártalmas.
Zamet. *Auskehricht*. Szemét.
Zapal, *der Bauchfchlag bey Pferden*. Zabálás.
Zatfinaju. *Ich fange an*. Tfinálom. Kezdem.
Zatfinatal. *Urheber*. Tfinálo. Teremtö.
Zatfinjaju. *Ich mache zu*. Bétfinálom.
Zob, *der Haber*. Zab.
Zubok, *das Zänchen*.
der Schenkel der Vögel. Tzubok. Tzubák.
Zapor. Zatvor. *Peffulus*. *Claufura*. Zár.
Zatvornik. *Monachus*. *Anachoreta*.
Zárondik. Szarándok. Zárkozvaélö. Remete.
Zep. *Crumena*. 'Seb.
Jabednik, *ein Zungendrefcher*. Ebegö.
Jafzli. *die Grippe*. Jáfzol.
Jao! *Weh mir!* Jaj!
Javor. *Acer*. Jávor. Juhar-fa.
Jarem. *Jugum*. Járom.
Jaremni vol. *Jugalis bos*. Járomi. Ja'rmas ökör.
Junitza. *Juvenka*. Tinotza. Tinotska.
Junofa. *Adolefcens*. Inas. Legény.
Junótka. *Puella*. Inafka. Szolgálotfka.
Valov, *der Trog*. Vállu.

Valjanije, *das Walken*. Ványolás.
Valjalnja, *die Walkemühle*. Ványolo.
Vdovetz, *der Witwer*. Odvetz. özvegy.
Veſzlo, *das Ruder*. Evező.
Veſts, *ein Ding*. *Res*. Teſt (*Corpus*).
Vzor, *der Blick*. Vezér (*Dux*).
Vitez, *ein Held*. Vitèz.
Vlagaliſtſe *Futteral*. *Scheide*. *Vagina*. Valaga. *Vagina uteri*.
Voditel. *Führer* Vedető. Vezető.
Vodonoſz. *Gießkanne*. Bodon. Bodonka. Kártos. Sajtár. Kantſo.
Vratſaritza *Venefica*. *Saga*. Vará'slo. Boſzorkány.
Vrats, *der Arzt*. Vrus. Urus. Vará's. Vará'slo. Kuru'slo.
Vajalo. *Scalprum* Vájo Vájkálo. Mettző. Véſő.
Vajanije. *Sculptura*. Vájás Mettzés.
Vajatel. *Sculptor*. Vájo. Mettző.
Vajaju. *Sculpo* Vájom. Mettzem. Véſem.
Várenije. *Coctio* Párolas. Foralás.
Várju. *Coquo*. Párolom.
Razvarjaju. Forázom. Párolom.
Varjanije. *Expectatio*. Várás. Várja.
Vetſernja *Veſpertinae praeces*. Vetſernye.
Viſzki. *Tempora*, *die Schläfe*. Vaſzki. Vakſzem.
Vor. *Fur*. Or.
Voruju. *Furor*. Orozok.
Voro'ſeja. ⎫ *Magus*. *Augur*. ⎧ Vará'slo.
Volkhv. ⎭ ⎩ Bölts (*Sapiens*).
Volſevſztvo. Magia. Böltſeſég (*Sapientia*).

Vocabularium Bohemico-Latino-Hungaricum comparativum.

Antek. *Trama*, *der Eintrag*. Ontok.
Almuzna. *Elemoſyna*. Alami'sna.
Baereg. *Ufer*. Part.
* Baſſta. *Munimentum*. *Baſtion*. Báſtya.
Bauda. ⎫ *Zelt*. *Scena* ⎫ Buda.
Zatrenj. ⎭ ⎭ Sátor.
Bednár. *Binder* Bodnár.
Bez. *Sambucus* Bozza. Borza.
Birmowänj. *Confirmatio*. Bérmálás.
Biſkup. *Epiſcopus*. Püſpök.

Bol.

ol. *Schmerz*. Baj.
lyna. *Hyoſciamus*. Bilin. Belind.
'oſkew. Breſkew. *Perſicum malum*. Baratzk.
ag. Blago. *Felix*. Boldog (*Balog*).
ızvkan. *Clava*. Buzogány. Boty. *Pero*. Botskor.
ecek. *Mamma*. Cſecs Cſecſek.
ep. *Tribulum*. *Dreſchflegel*. Cſép.
nalupa. *Hütte*. Kaliba.
ıodecky odew. *Cento*. *Lumpen*. Czondra.
ıyba. *Error*. Hiba.
ıibiti. *Errare*. Hibitni. Hibázni.
ılupaty. *Villoſus*. Cjapotas. Gyapottas. Gyapjas.
ykán. *Zingarus*. Czigány.
tech. Cſech. *Boëmus*. Cſeh.
eled. *Familia*. Cſeléd.
n. *Facinus*. Cſinnya, tette van.
ſty. *Purus*. Tiſzta.
wrtek. *Dies Jovis*. Cſötörtök.
ıpryna. Cuprynka. *Haarlocke*. Cſutri-haj. üjtök.
ılup. *Lana*. Gyapju. Gyep. Owce chlupata. *Ovis lanuginoſa*.
Glapatas. Gjapatas. Gyapjas-juh.
eſſka. *Tabula*. Deſzka.
ebell *Dick*. Debella. Deberke.
lato. *Caelum*. Gyalu.
oſti. *Satis*. *Abunde*. Doſztig.
robiti. *Minuere*. Darabolni.
robvy. *Minutus*. Darab. Apro.
unag. *Danubius*. Duna.
jzka. *Mulctrale*. Dé'ſka. Dé'ſa.
zban. *Urceus*. Tſobán.
ıcalit. *Linteolum*. Patyolat. *Italice*. Facioletto. *Fátyol*.
Faknle. *Fackel*. *Fax*. Fáklya.
ırman. *Fuhrmann*. Furmányos. Fuváros.
ıhra, *die Fuhr*. *Vectura*. Fuvár.
bel. *Situla*. *Kübel*. Köböl.
ehlitze. *Ononis*. Iglitze tövis.
eſſterka. *Eidex*. *Lacerta*. Gyék (In compendio hiſt. nat. germanico *Cl. Blumenbach* nominatur ſpecies Lacertarum 7. Lacerta *Gecko* quae eſt Stellio vel Scaurus veterum. Haec denominatio, et hungarica *Gyík*, ex eodem fonte promanaſſe videntur).
eltná. *Urceus muſtarius*. Geléta.
ircha. *Aluta*. Irha.

Gir-

Girchar. *Weisgärber* Irhás.
Gollar. *Amiculum. Collare. Brustkleid.* } Gallér.
Kollar, *ein Goller. Rock ohne Aermel.* }
Hädka. *Contentio.* Had.
Hlas. *Sonus. Stimme.* Hallás (*Auditus*).
Hmozditi. *Quassare. Schütteln.* Mozditni.
Hon, *ein Joch-Feld. Jugerum.* Hold-föld.
Hrube chatrne fukno. *Grobes schlechtes Tuch.* Huruba. Pokrotzrzal fedett kaliba.
Hrubi. *Crassus. Grob.*
Hrastté. *Gebüsch. Frutex.* Haraszt. Elsöjövés. Uj kaposzta levél.
Hrebenar. *Pectinarius.* Gerebenes.
Hrib. *Boletus.* Hiribi gomba.
Hudec. *Fidicen.* Hedegüs.
Kabat. *Thorax.* Kabát.
Kachna. *Ente. Anas* Kácsa.
Kacer. *Anas mas. Enterich.* Gácsér.
Kacyr. *Ketzer. Haereticus.* Kaczér. Kaczérul vélekedö, 's beszéllö: Eretnek.
Kad. *Cadus. Lacus.* Kád.
Kalamar. *Atramentarium.* Kalamáris.
Kanek. *Verres. Verschnittener Eber.* Kan.
Karabac. *Scutica. Flagellum.* Korbács.
Kane. *Vultur, der Geyer.* Kánya.
Kawka. *Monedula.* Csóka.
Kaukol. *Zizania.* Konkoly.
Krmiti. *Mästen.* Kövéritni.
Krmenj. *Mästung.* Kövérmény. Kövérités. Hizlalás.
Klamar. *Mendax.* Kalmár. *Quaestor. Kaufmann.*
Klas. *Spica.* Kalász. Buza-fö.
Klubati, *Cavare:* Kuvad a' dio, Kuvaszt ani. Koppasztani.
Knjha (*Ruff.* Kniga). *Liber.* Könjv.
Kocj *Auriga* Kocsis.
Kolotati. *Agitare.* Kalandozni.
Kolo. *Rad.* Küllö. Küvö. Kerék.
Kolomáz. *Wagenschmier. Axungia.* Kolomáz. Kerék-máz.
Kozka. *Capella.* Keczke.
Komornjk. *Camerarius.* Komornyik.
Kamjuka. *Fornacula* Kemencze.
Klyh. *Gluten. Pappe.* Kilih. Csiriz.
Kord. *Gladius.* Kard.
Kopaná-sůl. *Fossilis sal* (Kopanya. *Cranium fossile*).
Kopac. *Fossor. Gräber.* Kapás.

Korec.

orec. *Modius.* ⅛ *Scheffel.* Koretz.
off. *Cophinus.* Kas. Kofár.
oftovati. *Guftare.* Koftolni.
oftovany. *Guftatus.* Koftolvány. Koftolás.
offut. *Hircus.* Kos.
ow. *Metall.* Köve. Kö. Értz-kö.
ozeffnjk. *Pellio.* Zöffnik. Szöts.
amar. *Krämer.* Kalmár.
ahulec. *Stofsvogel.* *Accipiter.* Karoly.
eycar. *Cruciger.* *Kreuzer.* Krejczár. Krajczár.
aba. *Langer Pelz* *Wildfchur.* Guba.
Kuraze: *Courage.* *Audacia.* Kurá'fi. Bátorfág. Mérészfég.
ıkruc. *Mays.* *Türkifcher Weizen.* Kukuricza. Törökbúza.
Tengeri. Málé.
ıs. *Pars.* Kis Darab.
ıs kleba, *ein Stück Brodt.* Kis kenyér.
ızek. *Rocken.* *Colus.* Gu'faj.
vafyti. *Epulari.* *Verpraffen.* Kèveffitni. Vefztegetni.
vafytel. *Schlemmer.* *Nepotator.* Keveffitö. Pazérlö.
fely. *Accidus.* Keferü.
ntka. *Pupa, eine Docke.* Lánka. Léányka.
upiti. *Plündern.* Lopatni. Lopni.
upez. *Raptum.* *Spolium.* Lopás. Ragadomány.
t. *Latte.* *Tigillum.* Létz.
ft. *Dolus.* *Hinterlift.* *Fortel.* Les.
s. *Silva.* Les. Les be állani. Les-be vadáfzni.
zác. *Nichtswürdiger Menfch.* Le'fák. Henye. Léhütö.
g. *Montis devexum.* Liget.
:ka. *Laqueus.* Kaliczka. Kelepcze.
lek. *Corvus nocturnus.*
Anima. *Geift.* *Geifterverfcheinung.* Lélek. Fejér-ember. *Terriculamentum.*
dicka. Lodka. } *Navicula.* [Ladikotska. Ladik.
ınek. } [Cfolnak.
t. *Lat.* *Semuncia* Lot.
denice. *Pelvis.* Medencze.
gdlo. *Smegma.* *Seife, und alles, was faubert.* Mo'sdo. Fejérítö. Kendödzö.
renj. *Dimenfio* Mérés.
za. *Melligo.* *Saft des Baumes.* Mezge.
ie. *Meile* Mél-föld.
nár. *Molitor.* Molnár.
teyl. *Papilio.* Mételly. Hernyo. Bogár. Féreg.

Mráz.

Mráz. *Froſt.* Zuzmaráz.
Mrkew. *Daucus carota.* Murok.
Mrwa. *Dünger. Miſt. Feſtuca. Stoppel.* Murva. Széna murva. Széna töredék. ſzálka.
Muſy. *Oportet. Debet Es muß.* Muſzi.
Mjſa. *Campus Deſertum.* Mező.
Nádra. *Sinus, der Buſen.* Nádra. Nádrája. *Uterus. Vagina uteri.*
Nátha. *Diaria Febris.* Nátha. *Catharrus.*
Nemec. *Germanus.* Német.
Nemy. *Mutus.* Néma.
Nezbedny. *Imperitus* Nebelgő.
Noha. *Pes.*
Nohavice. Nogawice. *Caligae* Nagrág. Nadrág.
Nyſſpule. *Miſpel.* Naſzpolya.
Objle. Obilj. *Frumentum.* Gabona.
Objlna bél. *Ador. Kraft-Mehl.* Gabona-bél. Liſzt-lang.
Objlna kaſſna. *Getreide-Kaſten.* Gabona Kas. Gabonás.
Objlna lopat. *Frucht-Schaufel.* Gabona lapát.
Objlny ſnop. *Merges.* Gabona kéve.
Obnazeny. *Nudus.* Nazitelen. Mezitelen.
Ob'ſazenj. *Textus, das Weben.* Vázen. Váſzon.
Obéd. *Prandium* Ebéd.
Obéd kneſky. *Coena domini.* Ur ebédje. Urvatſorája.
Obr. *Gigas. Rieſe.* Oriás. Obriás.
Obrok. *Pabulum. Futter.* Abrak.
Obzerny. *Edax.* Obſolo. Hapſolo.
Oblauk *Fornix.* Ablak (*Feneſtra*).
Ocel. *Chalybs.* Aczél.
Olei. *Oleum.* Olaj.
Obarka. *Mucus.* Hártya. A' Penéſz kezdete a' boronn, *Hártya.*
Okolek. *Ambitus.* Akol. Kerités.
Okow. *Eimer. Urna.* Ako,
Okurka. *Cucumis.* Ugorka.
Opat. *Abbas.* Opát Ur.
Orati. Worati. *Ackern.* Aratni. *Metere.*
Orac. Worac. *Agricola.* Arato. *Meſſor.*
Oſten. *Aculeus.* öſztön.
Oſtruha. *Calcar. Stimulus.* Oſtor (*Flagellum*, quod ſtimuli vices ſubit.
Ozralce. *Vinolentus. Ebrius.* Ralceg. Réſzeg.
Paleny. Wjno palene. *Crematum. Vinum adustum.* Pálinka.

Pan.

Pan. *Dominus*. Bán. *Banus*.
Pachole. Pacholicek, *ein Bub*, *ein Knechtlein*. Fattyu. Fattyatska Veczek. Gyerkőcze. Ficzko. Suhancz.
Pänew. *Sartago*.
-- -- 'Sar. *Aestus*. *Calor*. 'Serpenő. Serpenyő. *Sartago*.
Panna. *Virgo*. Panna aſzſzony. Panda aſzſony.
Pára *Halitus*. Pára.
Párkan. *Pomerium*. *Zwinger*. Párkány. Kerités. Párkányozat.
Pasſtrnák. *Pastinaka*. Peſzternák.
Pauzdro. *Futteral*. *Pharetkra*. Puzdra. Tok. Hüvej.
Pazderj. *Stupa*. Pozdorja.
Paweza. *Chlypeus*. Pai's. Pai'ſ'ſa. *Poſſ*.
Pawla'c. *Erker*. *Podium*. Padla's. Erkely. Fojoſo.
Patek. Pietok. *Dies Veneris*. Péntek.
Patak, *ein Fünfpfenniger*. Peták.
Pecene. *Braten*. Pecſenye.
Pecet. *Sigillum*. Pecſét.
Peklo. Orcus. Pokol.
Penize. Penjz. *Numus*. *Pensa*. *Pecunia*. Pénz.
Penjzek. *Nummulus*. Pénzetske.
Pentle. *Stirnband*. Pintli.
Perj. *Pluma*. Perje. Peihe. Pihe. *Perje-fü*. *Gramen*.
Petrzel *Apium*. Petrezelyem.
Pidj muzjk. *Nanus*. *Pumilio*. Pidja. Puja-ember.
Pjla. *Serra*. Pijleſz. Fireſz. Füréſz.
Pilnjk *Lima*. Piléſz. Firéſz. Füréſz. Füréſzelö. Reſzelö.
Pjti. *Potare*. Piczizálni. Szürtſölni. Hörpögetni.
Pinta. *Maas*. Pint. 2 Itze.
Plech. *Blech*. Pléh.
Podlaha. *Pavimentum*. Padlo. Padlás.
Pohanka. *Heydenkorn*. Pohánka. *Pogánka*.
Poklicka. *Operculum*. Pokrocz.
Poſtla'nj. Vſt'a'nj. *Stratum*. *Stragula*. *Allerley Deckzeug*. *Satteldecke*. Foſzta'ny. Oltſo fejér dolma'nka.
Poliwka. *Juſculum*. Poléka. Pojéka.
Poſmjwac. Smeſsny. *Riſor*. *Ridibundus*. Moſojgo. Vigyorgo. Neverö.
Prcka *Naſenſtüber*. Fricſka. Kontis.
Precljk. *Pretzen*. Perecz.
Preſlen. *Verticillus*. Peréſzlen.
Pruceni *Mandatum*. Poroncſolat.
Prak. *Funda*. *Schleuder*. Parika. Parittya.

Pada.

Puda. *Dachboden.* Buda. Padlas. Pad.
Půl wedra. *Metreta.* Fél veder.
Pusta mjsa. *Rauher wilder Ort. Tesqua.* Puszta mező.
Pussny. *Insolens. Superbus.* Puszke. Büszke. Nyalka. Hetyke Kevély. Gögös. Dölfös.
Pradlj. *Lotrix.* Feredli. Feredö. Moso.
Prowaz. *Strick. Funis.* Pa'nyva'zo. Pa'nyva's kötél. Pora'z.
Ra'd. *Ordo.* Rend.
Rucho. *Kleid.* Ruha.
Rudy. *Fulvus. Dunkelroth.* Rut. Verhenvös.
Repjcek. *Starcek. Eupatorium. Agrimonia.* Repcsen. Mu-*ftár*.
Retez. *Catena.* Retesz. La'ntz.
Retkew. *Raphanus.* Retke. Retek.
Rez. Rezna. *Rubigo.* Re'sda. Ro'sda.
Rezati. *Scindere.* Reszelni. Va'gni.
* Rytmowy wersa. *Rythmus* Rigmus-vers.
Rwati. *Rugire.* Ríni. Ríva. Rívok. *Sivok-rivok.*
Sas. *Saxo.* Sza'sz.
* Sanytr. *Salpeter.* *Nitrum.* Salétrom.
Saumar. *Equus clitellarius.* Szama'r. *Asinus. Italice.* Somaro.
Sauſed. *Vicinus.* Szomszéd.
Sedlak. *Agricola. Colonus.* 'Sellér.
Seka'cek. *Culter inciſorius.* Szaka'ts-*vágo*-kés.
Sekac. *Foeniseca.* Széna va'go. Kasza's.
Sekati. *Secare.* Bontzolni. Vagdalni. Aratni. *Metere.*
-- -- *Secator. Tranſchierer.* Szaka'ts (*Coquus*). Bontzolo. Vagdalo. Tra'ntsirozo.
Seyr. *Caſeus* Seyt. Sajt.
Shrebeny. *Cernuus.* Sérény. Meredek. Lefeléhanyatlo.
Ska'la. *Cautes.* Kö-skala. Köszikla.
Skok. *Saltus.* Szök. Szökés.
Skoki. *Saltatio. Tanz.* Szökés. Ta'ntz.
Strinka. *Weinpresse.* Sztrunga. Eszterga. Sajto.
Slabika'r. *Abecedarius. Elementarius.* Silabika'lo.
Slad. *Maltz.* Szalad.
Sladek. Zythopepta Szalad-ser-fözö.
Slanina. *Lardum.* Szalonna.
Slaup. *Columna.* Oszlop.
Slepice. *Gallina.* Pitye.
Smetj. *Sordes. Quisquiliae.* Szemét.
Sochor. *Vectis. Stange. Hebel. Hebbaum.* Szekér (*Currus*).
Sogka. *Nußhacker.* Szarka.

Sopel.

pel. *Mucus. Rotz.* Szopelnyicza. Szopornyicza. *Rotz, eine ansteckende, sehr gefährliche Krankheit bey Pferden.*
howanka. *Alumna.* Sova'nka. Sova'ny. Rüdeg. Nevedékeny.
iti.] *Cacare. Excernere.* [Szarni.
yprazniti-se.] [Paráználkodni. Tisztátalankodni.
irçek. *Eupatorium. Agrimonia.* Mustár.
akáty. *Versicolor.* Tarka.
eda. *Dies Mercurii.* Szereda.
ep. *Testa.* Tserép.
obata. *Sabathum.* Szombat.
voritel. *Creator.* Teremtö.
vorenj. *Creatura.* Teremtmény.
ipadla. *Scabellum.* Padlo. Padlás.
etlo. *Lux.*
jka. *Candela.* } Szövétnek. Fákja. Gyértya.
itedlnice. *Lucerna. Fax.*
etnice. *Hypocaustum.*
oboditel. *Erlöser.* Szabadito.
i. *Vestibulum.* Szin.
ika. *Atrium.* Szinke. Szinetske.
oeti. *Sibilare.* Sipolni.
ko.] *Cribrum.* [Szita,
ice.] [Rosta.
ffar. *Oeconomus.* Sáfár.
ffarsca. *Oeconoma. Schafferin.* Safarina. öreg-asszony. Koltsárné. Komorna.
lba. *Offuciae. Täuscherey.* Tsalfa. Tsalfaság.
plawy. *Blaesus.* Selyp.
w. *Sutura, eine Naht.* Szegéj.
pek. *Rubus caninus. Hetsche-petsch.* Sipke gyümölts.
arpal. *Soccus.* Kapcza.
atule. *Schachtel.* Iskatulya.
reçek. *Cricetus.* Hörcsök.
rine. *Scrinium.* Szekrény.
pege. *Vestigium.* Lépés. Leppegés.
ch. *Auri ramenta leviora.* Sslik.
rna. *Radula. Schabeisen.* Sorlo. Sarlo.
unt. *Orificium. Spundloch.* Unt. Ont. Ontora. Hordo szája.
betati. *Garrire.* Ebegni.
betni. *Garrulus.* Ebegö. Tsevegö. Lots-fets.
rbina. Sšterbnica. *Hiatus. Kerb. Ritz.* Tsorba. Rovás.

Sſuba. *Unterkleid.* Suba.
Sſuſteny. *Murmur.* Suttogás. Szuſzſzanás.
Tabor. *Caſtra.* Tábor.
Tagiti. *Occultare. Verhalten.* Tagadni (*Negare*).
Zatagenj. *Reticentia.* Tagadás.
Tahati. *Trahere.* Taſzitni.
Taſſka. *Taſche.* Táſka.
Tapart. *Cento. Bettlersmantel.* Tapartyos. Tortyos. Rongyos.
Telatko. *Vitulus.* Tulok.
Tenki. Tenka. *Tenuis.* Gyenge.
Tenke ſukno. *Dünnes Tuch.* Gyenge ſzoknya, poſzto.
Tenke platno. *Syndon.* Gyenge váſzon.
Teſar. *Faber lignarius.*
— — *Scheidemacher.* Tſiſzár. Hüvej-tſinálo.
Tehotná. *Gravida.* Teher-viſelö. Terhes. Viſelös. Nehézkes.
Tok. *Alveus fluminis.* Tó. Tója. Tokja. Árka á ſojoviznek.
Trakar. *Schiebkarren.* Targontza.
Treſenj. *Tremor.* Rezzen. Rezegés. Rezzenés.
Treſkot. *Fragor.* Reſzketés. Ropogás. Harrſogás.
Turek. *Turca.* Török.
Twaroh. *Lac coagulatum.* Tarho.
Tworce. *Creator.* Teremtö.
Tulawy. *Vagabundus.* Tolvaj.
Tulich. *Pugio.* Tör. Tőrök.
Turecka. *Turcica.* Toroczk, *eine kleine Art Kanonen.*
Tikati. *Tuiſſare Dutzen.* Tegetni.
Tyk. *Sudes. Zaunſtecken.* Tőke. Támaſz. Karo.
Urad. Vrad. Aurad. *Officium. Munus.* Uradalom. Uralkodás. Hivatal.
Uradlnjk. Vradlnjk. Auredlnjk. *Officialis. Amtmann.* Uradalnok. Tiſzt. Ur.
Urozeny. Vro-zyn. Vrozeny. *Edel-Knab.* Ur-Sohn. Urfi.
Uredlnicy. Neywysſſy auredlnicy. *Magnates. Groſse Herren.* Urak. Uralkodók. Tiſztek. Nemes Urak.
Urozenoſt. Vrozenoſt. *Adel-Stand. Nobilitas.* Uraſág. Nemeſſég.
Ubruſz. *Mappa.* Abroſz.
Udolj. *Vallis.* Udu. Udvas. Völgyes.
Ugaty. *Prehenſus. Angefaſst.* Ugatott. Meg-is-kapott.
Vcene. *Docte.* Böltſeu.
Warta. *Warte.* Várda.
° Wandrownik. *Wanderer.* Wándor. Wándorlo.

Wáda.

Wáda. *Tadel. Vitium.* Vád. Otſárlás. Hiba-kereſés.
Wdowec. *Viduus.* Odvek. özvegy.
Wadnauti. *Marceſcere.* Vánnyadni. Fonnyadni.
Wederce. *Situla.* Vederke.
Wek. *Aevum. Seculum.* Vég. *Finis.* Végheteтlen. *Infinitum. Quod in ſecula durat.*
Welìki parek. *Paraſceves dies.* Nagy péntek.
Werbowati. *Milites conſcribere.* Verbuválni.
Werſſ. *Verſus.* Vers.
Wertel. *Modiolus.* Fertály.
Wincaur. *Vinitor. Winzer.* Vinczellér.
Winice. *Weingarten.*
—,— *Sarmentum. Caules vitis exſiccatae.* Venike.
Wiſák. *Bulga. Satteltaſche.* Iſzák. Általvetö.
Vacek. *Mantica.* Vaſzok. Féſzék. Iſzák.
Wjtez. *Victor.* Vitéz.
Wjdle. *Gabel. Furcella.* Villa.
Wocarowany. *Faſcinatus.* Ocſárolmány. Ocſárolt. Megveſztegetett. Megveſztett.
Wocarowanj. *Magia.* Otſárolás. Meg-veſztés.
Wodnice. *Urna.* Bodonka. Vedres deberke.
Wezti. *Vehere.* Vezetni. Vinni.
Wozenj. *Vectio.* Vezetés. Vivés.
Wozatag. *Auriga. Wagenhüter.* Vezeték. *Arctophylax.*
Witknauti. *Luxare.* Fitzamodni. Menyülni. Marjulni. Hejjiböl ki menni.
Wztekly. *Rabioſus.* Veſzett. Dühös.
Wyzyna. *Huſo. Hauſen* Viza.
Wódnj kachna. *Tauch-Ente.* Vad-kácſa.
Woſzkovány. *Wachsleinwand. Tela cerata.* Viaſzolmány. Viaſzas váſzon.

Terminatio haec: *mány, vány, vánj, vénj* videtur ex Bohemico in Hungaricum adoptata eſſe, ut exempla ſequentia docent.

Odſtawény. *Abgeſpähnt.* Vállaſztvány.
Prigjmanj. *Perceptio.* Tapaſztalmány. – *lás.*
Merenj. *Dimenſio.* Méreтmény. *rés.*
Forowánj. *Vectura.* Furmány.
Fintowánj. *Imaginatio.* Fingálmány. Költemény.
Kupowanj. *Emptio.* Váſárolmány.
Koſtowany. *Guſtus.* Koſtolmány.
Nabadanj. *Inſtigatio.* Ößztönözvény.

Nadymanj. *Inflatio.* Fuvalkodvány.
Birmowänj. *Confirmatio.* Bérmálvány.
Namáceny. *Intinctio.* Mocskolmány.
Pochybowánj. Hibázmány. *Dubitatio.*
Zagjkati. *Haesitare lingua.* Zakatolni. **Akadozni. Galagyolni.**
Zaltár. *Psalterium.* 'Soltár.
Zawariti. *Defervere.* Zavaritni. **Zavarni. *Trüben.***
Záwora. *Obex.* Zár.
Zebrawi. *Bettelhaft.* 'Sobrák.
Ziwy. *Vivus.* Sziv (*Cor*). Szive.
Zlotrili clowek. *Nequam.* Lator. **Gonosztévő.**
Zwac. *Plauderer.* Zevegö. Csevegö. **Zajgo. Szajkó.**
Zwany. *Loquax.* 'Sivány. **Kortsomakonn 'Sibongo, tsevegő.** Lédér.
Zluty. Zeleny. *Viridis.* **Zöld.**
Zawrenj. *Claustrum.* **Záromány. Klástrom.**
Zawrti. *Claudere.* **Zárni.**
Záwora. *Riegel.* Záro.
Zyma.} Mraz.} *Frigus.* Zuzmaráz.
Zridka. *Raro.* Ritka. Ritkánn.

Vocabularium Polonico - Germanico - Hungaricum comparativum.

Badacz. *Forscher. Chercheur.* **Vadász (*Venator*).**
Balwan. *Götzenbild.* Bálvány.
Baran. *Schaaf. Lamm.* Bárány.
Barta. *Barte. Axt.* Bárd. Fejsze.
Bawol. *Büffel.* Biwal.
Bazar. *Markatener Platz im Lager.* **Vásár.**
Bocik, *ein kleiner Stiefel.* Bocskor. ***Pero.***
Bokal. *Pocal. Pocale.* Bokáj. **Kantso.**
Brat. *Bruder.* Barát. Báty.
Brona. *Egge.* Borona.
Brozda. *Furche.* Borozda.
Bryndza. *Brinse. Käse.* Brindza. **Turo. Sajt.**
Buba. *Schreckbild.* Buba (*eine Puppe*).
Buda. *Zelt.* Buda. (*Abtritt*).
Bukiew. *Fagus. Buche.* Bik-fa.
Bukszpan. *Buchsbaum.* Puszpáng.
Burka. *Kurzer Mantel.* Burok. **Burka. Burkolni. Takarodzni. Buta.**

uta. *Stolz.* Buta. Büſzke. Nyalka. Hetyke. Gögös. Gangos. Kevély. Negédes. Goromba.
uzdygan. *Streitkolbe.* Buzdogány.
Cedula. *ein Zettelchen.* Czédula.
egla. *Ziegel.* Tégla.
el. *Ziel.* Czél.
iokam. *Streicheln.* Czirokálni.
Cmyntartz. *Cemeterium.* Czinterem.
wykla. *Beta.* Czékla.
Cyfra. *Zero* Czifra.
ygan. *Zingarus.* Czigány.
zapeczka. Czapka, *ein Mützchen.* Cſapicza, Sapka.
zekan. *Fauſthammer.* Cſákány.
zeladny. Czeladz. *Hausgeſindel.* Cſeléd.
zere'snia. *Ceraſum.* Cſeresnye.
zloviek. *Vir quadratus. robuſtus.* Czövek. Oſzlop. Iſtáp. Torony. *Sudes. Palus. Columna. Turris.* Sunt ſymbola fortitudinis, et ſaepe virum fortem exprimunt.
zlowieczek. *Kerlchen.* Veczek.
zolnek, *ein Kahn.* Cſolnak.
zomber. *Satureia.* Cſombor.
zuch. *Odoratus.* Szag Szaglás.
zuwacz. *Laurer.* Kuvaſz (*Canis vigilans. Phylax*).
zyn. *That Werk. Arbeit.* Cſin. Cſinnya van, Tette van.
zynie. *Thun. Machen.* Cſinálni. Tenni.
zynnoſc. *Thätigkeit. Ausübung. That.*
— *Ausgeputzt. Thätig. Sorfältig.* Cſinos. Szorgalmatos. Gondos.
zyſto. *Rein. Reinlich.* Tiſzta.
eſka. *Brett.* Deſzka.
oboſz. *Tambour.* Dobos.
obry dz'ien'. *Ein ſchöner Tag. Guten Morgen!*
Debrecinum. Debreczen. *Civitas celeberrima hungarica.*
olegam. *An etwas ſtoßen, anliegen* Dolgom. Dolgozni. Foglalatoſkodni. *Occupari.*
oloman. *Waffen-Rock. Kurzer Rock.* Dolmány.
oſtatok. *Vorrath. Ueberfluß.*
oſtatkiem. *Ueberflüſſig.* Doſztig. Nyakig. Megelégedéſig.
uchna. *Feder-Mütze.* Dunyha (*Eider-Dunen*).
uda. *Sack-Pfeifer.* Duda. Dudás.
upa, *der Podex.* Dupé.
urak. *Dummer, ſtolzer Kerl.* Durczás.

 Dzielo.

Dzielo. *Werk. Arbeit.* Dolog.
Figa. *Feige Ficus.* Fige.
Fortel. *Vortheil.* Fortély.
Gacie. *Unterhosen.* Gatya.
Gay. *Wald* Gaj. Ágbog. Tfeplefz.
Galufzka. *Klos von Mehl.* Galufka.
Gegam. *Schreyen, wie eine Gans.* Gágogni.
Larynx. Gége.
Gnoy. *Menfchenkoth. Koth der Thiere.* Ganéj.
Golab. *die Taube.* Galamb.
Gozpodarz. *Hauswirth* } Gazda.
Gozpoda *Freyes Quartier.* }
Gunia. Gunka. *Zottiger Rock von grobem Zeuge.* Gunya.
Interes. *Intereffe Ufura.* Interes. *U'fora.*
Junak *Junger Kerl.* Finak. Inas.
Izba *Stube* Szoba.
Kalifior. *Blumenkohl. Karfiol.* Kárdifiol.
Kanczug *Kurze Peitfche.* Kantfuka.
Kantar *Beyzügel.* Kantár.
Karczma *Schenke.* Korcsma.
Karczmarz. *Schenker.* Korcsmáros.
Karwafz. *Armfchiene am Harnifch.* Kar-vas.
Kaulrapa. *Kohlrabi.* Korélábé.
Kazub. *Büchfen von Baumrinden.* Kazup.
☼ Kiebel. *Eimer.* Köböl.
Klatka. *Vogelhauer.* Kalitzka.
Klotka. *Vorhängefchloß.* Lakotka. Lakat.
Kluza. *Gefängniß.*
Kluz. *Harter Paß, oder Zeltergang der Pferde.*
— — *Claudiopolis. Urbs Tranfilvaniae.* Klu's *Valachice.*
Kolo's vár. *Hungarice.*
Kobza. *Inftrumentum muficum.* Koboz.
Kociel. *Gen.* Kotla. *Keffel.* Katlan, mellyben az üft áll.
Kokoryku. Kokofz. *die Henne.* Kukorékolo. Kokas (*ein Hahn*).
Kokofzka. *Dim.* Kokafka (*Hähnlein*).
Kolpak. *Hohe Mütze.* Kalpag.
Komin. *Schornftein.* Kémény.
Komornik. *Kammerjunker.* Komornyik.
Konitzek. *Kleines Pferd.* Kantza (*Stutte*).
Koperta. *Einfchluß.* Koperta.
Koprowy. *Dille.* Kapor.
Kopitnik. *Afarum Europaeum.* Kapotnyak.
Kopyto. *Leifte.* Kapta.

Korbacz.

Korbacz. *Karbatsche.* Korbács.
Korduan. Kordyban. *Korduan-Leder.* Kordovány.
Koronka. *Rosenkranz.* Koronka. *Pagus Transilvaniae.*
Kosa. *Sense.* Kasza.
Koseczka. *Dim.* Kaszácska.
Koszara. *Korb.* Kosa'r.
Kaszalka. *Dim.* Kosa'rka.
Kotlina. *Feuer-Heerd.* Katlan.
Krag. *Gen.* Kregu. *Kreis.* Kerek. Kerék.
Kubek.] *Becher.* Kupak.
Kubka.] Kupa.
Kuchnia, *die Küche.* Konyha.
Kuchta, *der Küchen-Junge.* Kupta. Kufta.
Kula, *eine Kugel.* Gula. Golo. Golyo. Golyobis.
Kulak. Kulyak. *Faust.* Kulyak.
Kulik. *Mewe.* ülü. ölyv.
Kurwa. Kurewka. *Hure.* Kurva.
Kurewnik. *Hurer.* Kurva's.
Kurta. *Kurzer Rock.* Kurta ruha.
Kurwac'iemac'. *Deine Mutter die Hure.* Kurvaszanya'd.
Kwas. *Sauerteig.* Kova'sz.
Kwasze. *Säuern.* Kova'szozni.
Kwasony. *Gesäuert.* Kova'szos.
Lan. Lyan. *Hirschkuh.* La'ny. Lya'ny. Léa'ny (*Filia*).
Lanca. *Lance.* La'ncsa.
Lan'cuch, *die Kette.* La'ncz.
Lapam. *Fangen, haschen.* Lopom (*ich stehle*).
Laweczka. *Bänkchen.* Lapotzka. Padotska.
Lapata.] *Schaufel.* Lapát.
Lopätka.]
Lektyka, *eine Sänfte.* Lektika.
Lug. *Lauge.* Lug.
Mak. *Papaver.* Ma'k.
Malina. *Himbeere.* Ma'lna.
Maslok. *Maschlach* (*Türkisch*). Maszlag. Opium.
Maza. *Schmutz.* Ma'z.
Miednica. *Becken von Metall.* Medencze.
Mila. *Meile.* Milföld. Mélföld.
Mocze. *Einweichen.* Mosni. Béa'ztatni.
Motowidlo. *Haspel.* Matolla.
Mozgowcowy, *das Gehirn.* Mozgo, mozgato erö kutfeje. Agy velö.

Niebiegle. *Ungeübt. Unwissend.* Nebelgö. Gyakorlatlan. Tudatlan.
Niemy. *Stumm.* Néma.
Niewola. *Sclaverey.* Nyavalya. Nyomorusa'g. Rabsa'g.
Nota. *Melodey. Ton. L'air.* Nota.
Obiad. *Mittagsmahlzeit.* Ebéd.
Obiadnie. *Prandere.* Ebédelni.
Obrecz. Obraczka. *Kleiner Reif.* Abronts. Abrontsotska.
Obráz. *Bild. Abbildung. Vorstellung.* Abra'zat. Abra'zola's.
Obrona. *Wehr. Schirm.* Borona. Pala'nk. Védelem.
Obrus. *Tischtuch.* Abrosz.
Ocet. *Essig. Acetum.* Eczet.
Odlog, *eine Brache.* Parlag.
Ogar. *Jagdhund.* Aga'r.
Ogien *Feuer.* Egjen *Ardeat.* Egni. *Ardere.*
Okol. *Schoppen. Viehhof.* Akol.
Okular. *Brillenglas.* Okula'r.
Oley. *Oel.* Olaj.
Olow. *Bley.* Olom. On.
Orszak. *Versammlung. Gefolge. Begleitung. Regnum.* Orsza'g.
O'siwaly. *Canus.* ösz ösz-haj.
O'siwicé *Canescere.* öszülni.
Ozog. *Ofen-Krücke.* A'sag.
Paiak. *Aranea.* Pók.
Palica. *Stock.* Pàlcza.
Palka. *Keule* Buzogány.
Papa. *Pappe.* Pép.
Para. *Dampf.* Pa'ra.
Parkan. *Planke, Bretterwand.* Pa'rka'ny. Kerités. Kerület.
Pasmo. *Gebinde-Garn von 40 Faden.* Pa'szma.
Pasterski. *Schäfer.* Pa'sztor.
Pasterka. *Schäferin.* Pa'sztorné.
Pasternàk. *Pastinaka.* Peszterna'k.
Patyczka. *Stöckchen.* Botocska.
Pazdzierce. *Hachel-Flachs- oder Lein-Splitter.* Pazdorja.
Perzyna, *glühende Asche nach einem Brande.* Per's. Per'selés.
Perysty. *Brand.* Per'selés. Egés.
Piastunka. *Kinderwärterin.* Pesztunka.
Piatek, *der Freitag.* Péntek.
Piatno. *Brandzeichen.* Pattana's. Jegy.
Pietak. *Fünffacher Groschen.* Petàk.
Piwniczka. *Keller.* Pincze.

Pizmo.

Pizmo. *Biesam.* Pé'sma.
Pludry. *Pluder-Hös'n.* Pulader.
Podloga. *der Fußboden.* Padla's.
Polewka, *eine Suppe.* Polyéka leves.
Poltora. *Anderthalb.*
Poltorak. *Poltraken* Poltura.
Pop. *Heidnischer Pfaffe.* Popa.
Poszargany. *Kothig gemahlt. Croté, rempli de boue.* Boszorka'ny. Rémitö, rut forma.
Potok. *Regen-Bach. Feld-Fluth.* Pátak. A'rada's.
Potwora. *Mißgeburth. Un Monstre,* Patvar vigye, *Diabolus rapiat!*
Psztrag. Bsztrag. *Forelle.* Pisztrang.
Pusty. *Wüst* Puszta.
Puzdra. *Futteral. Besteck.* Puzdra (*Pharethra*).
Puszka, *eine Büchse. Boëte.*
-- -- *Flinte.* Puska.
Rak. *Krebs.* Ràk.
Rdza. *Rost* Ro'sda.
Rostka. *Sprosse. Schößling.* Rost. Rostotska.
Roie. *Bienenschwarm.* Raj.
Saletrowy. *Salpeter.* Salétrom.
Siano. *Heu.* Széna.
Sito, *ein Sieb.* Szita. Rosta.
Slama. *Stroh.* Szalma.
Sliwa. *Pflaume.* Szilva.
Slonina. *Speck.* Szalonna.
Sluga. *Diener.* Szolga.
Slup. *Säule* Oszlop.
Stog. *Heuschober.* Asztag.
Stol. *Tisch.* Asztol.
Stra'sa. *Wache.* Stra'sa.
Suman. *Kittel.* Szokma'ny.
Swoboda *Freyheit.* Szabadsa'g.
Szostak. *Sechs Stück.* Susta'k.
Szarancza. *Heuschrecke.* Sa'ska.
Szarawary. *Große Oberhosen.* Salava'ri.
Szereg. *Glied. Reihe Soldaten. Reihe Leute.* Sereg. Sokasa'g. Sor. Rend.
Szew, *die Naht.* Szegéj.
Szuba. *Pelz* Suba.
Szifzuk. *Spitziger Sturmhuth.* Sisak.
Tabor. *Wagenburg.* Ta'bor.

Taiftra. *Tornifter.* Tarifznya.
Tata'rka. Pohanka. *Heidekorn. Buchweitzen.* Tata'rka. Pohánka.
Termes. *Abgebrochener Zweig, mit Frucht und Blättern.* Termés. Termett a'g.
Tkacz. *Leinweber.* Taka'ts.
Tok. *Hohles Loch* Tok. üreg.
Topola. *Pappel.* Topolya'n fa.
Torba. *Ränzel. Schnappfack.* Turba. Altalvetö.
Ugor. *Brachfeld.* Ugar. Parlag.
Wacek. *Geldtafche. Jägertafche.* Féfzek. Vafzok. Ifza'k.
Waz. *Schlange.* Va'z. Ijefztö (*Terriculamentum*).
Wegrzyn. *Hungarus.* } Magyar.
Wegrzy. *Hungari.* }
Widam. *Oft fehen, zu fehen pflegen.* Vigyázni.
— — *Hilaris Jucundus.* Vida'm.
Vidok. *Ausficht. Profpect.* Vidék.
Wina. *Schuld.* Bün. Büne.
Wnuk. Wnuczek. *Enkel.* Unoka.
Wodka. *Branntwein.* Vatka.
Wodz. *Führer.* Vezetö.
Wodze. *Führen.* Vezetni.
Wofk. *Wachs.* Viafzk.
Wrobel. *Sperling.* Veréb.
Widra. *Lutra.* Vidra.
Warzenie, *das Brauen.* Fora'za's.
Witwarzam. *Auskochen.* Kifora'zni.
Wyzel. *Gen.* Wyzla, *ein Hühnerhund.* Vi'sla.
Zab. *Zahn.* Zàp-fog.
Zamroz. *Froft.* Zuzmara'z.
Zapal. *Zunder.* Tapal. Taplo.
Zaflona. *Vorhang. Nonnenfchleyer. Schirm. Curtine.* Za'fzlo.
Zafolonka. Solonka. *Peckelfleifch.* Szalonna.
Zebrak. *Bettler. Pracher.* 'Sobra'k. Fösvény.
Zenfki. *Weiblich.* Afzfzonka.
'Zer. *Eichel-Maft.* Tfer. Tfer-fa.
'Zielony. *Grün.* Zöld.
Zloto. *Gold.*
Florenus. Gülden. Izlot. Forint.
Zob. *Vogel-Futter.* Zab (*Avena*).
'Zona. *Eheweib.* 'Sana.
Zorawek. *Kranich.* Daru.
Zorawi. *Kranichs.* Daruvi. Daruhoz valo.
'Zid, *der Jude.* 'Sido.

Deno-

Denominationes quorundam Pagorum, Fluviorum, Praediorum et urbium Hungariae, et Transilvaniae, ex linguis Slavicis sumtae.

Komár. *Culex.* Komárom.
Zjla. *Vena.* Zilah.
Vrad. Urad. Avrad. *Officium. Munus.* N. Várad. P. Várad. Váradgya (Uradalom. *Dominium*).
'Sivo. *Lebhaft* 'Sibo.
Krofzna. *Machina textoria.* }
Krafzni. *Roth. Schön. Hübſch. Heiter.* } Krafzna. *Fluvius et*
Kráfznája riba *Stör. Schip. Hauſen.* } *Oppidulum.*
Sſewriuga. }
Inok. *Aper Silveſtris.* Inokfalva.
Zágon. *Lira. Gartenbeet.* Zágon.
M'fina. *Muſcus.* Mu'fina, prope Nagy Enyed.
Cfolnók tkátſefzki. *Radius textorum.* } Tfolnakos.
Cfoln. *Cymba. Navicula.* }
Koronka. *Roſenkranz.* Koronka.
Gontſaja fzobaka. *Canis venatorius.* Gontſága. Gontzága.
Rodnik, *eine Quelle* Rodna-bor viz foráſai.
Gufſteritza, *die Eidexe.* Guſteritza prope Cibinium.
Boinitza. *Schieſſcharte.* Neboinitza. *Turris antiqua in V. Hunyad.*
Vodolei. *Waſſermann.* Bodola.
Kozár. *Capras paſcens.* Kozár-vár.
Mots. *Virtus. Potentia. Fortitudo.* Mots.
Ofztrov. *Inſula* Ofztrov.
Peretſen. *Compendium. Synopſis.* Peretſen.
Brezovitza. *Birkenſaft.* }
Breznik. *Birkenwald.* } Brázova.
Bereza. *Birke. Betula.* }
Bodro. *Munter.* Bodrog *fluvius.*
Bifztro. *Schnell.* Bifztra, *pagus et fluvius.*
Petel. *Gallinaceus.* } Petele.
Petelka. *Laqueolus.* }
Plod *Fructus autumnales.* Plod, *prope Devam.*
Pomazan. *Unctus.* Pomáz.
Rjada. *Contractus. Conventio.* } Ráda pufztája.
Radwi. *Diligens.* }
Szametz. *Maſculus.* Szamos *fluvius, qui viriliter rapide fluit.*
Sztrá'fa. *Vigil.* Sztrá'fa, prope Albam Carolinam.

Tfernetz.

Tfernetz. *Monachus*. Tfernetz.
Der'favetz. *Dominator*.} Der's.
Der'fu. *Teneo*.
Baika. *Fiftula*. Baika.
Vifzki. *Tempora, die Schläfe*. Vifk.
Dragi. *Preciofus*. Drág.
Ribice. *Pifciculus*. Ribicze.
'Sernov. *Mola manuaria. Lapis-molaris*. 'Sarno. *Praedium, vel territorium prope* 'Sombor.
Stfernati. *Nigrefcere*. Tfernáton.
Hrafté. *Dumus. Frutex. Gebüfch*. Haraſztos.
Vinice. *Vinea*. Vinicze uttza. *Platea Oppidi* Déva.
Cefnek. *Allium*. Cfefznek.
Hufty. *Denfus*. Hufzt.
Nalez. *Sententia. Decretum*. Nalátz.
Peft. *Fauft*. Peft. *Celebris Hungariae civitas*.
Turecka. *Turcica*. Toroczko.
Orats. *Agricola*. Arats. *Nomen familiae*.
Botfár. *Faßbinder*. Botfárd.
Barta. *Axt*. Barta. *Nomen familiarum*.
Kluz. *Harter Paß. Zeltergang der Pferde*. Kluz. Klu's. *Valachica denominatio urbis* Claudiopolis. *feu* Clufiae, *in Tranfilvania*. Praeter haec, alia adhuc locorum nomina, ut *Debretzen*. *Deva* etc. jam fuperius pag. 243–247. memoravi.

De voce *Vár*.

Wärja. } Sveci his vocibus exprimunt: *Caftellum. Fortalitium*.
Wäre.
Wärn.
Vard. } Apud veteres fcriptores Germanos fignificat. *Schloß. Burg*.
Varta.
Vard. Islandis fignificat hodie *Schloß*.
Warte. Significabat in medio aevo *Turris. Obfervatorium. Specula*.
Várda } Significat hodie apud Hungaros: *die Warte, die Wache, die Hauptwache. Nagy-Várad. Pîter Várad*. An ex hoc fonte poteft deduci? Aut commodius ex Bohemorum: *Vrad. Urad. Aurad*, quod *Uradalom*, dominium aut diftrictum fignificare potuit?
Várta.

Vár.

ir. Apud Jornandem significabat: *Aquam*.

ir. } Vocabantur olim Principes Hunnorum.
iuni.

ara. }
are. } Significabat lapponibus *Montem*. Hinc nomina propria montium in Lapponia: Nasawaari, Keidtkiwaari (*Ketskevár*), Zeknawaari, Cardawaari, Darrawaari, Wallawaari, Portawaari, Passewarra (*Szenthegy*), Waisawaari (*Vasvár*) Attjiakwaari (*Atyákvára*) Kioldawaari, Fierrowaari etc.
ari. }

ir. Hungaris hodie usitatissima locorum denominatio: *Kolosvár*, *Segesvár*, *Fejérvár*, *Világosvár*, *Pétervár*, *Ovár*, *Ujvár*, *Sárvár*, *Kozárvár*, *Földvár*, *Várajja*, *Várhely*. *Várhegy*.

anquebar. } Apud Indos usitata est haec persica terminatio, quae hungaricae valde affinis est: quasi: *Trankevár*. *Malavár*. *Nicovár*. De his lege erudite differentem *Hagerum* pag. 27–38. in sua dissertatione de affinitate Hungarorum cum Lapponibus.
alabar. }
cobar. }

Hoc demum perlustratis his vocabulariis notare necessarium est. Ex magna horum vocabulorum slavicorum in linguam hungaricam assumtorum copia illam linguae hungaricae cum slavicis similitudinem el affinitatem deduci posse, maxima enim has interdit differentia. Ut reliqua numerosa taceam exempla, tria tantummodo adferre sufficiet.

Primo. Adjectivum Slavorum postponitur Substantivo more latino, quod genio linguae hungaricae valde adversatur ex. gr. *Tselovjek dobri*. Homo bonus. *Jo ember* *Kniga tvoja*. Liber tuus. *Te könyved*. *Tri tselovjeka szilinikh*. Tres homines robusti. *Három erös emberek*. *Bljudo olovjannoje*. Patina stannea. *Olom tál*. *Bik rábotnije*. Bos jugalis. *Rabotas bika*. *Járos ökör*. *Tserepitze kruglaja*. Imbrex. *Horgas tserép*.

Secundo. Copula *Propositionis logicae*, seu Verbum substantivum *Sum* apud Russos in omnibus Personis

ſonis Praeſ. Ind. utrisque numeri omittitur. Apud Hungaros vero illud non niſi in tertia Perſona Singularis et Pluralis Praeſentis Indicativi omitti poteſt ex. gr.

Sg. R.	Ja - -	bogati.	Ti - -	bogati.	On - -	bogeti.
H.	én vagyok	gazdag.	Te vagy	gazdag.	ö - - -	gazdag.
	Ego ſum	dives.	Tu es	dives.	Ille eſt	dives.
Pl. R.	Mi - -	bogati.	Vi - -	bogati.	Oni - -	bogati.
H.	Mi-vagyunk	gazdagok.	Ti vagytok	gazdagok.	ök - - -	gazdagok.
	Nos ſumus	divites.	Vos-eſtis	divites.	Illi ſunt	divites.

Tertio. Non habent Slavi voces poſſeſſivas, ideſt tales, quibus Suffixa pronominalia adhaerent, quod linguae hungaricae, et linguis fere omnibus fennicae originis ſingularem concinnitatem et elegantiam conciliat ex. gr.

Hg.	Atyám.	Atyád.	Attya.	Atyánk.	Atyátok.	Attyok.
Lp.	Attjam.	Attjat.	Attjes.	Mo attjeh.	To attjeh.	Attjeh.
R.	Otetz-moj.	Otetz-tvoj.	Otetz-ſzvoj.	Otetz-nás.	Otetz vás.	Otetz-ikh.
L.	Pater meus.	Pater tuus.	Pater ſuus.	Pater noſter.	Pater veſter.	Pater eorum.

Supplementum Vocabularii Lapponici pag. 61-92. praemiſſi.

Ara. *Maturus.* Érö. Ért. Compar. Areb. *Maturior.* Éröbb. Értebb.
Aranet. Aranatjet. *Mature/cere.* Érni.
Aret. *Mature. Mane.* Ért. Idejekoránn valo.
Arates. *Reliquiae. Ex his evidenter videtur poſſe derivari:* Aratas. *Hungarorum, quod* Meſſem *ſignificat.*
Arbeje. *Vidua. Orba.* Árva. Árvája. *Poſſ.*
Arek. *Lapidum congeries.* Rak. Rakás.
Aſe. } *Montes minores. Colles.* Has. Haſa. Haſatska. A' föld ſok
Aſats. } hellyekenn haſas, dombos mellyékes, halmos, görtſös, tſutſos, pupos. hegyes, völgyes.
Aſto. *Opportunitas temporis.*
— — *Annus.* Eſztendö. *Eſthonice.* Aaſta.
Attjelaka. *More parentis. Adv.* Atyálag. Atyául *ad normam:* Oldalaslag.
Attjeguts. *Paterculus.* Atyátska.
Attjeſikt. *More paterno.* Atyáſonn.
Aut. } *Ante. Prae.* { *Abt.* Eüt. Elött.
Auta. } { Elötte.

Auti.

Anti. *Coram.* Elötte.
Antebb. *Priori vice.* Elöbb.
Antesnam. | *Coram me.* | Elöttem.
Mo autem. | | Én elöttem.
Kaita mo anteft. *Apage ab adſpectu meo.* Kejj elöllem.
Antefes. *Coram ſe.* Elötte.
Antek. *Anteceſſor.* Előző.
Antanet. *Progredi* Elözni.
Antanem. *Progreſſus. Lucrum.* Elözmény. Elömenetel.
Autenak. *Per anticipationem.* Elöre. Eleve.
Antel. | *Antea.* Eleinten.
Antelen. |
Anteleft. *Ab anteriori parte.* Előről.
Antelefi. *Ante. Prae.* Elöl.
Antelt. *Obviam.* Elé. Elibe. Ellen.
Anteltes. *Quod a parte anteriori eſt.* Eleje.
Anteltes line. *Praecinctorium.* Elö-kötö.
Anteltes helme. *Anterior pars ſinuum tunicae.* Eleje a' köntösnek.
Anteltes hâla. *Quod quis loquitur coram. Adulatio.* — Elkedés. Hiz-elkedés.
Antelatjen. *Paululum antea.* Elébbetske.
Antetet. *Praevenire.* Elözni.
Antetatjet. *Incipere praevenire.* Elözgetni.
Antetaftet. *Diminutiv.* Elözdögelni.
Antetattet. *Facere ut aliquid producatur.* Elöztettetni. Elötétetni.
Antetem. Autetes. Antadas. *Progreſſus. Incrementum.* Elözés. Elömenetel.
Antat. *Taedere.* Untat. Untatni. Unni. Juo leb tafte *autam. Jam dudum me ejus rei taedium cepit.* Már azt rég *untam.*
Antfo. *Locus uliginoſus.* Lutfok. Fertö. Ingovány.
Auwe. Auwats. *Cingulum. Parvum cingulum.* öv. övets. övetske.
Awagoi. | *Lacus patentior, major.* Habogo. Habozo. Habos (*Fluctuans*).
Awagojo. |
Arres. Orres. *Mas. Maſculus.* Herés. Monyas. Mén. Bak. Kan.
Balka. *Bacillum. Balke.* Pálcza. Rud. Gerenda. *Slavice.* Pálka. *Ruſſice* Palecz.
Buola. Puola. *Fruſtum panis, aut alius obſonii.* Falat. *Finnice.* Pala.

Buolats.

Buolats. *Dimin.* Falatotska.
Bufko. *Frutex. Bufch.* Bokor.
Ednen hågga.] Anyám hafa, méhe. *Uterus.*
Edne hågg.]
Ednatjam! *Mi mater optima!* Anyátskám!
Ela. Eluli. *Vividus.* Elö. Elöleg.
Emet. *Domina.* Eme. Nöftény. Afzfzony.
Elem. *Vita.* Elet.
Elet. *Vivere.* Elni.
Elme. *Regio.* Elelme. Elelem. Elet. Jo élő helly.
Esmårke. *Exemplum.* Esmeretke. Esmertetötske. Példa.
Faggatet. *Aliquem quaeftionibus plurimis torquere. Examinare. Luctari.* Faggatni.
Faro. *Migratio* Faln. *Pagus. Colonia.*
Fauro. Fauros. *Pulcher. Formofus.* Fura. Furtfa. Szép.
Fuonos. *Malus.* Gonofz.
Fuonoslaka. *Male.* Gonofzlag. Gonofzul.
Gaitfa. *Capra. Geis.* Ketske.
Gård. *Hortus, der Garten.* Kert.
Gardot. *Sepire.* Kertelni. *Hinc* kut Gárgya, kut kertje. *Margo eminens, qui puteum defendit.*
Gunnar. *Gunnarus, nomen viri.* Gunár. *Anser mas.*
Gunnotes. *Miferandus. Dolendus.* Gunyolt. Nyomorult. Gu'slott.
Gufslan *Gratias ago.* Göfznöm Köfzönöm.
Haufa. Hakfe. *Navis.* Hajo.
Halitet. *Vehementer cupere.* Ohalytott. Ohalytani.
Halitem. *Defiderium.* Ohajtmány. Ohajtás.
Hanes. *Avarus.* Hamis. *Malignus.*
Harja. *Juba.* Haja. Serénnye.
Has. As. *Formula abigendi canes.* Heff. Hiff. Höff. *Formula abigendi aves.*
Heitet *Dimittere. Deferere.* Haitatni. Haitani.
Heitem. *Rejectio.* Haitomány. Haitás. üzés.
Helle.] *Fragilis.* [Hajlo.
Helles.] [Hajlós.
Helketett. *Stupere.* Halgatott. Halgatni.
Hena. *Foemina.* Né. Nö. Afzfzony.
Hewes. *Splendidus. Magnificus. Candens. Candidus.* Heves. Tüzes.
Heweb. *Splendidior.* Hevebb.
Huinos. *Moeftus. Triftis.* Kinos.
Häiketett. Häiketattet. *Pellere. Facere ut pellatur.* Haitatott. Haitattatott-*ni.*

Hälet.

Hålet. *Loqui.* Hallot. Hallani. *Audire.*
Hålem *Loquela.* Hallomás. *Auditio.*
Hålegåtet. *Incipere loqui.* Hallogatott-*ni.* *Incipere audire.*
Håletattet. *Posse dici.* Hallathatott-*ni.* *Posse audiri.*
Hålme. *Sonus.* Hallomány. Hang. Hallás.
Håjo. Håjos. Håjes. *Pauper.* Héjjas. Hijjas. Hijjános. Szükölködö. Szegény.
Jalg. Jalgok. Jalges. Jalget. *Planus.* *Aequus.*
— *Pedestris, in plano ambulans.* Gyalog. Gyalogok. Gyalogos. Gyalogot. *Vide Esthonum* Jalg *Láb.* Pag. 157.
Jekatet. *Obedire.* Engedett-*ni.*
Jittet. *In apertum venire.* Jöttet. *Accus.* Jött. Jőni. Jöttem.
Jittegåtet. *Incipere provenire.* Jövögetett-*ni.*
Juokegåtet. *Cantare more ebriorum.* Ujjogatott-*ni.* Kurjongatott.
Juokeje. *Cantator.* Ujjogato.
Juolke (*Esthonice* Jalg). *Pes.* Gyalogka. Gyaloglo. Láb.
Juolke lapa. *Planta pedis.* Gyalog lapja, talpa, lába.
Juolke pelak. *Cui unicus tantum est pes.* Fél-gyalogu. Fél-lábu.
Juolkos. *Pedibus celer.* Jalogos. Gyalogos. Jogyalog.
Jåttet. *Cursum tendere.* *Migrare.* *Progredi.* Juttat. Jut. Jutni. Jött. Eljutni. Elérkezni.
Jåtteles. *Qui facile propellitur.* Jutalmas. Ki könnyen eljut.
Jåttetet. *Promovere.* Juttatott-*ni.*
Kaika. Kaik. *Omnis.* Kikí. *Esthonice* Keåke. Kegi.
Kaik-tieteje. *Omniscius.* Kiki tudoja. Mindentudo.
Kåkker. *Stercus renonum.* Kaka. Ganéj.
Kapte. *Tunica.* *Vestis.* Kaftán. Dolmán.
Karet. Karatattet. *Ligare.* *Ligandum curare.* Kerit. Keríttet-*ni.*
Karagåtet. *Incipere ligare* Keritget-*ni.*
Karr. *Cortex.* Kéreg. Monne karr. Mony kéreg. Tojás-héj. Ovorum putamina.
Karres. *Asper.* *Durus.* Kérges.
Karreswuot. *Durities.* Kérgesvolta. Kérgesség.
Karrastattet *Indurare.* Kérgeztetett. Kérgesittetett-*ni.*
Karrotet. *Diras agere.* Kárhoztat-*ni.*
Karrogåtet. *Incipere diris devovere.* Kárhoztatgat-*ni.*
Karrotes. *Dirae.* *Exsecratio.* Karrozat. Kárhozat. Kárhoztatás.

Aa Karro-

Karro nialme. *Os ad diras agendum pronum.* Kárhoztato nyelv.
Karroles. *Ad diras agendum pronus.* Károlo. Károlós. Kárhoztato. Átkozodo. Káronkodo.
Kartjes. *Angustus. Arctus.* Kartfu. Kefkeny. Szük. Szoros.
Kartjot. *Angustum fieri.* Kartfudni. Kartfudott.
Kartjotet. *Angustiorem reddere.* Kartfitott-*ni.*
Karts. Kartfa. *Lorum* (Kartfu. *Angustum*).
Karwet. *Circumire.*, Kerit-*eni.* Kerülni.
Karweje. *Circumeuns.* Kerülö *je.*
Kafchkos. *Rigidus.* Vafkos. Izmos. Kemény.
Kaftas. *Humidus.* Kaftos. Lutskos. A'ki mind fel-kaftolja á fzoknyáját.
Kaftatet. *Humectare.* Kaftolodni.
Katjatet. *Quaerere.* Kajtatni.
Katjatakes. *Qui studiose percontatur.* Kajtato. Kajtárkodo.
Katkes. *Funis.* Kötés. Kötél.
Kausjo. Pittjo. *Canis.* Kutyó. Kutya.
Kawak. *Flexuosus.* Kávás. Görbe. öblös.
Kawatet. *Incurvare. Flectere.* Kávázni. Görbitni.
Kawal. *Astutus. Argutus.* Kevél (*Superbus*).
Kerdotattet. *Duplicandum curare.* Sodrattatott-*ni.*
Kirje. *Literae. Scriptura.* Irja. Irjon. Irás.
Kirtem. }
Kirtetem. } *Circuitus in gyrum.* Keritmény. Kerület.
Kieletes. *Elinguis.* Nyelvetlen.
Kiåura. *Robustus. Validus.* Kövér. Izmos (*Pinguis. Crassus*).
Kiåurot. *Robustum fieri.* Kövérülni.
Kiåurotet. *Roborare.* Köveritni. Kövéritett.
Kona. Kuna. Pames. *Cinis.* Kamu. Hamu. Hammas.
Korofet. *Evacuare.* üreffitni.
Koros kåte. Kåtats. *Dim. Vacuum tugurium.* üres kotetz, kaliba', ól.
Paika kåte (*Finnice Latrina*). Paita kotyetz. Buda.
Mo kullatin. *Me audiente.* Én hallottomra.
Kuopa. *Pedum indumentum laneum, figura calcei.* Kaptza.
Kuowat. *Excavare.* Kuvad a' dio.
Kuwe. *Imago.* Kép. Képe.
Kåta line. *Mantile. Handtuch.* Kézi ruha. Kendö.

Loffes.

Losses. *Gravis. Ponderosus.* Lassu. Nehéz.
Luwas. *Madidus. Humidus.* Leves. Nedves.
Margaset. *Murmurare.* Morgolodni. Mérgeskedni.
Metjos. *Procul.* Meszsze.
Metse. *Desertum. Sylva.* Mező.
Mojos. Mojus. *Risus.* Mosoj. Mosojgás.
Mojotet. *Subridere.* Mosojogni.
Naiwott. *Madescere.* Nedvesedni.
Nelgot. *Esurire* Nyalogatni. Kivánni.
Niaijes *Hilaris Subridens.* Nyájas. Mosojgo.
Niammastet. *Exsugere.* Nyalni.
Niasket. *Deglubere.* Nyesegetni.
Niommel. *Lepus.* Nyul.
Njuowet. *Pellem detrahere.* Nyuzott. Nyuzni.
Njäketet. *Somniare.* Nyugodott-*ni* (*Quiescere*).
No. *Vide! Ecce!* Né.
Oitet. Vincere. öletett-*ni* (*Occidendum curare*).
Painetet. *Colore imbuendum curare.* Fenetett. Kenni-fenni. Festeni.
Paines. *Inficiens.* Kenős-fenős.
Painek. } *Color.* {Fenölék. Kenőts. Festék.
Paino. } *Color.* {Fenö. Kenö.
Pakkates. *Poena.* Faggatás. Nyaggatás. Kinzás.
Palgot. *Huc illuc vagari.* Ballagott-*ni*. Koborolni.
Palketet. *Conducendum curare.* Alkuttat-*ni*.
Palka. *Merces.* Alku. Alkudott portéka.
Paltos. *Timendus.* Féltős.
Pankes. *Tumidus.* Pokos.
Pantsar. *Lorica.* Pantzél.
Parapele. *Conjux.* Párja-fele. Felesége. Élete-párja.
Parates. *Quod altero praestantius est.* Páratlan. Nintspárja.
Parbma. *Littus praeruptum.* Part.
Pargetet. *Laborare facere.* Pergetett-*ni*. Forgatni. Forgolodtatni. Dolgoztatni.
Parga ruoi! *Festina!* Peregj. Perdülj. Fordulj. Siess. Erigy hamar!
Pargales. *Laboriosus. Gnavus.* Përdülös. Fordulo. Forgolodo. Dolgos.
Pargo. *Labor.* Pergö. Forgo. Pergés Forgás. Forgolodás. Dolog (*ex Russico* Djelo) Munka (*ex Russico* Mutsenije).
Paritet. *Provenire in apertum.*

— -- *Schleuder. Funda.* Parittya.
Parketet. *Contorquere.* Pergetett. Sodrott. Sodorni. öfzvefonni.
Part (*Finnice* Pirti) *Balneum* Pördö. Fördö. Feredö.
Part. *Portio.* Az én párt-omon van.
Pafet. *De ulceribus et vulneribus dicitur fuppurantibus, in quibus pus augetur.* Pofhatt. Pesbedt. Genyetfégefedett.
Paffat. Paffatet. *Lavare. Lavandum curare.* Mofott. Mofatott-*ni*.
Paffat kâtitat. *Lava manus tuas.* Moffad kezedet.
Paffagâtet. *Incipere lavare.* Mofogatott-*ni*.
Paffatättet. *Lavandum curare.* Mofattatott-*ni*.
Paffe. *Sanctus.* Mofott. Ujjáfzületett. Szent.
Paffet. *Igne torrere.* Afzott. Afzalni.
Pator. Paterwa (*Finn.* Pacuri) *Profugus.* Bodori. Bodorgo. Vándor. Bujdoklo.
Peiwot. *Lucere* Fénylett-*ni*.
Peiwe. *Sol. Dies.* Fénylö. Nap.
Pele. *Latus.* Jobb-és bal-*fele*, oldala.
Peljetes. *Surdus.* Fületlen, füket.
Peffe. *Nidus.* Feffe. Féfzek.
Peftet. Peftetet. *Amittere. Facere ut amittatur.* Vefztett Vefztetett-*ni*.
Peftetakes. *Qui femper aliquid amittit.* Vefztegetös.
Peftem. *Amiffio.* Vefztem *ény.* Vefztés.
Petfek. *Cauda pifcium.* Pets (*Penis*).
Pinetet. *Affligere.* Büntetni.
Pino. *Cruciatus.* Bün-*tetés.*
Piwet. Piweftet. Piwagâtet. *Calere. Calefcere. Incipere calefieri.* Hevlt. Hevefitett. Hevitgetett-*ni*.
Piwales. *Calidus.* Heves. Hevülös.
Piädalet. *Delirare* Bolondult-*ni*.
Piädatet. *Injicere alicui amentiam.* Bolonditott-*ni*.
Plewes. *Verecundus* Félelmes.
Pofet. *Spirare.* Pofzogni. Pofzfzantani.
Pofotak. *Follis.* Pofzogo. Szelelö. Fuvo.
Puodot. Puodotet. *Tegere. Tegendum curare.* Fedett. Fedetett-*ni*. Fódarni.
Puodo. *Operculum.* Fedö. Fódo. Folt.
Puojek. *Vefica.* Hojag.
Puoi. *Ventriculus avium.* Begy.

uojos. *Recens*. Uj. Ujjas.
ıola. Buola. *Frustum, panis aut alius obsonii*. Falat (*Finnice*. Pala).
ıolet. *Ardere*. Gyulatt. Gyult. Gyulni.
ıoldet *Urere* Gyuldott. Gyuladott. Gyujtott-*ni*.
ıoldetet *Urendum curare*. Gyulytatott-*ni*.
ıolnet. *Marcescere*. Fonnyatt-*dni*.
ıttjet. *Mulgere*. Fejt. Fejni.
ıweftet. *Strangulare*. *Suffocare*. Fullafztott-*ni*.
ıdnet. *Nere*. Fonni.
ıdnetet. *Nendum curare*. Fonat-*ni*. Fonatott.
ınos. *Pensum lanae, aut alius materiae nendae*. Fono.
ıllet. *In auram dissipare*. Pallott. Palolni a' lifztet.
ıllås. *Imber*. Pallás. Palolás. Széllyel pallott, fzéllyel-fzort viz. Zápor.
ırgeftet. *Fumare*. Pergelni. Füftölni.
ırret (*Finn*. Purra). *Mordere*. *Edere*. Furni. Szurni. Sérteni.
ırråtet. *Morsui exponere*. Furatott. Szuratott. Sértetett.
ırrets. *Terebra*. Furu.
ıtet. Påtegåtet. *Minutatim decidere*. Potyogott. Lehullott. Szotyogott-*ni*.
ålko. Pålkem. *Lis*. *Rixa*. *Contentio*. Per. Perlekedés.
ålkales. *Rixosus*. Peres.
uotfetakes. Kotfetakes. *Cursitans*. Koslatós. Kotyáfzós.
aide. *Tonitru*. Rendülés. Rengés. Dörgés.
aidetet. *Tonitrua edere*. Renditett. Dörgött-*eni*.
aido. *Series*. Rend. Sor.
ıkot. *Radere*. Rágott. Rágni. *Rodere*.
aket. *Hiscere*. *Rimas agere*. Repedni.
asjo. *Pluvia*. Efö.
offohet. *Festinare*. Sietni.
affohet mannet. *Iter properare*. Sietve menni.
attet (*Finn*. Raattelen). *Discerpere*. *Dissecare*. Rontani. Rontott Bontani.
epe. *Vulpes*. Roka.
eftet. *Extendere*. *Trahere*. Erefztett. Megerefztett-*ni*.
ima. *Calendarium Lapponum, ex characteribus bacillo ligneo incisis constans*. Rovás.
itelet. *Disceptare*. *Altercari*. Rityolodni. Verfengeni. *Székellyes*.
ito (*Finn*. Ritja). *Lis*. Rityolodás. Perlekedés.

Riåwet. *Terrefieri*. *Horrere*. Riadott. Megrettent.
Route. *Ferrum*. Ro'sda. *Rubigo ferri*.
Ruwanet. *Celerius ire*. *Accelerare*. Rohanni.
Råggajes. *Foveis abundans*. Rokkanós. Süllyedezett. Gödrös.
Råkotet. *Latrare*. Ugatott-*ni*.
Råmes. *Deformis*. Rémitö. Ifzonyu.
Sabbrot. *Atteri*. Sepret-*eni*. *Verrere*.
Sabbrogåtet. *Atteri incipere*. Sepregetett-*ni*.
Saines. *Tardus*. Sainos. Sajnállós. Reftes.
Saite. *Hafta*. 'Sida. Dárda.
Saket. *Abundanter*. Sokat. *Accus*.
Sargotet. *Diffecare*. Hafogatott.
Sarjes. *Vulneratus*. Sérjes. Sérelmes. Sérült.
Sarjem. *Vulneratio*. Sérelem.
Sarjetet. Sårjitet. *Vulnerare*. Sértett-*teni*.
Sarwats. *Parvum cornu*. Szarvatska.
Sawates. *Optatum*. Ohajtás.
Segges. *Gracilis* Hegyes (*Acutus*).
Sjeudnjetet. *Vefperafcere*. *Setétedett-ni*.
Silke (*Finn*. Sicki). *Sericum*. Selyem.
Sjuddet. *Sufurrare*. Suddogni. Suttogni.
Sjår. *Glarea*. Sår. *Terra*. *Argilla*. *Lutum*.
Sjuwelet. *Spontaneum et libentem effe*. Szivellett-*eni*.
Skruw. *Cochlea*. Srof.
Suoine tjåle. *Foeni ftipula unica*. Széna fzál.
Såle. *Multitudo*. *Societas*. *Genus*. Sereg.
Såddos. *Tranquillus*. *Quietus*. Tfendes.
Takotallet. *Manu blande palpare*. Tapogatott.
Teiwes. *Res*. Tevés. Dolog tevés. Tétemény. Tfelekedet.
Telpes. *Jocofus*. Tréfás.
Teltet. *Expandere*. Teritett. Terjefztett-*ni*.
Tjalet. *Sculpere*. *Sculpendo, et incifiones faciendo crifpare, ornare* Gyalulni. Mettze-*ni*.
Tjalmats. *Ocellus*. Szemetske.
Tjalmepelak. *Monoculus*. Szemefelü. Fél-fzemü.
Tjalmeteme. *Coecus*. Szemetlen. Vak.
Tjatfe. *Aqua*. Lots. Potfoja. Viz.
Tjatfejas. *Aquofus*, Potfojás. Lotfos.
Tjerot. *Flere*. Sirott. Sirt. Sirni.
Tjetfe. *Patruus*. Etfe.
Tigle. *Later*. Tégla.

nos. *Compactus*. Tſinos. *Comtus*.
ıkajes. *Pediculoſus*. Tetükés. Tetves.
latellet. *Faciendum curare*. Tſináltatott-*ni*.
ıkketett. *Recumbere*. *Conſidere*. Gyökkentett. Elſzunnyadott-*ni*.
ıwot. Tjowotet. *Sequi*. *Incipere ſequi*. Követett. Követgetett *ni*.
ıoukes. *Lux*. Tündöklés. Fény. Világoſſág.
ıoket *Lucere*. Tündöklött *leni*.
ıpp. *Mitra* Tſúp. Kutsma. Süveg. Sapka.
ırges. *Firmus*. Kérges.
ıddek *Gula*. *Guttur*. Torok.
ılg. *Saliva*. Nyál.
ımå. *Cumulus*. Tſomo. Rakás.
ımåtet. *Opplere*. *Cumulare*. Tömetett. Tömve-töltött. Tömni. Nyomatott.
ırwe. Tjårwos. *Cornu*. *Corniger*. Szarv. Szarvas.
ıtet. *Reſerare*. Nyitott. Nyitni.
ıutetet. *Reſerandum curare*. Nyittatott. Nyittatni.
åke. *Vadum*. Tſekéj. Gázlo.
åkketet. *Accendere*. égetett.
ılwet. *Exundare*. Töltött-*teni*.
ılwe. *Diluvium*. Telve. Teli. Tellyes.
ıola. *Legitimus*. *Genuinus*. Tulajdon. Valoſágos.
ırgetet. *Incipere*. *Contremiſcere*. Dörgetett-*tni*.
rmos. *Rugoſus*. Ormós. Vonáſos. Ránczos.
ppot. *Adhaereſcere*. Tapadni.
ptjet. *Premere*. Tapotni.
was. *Repletus*. *Plenus*. Telyes.
ıke. *Recens*. Uj.
adſatak. *Via, qua itur*. Vezeték. Ut.
adſetet *Facere, ut quis eat*. Vezetett-*tni*.
ahda. *Periculum*. Vád (*Accuſatio*).
aino. *Deſiderium*. Vágyodás.
aljo. *Bonus*. Jo.
anatakes. *Remittens*. *Qui extendi et relaxari poteſt*. Vonatékos. Vonodhatós. Vonós.
ardo. *Mons arboribus conſitus*. *Aut qui in confinio Silvae eſt*. Erdö. *Silva*.
arr. Wara. *Sanguis*. Vér.
aula. *Barathrum*. Völgy.
aulajes. *Profundus*. Völgyes.
ides. *Amplus*. Vidékes.

Widnar. *Victor.* Vitéz.
Wigget. } *Eniti.* Iggekezni. Igyekezni. üigetni
Wiggetet } *Nisu quidpiam efficere.*
Wikke. *Culpa.* Vitke Vétek.
Wuortja. *Cornix.* Varju.
Wuowda. *Arbor cava.* Udva. Odva.
Waldo. *Culpa.* Vád
Wårtot. *Serenum fieri.* Viradott. Viradni.
Wårtsa. *Vervex.* Berbéts.
Wåtka *Scalprum* Véső.
Ågg. *Hamus piscatorius.* Horogg.
Ajatet. *Cibare.* Étet ni.
Åjewes. *Novus* Uj.
Åme. *Vetus.* Ó.
Åppetus. *Doctrina.* Oktatás.
Åppetet. *Docere.* Oktatott. Oktatni.
Åwer. *Vis.* Erő.
Ålo. *Grex pecudum.* Nyály.

Supplementum Finnicum, ad pag. 61 sq.

Sisälinnen puhtaus. *Castitas.* Szüzességi tisztaság.
Hywää tekemys. *Benignitas.* Hiv tétemeny.
Hywys. *Bonitas.* Hivség.
Hywä työ. *Beneficium.* Hiv tét. Jotét.
Mesi (*Lapp.* Meszi). *Mulsum.* Méser.
Raha. *Pecunia.* Árra (*Pretium*).
Juri. *Radix* Jökér. Gyöker.
Witzicko. *Virgultum.* Veszszötske.
Cuori. *Cortex.* Kéreg.
Cuwa. *Imago* Kép. Képe.
Mies. Uro. *Esthonice* Mees). *Homo.* Mies. Mives (*Operarius*). Ur (*Dominus*).
Aju (*Esthon.* Aijo). *Cerebrum.* Aju. Agyu. Nagy-agyu. Agy.
*Ihm*istå. *Hominem.* *Ehm*bert.
Silmäpuoli. *Monoculus.* Szemefele. Fél-szemü *Esthon.* Uxsilmane. Egyszemü).
Otza (*Esthon* Otz) *Frons.* Ortza. *Genae.*

Ikene.

Ikene (*Esthonice* Iggomet). *Gingiva*. Iny. Inyemet. *Ac.*
Cainalon Aluinen (*Esthon.* Olla). *Axilla*. Honalla. Hony-allya.
Tädyt *Esthon*. Tew). *Pulmo*. Tüdö.
Sata. *Centum*. Száz.
Tahto. *Voluntas*. Tehetö. Tehettſég. *Vis. Potentia.*

Supplementum Esthonicum ad pag. 155 ſq.

Jalla tallo. *Planta pedis*. Gyalog-talpa. Láb-talpa.
Uhs aſt. *Novus annus*. Uj eſztendö.
Pohl. *Dimidius*. Fél.
Hywä työ. *Beneficium*. Hiv tétel.
Paha työ. *Noxa*. Puha tétel. Gonoſz tſelekedet.
Pahuus. *Nequitia*. Puhaſág. Gonoſzſág.
Pila. *Morio*. Bolond.
Suru. *Tristitia*. Szomoru-ſág.

His accedunt voces turcicae ſub decurſu operis collectae.

Voces Turcarum apud Tataros etiam uſitatae, ſuperius multae enumeratae erant, pag, 221, at ſeqq. ſunt potiſſimum Turcis uſuales. Primo loco ſtant voces turcicae.

Ejü. *Gut*. Jo.
Tſchadir, *das Zelt*. Sátor.
Bazar gun. *Sonntag*. Vaſárnap.
Tſchok. *Viel*. Sok.
Soba. *Stube*. Szoba.
Tabur. *Lager* Tábor.
Tulman, *das Unterkleid*. Dolmány.

Kapu. *Thor. Thür.* Kapu.
Kutschi. *Kutsche.* Kotsi.
Jai, *der Bogen.* Ij. Iv.
Daje, *die Amme.* Dajka.
Kajik, *ein Fahrzeug.* Sajka.
Tschizme. *Schuh Stiefel.* Tsizma.
Paputsch. *Pantoffel.* Paputs.
Majmon, *der Affe.* Majom.
Karyndge. *Ameise.* Hangya.
Turna. *Kranich.* Daru.
Sinek, *die Mücke.* Szunyog. Siwri Sinek, *die Gelse.* Sszugyog. Apro szugyog.
Jemisch, *das Obst.* Gyümölts.
Dschuz. Dgewiz, *die Nuß.* Dio. Divo.
Kajsi. *Aprikose.* Kajszin Baratzk.
Totan *Rauchtoback.* Dohány.
Kiz. Kis. *Jungfer. Fräulein.* Kis-aszsony.
Kurum, *der Ruß.* Korom.
Dschib, *die Tasche.* 'Seb.
Kuntus, *eine Art Oberrock von Frauenzimmern.* Kan Köntös.
Schalawar, *eine Art Hosen.* Salavári.
Bijik. *Schnurbart.* Bajusz.
Sakal, *der Bart.* Szakál.
El, *die Hand. Schooß.* öl.
Diz, *das Knie.* Térd.
Bel, *die Niere* Bél (*der Darm*).
Ibrik, *der Krug* Ibrik.
Tschanak. *Geschirr. Napf.* Tsanak.
Bazar, *Markt.* Vásár.
Ketsche. *Spät.* Kesö.
Dün. *Gestern.* Ten-nap.
Jürisch, *das ofte Gehen.* Járás.
Söilisch, *das Sprechen.* Szollás.
Süpürmek. *Kehren mit dem Besen.* Seperni.
Tepsi. *Pfanne. Schüssel.* Tepsi.
Itscheim. *Ich trinke* Iszom.
Wezir. *Anführer.* Vezér.
Hawa. *Zeit. Frist.* Hava. Ho. (*Monath*).
Gülmek. *Kommen, sich sammlen.* Gyülni.
Butschuk. *Werth.* Böts. Bets.
tirdüm. *Verberavi.* Vertem.

Bajg

Bajgus, *die Eule*. Bagoj.
Betſchik, *die Wiege*. Bötſö.
Bez. Wez. *Leinwand*. Váſzon.
Burdur, *öffentliches Hurenhaus*. Bordély haz.
Kepeneg. *Regen-Mantel*. Köpenyeg.
Kamuka. *Damaſke*. Kamuka.
Kopdſchel, *das Heft*. Kapots.
Dandſchik, *der Rath*. Tanáts.
Dari. *Graupen*. Dara.
Haute, *die Woche*. Hét.
Harami. *ein Räuber*. Haramia.
Harti. *Häutchen*. Hártya.
Has, *der Bauch*. Has.
Jaling, *die Flamme*. Láng.
Jel, *der Wind*. Szél.
Indſchi, *die Perle*. Gyöngy.
Baga. *Froſch* Béka.
Kara kourbaga. *Kröte*. Varas béka.
Oka, *zwey Pfund*. Oka.
Pambuk *Baumwolle*. Pamuk. Pamut.
Sirke. *Niſſe in Haaren*. Serke.
Sos, *die Stimme*. Szo.
Tſcheng, *die Schelle*. Tſengö. Tſengettyü.
Tſchauka, *die Dohle*. Tſoka.
Urke. *Spinnrocken*. Rokka.
Uſun. *Lang*. Hoſzſzu.
Sarman. *Stroh*. Szalma.
Dek. Deg. *Bisher*. Eddig.
Betſch. *Wien*. Béts.
Erdel. *Siebenbürgen*. Erdély.
Nemtſche, *ein Deutſcher*. Német.
Leh, *ein Polak*. Lengyel.
Tſeh, *ein Böhme*. Tſeh.
Mad'ſar, *ein Ungar* Magyar.
Chorwat, *ein Kroat*. Horvát.
Kolauz. *Wegweiſer* Kalauz.
Rus, *ein Ruſſe*. Oroſz.
Ari, *die Biene*. } Dará's.
Ieban arvſi. *Bourdon*. }
Kol, *der Arm*. Kar.
Guöbek. *Nabel*. Köldök.
Sinir, *die Nerven*. In. ér.

Deri,

Deri, *die Haut.* Bőr.
Sunour. Limes. Sinor. Határ-mértéke.
Jumrud'ſak. *Peſt.* Nyomoruſág.
Kuju. *Brun.* Kút.
Kilid. *Riegel.* Kilints.
Deré. *Thal.* Tér (*eine Ebene*).
Kaſzab. *Fleiſchhacker.* Kaſzabolo. Méſzáros.
Paputſe'ſi. } Tſizme'ſi. } *Shuſter.* Tſizmadia.
Schundan-bundan. Innen-amonnan. Sundán-bundán. *E indeque. Quaſi modo iujuſto acquirendo.*

